

पूज्यश्रीजिनभद्रगणिकमाश्रमणचिरचितं

जीतकल्पसूत्रम् ।

स्वोपज्ञभाष्येण भूषितम् ।

श्री लखनगन्धीय ज्ञान मन्दिर, जयपुर

संशोधकः—

पूज्यपादमवर्तकश्रीकान्तिविजयशिष्य—

पूज्यवरश्रीचतुरविजयान्तिपद १-आ (ii)

मुनिपुण्यविजय

मा. क्र.

प्रकाशितमिदम्

अहम्मदायादवास्तव्य-श्रेष्ठिवर-श्रीदोलतवेन्द्रात्मज-

श्रीप्रेमचन्द्रमोदीश्रेयोनिमित्तं तत्स्नेहि पादेव-

उत्तमचन्द्रात्मज-श्री. प. पल्. पल्. श्री.

हस्त्युपाधिधारि-रा. व. श्रीगीरधर-

लालसमर्पितद्रव्यसाहाय्येन ।

प्रथमावृत्ति

५००

श्रीर संवत् २४६४.

विक्रम संवत् १९९४

સ્મરણાञ્જલિ.

ધર્માત્મા શ્રીયુત ઘકીલ કેશવલાલ પ્રેમચંદ મોદોની પ્રેમભરી પ્રેરણાને પરિણામે પ્રસ્તુત ગ્રન્થનું સમ્પાદન મેં તેમના તરફથી સ્વીકાર્યું હતું । આજે અત્યંત દીલગીરીની યાત છે કે પ્રસ્તુત ગ્રંથને ઘયલોકવા પહેલાં તેઓ આ દુનિઆમાંથી અદૃશ થયા છે । ઘકીલ કેશવલાલ ભાઈ ૫ ધોજા ઘકીલોની જેમ અસીલો સાથે કૂટ ગઢમઘલ કરી જાણનાર ઘકીલ ન હતા પણ પ્રામાણિકપણે ઘર્તનાર આદર્શ ઘકીલ હોવા ઉપરાંત, તેઓ ધર્માત્મા, અપૂર્વ સાહિત્યપ્રેમી અને સાહિત્યસેવક હતા । ભારતીય તેમ જ પાશ્ચાત્ય સાહિત્યરસિક વિદ્વાનોના તેઓ માર્ગદર્શક અને સહાયક મિત્ર હતા । પોતાના જીવનમાં તેમણે જૈન સાહિત્યની તેમ જ જૈન ધર્મની અનેક રીતે સેવા ઘજાવી છે । તેમના અભાવથી જૈન સમાજને ઘક ઘિરલ સાહિત્યસેવીની ઘોટ પડી છે । હું સદ્રત ઘકીલ મહાશયના આત્માને શાન્તિ ઈચ્છી ઘિરમું છું ।

મુનિ પુણ્યવિજય.

॥ अर्हम् ॥

प्रस्तावना

१०८३८-१०८

दस्तलिखित प्रति—प्रस्तुत ग्रन्थना संशोधनमाટે पृथपाद् प्रवर्तक श्री १००८ श्री कान्तिविजयजी महाराजना यद्योदराना हस्तलिखित जैन ज्ञानसंदारनी नवी लयापल मात्र एक ज प्रतिना आधार लेखमां आवयो छे । आ प्रतिने, लीवडीना जैन ज्ञान-संदारनी कोई विद्वाने सुधारेल प्राचीन प्रतिना आधारि में सुधारो हतो । आ उपरांत प्रस्तुत ग्रंथने सुधारवा माटे आवश्यकनिर्युक्ति, पिण्डनिर्युक्ति, शोधनिर्युक्ति, व्यवहारभाष्य, गृहकल्पभाष्य, पंच-कल्पभाष्य वगैरे ग्रन्थोनी पण उपयोग करवामां आवयो छे अने जेस वने तेस प्रस्तुत ग्रन्थने शुद्ध करवा माटे प्रयत्न करवामां आवयो छे ।

प्रस्तुत ग्रन्थनी हस्तलिखित प्रतिमां अमे त्रे ग्यास विशेष-ताओ जोई छे । एक परस्वर्णप्रियक; अर्थात् अक्षमद्विष देन्तो होन्ति अणहियासेन्तेहि आ प्रमाणे वणे ठेकाणे प्राचीन समयधी करेला परस्वर्णो छे । अने बीजी विशेषता—ज्यां ज्यां प्रस्तुत ग्रन्थनी जे जे सुत्रनाथानुं भाष्य समाप्त थाय छे त्यां ते ते गाथाना अंकने ताटपत्रीय प्रतोमां आवता पत्रांकदर्शक अक्षरांको द्वारा दर्शाववामां आवयो छे । उपरोक्त परस्वर्ण अने गाथादर्शक अक्षरांको आखा ग्रन्थमां करवामां आवया दशे परंतु लेखकादिनी अज्ञानताने लीधे केटलेक ठेकाणे आ पस्तु कायम रही छे अने केटलेक ठेकाणे पमां परिवर्तन पण थयुं छे । अमे, आ वन्नेय वस्तुओ अमारा पासेनी प्रतिमां जे प्रमाणे मळी छे ते रीते कायम ज राखी छे । आयी अमे पटलुं ज जणावघा इच्छीप छीप के-आ ग्रंथमां परस्वर्ण वगैरे जे छे ते अमे हस्तलिखित प्रतिने आधारि ज करेला छे ।

जीतकल्पभाष्य—प्रस्तुत भाष्यग्रंथ प कल्पभाष्य, व्यवहार-भाष्य, पंचकल्पभाष्य, पिण्डनिर्युक्ति वगैरे ग्रन्थोनी गाथाना

ભાષ્યગ્રંથ દ્વારા વિસ્તૃત વ્યાખ્યાન કરનાર ભગવાન્ જિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ સિદ્ધાય વીજું કોઈ જ નથી । પટલે મારો પ દૃઢ માન્યતા છે કે-પ્રસ્તુત જીતકલ્પભાષ્યના પ્રણેતા ભગવાન્ શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ છે ।

ભાષ્યકાર તરીકે એ આચાર્યો જાણીતા છે । એક ભગવાન્ શ્રીસંવદાસગણિ ક્ષમાશ્રમણ અને વીજા પૂજ્ય શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ । કલ્પવૃદ્ધદ્વાપ્ય ઘગેરેના પ્રણેતા કોણ છે ? પ નિર્જાત નથી, પણ પ આ એ કરતાં કોઈ વીજા જ આચાર્ય છે એમ અમે માનીએ છીએ । અસ્તુ, એ ગમે તે હો, તો પણ પૂજ્ય શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણની મહાભાષ્યકાર તરીકેની રૂપાંતરિતિ હોઈ પ્રસ્તુત ભાષ્યમાં તેમના પૂર્વે થઈ ગયેલ ભગવાન્ શ્રીસંવદાસગણિ કૃત ભાષ્યગ્રન્થાદિનો ગાયાઓ હોવામાં કોઈ પણ પ્રકારનો વિરોધ નથી ।

વિષય—પ્રસ્તુત ગ્રન્થમાં જૈન નિર્ગ્રન્થ-નિર્ગ્રન્થીઓના જુદા જુદા અપરાધસ્થાનવિષયક પ્રાયશ્ચિત્તોનું જોતવ્યવહારને આશ્રી નિરૂપણ કરવામાં આવ્યું છે । જે વિષયાનુક્રમણિકા જોવાયો સ્પષ્ટ રીતે જાણી શકાશે ।

અંતમાં હું પટલું જ ઇચ્છું છું કે-પ્રસ્તુત ગ્રન્થના સંશોધનમાં સાધધાની રાક્ષવા છતાં સ્વલ્પનાશી રહેવા પામી હોય તેને વિદ્વાનો ક્ષમાપૂર્વક સુધારીને વાંચે ।

નિવેદક—

પુણ્યવિજય ।

વિષયાનુક્રમણિકા

વિષય.	ખાસગાથા.	પૃષ્ઠ.
સૂત્ર ગાથા ?		?
મંગલ અભિધેયાદિ		૧
' પ્રથમન ' શબ્દનો નિરુક્તાર્થ	૧-૩	૧
' પ્રાયશ્ચિત્ત ' શબ્દનો નિરુક્તાર્થ	૪-૬	૧
આગમ, ભુત, આજ્ઞા, ધારણા અને જીત વ્યવહાર	૭-૮	૨
આગમવ્યવહાર	૯-૫૫૯	૨
' આગમ ' વ્યવહારના ભેદ-પ્રભેદો અને		
પ્રત્યક્ષ આગમ પરોક્ષ આગમ	૯-૧૦	૨
પ્રત્યક્ષ-પરોક્ષ આગમનું સ્વરૂપ	૧૧	૨
' અક્ષ ' શબ્દની વ્યુત્પત્તિ	૧૨-૧૩	૨
' અક્ષ 'ના અર્થ સંબંધે અન્ય મતનો નિર્દેશ		
અને પ્રતિષેધ	૧૪-૨૨	૨
' નોદ્ગિત્રય પ્રત્યક્ષ આગમ 'ની ત્રિવિધતા:	૨૩-૨૪	૩
અથધિ મન:પર્યાય-કેવલ		
અવધિજ્ઞાન	૨૫-૭૩	૩
અવધિજ્ઞાનનો પ્રકૃતિઓ	૨૫-૩૧	૪
ભવપ્રત્યયિક અવધિજ્ઞાન	૩૨-૩૩	૪
ગુણપ્રત્યયિક અવધિજ્ઞાન	૩૪	૪
' અવધિ ' નું સ્વરૂપ	૩૫-૩૬	૪
' અવધિજ્ઞાન 'ના છ ભેદો	૩૭	૪
આનુગામિક અવધિ	૩૮-૪૬	૪
અનાનુગામિક અવધિ	૪૭-૪૯	૫
વર્ધમાનક અવધિ	૫૦-૬૧	૫
દોષમાનક અવધિ	૬૨	૬
પ્રતિપાતી અવધિ	૬૩-૬૪	૭
અપ્રતિપાતી અવધિ	૬૫-૬૭	૭
પ્રત્યાવધિ ક્ષેત્રાવધિ	૬૮-૬૯	૭

कालावधि	७०-७१	७
भाषावधि	७२-७३	७
मनःपर्यव ज्ञान	७४-८९	७
मनःपर्यव ज्ञानना वे भेदः	७४	७
ऋजुमति-विमलमति		
द्रव्यमनःपर्यव	७५	८
क्षेत्रमनःपर्यव	७६-८१	८
कालमनःपर्यव	८२-८३	८
भावमनःपर्यव	८४-८५	८
'मनःपर्यव ज्ञान'नो विषय	८६-८८	८
ऋजुमति-विपुलमति	८९	९
केवलज्ञान	९०-१०९	९
केवलज्ञाननुं स्वरूप	९०-१०४	९
केवलज्ञानिमां मति वगेरे ज्ञाननो अभाव आदि	१०५-९	१०
परोक्षगमव्यवहारी	११०-१६	१०
'प्रायश्चित्त' नो न्यूनता-अधिकता संबंधी		
पृच्छा अने उत्तर	११७-२४	११
प्रायश्चित्तदानयोग्य	१२५-३१	१२
आलोचनाश्रवणनो क्रम	१३२ ४८	१२
प्रायश्चित्त देनारनी योग्यता अयोग्यता		
संबंधी विचार	१४९-२४१	१४
प्रायश्चित्तनां अहार स्थानो	१४२-५४	१४
प्रायश्चित्तनां वरीश स्थानो	१५७-६०	१४
आठ संपदा	१६१-६२	१५
चार प्रकारनी आचारसंपदा	१६३-६६	१५
चार प्रकारनी श्रुतसंपदा	१६७-७०	१५
चार प्रकारनी शरीरसंपदा	१७१-७४	१६
चार प्रकारनी वचनसंपदा	१७५ ७८	१६
चार प्रकारनी वाचनासंपदा	१७९-८४	१६
चार प्रकारनी मतिसंपदा	१८५-९१	१७

ચાર પ્રકારનો પ્રયોગમતિસંપદા	૧૯૨-૧૭	૧૭
ચાર પ્રકારનો સંગ્રહપરિજ્ઞાસંપદા	૧૯૮-૨૦૬	૧૮
પ્રાયશ્ચિત્તનાં છત્રીશ સ્થાનો	૨૦૭-૧૧	૧૯
ચાર ધિનયનો પ્રતિષ્ઠિતિઓ	૨૧૨-૧૩	૧૯
ચાર પ્રકારે આધારધિનય	૨૧૪-૨૨	૧૯
ચાર પ્રકારે દ્યુતધિનય	૨૨૩-૨૬	૨૦
ચાર પ્રકારે દિક્ષેપણધિનય	૨૨૬-૩૩	૨૦
ચાર પ્રકારે દોષનિર્ધારિતધિનય	૨૩૪-૪૧	૨૧
આગમવ્યવહારી	૨૪૨-૬૪	૨૧
‘આલોચના’ના દશ ગુણો	૨૪૫	૨૨
પ્રાયશ્ચિત્ત આપનાર યોગ્ય જ્ઞાનિઓનો		
અભાવ થયે પ્રાયશ્ચિત્ત કેમ સંભવે ?	૨૫૫-૬૨	૨૩
પૃથો શિષ્યનો પ્રશ્ન અને આચાર્યનો ઉત્તર	૨૬૩-૭૩	૨૩
દશ પ્રકારે પ્રાયશ્ચિત્ત	૨૭૪	૨૪
પ્રાયશ્ચિત્ત દેવાનો વિભાગ	૨૭૫-૯૦	૨૪
પ્રાયશ્ચિત્તના કરનારાઓનું અસ્તિત્વ	૨૯૧-૯૯	૨૬
સાપેક્ષપણે પ્રાયશ્ચિત્ત દેવામાં લાભ અને		
નિરપેક્ષપણે પ્રાયશ્ચિત્ત દેવામાં અલાભ	૩૦૦-૧૧	૨૬
ચારિત્રના અસ્તિત્વનો મિટ્ઠિ	૩૧૨-૧૮	૨૭
નિર્ણાયકોનો અવ્યથસ્પેષ	૩૧૯-૨૧	૨૮
ભક્તપરિજ્ઞાનો વિધિ	૩૨૨-૬૧૧	૨૮
નિર્વ્યાયાન અને મહ્યાગ્રાત પૃથો		
સપરાક્રમભક્તપરિજ્ઞાનું સ્વરૂપ	૩૨૭	૨૯
દ્વારગાયાઓ	૩૨૭-૩૧	૨૯
ગણનિસ્સરણદ્વાર	૩૩૨-૩૭	૨૯
શ્રિતિદ્વાર	૩૩૮ ૪૦	૩૦
સંલેખનાદ્વાર	૩૪૧-૨૫	૩૦
અગીતદ્વાર	૩૫૬-૬૯	૩૧
અસંવિગ્રહદ્વાર	૩૭૦-૭૭	૩૨
પક્કદ્વાર	૩૮૮-૮૦	૩૩

आधोगद्वार	३८१-८६	३३
अन्यद्वार	३८७-८८	३४
अनापृच्छाद्वार	३८९-९१	३४
परीक्षाद्वार	३९२-४०७	३४
आलोचनाद्वार	४०८-२३	३६
स्थान-घसतिद्वार	४२४-३२	३७
निर्यापकद्वार	४३३-३७	३८
द्रव्यदापनाद्वार	४३८-४७	३८
हानिद्वार	४४८-५०	३९
अपरिणान्तद्वार	४५१-५२	३९
निर्जराद्वार	४५३-५७	४०
संस्तारकद्वार	४५८-६०	४०
उद्धर्तनाद्वार	४६१-६३	४०
स्मारणाद्वार	४६४-७५	४०
कवचद्वार	४७६-९०	४१
चिह्नकरणद्वार	४९१-९२	४३
यतनाद्वार	४९३-१७	४३

निर्व्याघात अने सव्याघात एवो

अपराक्रमभक्तपरिज्ञानुं स्वरूप

४९८-५११

४३

इंगिनीमरण

५१२-१५

४५

पादपोषगमन

५१६-५९

४५

श्रुतव्यवहार

५६०-६४

४९

आज्ञाव्यवहार

५६५-६५४

४९

अपरिणत, अतिपरिणत अने परिणत

शिष्यानी परीक्षा अथवा तेमनुं स्वरूप

५६५-८८

४९

दर्पना दश प्रकार

५८९-९९

५१

कल्पना चोवीश भेद

६००-१६

५२

दर्प कल्प आदि पदोना भांगाओ

६१७-५४

५४

धारणाव्यवहार

६५५-७४

५७

જીતવ્યવહાર	૬૭૬-૭૪	૬૦
માયણ અને અમાયણ જીતવ્યવહાર	૬૮૭-૯૪	૬૦
વ્યવહારના સ્વરૂપનો ઉપસંહાર	૬૯૫-૭૦૫	૬૦

મૂળ ગાથા ૨-૩

પ્રાયશ્ચિત્તનું માહાત્મ્ય	૭૦૬-૧૭	૬૧
---------------------------	--------	----

મૂળ ગાથા ૪

પ્રાયશ્ચિત્તના દશ ભેદો		૬૨
આલોચના	૭૧૮	૬૩
પ્રતિક્રમણ	૭૧૯	૬૩
મિથ-આલોચના અને પ્રતિક્રમણ યાને	૭૨૦-૨૧	૬૩
વિષેષ	૭૨૨	૬૩
શ્ચુરસર્ગ	૭૨૩	૬૩
તપ	૭૨૪	૬૩
ઉદ	૭૨૫	૬૩
શૂલ	૭૨૬	૬૩
અનયસ્થાપ્ય	૭૨૭-૨૮	૬૩
પારાંધિક	૭૨૯-૩૦	૬૩

મૂળ ગાથા ૫-૮

આલોચનાપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૭૩૧-૮૩	૬૪
‘દુષ્ટ’નો અર્થ	૭૩૫	૬૪

મૂળ ગાથા ૯-૧૨

પ્રતિક્રમણપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો		૬૮
ગુણિઓનું સ્વરૂપ	૭૮૪-૮૬	૬૮
મનોગુણિ વિશે જિનદાસનું ઉદાહરણ	૭૮૭-૯૦	૬૯
વચનગુણિ વિશે કોઈ સાધુનું ઉદાહરણ	૭૯૧-૯૩	૬૯
કાપગુણિ વિશે કોઈ સાધુનું ઉદાહરણ	૭૯૭-૯૯	૭૦
કાપગુણિ વિશે ધોતું ઉદાહરણ	૮૦૦-૩	૭૦
નમિતિઓનું સ્વરૂપ	૮૦૪-૧૭	૭૦
ઈર્વાંતમિતિ વિશે અર્હતમત્રનું ઉદાહરણ	૮૧૮-૧૯	૭૧
માયામિતિ વિશે કોઈ સાધુનું ઉદાહરણ	૮૨૦-૨૫	૭૧

પપણાસમિતિ વિશે ચમુદેયના જીવ		
નંદિપર્ધનનું ઉદાહરણ	૮૨૬-૮૭	૭૨
આદાનનિશ્ચેપણાસમિતિ અને તેના		
વિશે ઉદાહરણ	૮૨૮-૫૩	૭૨
પારિષ્ઠાપનિકાસમિતિ અને તેના		
વિશે ધર્મનૃત્તિનું ઉદાહરણ	૮૨૭-૨૦	૭૨
ગુરુની આજ્ઞાનૃત્તિનું સ્વરૂપ	૮૨૧-૭૧	૭૫
ગુરુ અને શિષ્યનાં વચનો	૮૨૯-૭૧	૭૫
ગુરુના વિનયના ભંગનું સ્વરૂપ	૮૭૨-૭૭	૭૫
પ્રકારાન્તરે વિનયભંગના સાત પ્રકારો	૮૭૮	૭૬
દુસ્ત્રાચકરણની વ્યાખ્યા	૮૭૯-૮૧	૭૬
લઘુસ્વમૃગાચાદનું સ્વરૂપ	૮૮૨-૯૦૫	૭૬
પ્રતિક્રમણપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાન-		
નૃવક અધિધિકાસ જૃમ્ભા ક્ષુન્ન યાત		
અસંક્લિષ્ટકર્મ કન્દર્પ દાસ્ય ધિકથા		
કપાય વિવિધાનુષંગ સ્વલના મહતા		
અનાભોગ આભોગ સ્નેહ મય શોક		
વાકુશિક આદિ પદોની વ્યાખ્યા	૯૦૬-૩૨	૭૮
મૂત્ર ગાથા ૧૩-૧૫		
આલોચના અને પ્રતિક્રમણ એ બન્ને		
પ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો		૮૧
સંબ્રમ મય આપત્ અનાત્મવશતા		
દુશ્ચિન્તિત આદિ પદોની વ્યાખ્યા	૯૩૩-૫૪	૮૧
મૂત્ર ગાથા ૧૬-૧૭		
વિવેક પ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો		૮૧
પિંઢ ઉપધિ શય્યા કૃતયોગી કાલાતીત		
અધ્યાતીત શટ અશટ ઉદ્રત અનુદ્રત		
કારણગૃહીત આદિ પદોની વ્યાખ્યા	૯૫૫-૭૧	૮૨
મૂત્રગાથા ૧૮-૨૨		
વ્યુત્સર્ગ પ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો		૮૪

ગમન આગમન ચિદ્ધાર યુત સાશ્વત્વસ્વપ્ન નાયા-

નદોસન્તાર અર્થત આદિપદોનો વ્યાખ્યા	૧૭૨-૧૦	૮૪
'રુદ્ધાસ' નું પ્રમાણ યગેરે	૧૧૧-૧૭	૮૬

સૂત્ર ગાથા ૨૩-૭૧

તપઃપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૮૭
-------------------------------------	----

સૂત્રગાથા ૨૩-૩૪

'જ્ઞાન' ના આઠ અતિચારો	૧૧૮-૧૦૩૦	૮૭
'દર્શન' ના આઠ અતિચારો	૧૦૩૧-૬૮	૯૦
છ વ્રતરૂપ ચારિત્રના અતિચારો	૧૦૬૯-૮૬	૯૩

સૂત્ર ગાથા ૩૬

ચારિત્રોદ્ગમનુ સ્વરૂપ	૧૦૮૭-૧૪	૯૫
ઉદ્ગમના સોઠ દોષો	૧૦૯૫-૧૭	૯૫
આધાકર્મનો વિચાર	૧૦૯૮-૧૧૧૪	૯૬
સંયમગ્રેણિ	૧૧૦૬-૧૦	૯૬
ઔદેશિકનો વિચાર	૧૧૧૫-૧૨૦૨	૧૦૩
પૂતિકર્મનો વિચાર	૧૨૦૩-૧૫	૧૦૪
મિશ્રજાતનો વિચાર	૧૨૧૬-૧૮	૧૦૫
સ્થાપના દોષનો વિચાર	૧૨૧૯-૨૩	૧૦૫
પ્રાભૃતિકા દોષનો વિચાર	૧૨૨૪-૩૭	૧૦૬
પ્રાદુષ્કરણ દોષનો વિચાર	૧૨૩૮-૪૦	૧૦૭
ક્રીત દોષનો વિચાર	૧૨૪૧-૪૪	૧૦૭
પ્રામિત્ય દોષનો વિચાર	૧૨૪૫-૪૬	૧૦૮
પરાયતિત દોષનો વિચાર	૧૨૪૭-૪૮	૧૦૮
અભ્યાહુત દોષનો વિચાર	૧૨૪૯-૫૫	૧૦૮
ઉદ્ભિષ્ દોષનો વિચાર	૧૨૫૬-૬૮	૧૦૮
માલાહત દોષનો વિચાર	૧૨૬૧-૭૩	૧૦૯
આષ્ટેષ દોષનો વિચાર	૧૨૭૪	૧૧૦
અનિસૃષ્ટ દોષનો વિચાર	૧૨૭૫-૮૨	૧૧૦
અધ્યષપુરક દોષનો વિચાર	૧૨૮૩-૮૬	૧૧૧
કોટિ શબ્દનો અર્થ અને તેનું સ્વરૂપ	૧૨૮૭-૧૩૧૨	૧૧૧

ઉત્પાદનાનું સ્વરૂપ	૧૩૧૩-૧૮	૧૧૩
ઉત્પાદનાના નિક્ષેપો	૧૩૧૪	૧૧૩
ઉત્પાદનાના સોલ દોષો	૧૩૧૯-૨૦	૧૧૪
ધાત્રીદોષ	૧૩૨૧-૨૪	૧૧૪
ધાત્રીના (ધાત્રમાતાના) પાંચ પ્રકાર	૧૩૨૨	૧૧૪
દ્વતીદોષ	૧૩૨૫-૪૦	૧૧૪
નિમિત્તદોષ	૧૩૪૧-૪૧	૧૧૫
આજીવદોષ	૧૩૫૦-૬૧	૧૧૬
વનોપકદોષ	૧૩૬૨-૮૩	૧૧૭
ચિકિત્સાપિણ્ડ	૧૩૮૪-૯૨	૧૧૯
ક્રોધ વગેરે દોષો	૧૩૯૩-૯૪	૧૧૯
ક્રોધપિંડ વિશે ક્ષપકનું ઉદાહરણ	૧૩૯૫	૧૨૦
માનપિંડ વિશે શ્રુલ્લકનું ઉદાહરણ	૧૩૯૬-૯૭	૧૨૦
માયાપિંડ વિશે આપાદનૃતિનું ઉદાહરણ	૧૩૯૮-૧૪૧૧	૧૨૦
લોભપિંડ વિશે 'સિદ્ધકેસર' નામના		
મોદકને ઇચ્છનાર ક્ષપકનું ઉદાહરણ	૧૪૧૨-૨૦	૧૨૧
સંસ્તવદોષ	૧૪૨૧-૩૬	૧૨૨
વિદ્યા અને મન્ત્રદોષ	૧૪૩૭	૧૨૩
વિદ્યા અને મંત્રનો તફાવત	૧૪૩૮	૧૨૩
વિદ્યા વિશે મિશ્રપાસકનું-ચોદ્ધરપાસકનું		
ઉદાહરણ	૧૪૩૯-૪૪	૧૨૩
મન્ત્ર વિશે પાદલિપ્ત અને મુનંદરાજનું		
ઉદાહરણ	૧૪૪૫-૪૭	૧૨૩
ચૂર્ણદોષ, યોગદોષ અને મૂલકર્મ દોષ	૧૪૪૮	૧૨૪
ચૂર્ણદોષ વાચત થી શ્રુલ્લકનું ઉદાહરણ	૧૪૪૯-૫૭	૧૨૪
યોગદોષ	૧૪૫૮-૬૦	૧૨૫
યોગવિશે વ્રહ્મદૈવિક તાપસોનું ઉદાહરણ	૧૪૬૧-૬૭	૧૨૫
મૂલકર્મ	૧૪૬૮-૭૨	૧૨૫
ગ્રહણેષણાનું સ્વરૂપ	૧૪૭૩-૭૫	૧૨૬
ગ્રહણેષણાના દશ પ્રકાર	૧૪૭૬	૧૨૬
શંકિત દોષ	૧૪૭૭-૯૦	૧૨૬

शेका विषयक चतुर्भङ्गी	१४७८	१२६
अक्षित दोष	२४९१-१५११	१२७
निक्षित दोष	१५१२-४५	१२९
पिहित दोष	२५४६-५७	१३१
सहित दोष	१५५८-६७	१३२
दायक दोष	१५६८-८२	१३३
उन्मिश्र दोष	२५८३-८६	१३४
अपरिणत दोष	१५८७-९३	१३५
लित दोष	१५९४-९९	१३५
छदित दोष	१६००-४	१३६
ग्रासपणानुं स्वरूप	२६०५-१०	१३६
संयोजना दोष	१६११-२१	१३६
प्रमाण दोष	१६२२-४२	१३७
अंगार दोष	१६४३-४८	१३९
धूम दोष	१६४९-५५	१३९
कारण दोष	१६५६-७०	१४०
उपसंहारादि	२१७१-७९	१४१

सूत्र गाथा ३६-४४

पिण्डविशुद्धि विषयक अतिचारोने आभी प्रायश्चित्त	१६८०-१७१९	१४२
---	-----------	-----

सूत्र गाथा ४५-५९

तपःप्रायश्चित्तने योग्य धावन डेपन संघर्ष गमन मीडा उत्कृष्ट गीत सेण्टिका जीवन्तादि पदोनुं स्वरूप	१७२०-२४	१४६
तपःप्रायश्चित्तने योग्य अघ्न्य मध्यम उत्कृष्ट उपधिने आभी विच्युत विस्मृत अप्रेक्षित अनिषेदन आदि पदोनुं स्वरूप	१७२५-४१	१४७
तपःप्रायश्चित्तने योग्य कालातीतकरण अध्वातीतकरण तरपरिभोग पाना- संवरण भूमिश्रिकाप्रेक्षण आदि पदो	१७४२-५२	१४८

તપઃપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય કાયોત્સર્ગભંગ કાયો- ત્સર્ગઅકરણ વેગચન્દનાદિ રાત્રિભ્યુ- ત્સર્ગાદિ દિવસશયનાદિ પદો	૧૭૫૩-૬૦	૧૫૦
તપઃપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય ચિરકપાય આત્મય લજુનાદિ તર્ણાદિચન્દનાદિ પુસ્તકપશ્ચક- તૃણપશ્ચક-દૃશ્યપશ્ચકાપ્રતિલેખનાદિ સ્થાપનાકુલપ્રવેશાદિ પદો	૧૭૬૧-૭૯	૧૫૦
તપઃપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય દર્પ પદ્મેન્દ્રિયવ્ય- પરોપણ સંક્લિષ્ટકર્મ દોષાંધ્યકલ્પ મ્હાનકલ્પ આદિ પદો	૧૭૭૮-૮૭	૧૫૨
તપઃપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય છેદાદિ અશ્રદ્ધાનાદિ પદો	૧૭૮૮-૯૪	૧૫૩

મૃત્ર ગાથા ૬૦-૭૯

સામાન્ય અને વિશેષપણે આપત્તિ અને દાનવિપયક તપનો દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાલ ભાવ પુરુષ પ્રતિસેવના આદિને આશ્રી વિભાગ	૧૭૯૬-૨૨૭૯	૧૫૪
--	-----------	-----

મૃત્ર ગાથા ૬૦-૬૩

તપપ્રાયશ્ચિત્તને આશ્રી સામાન્ય અને વિશેષ આપત્તિ અને દાનનું સ્વરૂપ	૧૭૯૬-૧૮૧૧	૧૫૪
--	-----------	-----

મૃત્ર ગાથા ૬૪-૬૬

દ્રવ્યનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી તપોદાનનો વિચાર	૧૮૧૨-૧૯	૧૫૬
---	---------	-----

મૃત્ર ગાથા ૬૬

ક્ષેત્રનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી તપોદાનનો વિચાર	૧૮૨૦-૨૩	૧૫૬
--	---------	-----

મૃત્ર ગાથા ૬૭

કાલનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી તપોદાનનું વિસ્તૃત વર્ણન	૧૮૨૪-૧૯૩૩	૧૫૭
---	-----------	-----

મૃગ ગાથા ૬૮

માનનું સ્વરૂપ અને તેને આથી

તપોદાનનું સ્વરૂપ

૧૯૩૪-૩૭

૧૬૬

મૃગ ગાથા ૬૯-૭૩

પુરુષના પ્રકારો અને તેને આથી

તપોદાનનું સ્વરૂપ

૧૯૩૮-૨૨૬૨

૧૬૬

મૂલ ગાથા ૬૯

ગીતાર્થ, અગીતાર્થ, મદનગીત, અસદન-

ગીત, ઘટ, અઘટ પરિણામો, અવરિ-

ણામી, અતિપરિણામી પુરુષોનું સ્વરૂપ

૧૯૩૮-૫૭

૧૬૬

મૃગ ગાથા ૭૦

ધૃતિમંદનમોષેત અને દીન, આત્મતર,

પરતર, ડમયતર, મોમયતર અને

અમયતર પુરુષો

૧૯૪૮-૬૪

૧૬૮

મૃગ ગાથા ૭૧

કલ્પસ્થિત અને અકલ્પસ્થિત આદિ

પુરુષોનું વર્ણન

૧૯૬૫-૨૧૯૫

૧૬૯

સ્થિતશબ્દના પ્રકારિંકો

૧૯૬૫-૬૬

૧૬૯

■ પ્રકારની કલ્પસ્થિતિ

૧૯૬૭

૧૬૯

દશપ્રકારની કલ્પ અને તેનો અવસ્થિત

અવસ્થિત તરીકેનો વિભાગ

૧૯૬૮-૭૪

૧૬૯

આદિલક્ષણરૂપનું સ્વરૂપ

૧૯૭૫-૮૯

૧૬૯

બીજેશિક્ષકરૂપનું સ્વરૂપ

૧૯૯૦-૯૧

૧૭૧

શાસ્ત્રાત્મકરૂપનું સ્વરૂપ

૧૯૯૨-૯૫

૧૭૧

રાજપિણ્ડવરૂપનું સ્વરૂપ

૧૯૯૬-૨૦૧૨

૧૭૧

કૃતિકર્મરૂપનું સ્વરૂપ

૨૦૧૩-૧૬

૧૭૩

મતકરૂપનું સ્વરૂપ

૨૦૧૭-૨૯

૧૭૩

પુરુષચંદ્રકરૂપનું સ્વરૂપ

૨૦૨૦-૪૮

૧૭૩

પ્રતિક્રમણકરૂપનું સ્વરૂપ

૨૦૪૯-૫૨

૧૭૫

मासकल्पनुं स्वरूप	२०५३-९३	१७६
पर्युषणाकल्पनुं स्वरूप आदि	२०९७-२१०९	१७९
पनिहारकल्पनुं स्वरूप	२११०-५६	१८०
जिनकल्पनुं स्वरूप	२१५७-७८	१८४
स्यधिरकल्पनुं स्वरूप	२१७९-८४	१८६
परिणत, अपरिणत, कृतयोगी, अकृतयोगी, तरमाण, अनरमाण पुरुषानुं स्वरूपादि	२१८५-९२	१८६

सूत्र गाथा ७२

कल्पस्थितादि पुरुषाने आथी तपोदान विभाग	२१९३-९५	१८७
---	---------	-----

सूत्र गाथा ७३

जीतयन्त्रविधि आदि	२१९६-२२६२	१८८
-------------------	-----------	-----

सूत्र गाथा ७४-७९

प्रतिसेयनानुं स्वरूप अने तेने आथी तपोदाननो विभाग आदि	२२६३-७९	१९३
---	---------	-----

सूत्र गाथा ८०-८२

छेदप्रायश्चित्तने योग्य अपराधस्यानो	२२८०-८७	१९६
-------------------------------------	---------	-----

सूत्र गाथा ८३-८६

मूलप्रायश्चित्तने योग्य अपराधस्यानो	२२८८-२३००	१९६
-------------------------------------	-----------	-----

सूत्र गाथा ८७-९३

अनवस्थाप्यप्रायश्चित्तने योग्य अपराधस्यानो	२३०१-२४६२	१९८
द्वस्ततालनुं स्वरूप	२३७१-८५	२०३
द्वस्तालंवनुं स्वरूप	२३९०-९२	२०५
द्वस्तादाननुं स्वरूप अने अवसन्नाचार्यनुं दृष्टान्त	२३९३-२४१०	२०५

सूत्र गाथा ९४-१०१

पाराञ्चिकप्रायश्चित्तने योग्य अपराधस्यानो	२४६३-२५८५	२११
---	-----------	-----

મૂત્ર ગાથા ૯૪

તીર્થંકર પ્રવચન ધૃત આચાર્ય આદિત્રિપયક ધ્યાનાતના પારાંચિકનું સ્વરૂપ	૨૪૬૩-૭૬	૨૧૧
---	---------	-----

મૂત્ર ગાથા ૯૫

કયાપદુટ અને વિપયદુટ પારાંચિકનું સ્વરૂપ	૨૪૭૭-૨૬૨૨	૨૧૩
---	-----------	-----

મૂત્ર ગાથા ૯૬

સ્ત્યાનદ્વિપ્રમત્તપારાંચિક, અધ્યોગ્યકુર્વાણ- પારાંચિકનું સ્વરૂપ	૨૫૨૩-૩૯	૨૧૬
--	---------	-----

મૂત્ર ગાથા ૯૭-૧૦૧

દ્વિપારાંચિક, ક્ષેત્રપારાંચિક, કાલ- પારાંચિક આદિનું સ્વરૂપ	૨૫૪૦-૮૫	૨૧૮
---	---------	-----

મૂત્ર ગાથા ૧૦૨

અનવસ્થાપ્ય અને પારાંચિકનો મદ્દાલ મદ્રવાદુ સુધી	૨૫૮૬-૮૭	૨૨૨
---	---------	-----

મૂત્ર ગાથા ૧૦૩

જીતશ્વરૂપનો ઉપમંદાર	૨૫૮૮-૨૬૦૬	૨૨૩
જીતશ્વરૂપનો અર્થ	૨૫૮૮-૮૯	૨૨૩
શ્વરૂપશ્વરૂપનો અર્થ	૨૫૯૦-૯૩	૨૨૩
જીતશ્વરૂપશાસ્ત્રના અધ્યયનના અધિકારી	૨૫૯૪-૨૬૦૬	૨૨૩

॥ ॐ नमो जिनाय ॥
 आचार्यश्रीजिनभद्रगणिक्षमाश्रमणविरचितं
जीतकल्पसूत्रम् ।

स्वोपज्ञभाष्येण भूषितम् ।

सुत्तं—कयपवयणप्पणामो, बुच्छं पच्छित्त-दाणसंखेवं ।
 जीयव्ववहारगयं, जीवस्स विसोहणं परमं ॥१॥

पवयण दुवालसंगं, सामाइयमाइ विंदुसारंतं । प्रवचनम्

अहव चउप्पिह संघो, जत्येव पइद्वियं नाणं ॥१॥

अहया पगयपसत्थं, पहाणवयणं व पवयणं तेण ।

अहव पवत्तयतीई, नाणाई पवयणं तेणं ॥२॥

जीवाइपपत्था वा, उवदंसिज्जंति जत्य संपुण्णा ।

सो उवएसो पवयण, तम्मि करेत्ता णमोद्धारं ॥३॥

थोच्छं ववरामि सी, पच्छित्तं दसह एय उवरिं तु । प्रायश्चित्तम्

यग्गेहामि सवित्थर, किं भणियं होति पच्छित्तं ? ॥४॥

पायं छिद्वति जम्हा, पायच्छित्तं ति भण्णते तेणं । प्रायश्चित्तस्य
निरूपणम्

पाणेण वा वि चित्तं, सोइयई तेण पच्छित्तं ॥५॥

पणगादी आवत्ती, णिच्चिगइअमादि एत्थ दाणं तु ।

संगेय समासो ति व, ओहो ति व होति एगट्ठो ॥६॥

१ दुवालसंगं—दावुडादं आपाराद्वादि दृष्टिवादात्तम् । सामायिक-
 एव " करेमि भंतं ! " इत्यादिकम् । विन्दुसार इति चतुर्दशं पूर्वम् ॥
 २ पगयपसत्थं प्रकृते प्रशङ्क्यम् ॥

आगमादिव्य-
वहारपञ्चकम्

आगमव्यव-
हारमेदप्रमेदाः

प्रत्यक्षपरो-
क्षयोर्लक्षणम्

‘अक्ष’पदस्य
निरुक्तम्

दर्शनान्तरो-
यानिमित्तस्य
प्रत्यक्षलक्षण-
स्य खण्डनम्

किं अत्यो अण्णे वी, ववहारा जेण जीतगहणं तु ? ।

भण्णति चउरऽत्यऽण्णे, आगममादी इमे सुणसु ॥७॥

पंचविहो ववहारो, दुग्गइ-भवमूरएहिं पण्णत्तो ।

आगम सुय आणा वारणा य जीए य पंचमए ॥८॥

आगमओ ववहारो, सुणह जहा धीरपुरिसपण्णत्तो ।

पच्चक्खो य परोक्खो, सो विह दुविहो मुण्येयव्वो ॥९॥

पच्चक्खो वि य दुविहो, इंदियजो चैव नोयइंदियजो ।

इंदियपच्चक्खो वि य, पंचसु विसएसु णायव्वो ॥१०॥

जीवो अक्खो तं पत्ति, जं वट्ठइ तं तु होति पच्चक्खं ।

परओ पुण अक्खस्सा, वट्ठंतं होइ पारोक्खं ॥११॥

‘असु वावण’धाऊओ, अक्खो जीवो उ भण्णए णियसा ।

जं वावयए भावे, णाणेणं तेण अक्खो त्ति ॥१२॥

‘अस भोयणम्मि’ अहवा, सव्वहव्वाणि भोगमेतस्स ।

आगच्छंती जम्हा, पालेइ य तेण अक्खो त्ति ॥१३॥

केसिंचि इंदियाइ, अक्खाइ तदुवलद्धि पच्चक्खं ।

तं तु ण जुज्जति जम्हा, अग्गाहगमिंदियं विसए ॥१४॥

स्वादीविसयाणं, जीवो खलु इंदिएहिं उवलभगो ।

जम्हा मतम्मि जीवे, ण इंदिया उवलभे विसयं ॥१५॥

७ अत्यो सन्ति इत्यर्थः, “अत्यस्त्यादिना” (सि० ८-४-१४८)
इति सूत्रेण सर्वेष्वपि वचनेषु ‘अत्यि’रूपमवनात् । दीर्घत्वं तु-
“नीया लोचमभूया, य आणिया दीह-विंदु-दुट्ठभावा । अत्यं गमेति तं
चिय, जो तेसिं पुव्वमेवाऽऽसि ॥” इति वचनात् । एवमग्रेऽपि “वी,
पात्तती, अक्खस्सा, आगच्छंती, अण्णत्या, सुणसु, वोच्छामी, सुत्तम्मी,
क्खस्सा” इत्यादिषु यत्र दीर्घत्वं “परवाइण, गोणसाइण” इत्यादिषु
च यत्र ह्रस्वत्वं दृश्येत तत्रायमेव नियमो ज्ञेयः । चउरऽत्यऽण्णे चत्वारः
सन्ति अन्ये इत्यर्थः ॥ ८ दुग्गइ-भवमूरएहिं दुर्गति-संसारभञ्जकैः
तीर्थकरैः पूर्वर्षिभिर्वेत्यर्थः ॥ १५ मतम्मि मृते ॥

तम्हा विसयाणं खलु, अग्गाहगमिदियं भवइ सिद्धं ।
 जं इंदिएहिं नज्जइ, तं नाणं लिगियं होइ ॥१६॥
 लिगं चिध निमित्तं, कारणमेगट्टियाइँ एयाइँ ।
 जाणाइ इंदिएहिं, जीवो धूमेण अग्गि च्च ॥१७॥
 एवं सु इंदिएहिं, जं नज्जइ लिगियं तथं नाणं ।
 तम्हा सिद्धं अक्खो, न इंदिया पंच सोयाइँ ॥१८॥
 एत पसंगाभिहितं, जहकण्हइ इंदियाइँ पच्चक्खं ।
 अहुणा उ इंदिएहिं, णातूणं ववहरं इणमो ॥१९॥
 सोइंदिएण सोउं, तस्स व अण्णस्स वा वि पडिसेवं ।
 चक्खिदिण्ण दट्ठुं, पडिसेविज्जंतमणयारं ॥२०॥
 धूवादिगंधवासे, मूर्तिगलियादियं व उद्वियं ।
 कंदाइ व खज्जंतं, गंधो वि रसो वि तत्त्वेव ॥२१॥
 फासेणऽऽभङ्गियमादि, फासतो अप्पगासे णाऊणं ।
 इंदियपच्चक्खेणं, इय णाऊणं ववहरंति ॥२२॥ दारं ॥
 णोइंदियपच्चक्खो, ववहारो सो समासतो तिविहो ।
 ओहि मणपज्जवे या, केवलणाणे थ पच्चक्खो ॥२३॥
 अच्छउ ता ववहारो, ओहीमादीण लक्खणं तिण्हं ।
 संखेवओ उ एयं, अस्सुन्नत्थं इमं वोच्छं ॥२४॥
 तत्थोहिणाण पढमं, सामित्ता कम-विमुद्धिओ होइ ।
 तो तं वोच्छ वहुविहं, केत्तिय भेया भवे तस्स ? ॥२५॥

नोइन्द्रियप्रत्य-
 क्षागमन्यव-
 दारस्य
 त्रैविध्यम्

अवधिरानम्

१६ नज्जइ ज्ञायते ॥ १७ चिध इति लुप्तविमक्त्यन्तं पदम् । ग्रन्थे-
 ऽस्मिन् स्थानस्थानेषु पतादृशि लुप्तविमक्त्यन्तानि पदानि समेप्यन्ति ॥
 १९ जहकण्हइ यथाकथञ्चित् ॥ २१ मूर्तिगलिया पिपीलिका । अधुनातन-
 प्राकृते यथा 'य'कारः श्रुत्यर्थमुपन्यस्यते तथा प्राचीनप्राकृते 'त'कारः
 श्रुत्यर्थमुपायुज्यत इति ज्ञेयम् ॥ २४ ओहीमादीण अथध्यादीनाम् । अत्र
 मकार आगमिकः, न तु लाक्षणिकः । अग्रेऽप्येवमेव बोध्यम् ॥

अंतगतो वि य तिविद्दो, पुरतो तद् मग्नतो य पासगओ ।
 पुरतो पुण अंतगतं, इमं तु वोच्छं समासेणं ॥३९॥
 जह कोई तु मणुस्सो, उकं चुडुलि व दीव मणि वाऽऽदी ।
 काउं पुरओ गच्छइ, पणुल्लयंतो व्व जह पुरिसो ॥४०॥
 मग्नतो अंतगतो ऊ, तह चेव य णवरि मग्नतो काउं ।
 अणुकहुमाणु गच्छति, अंतगतो मग्नतो एस ॥४१॥
 पासगतंऽतगतो ऊ, चुडुलादि तहेव जाव तु मणि तु ।
 परिकटमाणो गच्छति, अंतगतं एत तिह भणितं ॥४२॥
 जो से किं मज्झगतो ?, तं जह पुरिसो कोइ चुडुलिमादीणि ।
 कातुं सिरम्मि गच्छति, मज्झगतो एस ओही उ ॥४३॥
 मज्झगतंऽतगतयस्स य, ओहिण्णाणस्स को पइविसेसो ? ।
 पुरतो अंतगएणं, जोयण संखेज्जऽसंखा वा ॥४४॥
 पुरतो जाणति पासति, एस विसेसो उ मज्झअंतगओ ।
 एवं तु मग्नतो ई, पासगनो चेव बोधव्वो ॥४५॥
 अणुगामिओ उ ओही, एमेसो वणिगतो समासेणं ।
 एत्तो उ अणुगामी, ओहिण्णाणं इमाऽऽहंसु ॥४६॥
 जह णाम कोइ पुरिसो, एग महं अगणिठाण काउं जे ।
 तस्सेव य पेरंते, परिघोलणट्ठिमाणो तु ॥४७॥
 तं चेव अगणिठाणं, तत्थगतो पानति ण अण्णत्थ ।
 एवं जत्थुप्पज्जइ, नत्थ ठितो जाण पासइ वि ॥४८॥
 ण वि जाणइ अण्णत्था, संखमसंखे उ जोयणे जो उ ।
 ओही तु अणुगामी, समासनो एसमक्खातो ॥४९॥
 अज्झवत्ताणेट्ठि पसत्थएहिं सुहवद्दमाणचारित्ते ।
 उवत्थरिं सुज्झंते, समंततो वट्ठए ओही ॥५०॥

अंतगुगामि-
कोऽवधिः

वर्धनानघो-
ऽवधिः

४९ ई पादपूरणे । ई जे र नि रथ मो णं इत्यादीति अथपानि
 माहते पादपूरणे प्रयुज्यन्ते ॥ ४६ इमाऽऽहंसु इदं आह ॥

पटिवयमाणो ओही, अंगुलभागं तु [संखऽ]संखं वा ।
 अंगुलमेव पुहत्तं, इत्य धणू जोअणे तद्द य ॥६३॥
 जोयणसयं सद्दस्सं संखमसंखा व जाय लोगं तु ।
 पासित्ताण पडेज्जा, ओहीणाणेद पटिवानी ॥६४॥
 सं किं अप्पटिवार्ति, ओहिण्णाणं तु ? जो अलोगस्स ।
 आगासपएसं तु एगमवो पासनी जाव ॥६५॥
 असंखेज्जाई अलोएँ, पमाणमेत्ताई लोगखंडाई ।
 जाणइ पासति य तद्द, खेत्तोही एसमवखातो ॥६६॥
 एसो अप्पटिवादी, ओही तु समासओ समस्सतो ।
 सव्वं पेत्तं चवद्दहा, दव्व्यादि समासतो वोच्छं ॥६७॥
 रूयीदव्वे विसनो, दव्वोही खेत्ततो इमाऽऽहंशु ।
 अंगुलअसंखभागं, उक्कोसेणं इमं वोच्छं ॥६८॥
 असंखेज्जाई अलोणे, पमाणमेत्ताई लोगखंडाई ।
 जाणइ पासति य तद्द, खेत्तोही एसमवखातो ॥६९॥
 कालतो ओहिण्णाणी, असंखभागं तु आवलीए च ।
 सव्वज्जहण्णं जाणनि, पासति या सो उ णियमेणं ॥७०॥
 उस्सप्पिणि-ओसप्पिणिकालमनीत्तं अणागतं चेव ।
 उक्कोसेण चि जाणति, पासद्द या एस कालोही ॥७१॥
 भावतो ओहिण्णाणी, अणंतभावे अणंतभागं च ।
 जाणति पासति य तद्द, भावोही एसमवखानो ॥७२॥
 ओही भवपचतियो, खयोवसमियो य वणिणओ दुविदो ।
 तस्स उ वद्द विगप्पा, दव्वे खेत्ते य कालादी ॥७३॥
 नं मणपज्जवणाणं, दुविहं तु समासतो समवखातं ।
 उज्जुमनी विमलमनी, दव्व्यादि चउव्विहेक्के ॥७४॥

प्रतिपाली
अवधिः

अप्रतिपाली
अवधिः

इव्यतः क्षेत्र-
तथावधिः

कालतोऽवधिः

भावतोऽवधिः

मन.पयेव-
शानम्

द्रव्यतो मनः-
पर्यवस्

क्षेत्रतो मनः-
पर्यवस्

द्व्यर्थो उज्जुमती तू, अणंतपएसं अणंतखंधा ऊ ।
जाणइ पासति ते चिय, वित्तिमिरसुद्धे तु विउलमती ॥७५॥
खेत्ततो उज्जुमती तू, ऽहेलोगे जाव रयणपुटवीए ।
जाणइ पासति उवरिमहेट्टिल्ले खुड्डपयरं तु ॥७६॥
एते चिय अब्भहिते, विउलतराए उ मुणइ पासति य ।
सुद्धवित्तिमिरतराए, विउलमती उज्जुमतिणो उ ॥७७॥
उज्जुमती उट्टे ऊ, जोतिसियाणं तु जाव सन्नुवरिं ।
जाणइ पासइ ते चिय, वित्तिमिरसुद्धे तु विउलमती ॥७८॥
तिरितं उज्जुमती तू, उदद्धिदुए तह य दीव अद्धहिए ।
पंचिदियजीवाणं, सण्णीपज्जत्तयाणं तु ॥७९॥
भावे मणोगिहगए, सव्वे जाणइ मणिज्जमाणे तु ।
ते चेव य विमलयरे, वित्तिमिरसुद्धे तु विउलमती ॥८०॥
णवर विसेसो तु इमो, अद्दाइयअंगुलेहि खेत्तं तु ।
तिरिउद्धमहे अद्धितं, वित्तिमिरसुद्धं तु विउलमती ॥८१॥
कालतो उज्जुमती तू, जहण्ण उक्कोसए वि पलियस्स ।
भागमसंखेज्जइमं, अतीत एस्से व कालदुए ॥८२॥
जाणइ पासइ ते तू, मणिज्जमाणे उ सण्णिजीवाणं ।
ते चेव य विउलमती, वित्तिमिरसुद्धे तु जाणइ शु ॥८३॥
भावतो उज्जुमती ऊ, अणंतभावे उ मुणति पासति य ।
सव्वंसिं भावाणं, ते णवरमणंतभागे उ ॥८४॥
ते सव्वे विउलमती, विमुद्धतर वित्तिमिरे तु भावतया ।
जाणति पासति य तहा, मणपज्जवणाण चउभेयं ॥८५॥
तं मणपज्जवणाणं, जेण विजाणाति सण्णिजीवाणं ।
दट्ठं मणिज्जमाणे, मणदव्वे माणसं भावं ॥८६॥
जाणति पिहुज्जणो विहु, फुडमागारंहि माणसं भावं ।
एमुवमा तस्स भवे, मणदव्वपगासिए अत्थे ॥८७॥

कालतो मनः-
पर्यवस्

भावतो मनः-
पर्यवस्

मनःपर्यवस्त्व
विषयः

मणपञ्चवणाणं पुण, जणमणपरिचितित्यपागट्ठणं ।
 माणुसस्सेत्तणियदं, गुणपच्चनितं चरित्तवतो ॥८८॥
 उज्जुमती विज्जमती, जे वट्ठती सुत्तंगवी घोरा ।
 मणपञ्चवणाणत्थे, जाणमृ ववहारसोहिकरं ॥८९॥
 पंकसलिले पसाओ, जह होनि कमेण तह इमो जीवो ।
 आवरणे श्लिज्जंते, विमृज्जति केवलं जाव ॥९०॥
 केवल संभिण्णं तु, लोगमलोगं तु पासनी णियमा ।
 तं णत्थि जं ण पासति, भूतं भव्यं भविस्सं च ॥९१॥
 सव्वेहि जियपदेसेहि, जुगयं जाणनि पासई ।
 दंसणेण य णाणेणं, पईयो अब्भमस्स वा ॥९२॥
 अयरं व फतो संतो, तं सव्वं तु पगासती ।
 एवं तु उवणतो होति, संभिण्णं तु जं ययं ॥९३॥
 तं च लोगमलोगं च, सव्वतो पुव्वमादिसु ।
 सव्वं सव्वे तु जे भावा, दव्वतो सेत्त-कालतो ॥९४॥
 भावतो चैव जे भावा, णत्थि जे तु ण पासनी ।
 अभावा णत्थि ताए तु, जाणती पासती वि य ॥९५॥
 अह सव्वदव्वपरिणामभावविण्णच्चिरारणमणंवे ।
 सासयमव्वावाहं, एगविहं केवलण्णाणं ॥९६॥
 सव्वं जेरं चतुहा, एतस्स परव्वणट्ठपाए तु ।
 गाहामुत्तं युत्तं, अह चि जं वण्णिनं हेट्ठा ॥९७॥
 भिण्णगाहणं सल्ल कालतो तु सो घेप्पती तु एनेसिं ।
 दव्वादीण चउहं, परिणामो पज्जया जाणे ॥९८॥
 जीवाण अजीवाण य, उप्पाय-ज्वय-धुवत्तपज्जायाः ।
 परपचएण निज्जं, घम्मादीयाण परिणामो ॥९९॥

ऋतुमतिः
 विपुलमतिश्च
 केवलज्ञानम्

गति-ठिति-अक्काहंदि, संजोग-वियोगओ य सो होइ ।
 ओदइयादीयाणं, परिणामो होइ भावाणं ॥१००॥
 एतेसिं चिय दव्वादियाण कालो तु होति परिणामो ।
 कालं पति पतिसुहुमादिणसु वण्णादिपरिणामो ॥१०१॥
 दव्वादीपरिणामं, सब्बं जानाति केवली अखिलं ।
 किं भवती परिणामो ?, एयस्स उ कारणं इणमो ॥१०२॥
 वीससपयोगे अग्भातियाण खंधाण वीससुप्पायो ।
 पण्णरसहा पयोगो, तिबिहं कालम्मि परिणामो ॥१०३॥
 जो केवली मणूसो, ण सो तु वाहं करेऽणसत्ताणं ।
 णियमेण अणावाहं, पावइ मोक्खं खविय सेसं ॥१०४॥
 जं छउमत्थियणाणं, केवल्लिणो ण खलु विजए तं तु ।
 जम्हा खयोवसमिए, वट्ठंते छाउमत्था उ ॥१०५॥
 भावे केवल्लणाणं, वट्ठति णियमेण खाइए णिचं ।
 ण उ अक्खीणे मीसे, खाइयभावस्स उप्पत्ती ॥१०६॥
 तम्हा एगविहं खलु, केवल्लणाणं तु होति उक्कण्णं ।
 जेणाऽऽहं केवल्लम्मि, छुण्णाऽणामोहता (?) तेसिं ॥१०७॥
 आदिगरा धम्माणं, चरित्त-वरणाण-दंसणसमग्गा ।
 सब्बत्तगणाणेणं, ववहारं ववहरंति जिणा ॥१०८॥
 पच्चक्खव्ववहारी, इंदिय-णोइंदिएसु वक्खातो ।
 आगमजो ववहारी, पारोक्खं तु इमं वोच्छं ॥१०९॥
 पच्चक्खागमसरिसो, होति परोक्खो वि आगमो जस्स ।
 चंदमुहीव तु सो वि हु, आगमववहारवं होति ॥११०॥

केवल्लि
 मत्थादि-
 ज्ञानाना-
 मभावः

परोक्षागम-
 व्यवहारी

१०४ करेऽणसत्ताणं करोत्यन्यसत्त्वानाम् ॥

१०८ गाथेयं व्य० उ० १० भा० गा० २०६ ॥

११० इत आरभ्य पञ्चदश गाथाः व्य० उ० १० भा० गा० २०७-२२१ ॥

णातं आगमियं ति य, एगट्ठं जस्स सो परायत्तो ।
 सो पारोक्खो बुचति, तस्म पदेसा इमे होंति ॥१११॥
 पारोक्खं ववहारं, आगमतो सुतधरा ववहरंति ।
 चोद्दस-दसपुव्वधरा, णवपुव्वि य गंवहत्थी य ॥११२॥
 किह आगमववहारी ?, जम्हा जीवादयो णव पयत्था ।
 उवलद्धा तेहिं तु, सव्वेहिं णववियप्पेहिं ॥११३॥
 जह केवली वियाणति, दव्वं खेत्तं च काल भावं च ।
 तह चउलक्खणमेतं, सुतणाणी वी वियाणाति ॥११४॥
 पणगं मासविवट्ठिं, मासिगहाणी य पणगहाणी य ।
 एगाहे पंचाहं, पंचाहे चेव एगाहं ॥११५॥
 राग-द्दोसविवट्ठिं, हाणिं वा णातु देति पच्चक्खी ।
 चोद्दसपुव्व्वादी वि ह, तह णाउं देंति हीणऽहियं ॥११६॥
 चोअगपुच्छा पच्चक्खणाणिणो थेवे वि कह वहुं देंति ? ।
 भण्णति सुणमू एत्थं, दिट्ठंतं वाणिण्ण इमं ॥११७॥
 जं जह मोल्लं रयणं, तं जाणति रयणवाणियो णिउणो ।
 थोवं तु महल्लस्स वि, कासति अप्पस्स वि वहुं तु ॥११८॥
 अहवा वि कायमणिणो सुमहल्लस्सावि कामिणी मोल्लं ।
 वइरस्स तु अप्पस्स वि, मोल्लं होती सतसइस्सं ॥११९॥
 इय मासाण बहूण वि, राग-द्दोसऽप्पयाए थोवं तु ।
 राग-द्दोसोवचया, पणगे वि जिणा वहुं देंति ॥१२०॥
 पच्चक्खी पच्चक्खं, पासति पढिसेवगस्स सो भावं ।
 किह जाणति पारोक्खी ?, णातमिणं तत्थ धमएणं ॥१२१॥
 णालीधमएण जिणा, उवसंधारं करेंति पारोक्खे ।
 जह सो कालं जाणति, सुएण सोहिं तहा सो तु ॥१२२॥

प्रायश्चित्त-
 न्यूनाधिक्ये
 चोदकस्य
 पृच्छा
 आचार्यस्यो-
 त्तरे च

प्रायश्चित्त-
दानयोग्यः

जेण जीवा-ऽजीवा, उवलद्धा सव्वभावपरिणामा ।
तो पुच्चयरा सोहिं, कुब्बंति सुओवदेसेण ॥१२३॥
तं पुण केण कतं तु, सुतणाणं जेण जीवमादीया ।
णज्जंति सव्वभावा ?, केवलणाणीण तं तु कतं ॥१२४॥
संते वि आगमम्मी, जाहे आलोतियं तु तेण भवे ।
सम्मं णाऽऽलोएती, पडिवज्जति सारियो जइया ॥१२५॥
तो तस्स उ पच्छित्तं, जेण विमुज्जति तगं पयच्छंति ।
आगमववहारी छव्विहो वि पलिउंचिणं ण देति ॥१२६॥
आलोतिय-पडिक्कंते, होती आलोयणा तु णियमेणं ।
अणालोइयम्मि भयणा, किह पुण भयणा भवति तस्स ॥१२७॥
आलोयणापरिणतो, अंतर कालं करं अभिमुहो वा ।
अहवा वी आयरिओ, एमेव च होति संपत्तो ॥१२८॥
आराहओ तु तह वी, जं सम्मालोयणापरिणतो तु ।
णाराहेति अपरिणयो, एवं भयणा भवति एसा ॥१२९॥
अवराहं वियाणंति, तस्स सोहिं व जइवी ।
तहाऽवाऽऽलोयणा वुत्ता, आलोअंते वहु गुणा ॥१३०॥
दव्वेहिं पज्जवेहिं य, कम खंत्ते काल-भावपरिमुद्धं ।
आलोयणं सुणित्ता, तो ववहारं पउज्जंति ॥१३१॥
दव्वे सच्चित्तादी, पज्जव द्वा वहुविगण्णेहिं ।
पुवाणुपुव्विमादी, कमओ एवं तु आलोए ॥१३२॥
अद्धाण जणवए वा, खंत्ते काले सुभिकख दुब्भिकखे ।
भावे हट्ट गिलाणे, सेविय जह तं तहाऽऽलोए ॥१३३॥
अहवा सहसऽण्णाणा, भीएण व पेळ्ळिएण व परंहिं ।

आलोचना-
श्रवणक्रमः

१२५ सारियो स्मारितः ॥१२७ गाथेयं व्य० उ० १० भा० गा० २२४ ॥

१३० गाथाद्विकं व्य० उ० १० भा० गा० २२६-२२७ । जइवी यद्यपि ।
तहाऽवाऽऽलोयणा तथाऽप्यालोचना ॥

वसणेण पमाएण व, मूढेण^१व राग-दोसेहि ॥१३४॥
 पुब्बं अपासिऊणं, छेदे पायम्मि^२जं पुणो पासे ।
 ण य तरति णियत्तेउं, पायं^३सहसाकरणमेयं ॥१३५॥
 अण्णतरपमाएणं, असंपवत्तस्स^४णोवत्तस्स ।
 इरियाइसु भूतत्थे, अवट्ठतो एतदण्णाणं ॥१३६॥
 भीओ पलायमाणो, अभियोगमएण वा वि जं कुज्जा ।
 पढितो व अपढितो वा, पेछिज्जा पेछिओ पाणे ॥१३७॥
 गीतादि होति वसणं, पंचविहो खलु भवे पमादो उ ।
 मिच्छत्तभायणा तू, मोहो तह राग-दोसा ऊ ॥१३८॥
 एतेसि ठाणाणं, अण्णयरे कारणे समुप्पण्णे ।
 तो आगमवीमंसं, करेति अत्ता-तदुभएणं ॥१३९॥
 जदि आगमो य आलोयणा य दोणि वि समं तु निवर्यति ।
 एसा खलु वीमंसा, जो असहू जेण वा सुज्जे ॥१४०॥
 नाणमाईणि अण्णाणि, जेण अत्थे उ सो भवे ।
 राग-दोसप्पहीणे वा, जे व इट्ठा विसोहिण ॥१४१॥
 सुत्तं अत्थे उभयं, आलोयण आगमो इती उभयं ।
 जं तदुभयं ति युत्तं, तत्थेसा होति परिभासा ॥१४२॥
 पढिसेवणातिपारे, जदि णा^५उट्ठति जहकमं सव्वे ।
 ण हू देन्ती पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४३॥
 पढिसेवणातिपारे, जदि आउट्ठइ जहकमं सव्वे ।
 देति तओ पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४४॥
 कहेहि सर्व्वं जो युत्तो, जाणमाणो वि गूहति ।

१ ३४ इत आरम्भ गायदशकं व्य० उ० १० भा० गा० २२८-२३७।
 १३५ तरति शक्नोति ॥ १३८ "पंचविहो पमादो-कसाय-विगहा-धियह-
 इन्द्रिय-निहा पमाया" इति जीतकल्पसूत्रो पत्र २९ ॥ १४१ "नाण-
 मादीणि अत्ताणि जेण अत्तो उ सो भवे ।" इति व्य० भाष्ये, अय-
 मेव पाठः साधुः ॥

ण तस्स दंति पच्छित्तं, वेन्ति अण्णत्थ सोद्वय ॥१४५॥
 ण संभरति जो दोसे, सब्भावा ण य मायया ।
 पच्चक्खी सादए ते उ, मादणो उ ण सादई ॥१४६॥
 जति आगमो य आलोयणा य दोण्हि वि समं ण णिवइयाइं ।
 ण हु दंति उ पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४७॥
 जति आगमो य आलोयणा य दोण्हि वि समं णिवइताइं ।
 दित्ति ततो पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४८॥
 को पुण पायच्छित्ते, दायव्वं अणरिहो व अरिहो वा ? ।
 भण्णइ इणमो मुणसू, अरिहो जो वा अणरिहो उ ॥१४९॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होति परिणिट्ठित्थो ।
 नऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५०॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होति मुपतिट्ठित्थो ।
 अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५१॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होइ अपतिट्ठित्थो ।
 नऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५२॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होति मुपतिट्ठित्थो ।
 अलमत्थो तारिसो होइ, ववहारं ववहरित्तए ॥१५३॥
 वयल्लक्क कायल्लक्कं, अकप्पो गिहिभायणं ।
 पलियंक्क गोयर णिसिज्ज ण्हाणे भूसा अट्टार ठाणेते ॥१५४॥
 परिणिट्ठित्थो परिण्णाया, पतिट्ठित्थो जो टिओ उ तेसु हवे ।
 अविदू सोहि ण याणति, अटित्थो पुण अण्णहा कुज्जा ॥१५५॥
 वत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होइ परिणिट्ठित्थो ।
 णऽलमत्थो तारिसो होइ, ववहारं ववहरित्तए ॥१५६॥
 वत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होति परिणिट्ठित्थो ।

प्रायश्चित्त-
 दातृयोग्या-
 योरयत्नविचार

सप्तदश
 स्थानानि

अलमत्यो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५७॥

वत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होति अपइद्वितो ।

णऽलमत्यो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५८॥

वत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होति मुपतिद्वितो ।

अलमत्यो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५९॥

अट्टविहा गणिसंपय, एकेका चउविहा उ वोद्धव्वा ।

द्वात्रिंशत्
स्थानानि

एसा खलु वत्तीसा, ते खलु ठाणा इमे होंति ॥१६०॥

आयार सुय सरीरे, वयणे वायण मनी पनोगमती ।

अष्टौ सम्पदः

एतेन संपया खलु, अट्टमिया संगहपरिणा ॥१६१॥

एसा अट्टविहा खलु, एकेकाए चउव्विहां मेदो ।

इणगो उ समासेणं, वोच्छामी आणुपुट्ठीए ॥१६२॥

आयारसंगयाए, संजमधुयजोगजुत्तया पढमा ।

चतुर्धाऽऽचार-
सम्पदः

वितिय असंपगहिवा, अणिययवित्ती भवे ततिया ॥१६३॥

तत्तो य दुहुसीले, आयारं संपया चउदेसा ।

चरणमिह संजमो तु, तदियं णिधं तु उवउत्तो ॥१६४॥

आयरिओ अ बहुसुय-तवस्सि-जचाइएहि व मदेहिं ।

जो होति अणुस्सित्तो, सो तु असंपगादीउ त्ति ॥१६५॥

अणिययचारी अणिययवित्ती अगिहो य होति जो अणिसो ।

णिहुयसहाव अचंचल, णायव्वो दुहुसीलो त्ति ॥१६६॥

यहुमुत्त परिजितमुत्ते, विचित्तमुत्ते य होति वोद्धव्वे ।

धुतसग्ग-
चतुष्कम्

योसविमुद्धिकरे या, चउहा मुत्तसंपदा होति ॥१६७॥

यहुमुत्त जुगप्पहाणे, अज्जंतर वाहिरं च बहु जाणे ।

होति चसद्दग्गहाणा, चारित्तं पी मुवहुयं तु ॥१६८॥

सगणामं य परिजितं, उक्कम-कमपो व्हहिं व कमेहिं ।

ससमय-परसमएहिं, उस्सग्ग-ऽववातयो वि त्तिनु ॥१६९॥

१६९. उस्सग्ग-ऽववातयो वि विद् उस्सग्गा-ऽपयादयोरपि विद्वान् ॥

योसा उदात्तमादी, तेहि विमुद्धं तु योगपरिमुद्धं ।
 एसा नुनोवसंपय, दारं, सरीरसंपयमतो वोच्छं ॥१७०॥
 आरोह-परीणाहो, तद् य अणोत्तपया सरीरस्म ।
 परिपुण्णिदियमाऽऽहय, संननयथिरं य वोद्धवो ॥१७१॥
 आरोहो दिग्यत्तं, विवसंभो होति तित्तियो चैव ।
 आरोह-परिणाहो, य संपया एस णादव्वा ॥१७२॥
 तपु लज्जाए धातु, अलज्जणिज्जो अहोणसव्वंगो ।
 होति अणोत्तप्पो खल्ल, दारं, अविकलइंदी तु परिपुण्णो ॥१७३॥
 पढमादीसंययणो, वल्लियसरीरो यिरो मुणेयव्वो ।
 एसा सरीरसंपय, दारं, एत्तो वयणस्मि वोच्छामि ॥१७४॥
 आपज्ज महुरवयणे, अणिसियवयणे तद्वा असंदिद्धे ।
 आदिज्ज गज्जवक्को, दारं, अत्थवगाहं भवे महुरं ॥१७५॥
 अहवा अफरुसवयणो, खीरासवल्लिमादिजुत्तो वा ।
 अहवा न्नुसर-मूहग-गंभीरजुत्तो महुरवक्को ॥१७६॥
 णिस्सिओ कोहादीहि, राग-दोसेहि वा वि नं वयह ।
 होति अणिसियवयणो, जो वयती एवविरित्तं ॥१७७॥
 अव्वत्तं अफुडत्तं, अन्धवहुत्ता व होति संदिद्धं ।
 विवरीयमसंदिद्धं, वयणेसा मंपदा चतुहा ॥१७८॥
 वायणभेदा चतुरो, विधिउद्दिमणा समुद्दिमणथो य ।
 परिणिच्चविया वाए, णिज्जवणा चैव अत्थस्स ॥१७९॥
 तणेव गुणेणं तु, वाएयव्वा परिविसत्तुं सीसा ।
 उद्दिसेइ विजिणेउं, जं जस्स तु जोग तं तस्स ॥१८०॥
 अपरीणामगमादी, वियाणितुमभायणे ण वाएति ।
 जह आममद्वियवडे, अंवे व ण लुब्धए खीरं ॥१८१॥

१७२ णादव्वा ज्ञातव्या ॥ १७८ इत आरभ्यैकोनविंशतिगांया व्य०

३० १० भा० गा० २६९-२८७ ॥

शरीरसम्प-
यनुष्कम्

वचनसम्प-
यनुष्कम्

वाचनासम्प-
यनुष्कम्

जदि छुब्भई विणस्सति, णस्सति वा एवमपरिणामादी ।
 णोद्दिस्से छेदसुत्तं, दारं, समुद्दिसे याऽवि तं चेव ॥१८२॥
 परिणिब्बविषा वाए, जत्तियमेत्तं तु तरति तु ग्वेत्तुं ।
 जाहगदिद्वंतेणं, परिजिणं ताहऽणु उद्दिस्सति ॥१८३॥
 णिज्जवयो अत्थस्सा, जो उव्वजाणेति अत्थो सुत्तस्स ।
 अत्थेण वि णिव्वहति इ, अत्थं पि कहेति जं भणितं ॥१८४॥
 मइसंपय चउभेदा, उगह ईहा अवाय धारणया ।
 उगहमति छम्मेता, तत्थ इमे होंति छम्मेया ॥१८५॥
 खिप्पं बहु बहुविहं वा, धुव णिस्सित्त तह य होयऽसंदिद्धं ।
 ओगिण्हति एवीहा, अवायमिति धारणा चेव ॥१८६॥
 परवाइण सिस्सेण व, उच्चारितमेत्तमेव ओगिण्हे ।
 तं खिप्पं बहुगं पुण, पंच व छ व सत्त गंधसता ॥१८७॥
 बहुविहऽणोपयारं, जह लिहति पहारण गणेइ वि य ।
 अक्खणगं कहेति इ, सहसमूहं वऽणोपविहं ॥१८८॥
 ण वि विस्सरइ धुवं तं, अनिस्सियं जं ण पोत्थए लिहितं ।
 अणुभासिय व्व गेण्हति, निस्संकित होअसंदिद्धं ॥१८९॥
 उगहियस्स तु ईहा, ईहिणं पच्छा अगंतर अवायो ।
 अत्रागते पच्छा धारण, तोय विसेसो इमो णवरं ॥१९०॥
 बहु बहुविह पोराणं, दुद्धर णितथं तहेव असंदिद्धं ।
 पोराण पुरा व जितं, दुद्धर णय-भंगगुविलत्ता ॥१९१॥
 एत्तो उ पत्रीगमती, चउव्विहा होति आणुपुब्बीए ।
 आय पुरिसं च खेत्तं, वत्थुं वि पजंजए वातं ॥१९२॥

मत्तिसम्प-
चतुष्कम्

प्रयोगमत्ति-
सम्पदः
चतुष्कम्

१८३ जाहगदिद्वंतेणं जाहकस्तिर्यग्विशेषः, तद्दृष्टान्तं यथा-“पातुं
 धोयं धोयं, खोरं पासाणि जाहओ लिइइ । एमेव जितं काउं, पुच्छस्ति-
 मत्तिमं न खेदेति ॥१॥” आयदयक दारिभद्रो टीका पत्र १०३ ।
 ताहऽणु तदाऽप्यत ॥ १८७ परवाइण परवादिना ॥

जाणति पयोग भिसजो, वाही जेणाऽऽउरस्स छिज्जति उ ।
 इय वाओ व कहा वा, णियसत्ती णाउ कातव्वा ॥१९३॥
 पुरिसं उवासगाई, अहवा वी जाणगाइयं पुरिसं ।
 पुव्वं तु गमेऊणं, ताहे वाओ पउत्तव्वो ॥१९४॥
 खेत्तं मालवमाई, अहवा वी साहुभावियं जं तु ।
 णाऊण तहा विहिणा, वाओ हु तहिं पउत्तव्वो ॥१९५॥
 वत्थुं पुण परवाई, बहुआगमिओ न वा वि नाऊणं ।
 राया व रायमत्तो, दारुण-भद्दस्सभावो वा ॥१९६॥
 एसा उ पओगमई, एत्तो वोच्छामि संगहपरिणं ।
 सा वि य चउव्विगप्पा, तीय विभागो इमो होइ ॥१९७॥
 बहुजणजोगं पेहे, खेत्तं तह पीढफलहमोगिणं ।
 वासासु एते दोणि वि, काले य समाणए काले ॥१९८॥
 पूए अहागुरुं पि य, चउत्थ एसा उ संगहपरिणा ।
 एत्तो एक्केकीय य, इमा विभासा मुणेयव्वा ॥१९९॥
 वासे बहुजणजोगं, वित्थिणं जं तु गच्छपायोगं ।
 पढिलेह वाल-दुव्वल-गिलाण-मादेसमादीणं ॥२००॥
 खेत्त असइ अगहिता, ताहे गच्छंति ते उ अण्णत्थ ।
 पीढप्फलगगहणे, ण उ मइलंती णिसिज्जादी ॥२०१॥
 वासासु विसेसेणं, अण्णं कालं तु गमय अण्णत्थ ।
 पाणा सीयल-कुंथादिआ य तो गहण वासासु ॥२०२॥
 जं जम्मि होति काले, कायव्वं तं समाणए तम्मि ।
 सज्झाय पेह उवही, उप्पायण भिक्खमादी तु ॥२०३॥
 अहगुरु जेणं पवाविओ तु जस्स व अहीत पासम्मि ।
 अहवा अहागुरु खलु, हवंति रातिणियतरया उ ॥२०४॥

१९३ णियसत्ती णाउ कातव्वा निजशक्तिं ज्ञात्वा कर्त्तव्या ॥ १९६

रायमत्तो राजामात्यः ॥ १९८ इतोऽष्टचत्वारिंशद्गाथाः व्य० उ० १० गा०
 २८८-३३२ ॥ २०४ रातिणियतरया रात्तिकतराः व्रतपर्यायस्येष्टतराः ॥

तेसिं अबुद्धाणं, ढण्डम्मह तह य होति आयारे ।
 उवहीवहणं विस्सामणं च संपूयणा एसा ॥२०५॥
 एसा खलु वत्तीसा, जाणाति जो पतिट्ठितो एत्थं ।
 ववहारे अलमत्थो, अहवा वि भवे इमेहिं तु ॥२०६॥
 छत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होयऽपरिणिट्ठितो ।
 णऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२०७॥
 छत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होति अपतिट्ठिता ॥
 णऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२०८॥
 छत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होइ परिणिट्ठितो ।
 अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२०९॥
 छत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होइ सुपइट्ठितो ।
 अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२१०॥
 जा होती वत्तीसा, तम्मी छोट्ठण विणयपडिवत्ती ।
 चतुमेदं तो होती, छत्तीसा एस ठाणाणं ॥२११॥
 वत्तीस विणिय चिय, वोच्छं चउमेय विणतपडिवत्तिं ।
 आयरियंतेवासी, जह विणएत्ता भवे गिरिणो ॥२१२॥
 आयारे सुत विणए, विविखवणे वेव होति बोधवो ।
 दोसस्स य णिग्धाओ, विणए चउहेस पडिवत्ती ॥२१३॥
 आयारे विणयो खलु, चउविहो होति आणुपुन्वीए ।
 संजमसामायारी, तवे य गणिविहरणा वेव ॥२१४॥
 एगल्लविहारं या, सामायारी य एस चउहा तु ।
 एतेसिं तु विभागं, वोच्छामि अहाणुपुन्वीए ॥२१५॥
 संयममायरइ सतं, परं च गाहेइ संजमं णियमा ।
 सीयंतथिरीकरणं, उज्जुतचरणं च उववूहे ॥२१६॥
 सो सत्तरसो पुढवातियाण धट्ट-परियावणो-द्ववणं ।
 परिहरियन्वं णियमा, संजमयो एस वोद्धवो ॥२१७॥

पद्विंशत्
 स्थानानि

विनय
 प्रतिपत्तयः

चतुर्थाऽऽ-
 चारविनयः

पक्खे य पोसहेसुं, कारेति तवं सतं करेति वि य ।
 भिक्खायरियाय तद्वा, णियुंजति परं सयं वा वि । ॥२१८॥
 सव्वम्मि वारसविहे, णिउंजति परं सतं च उज्जमति ।
 गणसामायारीए, गणं विसीयंतु चाएति ॥२१९॥
 पडिलेहण-पक्खोडण-वाल-गिलाणाइवेयवच्चैसुं ।
 सीदंतं गोहती, सतं च जुत्तो तु एएसु ॥२२०॥
 एगल्लविहारोदी, पडिमां पडिवज्जए सतं वऽण्णं ।
 पडिवज्जायं एवं, अप्पाण परं च विणएति ॥२२१॥
 आयारविणय एसो, जहक्कमं वण्णिओ समासेणं ।
 एत्तो ऊ सुतविणयं, जहाणुपुव्वि पक्खखामि ॥२२२॥
 सुत्तं अत्थं च तद्वा, हितकर णिस्सेसयं च वाएद् ।
 एसो चउव्विहो खलु, सुतविणतो होति णायव्वो ॥२२३॥
 सुत्तं गाहेति जुत्तो, दारं, अत्थं च सुणावए पयत्तेणं ।
 जं जस्स होति जोग्गं, परिणामगमादितं तु हियं ॥२२४॥
 णिस्सेसमपरिसेसं, जाव समत्तं तु ताव वाएति ।
 एसो सुतविणयो खलु, वोच्छं विक्खेवणाविणयं ॥२२५॥
 अदिट्ठं दिट्ठं खलु, दिट्ठं साहम्मियत्तविणएणं ।
 सुतधम्म ठावे धम्मे, तस्सेव हितट्ठ अब्भु ॥२२६॥
 विण्णाणांभावम्मि वि, 'खिव पेरणे' विक्खिवित्तु परसमया ।
 ससमते णमभिच्छुमे, अदिट्ठधम्मं तु दिट्ठ वा ॥२२७॥
 धम्मसहावो सम्महंसणं जं जेण पुव्वि ण उ लद्धं ।
 सो होयऽदिट्ठपुव्वो, तं गाहे दिट्ठपुव्वमिव ॥२२८॥
 जह भायरं व पियरं, व मिच्छदिट्ठिं पि गाहे सम्मत्तं ।
 दिट्ठपुव्वं सावग, साहम्मि करेइ पक्खाये ॥२२९॥
 सुतधम्मो णट्ठधम्मो, चरित्तधम्माओ दंसणाओ वा ।
 तं ठावेंति तर्हि चिय, पुणो वि धम्मे जहुद्धिहे ॥२३०॥

चतुर्था
श्रुतविनयः

चतुर्था
विज्ञेयविनयः

तस्स ची तस्से व च, चरित्तधम्मस्स बुद्धिहेतुं तु ।
 वारंतप्पेसणादी, ण प गिण्हे सयं हितट्ठाए ॥२३१॥
 जं इह-परलोए या, हितं सुहं तं खमं मुणेत्तज्जं ।
 गिस्सेयस भोक्खो तु, अणुगामऽणुगच्छए जं तु ॥२३२॥
 विक्खेवणविणएसो, जहकमं वणिितो समासेणं ।
 एत्तो तु पयक्खामी, विणयं दोसाण णिग्वाते ॥२३३॥
 दोसा कसायमाई, वंघो अहवा वि अट्ठपयड्डीओ ।
 णिययं व णिच्छियं वा, चाय विणासो य एगट्ठा २३४॥
 रुद्धस्स कोहविणयण, दुद्धस्स य दोसविणयणं जं तु ।
 फंखिय कंखुच्छेए, आयप्पणिहाण चउहेसा ॥२३५॥
 सीयघरम्मि व डाहं, वंजुलरुक्खो व जह व उरगविसं ।
 रुद्धस्स तहा कोहं, पविणेनी उवसमेति ति ॥२३६॥
 दुद्धो कसाय-विसयाइएहि माणपयभावदुद्धो व्व ।
 तस्स पविणेइ दोसं, णासयए धंसए व ति ॥२३७॥
 फंखा उ भत्त-पाणे, परसमए अहव कंख एमाई ।
 तस्स पविणेइ कंखं, संखडि अण्णं व देसेणं ॥२३८॥
 चरगाइमाइएसु तु, अहिंसमक्खो व्व अत्थि जा कंखा ।
 तं हेउ-कारणेहिं, विणयउ जह होइ णिकंखो ॥२३९॥
 जो एएसु ण वट्ठइ, कोहे दोसे तहेव कंखाए ।
 सो होति सुप्पणिहिओ, सोभणपरिणामजुत्तो वा ॥२४०॥
 छत्तीसेयाणि ठाणाणि, भणिताणि अणुपुव्वसो ।
 जो कुसलो एतेहिं, सो ववहारी समक्खातो ॥२४१॥
 अट्ठहि अट्ठारसहि य, दसहि य ठाणेहिं जे अपारोक्खा ।
 आलोयणदोसेहिं, छहि य अपारोक्ख विण्णेया ॥२४२॥

वसुधा दोष-
 निर्घातविनयः

२३३ विक्खेवणविणएसो विशेषणविनय पयः ॥ २३४ अट्ठपयड्डीओ
 अट्ठकमेप्रकृतिजः ।

दश आलोचना
गुणाः

आलोयणागुणेहिं, छहिं य ठाणेहिं जे अपारोक्खा ।
 पंचहिं य णियंठेहिं, पंचहिं य चरित्तमंतेहिं ॥२४३॥
 अट्टायारवमादी, वयछक्कादी हवंति यऽट्टरसं ।
 दसविहपायच्छित्ते, आलोयणमादिणं चैव ॥२४४॥
 आलोयणदोसेहिं, आकंपणमादिणं दसहिं तु ।
 छहिं काणहिं वणहिं व, दसहिं चाऽऽलोयणगुणेहिं ॥२४५॥
 इमेहिं—आयार विणयगुण कप्पदीवणा अत्तसोहिं उजुभावो ।
 अज्जव मद्दव लाघव, तुट्ठी पल्हायकरणं च ॥२४६॥
 मिच्छत्तत्तावाऽऽयारे, पढमं आलोयणा तहिं पढमं ।
 विणयो विणासणं ति य, मायाए विणयणगुणेसो ॥२४७॥
 चारित्त कप्पो णियमा, णिरतियारित्त विगडिये सो य ।
 दीविय पभासिउ त्ति य, पगासितो चैव एगट्ठा ॥२४८॥
 अतियारपंकपंकंकितो य आया विसोहिओ होति ।
 आलोइए य आया, उजुभावे ठाविओ होइ ॥२४९॥
 अज्जवभावे अज्जव, सयं चियाऽऽलोइए कओ होइ ।
 मद्दवभावेणं पुण, अमाणि होऊण आलोए ॥२५०॥
 अतियारगुरुभएणं, अकंतालोतिए लहू होति ।
 सुद्धो हं ती य तुट्ठी, दारं, अतियारुणो य पल्हाणो ॥२५१॥
 आलोयणागुणेषू, जे ऊ एवं हवंतऽपारोक्खा ।
 छट्ठाणयपडिणहिं, छहिं चैव य जे अपारोक्खा ॥२५२॥
 संखादीया ठाणा, छहिं ठाणेहिं पडियाण ठाणाणं ।
 जे संजया सरागा, एगे ट्ठाणे विगयरागां ॥२५३॥
 एआऽऽगमववहारी, पणत्ता राग-दोसणीहूया ।
 आणाए जिणिंदाणं, जे ववहारं ववहरंति ॥२५४॥

इयं भणिष्य चोएती, ते वोच्छिण्णा हुं संपदं इहई ।
 तेसु य वोच्छिण्णेसु, णत्थि विमुद्धी चरित्तस्स ॥२५५॥
 चोद्दसपुच्चधराणं, वोच्छेदो केवलीण वोच्छेदे ।
 केसिंचि य आदेसो, पायच्छित्तं पि वोच्छिण्णं ॥२५६॥
 जं जत्तिएण सुज्झति, पावं तस्स तह देति पच्छित्तं ।
 जिण-चोद्दसपुच्चधरा, तच्चिवरीता जहिच्छाए ॥२५७॥
 पारगमपारगं वा, जाणंते जस्स जं च करणिज्जं ।
 देति तहा पच्चक्खी, घुणक्खवरसमो तु पारोक्खी ॥२५८॥
 जा य ऊणाहिं बुत्ता, सुत्ते मग्गविराहणा ।
 ण सुज्जे सीइ देतो उ, अमुद्धो कं च सोहए २५९॥
 देता वि ण दीसंती, मास-चवम्मासियाओ सोहीओ ।
 कुणमाणा वि य सोहिं, ण पासिमो जो व सिं देज्जा ॥२६०॥
 सोहीए य अभावे, देताण करंतगाण य अभावे ।
 वट्ठति संपत्तिकाले, तित्थं सम्मत्त-णाणेहिं ॥२६१॥
 णिज्जवगा य ण संती, महपुरिसाणं तु तेसि वोच्छेते ।
 तम्हा संपयकाले, णत्थि विमुद्धी सुविहिताणं ॥२६२॥
 एवं तु चोत्तिपम्मी, आयरिओ भणति ण हु तुमे णानं ।
 पच्छित्तं कहितं तू, किं धरती किं च वोच्छिण्णं ? ॥२६३॥
 अत्थं पडुच्च सुत्तं, अणागत्तं तं तु किंचि आमसति ।
 अत्थो वि को वि सुत्तं, अणागत्तं चेव आमसति ॥२६४॥
 सन्नं चिय पच्छित्तं, पच्चक्खाणस्स ततियवत्थुम्मि ।
 तत्तो चिय णिज्जुहं, कप्प पक्कप्पो य चवहारो ॥२६५॥
 ताणि धरंती अज्ज वि, तेसु धरंतेसु कह तुमं भणसि ।
 वोच्छिण्णं पच्छित्तं ?, तत्थ इमा तु पुरूवणया ॥२६६॥

प्रायश्चित्ता-
 भावविषयं
 चोदकस्य
 वचनम्

आचार्यस्य
 प्रतिवचः

२६४ आमसति आमृषति-विचारयति ॥ २६५ पक्कप्पो निशीय-
 सन्नम् ॥

सपदपरुवण अणुसज्जणा य दस चोदसऽट्ट दुप्पसहे ।
 अत्थि ण दीसति धणिण्ण विणा तित्थं च णिज्जवण्ण ॥२६७॥
 पण्णवगस्स तु सपदं, पच्छित्तं चोयगस्स तमणि ।
 तं संपयं पि विज्जति, जहा तहा मे णिसामेहिं ॥२६८॥
 भुंजति चक्की भोए, पासाए सिप्पिरयणणिम्मविए ।
 तं दट्ठुं रायीणं, अण्णेसिच्छा समुप्पण्णा ॥२६९॥
 अम्हे कारावेमो, पासाए एरिसे त्ति इति तेहिं ।
 चित्तकरा पेसविया, णिउणं लिहिउण आणेह ॥२७०॥
 पासाद स्सयणे मणहारितं तेहिं चित्तकारेहिं ।
 लीलविहूणं णवरिं, आगारो होति सो चेव ॥२७१॥
 जह रूपादिविसेसा, परिहीणा होंति पागतजणस्स ।
 ण य ते ण होंति मेहा, भुंजति य तेसु ते भोगे ॥२७२॥
 एमेव य पारोक्खी, तदाऽणुरुवं तु सो व्व व्वहरति ।
 किं पुण व्वहरितव्वं, पायच्छित्तं इमं दसहा ॥२७३॥
 आलोयण पडिकमणे, मीस विवेगे तहा वियोसग्गे ।
 तव छेद मूल अणवट्ठया य पारंचिए चेव ॥२७४॥
 एतुवरिं भणिहिती, सवित्थरेणं तु आणुपुव्वीए ।
 एयं पुण जह धरती, जं जत्था तं चिमाऽऽहंसु ॥२७५॥
 दसहा अणुसज्जंती, जा चोदसपुव्वि पढमसंवत्तणे ।
 तेणाऽऽरेणऽट्ठविहं, तित्थंतिम जाव दुप्पसहो ॥२७६॥
 तम्मि कालगए तित्थं चरित्तं च वोच्छिज्जिहीति ॥
 दोसु तु वोच्छिण्णेसु, चोदसपुव्वीऽऽतिमे य संवयणे ।
 तव(तो)पारंच-ऽणवट्ठा, णव-दस पच्छित्तवोच्छिण्णा ॥२७७॥

दशधा
प्रायश्चित्तम्

प्रायश्चित्त-
दानस्य
विभागः

२७३ पागतजणस्स प्राकृतजनस्य ॥ २७५ एतुवरिं पतद् उपरि-
 अग्रे । जत्था तं चिमाऽऽहंसु यत्र तत् चेदमाह ॥ २७६ गायेयं व्य०
 उ० १० गा० ३५३ ॥

सेस अट्टहऽणुसज्जति, जा तित्थं णव दसे य लिंगादी ।
 चोदे तं पि ण दीसदि, एवभणंतं गुरु भणति ॥२७८॥
 दोमु तु वोच्छिण्णेसु, अट्टविहं दंतया करेता य ।
 ण य केयी दीसंती, एवभणंतस्स चतुगुल्मा ॥२७९॥
 दोमु तु वोच्छिण्णेसु, अट्टविहं दंतया करेता य ।
 पच्चसखं दीसंती, जहा तहा मे भिसामेहिं ॥२८०॥
 पंच णियंठा भणिया, पुलाग वजसा कुसील निर्मंठा ।
 तह य सिणाओ तेसिं, पच्छित्त जहक्कमं वोच्छं ॥२८१॥
 आलोयण पडिक्कमणे, भीस विवेगे तहा विओसग्गे ।
 तत्तो य तवे छेदे, पच्छित्त पुलागे छऽप्पेते ॥२८२॥
 घगुस-पडिसेवगार्णं, पायच्छित्ता हवंति सन्वे वि ।
 धेराण भवे कप्पे, जिणकप्पे अट्टहा होति ॥२८३॥
 आलोयणा विवेगो वा, णियंठस्स दुवे भवे ।
 विवेगो य सिणांयस्स, एमेया पडिवत्तीओ ॥२८४॥
 पंचेव संजया खल्ल, णायसुएण कहिता जिणवरेणं ।
 सामाइसंजयादी, पच्छित्तं तेसि बुच्छामि ॥२८५॥
 सामाइसंजतार्णं, पच्छित्ता छेय-मूलरहियऽट्ट ।
 धेराण जिणाणं पुण, तवगंतं छव्विहं होति ॥२८६॥
 छेदोवट्ठायणिए, पायच्छित्ता हवंति सन्वे वि ।
 धेराणं जिणाणं पुण, मूलंतं अट्टहा होति ॥२८७॥
 परिहारविमुद्धीए, मूलंता अट्ट होंति पच्छित्ता ।
 धेराण जिणाणं पुण, छव्विहमेतं चिय तवंतं ॥२८८॥
 आलोयणा विवेगे य, ततियं तु ण विज्झइ
 सुहम्मि संपराए, अहक्खाए तहेव य ॥२८९॥

२७९ इत्यष्टयोदश गद्याः ४५० उ० १० गा० ३५४-३६६ ॥

२८२ छ प्येते पट्ठप्येतानि ॥

प्रायश्चित्तविधान-
तृणामस्तित्वम्

वउभ-पडिसेवया खलु, इत्तिरि-छेदा य संजता दोणि ।
जा तित्थं अणुसज्जंति, अत्थि हु तेणं तु पच्छित्तं ॥२९०॥
जदि अत्थि पा दीसंती, केइ करेता उ भण्णती सुणसु ।
दीसंतु उवाएणं, कुव्वंता तत्थिमं णातं ॥२९१॥
जह धणियो सावेक्खो, णिरवेक्खो चेव होइ [दुविहो] तु ।
धारणा संतविभवो, असंतविभवो य सो दुविहो ॥२९२॥
संतविभवो तु जाहेव मग्गितो ताहे द्वेति तं सव्वं ।
जो पुण असंतविभवो, तस्स विसेसो इमो होति ॥२९३॥
णिरवेक्खो तिणिण चयती, अत्ताण धणं च तह य धारणयं ।
सावेक्खो पुण रक्खति, अप्पाण धणं च धारणयं ॥२९४॥
जो तु असंतविभवो, दब्भं वेत्तण पडइ पाडेण ।
सो अप्पाण धणं पि य, धारणयं चेव णासेति ॥२९५॥
जो पुण सहती कालं, सो अत्थं लहति रक्खति य तं च ।
ण किलिस्सइ य सतं पी, एव उवाओ तु सव्वत्थ ॥२९६॥
जो तु धरेज्ज अवड्ढं, असंतविभवो सतं ।
कुणमाणो य कम्मं तु, णिव्विसे करिसावणं ॥२९७॥
अणमप्पेण कालेणं, सो तगं तु विमोयए ।
दिट्ठंतेसो भणितो, अत्थोवणयो इमो तस्स ॥२९८॥
संतविभवेहिं तुल्ला, धिति-संघयणेहिं जे उ संपण्णा ।
ते आवण्णा सव्वं, वहंति णिरणुग्गहं धीरा ॥२९९॥
संघयण-धितिहीणा, असंतविभवेहिं होति तुल्ला तु ।
णिरवेक्खो जदि तेंसि, देति तयो ते ण सुज्जंति ॥३००॥
ते तेण परिच्चत्ता, लिंगविवेगं तु काउ वच्चंति ।
तित्थुच्छेदो एवं, अप्पा वि य चत्ता इणमो उ ॥३०१॥

सापेक्ष-निर-
पेक्षतया प्राय-
श्चित्तदाने ला-
भाऽलभौ

ते उद्वेत्तु पलांणां, पच्छं एकाणियो तयो होति । ३०२ ॥
 ताहे किं तु करेत्तु?, एवं अप्पा परिघत्तो ॥३०२॥
 साविस्सो पवपणम्मी, अणवत्थपसंगवारणाकुसलो ।
 धारित्तरयत्तणट्ठा, अब्बोच्छिचीय तु विमुज्जे ॥३०३॥
 कल्लाणगमावण्णे, अतरंने जहक्कमेण काउं ले ।
 दस कारंति चतुत्थे, तत्थिउणाऽऽपंविर्लत्थे य ॥३०४॥
 एक्कासण पुरिमहा, णिव्विगती चैव विमुणविमुणाओ ।
 पत्तेयाऽसहुदानं, कारंति च सण्णिगासंति ॥३०५॥
 चउ-तिग-दुगकल्लाणा, एगं कल्लाणमं च कारंति ।
 जं जो उ तरति तं तस्स देति असहुस्स शोसंति ॥३०६॥
 एवं सद्यं दिज्जति, जेणं सो संजमे धिरो होति ।
 ण य सच्चहा ण दिज्जइ, अणवत्थपसंगदोसाओ ॥३०७॥
 तिलहारगदिट्ठंनो, पसंगदोसेण जह वहं पत्तो ।
 जणणी य थणंछेयं, पत्ता अणिवारयन्ती तु ॥३०८॥
 णिम्भत्थणाइ यितियाए वारिओ जीविओदिआभंणी ।
 जेव य थणंछेदादी, पत्ता जणणी य अवरह ॥३०९॥
 इयं अणिवारियदोसा, संसारं दुक्खसागरमुव्वेति ।
 विणिपत्तपसंगा पुण, करंति संसारवोच्छेदं ॥३१०॥
 एवं धरती सोहो, देन्न करना वि एव दीसंति । दारं ।
 जं पि य दंसण-णाणेहि भाति तित्थं ति वं मुणमुं ॥३११॥
 एवं ते भर्णतेण, सेणियमादी वि यात्रिया संमणा ।
 समणस्स उ मुत्तम्मी, पत्थी णरएमु उव्वानो ॥३१२॥

परमस्य
 अस्तित्वा

३०२ पलाणा पञ्चाविताः । एकाणियो एकाद्वी ॥

३०३ इत्तं सोरम्भेकादश गाथा ८५० उ० १० भा० गा० ३७६-३८६ ॥

३०८ तिलहारगदिट्ठंनो तिलहारकट्टणन्तः शुद्धनत्थयित्तिघायुत्तो

४० १ गाथा २०० मध्ये, ८५० उ० १० भा० गाथा ३८० टीकायां च प्रत्ययेः ॥

जं पि य हु एकवीसं, वाससहस्साईं होइती तित्थं ।
 तं मिच्छा सिद्धी वा, सव्वगतीसुं पि होज्जाहि ॥३१३॥
 अण्णं च इमो दोसो, पच्छित्ताभावतो तु पावइ हु ।
 जह न वि चिट्ठति चरणं, तत्थ इमं गाहमाहंसु ॥३१४॥
 पायच्छित्ते असंतम्मि, चरित्तं पि ण चिट्ठति ।
 चरित्तम्मि असंतम्मि, तित्थे णो सचरित्तया ॥३१५॥
 अचरित्तयाए तित्थे, णेव्वाणं पि ण गच्छती ।
 णेव्वाणम्मि असंतम्मि, सव्वा दिक्खा णिरत्थिया ॥३१६॥
 ण विणा तित्थं णियंठेहिं, णियंठा व अतित्थगा ।
 छक्कायसंजमो जाव, ताव दुण्हाऽणुसज्जणा ॥३१७॥
 सव्वन्नूहिं परुविय, छक्काय महव्वया य समितीओ ।
 स चेव य पण्णवणा, संपयकालम्मि साहूणं ॥३१८॥
 तं णो वच्चइ तित्थं, दंसण-णाणेहिं एव सिद्धं तु ।
 णिज्जवगा वोच्छिण्णा, जं पि य भणियं तु तं ण तथा ॥३१९॥
 सुण जह णिज्जवगऽत्थी, दीसंति जहा य णिज्जविज्जंता ।
 इह दुविहा णिज्जवगा, अत्ताण परे य वोधव्वा ॥३२०॥
 पाओवगमे इंगिणि, दुविहा खलु होंति आयणिज्जवगा ।
 णिज्जवणा य परेण व, भत्तपरिणाए वोद्धव्वा ॥३२१॥
 पाओवगमे इंगिणि, दोण्णि वि चिट्ठंनु ताव मरणाई ।
 भत्तपरिणाए विहिं, वाच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥३२२॥
 पावज्जादी काउं, णेयव्वं ताव जाव वोच्छित्ती ।
 पंच तुलेतूण य सो, भत्तपरिणं परिणयो य ॥३२३॥
 सपरक्कमे य अपरक्कमे य वाचाय आणुपुव्वी य ।
 सुत्तऽत्थजाणणं, समाहिमरणं तु कातव्वं ॥३२४॥

निर्यापकाना-
मव्यवच्छेदः

भक्तपरिज्ञा-
विधिः

भिन्न-विचारसमंत्वा, जो अणुगणं तु गंतुं चाएति ।
 एस सपरकमो खलु, तन्निवरीओ भवे इयरो ॥३२५॥
 एवमेवकं तं दुविहं, णिव्वाचायं तहेव चायायं ।
 यायाती वि य दुविहो, कालाइयरो व्व इयरो व्व ॥३२६॥
 सपरकमं तु तदियं, णिव्वाचायं तहेव चायातं ।
 वोच्छामि समासेणं, ठप्पं अपरकमं दुविहं ॥३२७॥
 तं पुण अणुगंतव्वं, दारेहिं इमेहिं आणुपुज्जीए ।
 गणणिसिरणाइएहिं, तेमि विषागं तु वोच्छामि ॥३२८॥
 गणणिसिरणा परगणा, सिति संलेढा अगोयऽसंविग्गे ।
 एगाऽऽभोगण अण्णे, अणपुच्छ परिच्छ आलोए ॥३२९॥
 ठाण वसही पसत्थे, णिज्जयगा दव्वदायणा चरिमे ।
 हाणि परितंत णिज्जर, संयारुवत्तणादीणि ॥३३०॥
 सारेऊण य कवपं, णिव्वाचाएण चिचकरणं च ।
 वाचाए जयणा या, भत्तपरिणाय कायव्वा ॥३३१॥
 गणणिसिरणम्मि उ विही, जो कप्पे वणिगो उ सत्तविही ।
 सो चेव णिरवसेसो, भत्तपरिणगाएँ इहई पि ॥३३२॥
 णिसिरित्तु गणं वीरो, गंतूण य परगणं तु सो ताहे ।
 कुणति ददव्ववसायो, भत्तपरिणं परिणयो य ॥३३३॥
 किं कारण अवकमणं, धेराण इहं तवोकिलंताणं ? ।
 अब्भुज्जयम्मि मरणे, कालुणिवा ज्ञाणवायातो ॥३३४॥
 सगणे आणाहाणी, अप्पत्तिय होति एवमादीहिं ।
 परगणे गुरुकलवासी, अप्पत्तियवज्जिगो होनि ॥३३५॥
 उवगरणगणणिमित्तं, तु युगहो दिस्स वा वि गणमेदो ।
 घालादी धेराण व, उचियारुणम्मि वायातो ॥३३६॥

निष्पापाताया
 सव्यापाताया-
 द्य सपराक्रमः
 भक्तपरिहायाः
 स्वरूपम्

गगनिःसरण-
 द्वारम्

सिणेहो पेलवी होती, णिगए उभयस्स वि ।

आहच वा वि वायाए, णो स होइ विउम्भो ॥३३७॥

दव्वसिती भावसिती, दव्वसिती होइ दारुणिस्सेणी ।

भावसिति संजमो जा, तीय वि भंगा इमे हांति ॥३३८॥

संजमटाणाणं कंडगाण लेसाठितीविसेमाणं ।

उवरिल्ला परकमणं, भावसिती केवलं जाव ॥३३९॥

भावसिती अहिगारो, विमुद्धभावेण तत्थ टातव्वं ।

ण हु उड्ढगमणकज्जे, हेट्टिल्लपदं पसंसंति ॥३४०॥

सिति त्ति दारं ॥

संलेहणा उ तिविहा, जहण मज्झा तहं उकोसा ।

छम्मासा वरिसं वा, वारस वरिसा जहाकमसा ॥३४१॥

चिट्ठतु जहण मज्झा, उकोसं तत्थ ताव वोच्छामि ।

जं संलिहिज्जण मुणी, साहंती अप्पणा अट्टं ॥३४२॥

चत्तारि विचित्ताइं, विगतीणिज्जूहियाइं चत्तारि ।

दोसु चउत्थाऽऽयामं, अविगिट्ठ विगिट्ठ कोडेकं ॥३४३॥

संवच्छराइं चउरो, तवं विचित्तं चउत्थमादीयं ।

काज्जण सव्वगुणितं, पारेती उगमविमुद्धं ॥३४४॥

पुणरवि चउरणा तू, विचित्तं काज्जण विगतिवज्जं तु ।

पारंति सो महप्पा, णिद्धं पणियं च वज्जेइ ॥३४५॥

अण्णा दोष्णि समाओ, चउत्थ काज्जण पारे आयामं ।

कंजीएणं तु तयो, अण्णेकसमं दुहा काउं । ॥३४६॥

तत्थेकं छम्मासं, चउत्थ छट्ठं च काउ पारंति ।

आयामेणं णियमा, वित्तिए छम्मासिणं विगिट्ठं ॥३४७॥

३४२ इतो नव गायीः व्य० उ० १० भा० गा० ४१६-४१८ ॥

३४४ सव्वगुणितं सव्वगुणिकं प्रतिबन्धरहितम्, यथेष्टमिति यावत् ।

श्रुतिद्वारम्

संलेखना-
द्वारम्

अट्टम दसम दुवालस, काउं पारे तमेव आयामं ।
 अण्णेकहायणं तू, कोडीसहितं तु काऊणं ॥३४८॥
 आयाम-चउत्थादी, काऊण अपारिए पुणो अण्णं ।
 जं कुणयाऽऽयामादी, तं भण्णति कोडिसहितं तु ॥३४९॥
 आयंविण उसिणोएण पारे हावंतो आणुपुब्बीए ।
 जह दीव-तेल्ल-वत्तीखओ समं तह सरीरायुं ॥३५०॥
 धारसमम्मि य वरिसै, जे मासा उवरिमा उ चत्तारि ।
 पारणए तेसिं तू, एक्कंनरतं इमं धारे ॥३५१॥
 तेल्लस्स उ गंइसं, णीसट्ठं जाव खेलसंबुत्तो ।
 तो णिसिरे खेलमत्ते, किं कारण ? गल्लधरणं हु ॥३५२॥
 छवखत्ता मुहजंतं, मा हु खुहेज्ज चि तेण धारेइ ।
 माऽह णमाकारस्सा, अपच्चलो सो हु होज्जाहि ॥३५३॥
 उक्कोसिया तु एसा, संलेहा मज्झिमा जहण्णा य ।
 संवच्छर छम्मासा, एमेव य मास-पक्खेहिं ॥३५४॥
 एत्तो एगतरेंणं, संलेहेणं खवेत्तु अप्पाणं ।
 कुज्जा भत्तपरिणं, इंगिणि पाओवगमणं च ॥३५५॥
 अग्गीयसगासम्मी, भत्तपरिणं तु जो करेज्जाहि ।
 चउगुरुगा तस्स भवे, किं कारण ? जेणिमे दोसा ॥३५६॥
 णासेइ अग्गीयत्थो, चउरंगं सव्वलोगसारंगं ।
 णट्टम्मि य चउरंगे, ण हु सुलभं होति चउरंगं ॥३५७॥
 किं पुण तं चउरंगं, जं णट्ठं दुल्लहं पुणो होति ? ।
 माणुस्सं धम्मसुत्ती, सद्धा तह संजमे विरियं ॥३५८॥
 किह् णासेति अग्गीतो, पढम-वितिएहिं अदिओ सो उ ।
 ओभासें कालिमाण, तो निद्धम्मो चि छडेज्जा ॥३५९॥

अग्गीत-
द्वारम्

अंतो वा बाहिं वा, दिया व रातो व सो विचिंतो तु ।
 अदृदुद्वसद्वो, पडिगमणादीणि कुज्जाहि ॥३६०॥
 मरिज्जण अदृज्जाणा, गच्छेज्ज व तिरिय वणसुरंगं वा ।
 संभरिज्जण य वेरं, पडिणीयत्तं करेज्जाहि ॥३६१॥
 अह्वा वि सच्चरीए, मोयं देज्जाहि जायमाणस्स ।
 सो वंडियादि होज्जा, रुद्धो साहे णिवार्इणं ॥३६२॥
 कुज्जा कुलादिपत्थारं, सो वा रुद्धो तु गच्छे मिच्छत्तं ।
 तप्पच्चयं तु दीहं, भमेज्ज संसारकंतारं ॥३६३॥
 सो दिट्ठो य विगिंचितो, संविगेहिं तु अण्णसाहूहिं ।
 आसासियमणुसद्वो, मरणज्जह पुणो वि पडिवण्णो ॥३६४॥
 एए अण्णे यवहु, तहियं दोसा सपचवाया य ।
 एएहिं कारणेहिं, अगीये ण कप्पति परिण्णा ॥३६५॥
 तम्हा पंच व छ रसत्त वा वि जीयणसत्ते समहिए वा ।
 गीयत्यपायमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३६६॥
 एकं व दो व तिनि व, उक्कासं वारसेव वासाइं ।
 गीयत्यपायमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३६७॥
 गीतत्यदुल्लभं खलु, पडुच कालं तु मग्गणा एसा ।
 ते खलु गवेसमाणे, खेत्ते काले य परिमाणं ॥३६८॥
 तेण य गीयत्येणं, पवयणगहियत्यसच्चसारंणं ।
 णिज्जवएण समाही, कायव्वा उत्तिमट्ठमि ॥३६९॥
 अगीय त्ति दारं ॥
 एवमसंविगे वी, पडिवज्जंतस्स हेति चउगुरुगा ।
 किं कारणं तु ? तहियं, जम्हा दोसा हवतिं इमे ॥३७०॥
 णासेति असंविगो, चउरंगं सच्चलोयसारंगं ।
 णट्ठमि य चउरंगे, ण हु सुलहं हेति चउरंगं ॥३७१॥

आहाकम्मिय पाणय, पुप्फा सीया य बहुजणे णार्यं ।
 सेज्जा संथारो वि य, उवही विय होति अविमुद्धो ॥३७२॥
 एते अण्णे य तर्हि, बह्वे दोसा सपच्चवाया य ।
 एतेण कारणेणं, असंविग्गे ण कप्पति परिण्णा ॥३७३॥
 तम्हा पंच व छ स्सत्त वा वि जोयणसते समहिण वा ।
 संविग्गपादमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३७४॥
 एक्कं व दो व तिणिण व, उक्कोसं वारसेव वासाइं ।
 संविग्गपादमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३७५॥
 संविग्गदुल्लई खलु, कालं तु पडुच्च मग्गणा एसा ।
 ते खलु गयेसमाणे, खेत्ते काले य परिमाणं ॥३७६॥
 तेण य संविग्गेणं, पवयणगहिणत्थसव्वसारेंणं ।
 णिज्जव्वेण समाही, कातव्वा उत्तिमट्टम्मि ॥३७७॥
 संविग्गेति दारं ॥
 एगम्मि उ णिज्जव्वे, त्रिराहणा होति कज्जहाणी य ।
 सो सेहा वि य चत्ता, पावयणं चेव उट्ठाहो ॥३७८॥
 तस्सट्ठगवोभासण, सेहादिअदाने सो य परिचत्तो ।
 दातुं व अदाउं वा, हवंति सेहा वि णिद्धम्मा ॥३७९॥
 कूवइ अदिज्जमाणे, मारेति बल त्ति पवयणं चत्तं ।
 सेहा ण जं पडिगया, जणे अवण्णं पयासंति ॥३८०॥ दारं ॥
 समयेवाऽऽभोएतुं, अतिसेसि णिमित्तियो व आयरिओ ।
 देवयणिवेयणेण व, जह णमरे कंचणपुरम्मि ॥३८१॥
 कंचणपुर गुरुसण्णा, देवयरुयणा य पुच्छ कहणा य ।
 पारणग खीर रुद्धिरं, आमंतण संघणासणया ॥३८२॥
 अहवा वि सो व परतो, पारग मिच्छत्त पारण गुरुणा ।
 असती खेममुभियस्से, णिव्वाघाते ण पडिवत्ती ॥३८३॥

एकद्वारम्

आमोग-
द्वारम्

सतं चेव चिरावासो, वासावासे तवस्सिणं ।

तेणं तस्स विसेसेणं, वासामु पडिवज्जणं ॥३८४॥

असिवोमादीएमु तु, पडिवज्जंते इमे भवे दोसा ।

संजम-आयविराहण, आणाईया य दोसा उ ॥३८५॥

असिवादीहिं वहंता, तं उवगरणं व संजता चत्ता ।

उवहिं विणा य छड्डुणें, चत्तो सो पवयणं चेव ॥३८६॥ दारं॥

अन्यद्वारम्

एगो संथारगतो, वितियो संलेहें ततिय पडिसेहो ।

अपहुचंतऽसमाही, तस्स व तेसिं व असमाही ॥३८७॥

हविज्ज जदि वायातो, वितियं तत्थ टावए ।

चिलिमिलिं अन्तरे काउं, वहिं वंदावए जणं ॥३८८॥ दारं॥

अनापृच्छा-
द्वारम्

अणपुच्छाएँ गणस्सा, पडिच्छए तं जती गुरु गुरुगा ।

चत्तारि तु विण्णेया, गच्छमणिच्छंतें जं पावे ॥३८९॥

पाणगादीणि जोगाणि, जाणि तस्स समाहिए ।

अलंभे तस्स जाणाही, परिकेसो य जायणे ॥३९०॥

असंथरं अजोगो वा, जोगवाही व जइ भवे ।

एसणादिपरिकेसो, जा य तस्स विराहणा ॥३९१॥ दारं॥

परीक्षाद्वारम्

अपरिच्छणम्मि गुरुगा, दोण्ह वि अण्णोण्णगं जहाकमसो ।

होति विराहण दुविहा, एक्को एक्को व जं पावे ॥३९२॥

तम्हा परिच्छणा खलु, दव्वे भावे य होति दोण्हं पि ।

तहियं तु जो परिच्छति, दव्वपरिच्छाएँ ते इणमो ॥३९३॥

मादणपयकहियादी, दव्वे आणेह भे त्ति तो उदिते ।

यदि उवहसंति ते तू, अहो इमो विणयगेहि त्ति ॥३९४॥

किह मोच्छिइ त्ति भत्तं ?, तेसेवं दव्वयो परिच्छा उ ।

भावे कसाइजंती, तेसि सगासे ण पडिवज्जे ॥३९५॥

३८५ इतो गाथाद्वादशकं व्य० १० गा० ४४९-४६० ॥ ३९५ मोच्छिइ
मोक्ष्यति । तेसेवं तेषामेवम् ॥

अह पुण विरुवरुणे, आणीए दुगुंछए मणनऽण्णं ।
 आणेमो ति ववसिए, पटिवज्जनि तेसि मो पासं ॥३९६॥
 एवंभासी ते तु, परिच्छए दव-भावयो विदिणा ।
 ते वि य तं तु परिच्छे, दुविदपरिच्छाएँ उणमो तु ॥३९७॥
 कलमोयणो य पयसा, अण्णं व समावअणुमनं तस्स ।
 उवणोथं जो कुंछइ, दवपरिच्छाएँ सो मुद्धो ॥३९८॥
 भावं पुणं पुच्छिज्जइ, किं संलेहो कनो ति ण कयो ति ?
 इति उदिए सो ताहे, हंतूणं अंगुलिं दाए ॥३९९॥
 पेच्छह ता मे एयं, किं कनो ण कनो ति एव उदितम्मि ।
 भणनि गुरु तो ण तयो, एयं विय ते ण संलीदं ॥४००॥
 ण तु ते दव्यसंलेहं, पुच्छे पासामि ते किसं ।
 कीस ते अंगुली भग्गा ? भावं संलिहमाऽऽउर ! ॥४०१॥
 भावो पिय एत्थं तु, मंन्निहियव्वो मदा पयचेणं ।
 तेणाऽऽयटं साहे, दिट्ठोऽमघ-कौकणए ॥४०२॥
 रण्णा कौकणगाऽमघा, दो वि णिव्विसया कना ।
 दोदिए कंतियं छांडुं, कौकणो वसखणा गतो ॥४०३॥
 भण्ठीभो चइछए काए, अमघो ना भरेइ तु ।
 ताव पुग्गं तु पंचाटं, णलिए णिहणं गतो ॥४०४॥
 एवं जेहिं संलीदो, भावो ते तु साहमा ।
 असंलीदे ण माहेन्नि, अमघो इव ने खलु ॥४०५॥
 इंदियाणि कमाए य, गारयं य रिमे कुण ।
 ण नेयं ते पमंमामो, रिमे माहु ! मरीरगं ॥४०६॥

३९८ प्य० १० गा० ४६१ ॥ ३९९ हंतूणं अंगुल्युग्ग । दाए दयंयेत् ॥

४०१ प्य० १० गा० ४६३ ॥ ४०३ नापादिक्के प्य० १० गा० ४६४-६५ ॥

४०६ प्य० १० गा० ४६६ ॥

आलोचना-
द्वारम्

एवं परिच्छिज्जणं, जदि सुद्धो ताहे तं पडिच्छंति । दारं ॥
 ताहे य अत्तसोहिं, करेति विहिणा इमेणं तु ॥४०७॥
 आयरियपादमूलं, गंतूणं सति परिकम्मं ताहे ।
 सव्वेण अत्तसोही, परसक्खीयं तु कायव्वा ॥४०८॥
 जह सुकुसलो वि वेज्जो, अण्णस्स कहेति अप्पणो वाही ।
 वेज्जस्स य सो सोतुं, तो परिकम्मं समारभइ ॥४०९॥
 जाणंतेण वि एवं, पायच्छित्तविहमप्पणा णिउणं ।
 तह वि य पागडतरयं, आलोएतव्वयं होति ॥४१०॥
 छत्तीसगुणसमण्णागएण तेण वि अवस्स कायव्वा ।
 आलोयण निंदण गरहणा य ण पुणो य वित्तियं ति ॥४११॥
 किं कारणमालोयण, एवपयत्तेण होति दायव्वा ? ।
 भण्णइ सुणस्स इणमो, आलोयंतस्स जे उ गुणा ॥४१२॥
 आयार विणयगुण कप्पदीवणा अत्तसोहि उज्जुभावो ।
 अज्जव मद्दव लायव, तुट्ठी पल्हायजणणं च ॥४१३॥
 पावज्जादी आलोयणा तु तिण्हं चतुक्किय विसोही ।
 जह अप्पणो तह परे, कायव्वा उत्तिमट्ठम्मि ॥४१४॥
 तिण्हं ती णाणादी, दव्वादि चउक्कगं मुण्येयव्वं ।
 जो अतियारो तेसु, कयो आलोएति तं सव्वं ॥४१५॥
 णाणे वितहपरूवण, जं वा आसेवितं तदट्ठाए ।
 चैयणमचैयणं वा, दव्वे खेत्तादिसु इयं तु ॥४१६॥
 णाणणिमित्तं अद्धाणमेति ओमे व अच्छति तदट्ठा ।
 णाणं च आगमेस्सइ, कुणती परिकम्मणं देहे ॥४१७॥
 पडिसेवति विगईओ, मेहादव्वे व एसती पियति ।
 वायंतस्स व किरिया, कया तु पणगादिहाणीए ॥४१८॥

४०८ गाथाचतुष्कं व्य० १० गा० २६७-७० ॥ ४१० पागडतरयं
 प्रकटतरं-स्पष्टम् ॥ ४१३ गाथात्रयोविंशतिः व्य० १० गा० २७३-९४ ॥

एमेव दंसणम्मि चि, सद्दहणा णवरि तत्थ णाणत्तं ।
 एसण-इत्थीदोसे, वयंति चरणे सिया सेवा ॥४१९॥
 अहवा तिगसालंवेण दव्वमादी चउक्कमाहच ।
 आसेवियं णिरालंओ व आलोयए तं तु ॥४२०॥
 पडिसेवणातियारा, जदि वीसरिया कहिंचि होज्जाहि ।
 तेसु कह वट्टियव्वं, सल्लुद्धरणम्मि समणेणं ? ॥४२१॥
 जे मे जाणंति जिणा, अवरहे जेसु जेसु ठाणेसु ।
 ते हं आलोएउं, उवट्टिनो सव्वभावेणं ॥४२२॥
 एवं आलोएंतो, विमुद्धभावपरिणामसंजुत्तो ।
 आराहओ तह वि सो, गारवपलिउंचणारहितो ॥४२३॥ दारं॥
 ठाणं पुग केरिसयं, होति पसत्थं तु तस्स जं जोगं ? । स्थान-वगति-
 भण्णति जत्थ ण होज्जा, द्वाणस्स उ तस्स वाघाओ ॥४२४॥ दारम्
 गंधव्व-नट्ट-जट्ट-ऽस्स-चक्क-जंत-ऽगिकम्म-पुरुसे य ।
 णन्तिरु-रयग-देवह-ढोम्बिल-पाहहिय-रायपडे ॥४२५॥
 चोरग-कोट्टग-कल्लाल-करकए पुप्फ-दगसमीवे य ।
 आरामअहे वियडे, णागघरे पुव्वभणिए य ॥४२६॥
 पडम-वित्तिएमु कप्पे, उहेसेसु उवस्सया जे तु ।
 विहिमुत्ते य णिसिद्धा, तव्विवरीए भवे सिज्जा ॥४२७॥
 उज्जाणे तरुमूले, सुण्णघर अणिसट्ट हरिय मग्गे य ।
 एवंविहे ण ठायइ, होज्ज समाहीय वाचाओ ॥४२८॥
 इंदियपडिसंचारो, मणसंखोभरुणं जहिं णत्थि ।
 चाउस्साल्हाइं दुवे, अणुणगवेज्जण ठायंति ॥४२९॥

४२१ मल्लुद्धरणम्मि शल्यपोद्धरणे अपराधालोचनायामित्यर्थः ॥
 ४२३ पलिउंचणा प्रतिकुञ्चयतेऽभ्ययासेवितं अभ्यया कटयते यया सा
 प्रतिकुञ्चयता । शल्यधारपोटिका गाथा १५० पत्रं ५० ॥

पाणगजोगाहारे, ठवेंति से तत्थ जत्थ ण उवेन्ति ।
 अप्परिणया व सो वा, अप्पचय-गेहिरक्खट्ठा ॥४३०॥
 भुत्तभोगी पुरा जो तु, गीयत्थो वि य भावितो ।
 संतेसाऽऽहारधम्मेषु, सो वि खिप्पं तु खुब्भती ॥४३१॥
 पडिलोम अणुलोमा वा, विसया जत्थ दूरतो ।
 ठावित्ता तत्थ से णिच्चं, कहणा जाणगस्स वि ॥४३२॥दारं ॥
 पासत्थोसण्णकुसीलटाणपरिवज्जिया उ णिज्जवगा ।
 पियधम्मऽवज्जभीरु, गुणसंपण्णा अपरितंता ॥४३३॥
 जो जारिसतो कालो, भरहेरवण्णु होति वासेसु ।
 ते तारिसया तइया, अडयालीसा तु णिज्जवगा ॥४३४॥
 उव्वत्त दार संधार कहग वादी य अगगदारम्मि ।
 भत्ते पाण वियारे, कहग दिसा जे समत्था य ॥४३५॥
 दुवालससु एतेसु, एक्केक्के चउरो भवे ।
 दिसि चउसु पुव्वे एक्केक्के, अडयालीसं भवंती तु ॥४३६॥
 एवं खलु उक्कोसा, परिहार्यंती हवंति दो चेव ।
 दा गीय किं णिमित्तं ?, अमुण्णकरणं जहण्णेणं ॥४३७॥दारं॥
 तस्स य चरिमाहारो, इट्ठो दायवो तण्हण्णेत्ठा ।
 सव्वस्स चरिमकाले, अतीव तण्हा समुज्जलइ ॥४३८॥
 णव विगइ सत्त ओदण, अट्टारस वंजणुच्चपाणं च ।
 अणुपुव्विविहारीणं, समाहिकामाण उवहरइ ॥४३९॥
 काल-सभावाणुमतो, पुव्वज्जुसिओ सुओवइट्ठो वा ।
 ओसिज्जति सो वि तहा, जयणाय चउव्विहाहारो ॥४४०॥
 तण्हाछेदम्मि कते, ण तस्स तहितं पवत्तए भावो ।
 अहव कहिंचुप्पज्जति, तहवि णियत्तेइ एवं तु ॥४४१॥

र्यापकद्वारम्

द्रव्यदापना-
द्वारम्

४३१ संतेसाऽऽहारधम्मेषु सत्सु आहारधर्मेषु ॥ ४३७ गाथापट्कं

व्य० १० गा० ४२५-५०० ॥ ४४१ कहिंचुप्पज्जति कथञ्चिदुत्पद्यते ॥

किं व तं णोवभुत्तं मे, परिणामासुयिं सुयिं ? ।
 दिट्ठसारो सुहं झाइ, चोयणेसेव सीययो ॥४४२॥
 चरिमं च एस भुंजति, सद्धाजणणं च होति उभए वि ।
 संजय-गिहियाणं वा, तो देति इमीय तु विहीय ॥४४३॥
 तिविहं तु वोसिरिहीइ, सो ता उक्कोसगाइं दब्बाइं ।
 मग्गेत्ता जयणाए, चरिमाहारं पदंसेति ॥४४४॥
 पासित्त ताणि कोयी, तीरप्पत्तस्स किं ममेतेहिं ? ।
 पेरग्गमणुप्पत्तो, संवेगपरायणो होति ॥४४५॥
 सव्वं भोच्चा कोई, धिद्धीकारं इमेण किं मे ? चि ।
 पेरग्गमणुप्पत्तो, संवेगपरायणो होति ॥४४६॥
 सध्वं भोच्चा कोई, मणुण्णरसपरिणतो हवेज्जाहि ।
 तं चेवऽणुबंधतो, देसं सव्वं च रोहीया ॥४४७॥ दारं ॥
 विगयीकयाणुबंधे, आहारऽणुबंधणाए वोच्छेदो ।
 परिहायमाणदब्बे, गुणवट्ठि समाहि अणुकंपा ॥४४८॥
 दवियपरीणामं ता, हावेति दिणे दिणे तु जा तिणिण ।
 विन्ति ण लभंति दुलभे, सुलभम्मि वि होतिमा जयणा ॥४४९॥
 आहारं ताव छिदाहि, गेहिं तो णं चइस्ससि ।
 जं भुत्तं ण ह्नु पुव्वं ते, तीरपत्तो तमिच्छसि ॥४५०॥ दारं ॥
 वट्ठति अपरितंता, दिया व रायो व सव्वपरिकम्मं ।
 पडियरगा मुणिवरगा, कम्मरयं णिज्जरेमाणा ॥४५१॥
 जो जत्थ होति कुसलो, सो तु ण हावेइ तं सइ वलम्मि ।
 उज्जुत्ता सति जोगे, तस्स वि दीवेति तं सहं ॥४५२॥ दारं ॥

हानिद्वारम्

अपरितान्त-
द्वारम्

४४२ झाइ चोयणेसेव सीययो ध्यायति चोदना एवेव सीदतः ॥

४४४ गाथाद्विकं न्य० १० गा० ५०१-२ ॥ ४४५ ममेतेहिं मम एतैः ॥

४४७ इतः ४७२ गायान्ता गाथा न्य० १० गा० ५०३-२८ ॥ ४४९ होतिमा

भवति इयम् ॥

निर्जराद्वारम्

देहविओगो खिप्पं, व होज्ज अह्वा वि कालकरणेणं ।
 दोहं पि णिज्जरा वट्टमाणो गच्छो उ एयद्वा ॥४५३॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, सज्झायम्मी विसेसेणं ॥४५४॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, काउस्सगे विसेसेणं ॥४५५॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, वेयावच्चे विसेसेणं ॥४५६॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेति अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, विसेसतो उत्तिमट्टम्मि ॥४५७॥ दारं॥

संस्तारद्वारम्

संधारो उत्तिमट्टे, भूमि-सिला-फलगमादि णायक्वा ।
 संधारपट्टमादी, दुगचीराज्ज वट्टं वा वि ॥४५८॥
 तह वि असंधरमाणे, कुसमादी तिण्णि अज्झुसिरत्तणाति ।
 तेसऽसति असंधरणे, व होज्ज मुसिरा वि तो पच्छा ॥४५९॥
 तह वि असंधर कोतव, पावारग णवय तूलि भूमीए ।
 एमेव अणहियासे, संधारगमादि पल्लंके ॥४६०॥ दारं॥

उद्वर्त्तनाद्वारम्

पडिलेहण संधारं, पाणग उव्वत्तणादि णिग्गमणं ।
 समयमेव करेति सह, असहुस्स करेति अण्णे उ ॥४६१॥
 कायोवचितो वलवं, णिवखमण पवेसणं च सो कुणति ।
 तह वि य अविसहमाणं, संधारगतं तु संधारे ॥४६२॥
 संधारो तस्स मउतो, समाहिहेउं तु होति कायक्वो ।
 तह वि य अविसहमाणे, समाहिहेउं उदाहरणं ॥४६३॥ दारं॥

स्मारणाद्वारम्

धीरपुरिसपण्णत्ते, सप्पुरिसणिसेविए परसरम्मे ।
 धण्णा सिलातलतले, णिरावयक्खा णिवज्जंति ॥४६४॥

४५८ उत्तिमट्टे उत्तमायें चरिमाराधनावसरे ॥ ४६३ मउतो मृदुकः ॥

जदि ताव सावया कुलगिरिकंदरविसमकडगदुग्गेसु ।
 साहंति उत्तिमट्ठे, चित्तिवणियसहायगा धीरा ॥४६५॥
 किं पुण अणगारसहायगेण अण्णोणसंगहवलेण ।
 परलोतिण ण सक्का, साहेउं वप्पणो अट्ठं ? ॥४६६॥
 जिणवयणमप्पमेयं, णिट्ठं कण्णाहुइं सुणेंतेणं ।
 सक्का हु साहुमज्जे, संसारमहोदहिं तरित्तुं ॥४६७॥
 सव्वे सव्वद्वाए, सव्वण्णू सव्वकम्मभूमीसु ।
 सव्वगुरु सव्वमहिया, सव्वे मेरुस्मि अहिंसित्ता ॥४६८॥
 सव्वाहिं वि लद्धीहिं, सव्वे वि परीसहे पराइत्ता ।
 सव्वे वि य तित्थगरा, पायोवगमेण सिद्धि गया ॥४६९॥
 अवसेसा अणगारा, तीय-पडुरवण्ण-ऽणागया सव्वे ।
 केइ पायोवगया, पच्चक्खानिगिणी केयी ॥४७०॥
 सव्वाओ अज्जाओ, सव्वे वि य पढमसंचयणवज्जा ।
 सव्वे य देसविरया, पच्चक्खानेण तु मरंति ॥४७१॥
 सव्वमुहप्पभवाओ, जीवियसाराओ सव्वनणयायो ।
 आहाराओ रतणं, ण विज्जए उत्तिमं अण्णं ॥४७२॥
 सेलेसि सिद्ध विग्गह, केवल्लिओवायए य मोत्तुणं ।
 सव्वे सव्वावत्थं, आहारे हेअंति आयत्ता ॥४७३॥
 तं तारिसयं रयणं, सारं जं सव्वलोगरयणाणं ।
 सव्वं परिचइत्ता, पाओवगया पविहरंति ॥४७४॥
 एवं पाओवगमं, णिप्पडिकम्मं जिजेहिं पण्णत्तं ।
 जं सोऊण परिण्णी, ववसायपरिकमं जुणति ॥४७५॥ दारं ॥
 कोरिं परीसहेहिं, वाडलिओ वेयणट्ठिओ वा वि ।
 ओभासेज्ज कयाई, पढमं चित्तिर्यं च आसज्ज ॥४७६॥

कवचद्वारम्

४६९. पराइत्ता पराजित्य ॥ ४७२ इतः ४८७ गायान्ता गायो ४५०
 १० गा० ५३०-४३ ॥ ४७६ वेयणट्ठिओ वेदनार्तः ॥

गीयत्थमंगीयत्थं, सारेउं तह विवोहणं काउं ।
 तो पंडिवोह्य छट्ठे, पढमे पणए सिया वितिए ॥४७७॥
 हन्दि दु परीसहचमू, जोहेतवा मणेण काएण ।
 तो मरणदेसयाले, कवयन्भूआ तु आहारो ॥४७८॥
 णायं संगामहुगं, महसिल-रहमुसलवण्णणा तेसिं ।
 असुर-सुरिन्दावरणं, चेडग एगो गह सरस्स ॥४७९॥
 महसिलकंटे तहियं, वट्ठेते कूणिओ तु रहिएणं ।
 रुक्खगव्वलगेणं, पहतो पट्टम्मि कणएणं ॥४८०॥
 उप्पिहितुं सो कणओ, कवयावरणम्मि तो ततो पडितो ।
 तो तस्स कोणिएणं, छिण्णं सीधं खुरप्पेणं ॥४८१॥
 दिट्ठंतस्सोवणओ, कवयत्थाणी इहं तहाऽऽहारो ।
 सत्तू परीसहा खलु, आराहण रज्जयाणीया ॥४८२॥
 जह वाऽऽउंटियपाए, पायं काऊण हत्थिणो पुरिसो ।
 आरुहति तह परिणी, आहारणं तु ज्ञाणवरं ॥४८३॥
 उवगरणेहि विट्ठणो, जह वा पुरिसो ण साहए कज्जं ।
 एवाऽऽहारपरिणी, दिट्ठंता तत्थिमे होति ॥४८४॥
 लक्ख पवए जोहे, संगामे पत्थिए इय ।
 आतुरं सिक्खए चेव, दिट्ठंत समाहिकामेतो ॥४८५॥
 दत्तेणं णावाए, आउह तहोवाहणोसहेहिं च ।
 उवगरणेहिं च विणा, जहसंखमसाहगा सव्वे ॥४८६॥
 एवाऽऽहारेण विणा, समाहिकामो ण साहए समाहिं ।
 तम्हा समाहिहेउं, दायव्वो तस्स आहारो ॥४८७॥

४७९-४८१ पतत्रायागतथेटक-कोणिकसम्बन्धः महाशिला रथ-
 मुशलवर्णना च भगवतीसूत्रसतमशतकनवमोद्देशकादवसेया । पत्र ३९५ ॥
 ४८६ दत्तेणं दात्रेण ॥

धिति-संग्रयणविजुत्तो, असमत्यो परीसहेऽहियासेडं । ---
 फिट्ठति चंदगविज्झा, तेण विणा कवयभूषणं ॥४८८॥ ---
 सरीरमुज्झयं जेण, को संगो तस्स भोगे ? ।
 समाहिसंघणाहेडं, दिज्जए सो सि अंतिए ॥४८९॥
 सुद्धं एसित्तु ठावति, हाणिओ वा दिने दिने ।
 पुव्वुत्ताए उ जयणाए, तं तु गोवेन्ति अण्णहिं ॥४९०॥ दारं ।
 णिव्वाघाएणें, कालगयविगिचणा विहीपुव्वं ।
 कातव्व चिंधकरणं, अचिंधकरणे भवे शुरुगा ॥४९१॥
 उवगरण सरीरम्मि य, अचिंधकरणम्मि मंडिओ तहियं ।
 मग्गणगपेसणाए, गामाणं घायणं कुगति ॥४९२॥ दारं ॥
 ण पगासेज्ज लहुत्तं, परीसहुदएण होज्ज वाघाओ ।
 उप्पणो वाघाए, जो गीयत्थाण तु उवाओ ॥४९३॥
 को गीयाण उवाओ ?, संलेहग उट्ठविज्जए अण्णो ।
 उच्छहए जो वऽण्णो, इयरे उ गिलाणपरिकम्मं ॥४९४॥
 वसभो वा ठाविज्जति, अण्णस्सऽसतीअ तम्मि संधारे ।
 कालगतो त्ति य काडं, संझाकालम्मि णीणंति ॥४९५॥
 एय तू णायम्मी, ढंडियमादीहि होति जयणेसा ।
 सत गमण पेसणं वा, खिसण चउरो अणुघाता ॥४९६॥
 सपरक्कमे य भणियं, णिव्वाघाई तहेव वाघायं ।
 णिव्वाघाडुम इयरं, एत्तो अपरक्कमं वोच्छं ॥४९७॥
 अपरक्कमो वलहीणो, अण्णगण ण जाति कुणइ गच्छम्मि ।
 सपरक्कमो व्व सेसं, णिव्वाघाती गतो एसो ॥४९८॥
 वाघाति आणुपुव्वी, रोगाऽऽयंकेहिं णवरि अभिभूओ ।
 बालमरणं पि ॥ सिया, मरंज्ज उ इमेहिं हेऊहिं ॥४९९॥

चिह्नकरण-
दारम्

यतनादारम्

निर्घ्यायात-
सव्यापाता-
पराक्रममक्त-
परिहायाः
स्वरस

४८८ चंदगविज्झा चन्द्रकथेधः पुत्तलिकाक्षिचन्द्रकस्य धेधः ॥

४८९ इतः ४९७ गायान्ता गाथा व्य० १० गा० ५४७-५५२ ॥ ४९९ इतः
५०५ गायान्ता गाथा व्य० १० गा० ५५३-५५९ ॥

बाल-ऽच्छभल-विसमय-विस्रियिगाऽऽयंक सण्णिकोसलए ।
 ऊसासं गद्ध रज्जू, ओमा-ऽसिक्क-ऽहिघाय-संवद्धे ॥५००॥
 बालेण गोणसाइण, खइओ होज्जाहि सड्डिउमारद्धो ।
 कण्णोद्वणासिगादी, विभंगिया अच्छभल्लेण ॥५०१॥
 लद्धो व विसेणं तू, विस्रियिया वा सै उट्ठिता होज्जा ।
 आयंको वा कोयी, खयसादी उट्ठिओ होज्जा ॥५०२॥
 तिण्णि तु वारा किरिया, तस्स कया ण विय उवसमो जातो ।
 जह ओमे कोसलेणं, सण्णीणं पंच उ सयाइं ॥५०३॥
 सण्णीणं रुद्धाइं, अहयं भत्तं तु तुम्भ दाहामि ।
 लाभंतरं च णाउं, लुद्धेणं विक्कियं धणं ॥५०४॥
 तो णाउ विच्छिदेदं, ऊसासणिरोहमादिणि कताणि ।
 अणहीयासेन्तेहिं, खुहवेदण ओमे साहूहिं ॥५०५॥
 एवं ता कोसलए, अण्णम्मि वि ओमो होज्ज एमेव ।
 सहसा छिण्णद्धाणे, असिक्कगहिया व कुज्जाहिं ॥५०६॥
 अभिघाओ वा विज्जू, गिरिभित्ती कोणगादि वा होज्जा ।
 संवद्ध हत्थ-पादादयो व वादेण होज्जाहि ॥५०७॥
 एतेहिं कारणेहिं, वाघाइम मरण होति णायव्वं ।
 परिकम्ममकाऊणं, पच्चक्खाइं ततो भत्तं ॥५०८॥
 अह पुण जदि होज्जाही, पंडियमरणं तु काउ असमत्थो ।
 ऊसास गद्धपट्ठं, रज्जुगहणं व कुज्जाहि ॥५०९॥
 अणुपुण्विविहारेणं, उस्सग्गणिवाइयाण जा सोही ।
 विहरंतएण सोही, भणिता आयारलोवा चा ॥५१०॥
 एसा पच्चक्खाणे, आय परं भणिय णिज्जवाण विही ।
 इंगिणि-पायोवगमे, वोच्छामी आयणिज्जवणं ॥५११॥

पव्वज्जादी काउं, णेतव्वं जाव होयऽवोच्छत्ती ।
 पंच तुलेतूण य सो, इंगिणिमरणं ववसिओ यु ॥५१२॥
 आय-परपरिक्कम्मं, भत्तपरिण्णाएँ दो अणुण्णाता ।
 परिवज्जिया य इंगिणि, चउन्विहाहारविरती य ॥५१३॥
 ठाण णिसीय तुयट्ठण, इत्तिरियाइं जहासमाहोए ।
 सयमेव य सो कुणती, उवसग्ग परीसहऽहियासे ॥५१४॥
 संवयण-थितीजुत्तो, णव-दसपुव्वा सुतेण अंगा वा ।
 इंगिणिमरणं णियमा, पडिबज्जइ एरिसो साहू ॥५१५॥
 पव्वज्जादी काउं, णेयव्वं जाव होयऽवोच्छत्ती ।
 पंच तुलेतूण य सो, पायोवगमं परिणतो य ॥५१६॥
 तं दुविहं णायव्वं, णीहारिं चेव तह अणीहारिं ।
 यहिता गामादीणं, गिरिकंदरमादि णीहारिं ॥५१७॥
 यइयादिसु जं अंनो, उट्ठेमणा य ठाय अणीहारिं ।
 कम्हा पादवगमणं १, जं उवमा पादवेणेत्थं ॥५१८॥
 सम विसमम्मि व पडिओ, अच्छति जह पादवो व णिकंपो ।
 णिचल णिप्पडिक्कम्मो, णिक्खिवनी जं जहिं अंगं ॥५१९॥
 तं ठित होति तह चिय, णवरं चलणं परप्पयोगातो ।
 वायादीहिं तरुस्स व, पडिणीयादीहिं तह तस्स ॥५२०॥
 तसपाण-वीयरहिते, विच्छिण्णगवियार थंडिल विसुद्धे ।
 णिहोसा णिहोसे, उयेंति अब्भुज्जयं मरणं ॥५२१॥
 पुव्वभविययेरणं, देवो साहरइ कोति पाताले ।
 मा सो चरिमसरीरो, ण पेदणं किंचि पाविहिती ॥५२२॥
 उणग्गे उवसग्गे, दिव्ये माणुस्सण तिरिक्खे य ।
 सज्जे पराजिणिता, पायोवगया पविहरंति ॥५२३॥

इत्तिनीमरणम्

पादपोप-
गमनम्

५१२ गाथाचतुष्कोऽयं १० गा० ५६३-६६ ॥ ५१८ यइया मज्जिका
 मोकुलम् ॥ ५२१ गाथात्रिकं ५० १० गा० ५६८-७० ॥ ५२२ साहरइ
 कोति संहरति कोऽपि ।

देव-णर दुगतिगस्से, केयी पक्खेवगं सिया लुज्जा ।
 वोसट्ठ-चत्तदेहो, अहाउयं कोइ पालिज्जा ॥५२४॥
 अणुलोमा पडिलोमं, दुगं तु उभयसहिया तिगं होति ।
 अहंवा चित्तमचित्तं, दुगं तिगी मीसग समगं ॥५२५॥
 पुढवि-दग-अगणि-मारुय-वणस्सति-तसेसु कोइ सादरइ ।
 वोसट्ठ-चत्तदेहो, अहाउयं कोइ पालेज्जा ॥५२६॥
 धिति-वलज्जुत्तेहिं तहिं, उवसग्गा जह सदा उ धीरंहिं ।
 णिदरिसणा केइ तहिं, वोच्छाभि इमे नमासेणं ॥५२७॥
 मुणिसुव्वयंतेवासी, खंदगमणगार कुंभकारकटं ।
 देवी पुरंदरजसा, डंडगि पालक मरुगे य ॥५२८॥
 पचसया जंतेणं, सट्ठेण पुरोहिण्ण मलिया उ ।
 राग-होसत्तुलगं, समकरणं चित्तयंतेहिं ॥५२९॥
 जंतेहिं करकएहिं व, सत्थेहिं व सावएहिं विद्विहेहिं ।
 देहे विद्धंसन्ते, ण य ते ज्ञाणातो फिट्ठंति ॥५३०॥
 पडिणीययाएँ कोई, अगिं सि पदेज्ज अमुभपरिणामो ।
 पादोवगते संते, जह चाणकस्स वा करिसे ॥५३१॥
 पडिणीययाएँ कोई, चम्मं से खीलएहिं विहणित्ता ।
 महु-धयमविखयदेहं, पित्रीलियाणं तु दिज्जाहिं ॥५३२॥
 जह सो चिलायपुत्तो, वोसट्ठ-णिसट्ठ-चत्तदेहाओ ।
 सोणियगंधेण पित्रीलियाहिं जह चालणि व कतो ॥५३३॥

५२४ गायत्रिकं व्य० १० गा० ५७४-७६ ॥ ५२७ सदा सोदाः ॥

५२८-३० स्कन्दकहटान्त उत्तराध्ययनद्वये द्वितीयाध्ययननिर्युक्तौ
 १११-११३ गायान्तु तट्टीकायां च वर्तते । पत्र ११४ ॥ ५२८ गायान्तादशकं
 व्य० २० गा० ५८९-६०० ॥ ५३३ चिलातिपुत्रोदाहरणमाधयकचूर्णी-
 तोऽवलेयम् गायान्ता ८७२ पत्र ४९७ ॥

मोगल्लसेलसिहरं, जह सो कालासवेसिओ.भगवं ।
 खइओ विउविऊणं, देवेण सियालख्वेणं ॥५३४॥
 जह से वंसिपदेसो, वोसट्ट-णिसट्ट-चत्तदेहाओ ।
 वंसिपत्तेहिं विणिग्गएहिं आगासमुज्झित्तो ॥५३५॥
 जहऽवंतीसुकुमालो, वोसट्ट-णिसट्ट-चत्तदेहाओ ।
 धीरो सपेळियाए, सिवाएँ खइओ तिरत्तेणं ॥५३६॥
 जह ते गोट्टट्ठाणे, वोसट्ट-णिसट्ट-चत्तदेहागा ।
 उदगेणुबुब्भमाणा, वियरम्मी संकरे लगा ॥५३७॥
 जह सा वत्तीसघडा, वासट्ट-णिसट्ट-चत्तदेहागा ।
 धीराघाएण उ दीविण ढिलयम्मि ओलइया ॥५३८॥
 धावीस आणुपुब्बी, तिरिक्ख मणुया व भंसणत्थाए ।
 विसयाणुकंपरक्खण, करेज्ज देवा व मणुया वा ॥५३९॥
 जह णाम असी कोसी, अण्णो कोसी असी विखलु अण्णो ।
 इय मे अण्णो देहो, अण्णो जीवो चि मण्णंति ॥५४०॥
 एगंतणिज्जरा से, दुविहा आराहणा धुवा तस्स ।
 अंतकिरियं च साह, करेज्ज देवोववत्ति वा ॥५४१॥
 एवं धिति-वलजुत्तो, अहियासेति पढिलोम उवसग्गे ।
 एत्तो पुण अणुलोमे, जह सहती ते तहा वोच्छं ॥५४२॥
 सकारं सम्माणं, ण्हाणादीयाणि तत्थ कुज्जाहि ।
 वोसट्ट-चत्तदेहो, अहाउयं कोइ पालेज्जा ॥५४३॥
 पुव्वभविपपेमेणं, देवो देवकुरु-उत्तरकुरासु ।
 कोई हु साहरेज्जा, सब्बसुहा जत्थ अणुभावा ॥५४४॥

५३४ कालासवेसिकोदन्तं उत्तराध्ययनसूत्रद्वितीयाध्ययननिर्युक्ति-
 ॥१५ गायतस्तद्वृत्तित्थावसेयम् पत्र १२० ॥ ५३६ अयन्तीसुकुमाल-
 वृत्तान्त आवश्यकचूर्णोद्वितीयभाग पत्र १५७ गाय १३८० चूर्णितोऽ-
 यधेयः ॥ ५४० व्य० १० गा० ५७१ ॥ ५४१ व्य० १० गा० ५७७ ॥
 ५४३ गायैकादशकं व्य० १० गा० ५७८-५८८ ॥

पुण्यभविष्येयं, देवो सादरति गागभवणम्मि ।
 जहियं इहा कंता, सहसुहा हंति अणुभावा ॥५४५॥
 वत्तीसलक्खणधरो, पायोवगयो य पागडसरीरो ।
 पुरिसच्चंसिणि कण्णा, रायविदिण्णा तु निणहेज्जा ॥५४६॥
 मज्जन-गंधं पुण्णोवकार-परियारणं च कुज्जाहि ।
 सा पवर रायकण्णा, इमेहि जुत्ता गुणगणेहि ॥५४७॥
 णवयंगसोयवोहिय, अट्टारसरतिविसेसकुसला तु ।
 चोयट्ठीमहिलगुणा, णिउणा य विसत्तरिकलाहि ॥५४८॥
 दो सोय-णेत्तमादिग, णवंगसोया ह्वन्ति एतेसु ।
 देसीभास अट्टारस, स्तीविसेसा उ उगुवीसं ॥५४९॥
 कोसल्लो व वीसइविहं तु एमादिपटि तु गुणेहि ।
 जुत्ताए रुव-जोव्वण-विलास-लायणकलियाए ॥५५०॥
 चउकण्णम्मि रहस्से, राएणं रायदिणपसराए ।
 तिमि-मगरेहि व उदही, ण खोभितो जो गणो मुणिणो ॥५५१॥

जाहे पराइया सा, ण समत्था सीलखेडणं काउं ।
 नेज्जण सेलसिहरं, तो मिलमुवरिं मुयति तस्स ॥५५२॥
 एगंतणिज्जरा से, दुविहा आराहणा धुवा तस्स ।
 अंतकिरिया व साह, करेज्ज देवोववत्ति वा ॥५५३॥
 एमादीहि बहुविहं, दुविहं तिविहेहि ते महाभागा ।
 वारेहि उवसणेहि, चालिज्जंता वि णिहयया ॥५५४॥
 पुव्वा-उवर-दाहिण-उत्तरेहि वाएहि आवयंतेहि ।
 जह ण वि कंपइ मेरु, तह ते ज्ञाणाअं न चलिति ॥५५५॥
 पढमम्मि य संवयणे, वइंता सेलकुट्टसामाणा ।
 तेसि पि य वोच्छेदो, चउदसपुव्वीण वोच्छेदे ५५६॥

एयं पाओवगमं, णिप्पडिकम्मं जिणेहिं पण्णत्तं ।
 तित्थयर-गणहरेहि य, साहहि य सेवियमुदारं ॥५५७॥
 एवं जहाणुरूवा, संपतिकालम्मि अत्थि जह सोही ।
 विज्जंति य सोहिकरा, नं सव्वेयं समक्खायं ॥५५८॥
 एसाऽऽगमववहारो, जहोवएसं जहकमं कहिओ ।
 एत्तो सुतववहारं, सुण वच्छ ! जहाणुपुवीए ॥५५९॥
 णिज्जुदं चोदसपुब्बिएण जं भदवाहुणा सुत्तं ।
 पंचविहो ववहारो, दुवालसंगस्स णवणीयं ॥५६०॥
 जो सुतमहिज्जति वहुं, सुत्तत्थं च णिउणं ण याणाति ।
 कप्पे ववहारम्मि य, ण सो पमाणं सुयधरणं ॥५६१॥
 जो सुतमहिज्जति वहुं, सुत्तत्थं च णिउणं वियाणाति ।
 कप्पे ववहारम्मि य, सो उ पमाणं सुतधरणं ॥५६२॥
 कप्पस्स य णिज्जुत्ति, ववहारस्सेव परमणिउणस्स ।
 जो अत्थओ न जाणति, सो ववहारी णऽणुणातो ॥५६३॥
 कप्पस्स य णिज्जुत्ति, ववहारस्सेव परमणिउणस्स ।
 जो अत्थतो विजाणति, ववहारी सो अणुणातो ॥५६४॥
 एसो सुतववहारो, जहोवएसं जहकमं कहितो ।
 आणाए ववहारं, सुण वच्छ ! जहकमं वोच्छं ॥५६५॥
 समणस्स उत्तिमद्वे, सल्लुद्धरणकरणे अभिमुहस्स ।
 दूरत्था जत्थ भवे, छत्तीसगुणा उ आयरिया ॥५६६॥
 अपरक्कमो मि जातो, गंतुं जे कारणं तु उप्पणं ।
 अट्टारसमणयरे, वसणगते इच्छिमो आणं ॥५६७॥
 अपरक्कमो तवस्सी, गंतुं ण चतेइ सोहिकरमूलं ।
 सीसं पेसेति तहिं, जहिच्छ साहिं तुमसमीवे ॥५६८॥

०
धृतव्यवहारः

आशाध्यवहारः

५५८ सव्वेयं सर्वमेतत् ॥ ५५९ इतः ५८९ गायान्ता गायः ८५०
 १० गा० ६०२-३४ ॥ ५६८ चतेइ शक्नोति । जहिच्छ सोहिं तुमसमीवे
 यथा इच्छामि शोधि युष्मत्समीपे ॥

अपरिणत-अ-
तिपरिणत-परि-
णतानां शिष्या-
णां परीक्षणम्

सो वि अपरक्कमगती, सीसं पेसेनि चारणाकुसलं ।

णातु तहि जो जोगो, इयेण विदिणा परिच्छित्ता ॥५६९॥

अपरक्कमो य सीसं, आणापरिणामगं परिच्छेज्जा ।

रुक्खे य वीयकाए, मृत्ते वाऽमोहणाऽऽधारि ॥५७०॥

दट्ठ मट्ठ मदीरुह, भणितो रुक्खे विलगितुं डेवे ।

अपरिणतो वेति तयो, णो वट्ठति रुक्खे आरोहुं ॥५७१॥

किं वा मारंतवो, अहतं ? नो वेह डेव रुक्खातो ।

अतिपरिणामो भणती, इय होनु अम्ह वेसिच्छा ॥५७२॥

वेति गुरु अह तं तू, अवरिगय अत्ये अ भाससे एवं ।

किं व मए तं भणितो, आरुह रुक्खे तु सच्चित्ते ? ॥५७३॥

तव-णियम-णाणरुक्खं, आरुहिडं भवमहण्णवावत्तं ।

संसागागडमूलं, डेवेहि नए तुमं भणितो ॥५७४॥

जो पुण परिणामो खलु, 'आरुह'भणितो तु सो विचित्तेति

णिच्छंति पावमेते, जीवाणं थावराणं पि ॥५७५॥

किं पुण पंचिंदीणं ?, तं भवियव्वेत्य कारणेणं तु ।

आरुहणववसियं तू, वारंति गुरुऽहवा थंभे ॥५७६॥

एवाऽऽणध वीयाइं, भणिते पडिसेह अपरिणामो तु ।

अतिपरिणामो पोहल, वंधूणं आगतो तत्थ ॥५७७॥

पचाह गुरु ते तू, जहोदियाऽऽणेह अंघिलीवीये ।

ण विरोहसमत्थाइं, सच्चित्ताइं विभणियाइं ॥५७८॥

परिणामगो ह तत्थ वि, भणती आणेमि केरिसाइं तु ? ।

कित्तियमित्ताइं वा ?, विरोहमविरोहजोगाइं ? ॥५७९॥

५७० आणापरिणामगं आक्षापरिणामिनं अवश्यमाज्ञाचारिण-
मित्यर्थः । वाऽमोहणाऽऽधारि वाऽमोहनाऽऽधारिणम् ॥ ५७१ हेवे
प्रतिक्षिप-पत इत्यर्थः ॥ ५७२ अम्ह वेसिच्छा अस्माकमप्येषा इच्छा ॥
५७६ भवियव्वेत्य भवितव्यमत्र ॥ ५७७ एवाऽऽणध पवमानयत ॥

सो वि गुरुहिं भणिआ, ण ताव कज्जं पुणो मणीहामी ।
 हसिओ व मए वाऽसी, वीमंसत्यं व भणितो सि ॥५८०॥
 पदमखरमुद्देसं, संघी सुत्तज्ज्य तदुभयं पुटो ।
 अखर-वंजणमुद्धं, कहेति सच्चं जहाभणिं ॥५८१॥
 एवं परिच्छिज्जं, जोगं णाऊण पेसवे तं तु ।
 यथाहि तस्मगासं, सोहिं सोऊण आगच्छ ॥५८२॥
 अह सो गतो उ तदियं, तस्स सगासम्मि सो करं सोहिं ।
 दुग-निग-चऊविमुद्धं, तिविहे काले विगटभावो ॥५८३॥
 दुविहं तु दप्प कप्पे, निविहं णाणाइणं तु अट्टाप ।
 दव्ये खेत्ते काळे, भावे य चटव्विहं एयं ॥५८४॥
 तिविहं अनीयकाले, पच्चुप्पण्णे व सेविधं जं तु ।
 सेविस्सं वा एस्से, पागटभावो विगटभावो ॥ ५८५॥
 किं पुण आलोएती ?, अतियारं सो इमो य अतियारो ।
 वनछादीओ खटु, णातज्जो आणुपुब्बीए ॥५८६॥
 वयछक कायछां, अकप्पो गिहिभायणं ।
 पल्लियंरु णिसेज्जा य, सिणारणं सोहवज्जं ॥५८७॥
 तं पुण होज्जाऽऽसेविय, दप्पेणं अह्व होज्ज कप्पेणं ।
 दप्पेण दसविहं तू, इगमो बोच्छं समासेणं ॥५८८॥
 दप्प अकप्प णिरालं व चियत्ते अप्पमत्य बोसत्थे ।
 अपरिच्छ अरुडजोगी, अणाणुतावी य णीसंको ॥५८९॥
 घायाम-वग्गनादी, णिकारण धावणं तु दप्पो उ । दारं॥
 फायापरिणतगहणं, अरुप्पो जं वा अगीनेणं ॥५९०॥ दारं॥
 संसारखट्टपटितो, णाणादवलंबितुं समुत्तरद ।
 मोक्खवट्ठं अह पुरिसो, सट्ठिविषाणेण विसमाओ ॥५९१॥
 णाणादीपरिवट्ठी, ण भविस्सनि मे असेवयो चित्थियं ।
 तेसि पसंघणट्ट व, सालंबणिसेवणा होति ॥५९२॥

दर्पस्य दण्ड
 मेदाः

जा पुण णिक्कारणयो, अपसत्थालंघणा य सेवा उ ।
 अमुएण वि आयरियं, को दोसो वा णिरालंघं ॥५९३॥दारां॥
 जं सेवितं तु वितियं, गेलण्णादीअसंथरंतेणं ।
 हट्ठो वि पुणो तं चिय, चियत्तकिच्चो णिसेवतो ॥५९४॥दारां॥
 वल-वण्ण-खवेत्तं, फामुयभोई वि होति अपसत्थो ।
 किं पुण जो अविमुद्धं, णिसेवए वण्णमादट्ठा ? ॥५९५॥दारां॥
 सेवतो तु अकिच्चं, लोए लोउत्तरम्मि य विरुद्धं ।
 परपक्ख सपक्खे वा, वीसत्थासेवणमलज्जे ॥५९६॥दारां॥
 अपरिच्छित्तुमाय-वए, णिसेवमाणो उ होइ अपरिच्छो ।दारां॥
 तिगुणं जोगमकाउं, वितियासेवी अकडजोगी ॥५९७॥दारां॥
 वितियपदे जो तु परं, तावेत्ता णाणुत्तप्पतो पच्छा ।
 सो होति अणणुतावी, किं पुण दप्पेण सेवित्ता ? ॥५९८॥दारां॥
 करण-भएमु तु संका, करणे कुब्बं ण संकइ कयाइ ।
 इहलोयस्स ण भायइ, परलोए वा भया एसा ॥५९९॥दारां॥
 एसा दप्पियसेवा, दसभेय समासतो समक्खाया ।दारां॥
 एत्तो कप्पियसेव, चउवीसविहा इमाऽऽहंमु ॥६००॥
 दंसण-णाण-चरित्ते, तव-पवयण-समिति-गुत्तिहेउं वा ।
 साहम्मियवच्छल्लेण वा वि कुलयो गणस्सेव ॥६०१॥
 संघस्साऽऽयरियस्स य, असहुस्स गिलाण-वाल-बुद्धस्स ।
 उदयऽग्गि चोर सावय, भय कंताराऽऽवती वसणे ॥६०२॥
 दंसणपभावगाणं, सत्थाणऽट्ठाए सेवए जं तु ।
 णाणे मुत्त-ऽत्थाणं, असंथरासेवणे मुद्धो ॥६०३॥
 चरणे एसणदोसा, इत्थीदोसा य जत्थे खेत्तम्मि ।
 तत्तो विणिक्खयंतो, जं सेवाऽसंथरे मुद्धो ॥६०४॥

कल्पस्य चतु-
 विंशतिर्भेदाः

णेहादि त्वं काहं, कए विगिट्ठे वि लागतरणाती ।
 अभिवायणा पवयणे, विण्हुस्स विउव्वणा चेव ॥६०५॥
 इरियं ण सोहइस्सं, चक्खुणिमित्तकिरिया उ रीयाए ।
 खित्तादि वीय तइया, अहवा वि इमं तु तइयाए ॥६०६॥
 अट्ठाणकप्पणेसी, अण्णं वऽसिवादिकारणेहिं तु ।
 संक्रियमाई गिण्हे, जयणाए तत्थ सुद्धो तु ॥६०७॥
 आयाणे चलहत्थो, पमज्जमाणेहिं अण्णहिं जाइ ।
 अहवा वि तस्स अट्ठा, ओसह किंची करेज्जाहि ॥६०८॥
 पंचमिऐ काइभूमादिवंधमाणे उ आरभे किंचि ।
 विगट्ठादि मणअगुत्ते, वइ-काए खित्त-दिक्खादी ॥६०९॥
 वच्छल्ले असिहमुंडो, णित्थारिओ जह तु अज्जवइरेहिं ।
 कुल्ल-गण-संघे अभिचारुगादि रायाइणं कुज्जा ॥६१०॥
 आयरिय-असहु-अतरा, वाले गुट्ठे य जेण तु समाही ।
 तं जायित्थुण देन्ती, पणगादीहिं तु जयणाए ॥६११॥
 णिवदिक्खियादि असह, वालो वइरो व्व दिक्खित्तो कज्जे ।
 गुट्ठो वी कज्जम्मी, जह दिक्खित्तो रक्खियज्जेहिं ॥६१२॥
 उदय-ऽग्गि-चोर-सावय-भएमु धंभणि पलाण रुखे वा ।
 कंतारं पलंवादी, दव्वादी आवई चउहा ॥६१३॥

६०५ लागतरणाती लाजातरणादि, तीर्यत इयाऽस्यामतिस्यच्छ-
 तथा इत्यधिकरणेऽनटि तरणम्, लाजा ब्राह्मणो ब्रह्मयस्तैर्निर्वृत्तं तरणं
 लाजातरणम्, उपधारात पेयाऽभिधीयते । गुरुतत्त्वविनिश्चयवृत्तौ
 उ० २ गोथा २०-२१ पत्र ५९ । विष्णुकुमारविकुर्वणाधिप-
 पकं कथानकं वसुदेवहिण्ड प्रथमखण्ड १२८ पत्रादयस्तेयम् ॥
 ६१० आर्ययज्ञसम्बन्धः आवश्यकचूर्णी प्रथमखण्ड पत्र ३९६ मध्या-
 दयसातन्यः ॥ ६११ जायित्थुण याचित्वा ॥ ६१२ वज्रदोक्षासम्बन्ध
 आवश्यकचूर्णी प्रथमखण्डपत्र ३९१ मध्यादयलोकनीयः । आर्यरक्षित-
 वृद्धपितृदीक्षासम्बन्धः आवश्यकचूर्णी ४०६ पत्राद् ज्ञातव्यः ॥

कोई तु वियडवसणी, गोज्जादी वा वि होज्ज णिवसंतो ।
 जयणाएँ वियडगहणं, गाएज्ज व गीतवसणी उ ॥६१४॥
 एयअण्णयरागाहेस दंसणे णाण चरण सालंबो ।
 पडिसेविउं कयादी, होति पसत्थो पसत्थेसु ॥६१५॥
 एसा कप्पियसेवा, चउवीसविहा समासतो कहिता ।
 अहुणा उ चारणा तु, इणमो वोच्छं समासेणं ॥६१६॥
 ठावेत्तु दप्प कप्पे, हेट्ठा दप्पस्स दस पदे ठावे ।
 कप्पाहो चउवीसइ, तेसिमह अट्टारस पदा उ ॥६१७॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवितं होज्जा ।
 पढमे छक्के अट्ठिभतरं तु पढमं भवे ट्ठाणं ॥६१८॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवितं होज्जा ।
 पढमे छक्के अट्ठिभतरं तु इय जाव णिसिभत्तं ॥६१९॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 वितिण् छक्के अट्ठिभतरं तु पढमं भवे ट्ठाणं ॥६२०॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवितं होज्जा ।
 वितिण् छक्के अट्ठिभतरं तु इय जाव तसकायं ॥६२१॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 तइए छक्के अट्ठिभतरं तु पढमं भवे ट्ठाणं ॥६२२॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 ततिण् छक्के अट्ठिभतरं तु इय जाव तु विभूसा ॥६२३॥
 पढममसुंचंतेणं, वितियादीए तु जाव दसमं तु ।
 पढमच्छक्काईसु उ, पुणो पुणो चारणिज्जाइं ॥६२४॥
 दप्पियसेवाए तू, दप्पेणं चारियाणि अट्टारस ।
 दस अट्टारसगुणिता, आसीयसंतं तु गाहारं ॥६२५॥

एवं वीतिज्जस्स वि, कज्जस्सा गाह होंति च चैव ।
 सन्वाओ गाहाओ, चत्तारि सता तु वत्तीसा ॥६२६॥
 वितियस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 पढमे छक्के अन्वितरं तु पढमं भवे द्वाणं ॥६२७॥
 एवं वितियस्सा वि हु, कज्जस्सा एय चैव गाहाओ ।
 वितिअगअभिलायेणं, सन्वाओ भाणियन्वाओ ॥६२८॥
 पढमं ठाणं दप्पो, दप्पो चिय तस्स वी भवे पढमं ।
 पढमं छक्क वयाइं, पाणतिवाओ तहिं पढमं ॥६२९॥
 एवं तु सुसावायो, अदत्त मेहुण परिगहे.चैव ।
 वितिछक्के पुढवादी, ततिछक्के होयऽकप्पादी ॥६३०॥
 एवं दप्पपयम्मी, दप्पेणं चारिया उ अट्टरस ।
 एवमकप्पादीसु वि, एक्केक्के होंतिमट्टरस ॥६३१॥
 वितियं कज्जं कप्पो, पढमपदं तत्थ दंसणणिमित्तं ।
 पढमं छक्क वयाइं, तत्थ वि पढमं तु पाणवहो ॥६३२॥
 दंसण अणुम्मुयन्तो, पुव्वकमेणं तु चारणीयाइं ।
 अट्टारस ठाणाइं, एवं णाणादिक्केक्के ॥६३३॥
 चडवीस अट्टारसगा, एवं एते हवंति कप्पम्मि ।
 दस होंति अकप्पम्मी, सव्वसमासेण म्मुण संखं ॥६३४॥
 दप्पेणाऽसीयसत्तं, गाहाणं कप्पे होंति चत्तारि ।
 वत्तीसाऽज्यातेते, छस्सय होंती तु वारस य ॥६३५॥
 सोतूण तस्स पढिसेवणं तु आलोयणं कमविहिं तु ।
 आगम पुरिसज्जायं, परियाग वलं च खेत्तं च ॥६३६॥
 अह सो गतो सदेसं, संतस्साऽऽलोइयल्लयं सव्वं ।
 आयरियाण कहेती, परियाग वलं च खेत्तं च ॥६३७॥

सो ववद्वारविहिण्य, अणुसज्जिता मुनोवदेसेण ।
 सीसस्स देह आणं, तस्स इमं देह पच्छित्तं ॥६३८॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, मुक्के पणनं तवं कुणह ॥६३९॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, मुक्के दसमं तवं कुणह ॥६४०॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, मुक्के पक्खं तवं कुणह ॥६४१॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, मुक्के वीसं तवं कुणह ॥६४२॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, पणुयीसतवं कुणह मुक्के ॥६४३॥
 एवं ता उवयाए, अणुयाए एन चैव गाहाओ ।
 णवरं तू अभिलावो, किण्हे पणगादि वत्तव्वो ॥६४४॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, चाउम्मासं तवं कुणह मुक्के ॥६४५॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, चाउम्मासं कुणह किण्हे ॥६४६॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, छम्मासतवं कुणह मुक्के ॥६४७॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, छम्मासतवं कुणह किण्हे ॥६४८॥
 छिंदंतु वतं भाणं, गच्छंतु तवस्स साहुणो मूलं ।
 अव्वानारा गच्छे, अव्वितिया वा परिहरंतु ॥६४९॥

पणगादिभाणछेदं, साहूमूले भवे पुणव्वरणं ।
 पुव्वमवहाय सव्वं, पंचाऽऽभवणाउ उवरिं तु ॥६५०॥
 लिंगादीजोगत्थे, जहण्ण उक्कोसओ व वोधव्वो ।
 उक्कोस जहण्णो वा, विहरउ सो अन्वितीओ उ ॥६५१॥
 धितियस्स य कज्जस्सा, तहियं चउवीसगं वियाणित्ता ।
 णव्वकारेणाउत्ता, हवन्तु एवं भणेज्जासि ॥६५२॥
 एवं गंतूण तहिं, जहोवप्सेण देहि पच्छिचं ।
 आणाए वव्हारो, भणिएसो धीरपुरिसेहिं ॥६५३॥
 एसाऽऽणावव्हारो, जहोवएसं जहकमं भणितो ।
 धारणवव्हारं पुण, सुण वच्छ ! जहकमं वोच्छं ॥६५४॥
 उद्धारणा विहारण, संधारण संपहारणा चेव ।
 धारणवव्हारस्स उ, णामा एगट्ठिता एते ॥६५५॥
 पावल्लेण ज्येच्च व, उद्धियपयधारणा उ उद्धारो ।
 विविहेहिं पगारेहिं, धारेयऽत्थं विधारो तु ॥ ६५६॥
 सं एगीभावम्मी, 'धो धरणे' ताणि एव भाषेणं ।
 धारेयऽत्थपयाणि तु, तम्हा संधारणा होति ॥६५७॥
 जम्हा संपहारेडं, वव्हारं पजुंजती ।
 तम्हा कारणे तेण, णातव्वा संपहारणा ॥६५८॥
 धारणवव्हारेसो, पडंजियव्वो तु केरिसे पुरिसे ? ।
 भण्णइ गुणसंपण्णे, जारिसए तं सुणेह त्ति ॥६५९॥
 पवयणजसंसि पुरिसे, अणुग्गहविसारए तवस्सिमि ।
 सुस्सुय बहुस्सुपमि य, विवक्कपरियागवुद्धिमि ॥६६०॥
 एतेसु धीरपुरिसा, पुरिसज्जाएसु किंचि खलिएसु ।
 रहिए विहारइत्ता, जहारिहं देन्ति पच्छिचं ॥६६१॥

धारणा-
 म्यवहारः

रहिण णाम असन्ते, आतिललम्मि ववहारतियगम्मि ।

ताहे विहारइत्ता, वीमंसेतुण जं भणियं ॥६६२॥

पुरिसस्स उ अवराहं, विधारइत्ताण जस्स जं भणितं ।

तं देन्ती पच्छित्तं, केणं देन्ती उ ? तं गुणसु ॥६६३॥

जो धारिओ मृतत्थो, अणुओगविहीय धीरपुरिसेहिं ।

अल्लीणपलीणेहिं, जतणाजुत्तेहिं दंतंहेहिं ॥६६४॥

अल्लीणा णाणादिमु, पइ पइलीणा उ होन्ति तु पलीणा ।

कोहादी वा पलयं, जेसि गया ते पलीणा तु ॥६६५॥

जतणाजुत्तो पयत्तवं, दंतो जो उवरतो तु पावेहिं ।

अहवा दन्तो इंदियदमेण नोइंदिएणं च ॥६६६॥

एरिसया जे पुरिसा, अत्थधरा ते भवंति जोग्गा उ ।

धारणववहारन्तू, ववहरिउं धारणाकुसला ॥६६७॥

अहवा जेणं ईयाऽऽदिट्ठा, सोही परस्स कीरंती ।

तारिसयं चैव पुणो, उप्पणं कारणं तस्स ॥६६८॥

सो तम्मि चैव दव्वं, खित्ते काले य कारणे पुरिसे ।

तारिसयं अकरेन्तो, ण हु सो आराहओ होति ॥६६९॥

सो तम्मि चैव दव्वं, खित्ते काले य कारणे पुरिसे ।

तारिसयं चिय भूतो, कुब्बंतो राहओ होति ॥६७०॥

अहवा वि इमे अण्णे, धारणववहारजोग्गयमुवेति ।

धारणववहारेणं, जे ववहारं ववहरंति ॥६७१॥

वेयावचकरो वा, सीसो वा देसहिंडओ वा वि ।

दुस्मेहत्ता ण तरइ, अवधारेउं वहु जो तु ॥६७२॥

जस्स उ उद्धरिऊणं, अत्थपयाइं तु देंति आयरिया ।

जेहिं करेहि कज्जं, आहारंन्तो तु सो देसं ॥६७३॥

जीतव्य-
वहारः

धारणववहारो खलु, जहकर्म वणिणतो समासेणं ।
जीतेणं ववहारं, सुण वच्छ ! जहकर्म वोच्छं ॥६७४॥
वत्तणुवत्तपवत्तो, बहुसो आसेवितो महाणेणं ।
एसो उ जीतकप्पो, पंचमयो होति ववहारो ॥६७५॥
वत्तो णामं एकसि, अणुवत्तो जो पुणो वितियवारे ।
ततियव्यारपवत्तो, परिग्गिदीओ महाणेणं ॥६७६॥
बहुसो बहुस्सएहिं, जो वत्तो ण य णिवारितो होति ।
वत्तणुपवत्तमाणं, जीएण कनं हवति एयं ॥६७७॥
जो आगमे य सुत्ते, य सुण्णतो आण-धारणाए य ।
सो ववहार जीएणं, कुणती वत्ताणुवत्तेणं ॥६७८॥
असुतो असुयत्यक्तो, जह असुयस्स असुएण ववहारो ।
असुअत्यविय तह कओ, असुतो असुएण ववहारो ॥६७९॥
तं चेवऽणुक्कजंतो, ववहारविहिं पयुंजति जहुत्तं ।
जीतेण एस भणितो, ववहारो धोरपुरिस्सेहिं ॥६८०॥
धीरपुरिसपण्णत्तो, पंचमयो आगमो विदुपसत्थो ।
पियधम्मऽवज्जभीरुपुरिसज्जाताणुचिण्णो य ॥६८१॥
सो जह कालादीणं, अपटिकंतस्स णिव्विगइयं तु ।
सुहणंतफिडिय पाणग, असंवरं एवमादीसु ॥६८२॥
एगिन्दिऽणन्तवज्जे, घट्टण तावेऽणगाढ गाढे य ।
णिव्विगतियमादीयं, जा आयामन्तमुद्दवणे ॥६८३॥
विगलिंदऽणंतवट्टण, परियावऽणगाढ गाढ उद्दवणे ।
पुरिमट्ठादिकमेण उ, णेतन्वं जाव स्वमणं तु ॥६८४॥
पंचिदि घट्ट तावणऽणगाढ गाढे तहेव उद्दवणे ।
एगासणमायामं, स्वमणं तह पंचकल्लाणं ॥६८५॥

सावयासावये
जीते

एमादीओ एसो, णायव्वो होति जीयव्वहारो ।
 अणवज्जविसोहिकरो, संविग्गणगारचिण्णो त्ति ॥६८६॥
 जं जीतं सावज्जं, ण तेण जीएण होति व्वहारो ।
 जं जीयमसावज्जं, तेण उ जीएण व्वहारो ॥६८७॥
 केरिस सावज्जं तू?, केरिसयं वा भवे असावज्जं ? ।
 केरिसयस्स व दिज्जति, सावज्जं वा वि? इयरं वा ? ॥६८८॥
 खार धडि हरमाला, पोट्टेण व रिंगणं तु सावज्जं ।
 दसविह पायच्छित्तं, होइ असावज्ज जीयं तु ॥६८९॥
 ओसण्णे वहुदोसे, णिद्धं धसे पवयणे य णिरवेक्खे ।
 एयारिसम्मि पुरिसे, दिज्जति सावज्ज जीयं तु ॥६९०॥
 संविग्गे पियधम्मो, य अप्पमत्ते यऽवज्जभीरुम्मि ।
 कम्ही पमायखलिए, देयमसावज्ज जीयं तु ॥६९१॥
 जं जीयमसोहिकरं, ण तेण जीएण होति व्वहारो ।
 जं जीयं सोहिकरं, तेण उ जीएण व्वहारो ॥६९२॥
 जं जीयमसोहिकरं, पासत्थ-पमत्तसंजयाचिण्णं ।
 जइ वि महाणाचिण्णं, ण तेण जीएण व्वहारो ॥६९३॥
 जं जीयं सोहिकरं, संविग्गपरायणेण दंतेण ।
 एक्केण वि आइण्णं, तेण उ जीएण व्वहारो ॥६९४॥
 एवं जहोवइट्ठस्स धीर-विदुदेसित-प्पसत्थस्स ।
 णिस्संदो व्वहारस्स एस कहितो समासेणं ॥६९५॥
 को वित्थरेण वोत्तूण समत्थो णिरवसेसए अत्थे ।
 व्वहारो जस्स ठिता, जीहाण मुहे सतसहस्सं ? ॥६९६॥
 किं पुण गुणोव्वदेसो, व्वहारस्स तु विदुप्पसत्थस्स ।
 एवं मे परिकहियं, दुवालसंगस्स णवणीयं ॥६९७॥

ववहारे पंचसु वी, विज्जंते केण तू ववहरेज्जा ? ।
 आगमववहारेणं, तस्स अभावा सुतेणं तु ॥६९८॥
 सुतववहारअभावे, ववहारं ववहरेज्ज आणाए ।
 जेणं सो उ सुतस्सा, अणुसरिसो एगदेसेणं ॥६९९॥
 धाणाएँ अभावाओ, ववहारं ववहरेज्ज धरणाए ।
 जेणेसा वि सुयस्सा, वट्ठइ तू एगदेसम्मि ॥७००॥
 धारणऽणंतर जीयं, एत्थं पुण जीयकप्पे पगयं तु ।
 जेणेसो सावेक्खो, अणुसज्जइ जाव तित्थं ति ॥७०१॥

अण्णं च—

दब्बं खेत्तं कालं, भावं पुरिस पडिसेवणाओ य ।
 धिति बलं संघयणं वा, आवेक्खति जीयकप्पो उ ॥७०२॥
 एस पसंगाभिहितो, चोयगवयणाओ अहुण जीवस्स ।
 वोच्छामि सोहणं तू, परमं सुसमाहितो एण्हि ॥७०३॥
 'जीव सि पाणधारणे,' पाणा पुण आउमादि णिदिट्ठा ।
 अहवा जीवइ जीविस्सई य जिवं ति होइ जिओ ॥७०४॥
 होइ विसोहणा सोहण, जह तू वत्थस्स तोयमादीहि ।
 तह कम्ममलक्खवरल्लियस्स जीवस्स पच्छित्तं ॥७०५॥
 सोधनं ॥

एयं पुण पच्छित्तं, परम पहाणं ति होति एगट्ठं ।
 कस्सेर्यं परमं ? ती, जीवस्स उ होइ पच्छित्तं ॥७०६॥

संवर-विणिज्जराओ, मोक्खस्स पहो तवो पहो तासिं । प्रायश्चित्तस्य
 तंवसो य पहाणंगं, पच्छित्तं जं च णाणस्स ॥२॥ माहात्म्यम्

संवर घट्टण पिहणं, एगट्ठं सो य संवरो दुविहो ।
 देसे सब्बे य तहा, एमेव य णिज्जरा दुविहा ॥७०७॥

संवरियासवदारो, णवक्कम्मोवज्जणं ण कुव्वइ उ ।
 पुव्वज्जितस्स खवणं, विणिज्जरा सा उ णायव्वा ॥७०८॥
 सेलेसिं पडिवण्णे, दुचरिमसमयम्मि वट्टमाणे य ।
 तहिं सव्वसंवरं णिज्जरा य अवसेस देसम्मि ॥७०९॥
 संवर-विणिज्जराओ, उभयमवी मोक्खकारणं होति ।
 मोक्खपद्दो हेतू कारणं ति एते उ एगट्ठा ॥७१०॥
 एतेसिं दोण्ह वि तू, तवो पद्दो हेतु कारणं होति ।
 एतस्स वि पच्छित्तं, पद्दाणमंगं मुणेत्तव्वं ॥७११॥
 जेण तवो वारसहा, पच्छित्ते णिवतती तु दसभेदे ।
 तेण पद्दाणं अंगं, तवस्स तू होति पच्छित्तं ॥७१२॥
 गाहापच्छिद्धेणं, तस्स वि जं भणिय जं च णाणस्स ।
 णंतरं ततिगाहाए, सारं तू तं चिमं आह ॥७१३॥

सारो चरणं तस्सा, णिव्वाणं चरणसाहणत्थं च ।
 पच्छित्तं तेण तयं, णेयं सोक्खत्थिणाऽवस्सं ॥३॥

सामाड्यमादीयं, मृतणाणं विंदुसारपज्जन्तं ।
 तस्स वि सारो चरणं, चरणस्स वि होति णेव्वाणं ॥७१४॥
 णेव्वाणस्स अणंतरं, चरणं चरणा अणंतरं णाणं ।
 णाणविमुद्धीए पुण, चारित्तविमुद्धया होति ॥७१५॥
 चारित्तविमुद्धीए, णेव्वाणफलं तु पावती अचिरा ।
 सा पुण चरित्तमुद्धी, पच्छित्ताहीण णातव्वा ॥७१६॥
 जम्हा एतेऽत्थ गुणा, पच्छित्ते वणिण्या तु मृत्तम्मि ।
 तम्हा खलु णायव्वं, दसहा मोक्खत्थिणा जहिमं ॥७१७॥

प्रायश्चित्तस्य
 भेदाः

तं दसविहमालोयण-पडिकमणो-भय-विवेग-वोसग्गा ।
 तव-छेद-मूल-अणवट्टया य पारंचियं चेव ॥४॥

आलोयणअरिहं ती, आ भज्जाआऽऽलोयणा गुरुसमासे ।

आलोचना

जं पाव विगटिणं, मुज्झति पच्छिन्न पदमेयं ॥७१८॥

मिच्छादुक्कटमेत्तेण, चेव जं मुज्झती तु पावं तु ।

प्रतिक्रमणम्

ण य विगटिज्जति गुरुणो, पटिकमणरिहं हवति एयं ॥७१९॥

जह तु अणाभोगेणं, सेलादी णिसिरितं तु होज्जाहिं ।

तदुभयम्

हिसाइए य दोसे, ण य आवण्णो तु किंचिद्वि ॥७२०॥

जं पाव सेयिनुणं, गुरुणो विगटिज्जतो उ सम्मं तु ।

गुरुसंदिद्ध पटिकम, तदुभयमेतं मृणेतव्वं ॥७२१॥

जं किंचि दव्व गहितं, अहिकमर्पं व अहव ऊणं तु ।

विवेकः

विहिणा तु विगिचन्ते, पच्छिन्न विवेगअरिहेदं ॥७२२॥

जं कायचेट्टमेत्तेण णिरोहेणं तु मुज्झती पावं ।

मुन्यर्गः

जह दुस्सिमिणादीयं, पच्छिन्नेयं वियोसगं ॥७२३॥

णिज्जीतियमादीओ, छम्मासंतो उ जत्थ दिज्जइ तु ।

तपः

एय तवारिह भणितं, इदाणि छेदारिहं वोच्छं ॥७२४॥

जेण पटिसेविणं, दूसिज्जइ जस्स पुज्जपरियाओ ।

छेदः

तत्तिवमेत्तं छिज्जइ, सेसगपरियायरवत्तहा ॥७२५॥

जम्मि पटिसेवियम्मी, सव्वं छेन्नूण पुज्जपरियायं ।

मूलम्

पुणरवि महव्वयाई, आरोविज्जति मूलरिहं ॥७२६॥

जम्मि पटिसेवियम्मी, अणवट्ठो कंचि काल कीरइ तु ।

अनवरयाप्यम्

मूलवपम्पुं पंचमु, चिण्णतत्रो पच्छ होनुणं ॥७२७॥

तहोसोवरयस्म उ, महव्वयाम्बण कीरती तस्म ।

अणरट्ठणो एमो, एत्तो पारंचियं वोच्छं ॥७२८॥

अंनु गती-पूजणयो, पारंचइ गच्छतो तु पारं तु ।

तवमादीणं कममो, सो जिगादीहिं चतुधा तु ॥७२९॥

पारानिश्चय

आलोयणमादीणं, दसण्ह वी एस होति पिंडत्थो ।

सट्ठाणे सट्ठाणे, विभागतो इणमो वोच्छामि ॥७३०॥

आलोचना-
प्रायश्चित्तम्

करणिज्जा जे जोगा, तेसुवयुत्तस्स गिरितियारस्स ।

छउमत्थस्स विसोही, जइणो आलोयणा भणिया ॥५

के पुण करणिज्जा ? जे, तित्थंकर-गणहरोवइट्ठा उ ।

सुत्ताणुसारओ तू, संजम-दुक्खक्खया होऊ ॥७३१॥

जेत्तिय जे णिहिट्ठा, जुजि जोगे कातमादिआ तिण्णि ।

जं जीवे जुंजयती, पेरयती वा ततो जोगा ॥७३२॥

संखेवयो उ एते, मुहपुत्तियमादि जाव उस्सगो ।

दियरायोसमायारी, जा जहियं वुत्त सुत्तम्मि ॥७३३॥

ते तु जया उवउत्तो, असवत्त करेइ गिरितियारा य ।

तद आलोयणमेत्तेण चेव सुद्धी तु छउमस्स ॥७३४॥

छउमं कम्मं भणइ, णाणावरणं च दंसणावरणं ।

मोहणिय अंतरायं, चउन्विहं होति णायव्वं ॥७३५॥

जे तु जया करणिज्जे, उवयुत्तो करेति गिरितियारो य ।

णणु तत्थ का व सुद्धी ?, का व असुद्धी उ ? चोएति ॥

गुरुराह तत्थ चेट्ठा, जा किरिया सुहुम आसवेसुं वा ।

अहव पमाया सुहुमा, अतियार ण जाणती छतुमो ॥७३७॥

ते अइयारा सुहुमा, आलोइयमेत्तया विसुज्झंति ।

सा आलोयण चोयंग !, करणिज्जा तीसु जोगेसु ॥७३८॥

को कारयो ? जती तू, जइ साहु पयत्तियो विणिहिट्ठो ।

पंचम गाह समत्ता, गाहं छट्ठं इमं वोच्छं ॥७३९॥

आहारार्इगहणे, तह वहियाणिग्गमेसु णेगेसु ।

उच्चार-विहारावणि-चेइय-जइवंदणादीसुं ॥६॥

आहारो जेसि आदी, सो चउदा होइमो उ आहारो ।
 भत्तं पाणं खाइम, सादिम होती चउत्थं तु ॥७४०॥
 आदिगहणेणं पुण, सेज्जा-संयार-वत्थ-पायद्वा ।
 पाउंछणअद्वा वा, ओहोवहुवग्गहद्वा वा ॥७४१॥
 अहव गिलाणस्सद्वा, आपरिए घाल बुद्ध स्वमए वा ।
 दुव्वल सेहे व महोदरे व आदेसअद्वा वा ॥७४२॥
 एतेसिं पाउग्गं, आहारो अहव होज्ज सेज्जादी ।
 ओसह-भेमज्जाणि य, एमादी होज्ज अट्ठो उ ॥७४३॥
 एतेसिं अट्ठाए, गुरु पुच्छित्ता गुरुणऽणुण्णाओ ।
 सुत्ताणुसारओ तू, उवयुत्तो विहीय घेत्तुणं ॥७४४॥
 आलोएती गुरुणो, जं जह गहियं तु भत्तमादीयं ।
 सुत्ताणुसारतो तू, आलोयणमेत्तयो मुद्धो ॥७४५॥
 सीसाऽऽह जई एवं, विहिगहणं होति एवऽमुद्धं तु ।
 तो गहणमेव सव्वे, आहारादीण मा कुणउ ॥७४६॥
 चोअग ! जदि एवं तु, संजमजोगा उ होंति संपुण्णा ।
 आहारमाइयाणं, को णाम परिगहं कुज्जा ? ॥७४७॥
 अण्णं च इमो दोसो, अगहणा पावगी महंतो उ ।
 आपारियादी चत्ता, णाणादीणं च वोच्छेदो ॥७४८॥
 तम्हा अयस्स गहणं, आहारादीण होति विहिणा उ ।
 आहारार्इगहणे, एगो पाटो समत्तेसो ॥७४९॥
 णिगम गुरुमूलाओ, सेज्जाओ वा हवेज्ज णिगमणं ।
 ते य अणेगा णिगम, कुलादिया इणमु वोच्छामि ॥७५०॥
 कुल गण संये चेइय, नह्वविणामणे दुनिहमेदे ।
 एतेसि णिवारणया, गुरुमूल करेज्ज णिगमणं ॥७५१॥
 संयारादीण अहवा, अप्पिणत्था उ पाटिहारोणं ।

निगमो गुरुमूलाओ, वयदीओ वा करेजाहि ॥७५२॥

गाहापच्छद्वेणं, जं भणितुच्चार अवणिसदो तु ।

अवणी भूमी भणति, तेण उ उच्चारभूमी उ ॥७५३॥

सज्झाय विहारो तु, अवणीसहिओ विहारभूमी उ ।

चेइयवंदणहेउं, गच्छे आसण्ण दूरं वा ॥७५४॥

आयरिया तु अपुच्चा, अहवा साहू अतीव संविग्गा ।

वंदण-संसयहेउं, गच्छे आसन्न दूरं वा ॥७५५॥

आदीगहणेणं पुण, सद्धा सण्णाय अहव ओसण्णा ।

दंसणगाहण निक्खमणं च ओसण्णउच्छद्वेणा ॥७५६॥

एतेहिं व कज्जेहिं, गुरुमूला निगमो उ साहूणं ।

गाहा छट्ट समत्ता, अहूणा पुण सत्तमं वोच्छं ॥७५७॥

जं चऽण्णं करणिज्जं, जतिणो हत्थसयाहिरायरियं ।

अवियडियम्मि असुद्धो, आलोएंतो तयं सुद्धो ॥७५८॥

जं चऽण्णमहुत्तं ती, करणिज्जं तं इमं तु खेत्तादी ।

हत्थसया आरेणं, परयो व इमं पक्खसि ॥७५९॥

खित्तपडिलेह थंडिल, निक्खमणं अहव होज्ज सेहस्स ।

संलेहणं व कोई, आयरियादी व कुज्जा तु ॥७६०॥

हत्थसयाओ परेणं, जं आयरियं तु होज्ज खेत्तादी ।

समितिबिसुद्धिणिमित्तं, अवस्स आलोयणं कुज्जा ॥७६०॥

जं पुण हत्थसयाओ, अंतो आसेवियं हवेज्जाहिं ।

तं विगटिज्जइ किंची, अहव ण विगटिज्जती किंचि ॥७६१॥

जह—

पासवण-खेल-सिंघाणगादिउवयुत्ते णत्थि आलोया ।

आलोएइ पमत्तोऽणालोइए होतसुद्धो तु ॥७६२॥

सत्तम गाढ समचा, एत्तो वच्छामि अट्टमं गाहं ।

कारण निगमं जत्थ उ, स-परगणाओ व आगमणं ॥७६३॥

कारणविणिग्गयस्स य,सगणाओ परगणागतस्स वि य ।

उवसंपया विहारे, आलोयणमणइयारस्स ॥८॥

दुविहो उ णिगमो खलु, कारण निक्कारणो व गच्छाओ ।

असिवादी कारणिओ, णिक्कारण चक्क-धुमादी ॥७६४॥

असिगे ओमोपरिण, रायहुट्टं भए व गेलण्णे ।

अहवा वि उत्तमट्टे, समाहिकामो तु गच्छेज्जा ॥७६५॥

आपरियपेसणादी, विणिग्गमो गच्छयो व होज्जाहि ।

कारण निगमो एमो, निक्कारणयो इमं वोच्छं ॥७६६॥

चक्के धूमे पट्ठिमा, जम्मण णिवत्तमण णाण णिव्वाणे ।

महिम समोसरणे वा, मण्णायग-वइयमादिसु वा ॥७६७॥

असमत्तफणियणं, निक्कारण निगमा भवे एते ।

एते चिय कारणयो, जयणाजुत्तस्स गीतस्म ॥७६८॥

कारणविणिग्गएणं, निरतीयाराण वो अवस्सं तु ।

आलोयण दानच्चा, समितिविमुद्धोणिमित्तं तु ॥७६९॥

सा आलोयण दुविहा, ओह्ण विभागतो य णायच्चा ।

ओहो संसेवां उ, विभागो पुण विथरो भणिओ ॥७७०॥

ओहो तत्थ इमो खलु, अन्भंतरअट्ठमासआयस्स ।

पट्ठिकंतस्स य इरियं, साहुसमुदिसणवेला तु ॥७७१॥

निरईयारो य मनी, भत्तट्ठी वि य ह्येज्ज जदि सो तु ।

ओह्ण तत्थ आलोइतूण तो मंडलि पविसे ॥७७२॥

अप्पा मूलगुणेमुं, विराहणा अप्प उत्तरगुणेमुं ।

अप्पं पासत्याइमु, दाणग्गहणं तु ओहेमा ॥७७३॥

अण्णाय उ वेलाए, विभागआलोयणा तु दायच्चा ।
 समितिविसुद्धिणिमित्तं, एमेव य पक्खपरयो वि ॥७७४॥
 एवं ता कारणे, असिवादीणिगयस्स सगणाओ ।
 अतिशरदिरहियस्स वि, आलोयणमेत्तयो सुद्धी ॥७७५॥
 जे वहियाऽऽगत साहु, ते दुविहा होन्ति तू गुणेत्तच्चा ।
 समणुण्णसमणुण्णा वा, समणुण्णा समच्छतो चेव ॥७७६॥
 परगणे जे अमणुण्णा, ते दुद्धिहा होन्ति तू गुणेयच्चा ।
 संविग्गमसंविग्गा, पासन्धादी अयंदिग्गा ॥७७७॥
 परगणसंविग्गाओ, जो साहु आगतो उ अण्णगणं ।
 तेण अक्खसाऽऽलोयण, विभागतो होति दायच्चा ॥७७८॥
 उवसंपद पंचविहा, सुत सुह दुक्खे य खेत्त मग्गे य ।
 विणयोवसंपया वि य, पंचमिया होति नायच्चा ॥७७९॥
 पंचविहाए नियमा, एगविहाए व जत्थ उवसंपे ।
 निरतीयारंण वि या, विभागतोऽवस्स दातच्चा ॥७८०॥
 विहरेन्ति एगसंभोइया उ फट्ठावती उ गीयत्था ।
 तत्थऽण्णत्थ य खेत्ते, समणुण्णा एस गच्छम्मि ॥७८१॥
 एगाह पणन पक्खे, चउमासं वि जत्थ वि मिलंति ।
 तत्थ विभागालोयण, अवरोप्पर तेहिं दायच्चा ॥७८२॥
 आलोयणारिहं ति इ. पढमं दारमेयं समवखातं । दारं ।
 पडिकमणारिहमेत्तो, वितियं दारं इमं वोच्छं ॥७८३॥

प्रतिक्रमण—
 प्रायश्चित्तम्

गुत्ती-समितिपमत्तो, गुरुणो आसायणा विणयभंगे ।
 इच्छाईणमकरणे, लहुस मुसादिणमुच्छासु ॥९॥

गुरुखणम्मि (?) गुत्ती, ताणि मणादीणि होन्ति तिण्णेव ।

गुप्तयः

तेहिं कहिंचि पमायं, साहु करंज्जा इमं तं च ॥७८४॥

दुर्चितिय दुब्भासिय, दुच्चेद्विय एसऽगुत्तिया होति ।
 मणमादीणं कमसो, एस पमाओ उ साहुस्स ॥७८५॥
 गुत्तो होइ कह णू, मणमादीहिं तु साहुणा निचं ।
 तत्थोदाहरणे तू, जिणदासादी इमे वोच्छं ॥७८६॥
 मणगुत्तीए तहियं, जिणदासो सावओ उ सेद्विमुतो ।
 सो सव्वराइपडिमं, पडिवण्णो जाणसालाए ॥७८७॥
 भज्जुब्भामिग पल्लंके घेच खीलजुयमागया तत्थ ।
 तस्सेव पायगुवरिं, मंचगपादं ठवेऊणं ॥७८८॥
 अणयारमायरती, पादो विद्धो य मंचखीलेणं ।
 तो तं महंति वियणं, अहियासेती तहिं सम्मं ॥७८९॥
 मणदुक्कहमुत्पणं, ण तस्स ज्ञाणम्मि णिचलमइस्स ।
 दट्ठूण तीय विलियं, इय मणगुत्ती करेत्तव्वा ॥७९०॥
 वइगुत्तीए साह, सण्णायगपल्लि गच्छए दट्ठुं ।
 चोरंगह सेणावइ, विमोइतो भणिउ मा साह ॥७९१॥
 चलिया य जण्णजत्ता, सण्णायग मिलिय अंतरा खेव ।
 माइ-पिति-भातिमादी, सो वि णियत्तो समं तेहिं ॥७९२॥
 तेणेहि गहित मुसिया, दिट्ठो तो विन्त सो इमो ममणो ।
 अम्हेहिं गहिय मुक्को, तो वेती अम्मया तस्स ॥७९३॥
 तुम्हेहि गहिय मुक्को, आमं आणेह वेति तच्छुरियं ।
 जा छिंदामि थणं ति इ, किं ? तो सेणावतो भणइ ॥७९४॥
 दुज्जायजम्म एसो, दिट्ठं अम्हं तहा वि ण वि सिट्ठं ।
 कह पुत्तो ? ती आमं, कह ण वि सिट्ठं ? ति चम्मकहा ॥७९५॥
 आउट्ठो उवसंतो, मुक्को मज्झं पि तं सि माय च्चि ।
 सव्वं समप्पियं ती, वइगुत्ती एव कातव्वा ॥७९६॥

मनोगुप्ती
 जिनदासो-
 दहरणम्

वचनगुप्ती
 कत्यचित्
 साधोददा-
 हरणम्

कायगुती
कस्यचिन्
साधोरह-
रगम्

काङ्गगुत्ताहरणं, अङ्गाणपवणगो जहा साह ।
 आवासियम्मि सत्ये, ण लभति तहि थंङिलं किञ्चि ॥७९७॥
 लद्धं च णेण किह बी, एगो पाओ जहि पइछाइ ।
 तहियं टिएगपादो, सच्चं राई तहा थद्धो ॥७९८॥
 ण य ठवितो तेणाथंङिलम्मि होतव्वमेव गुत्तेण ।
 सुमहम्मए वि अहवा, साहू ण भिदे गई एगो ॥७९९॥
 सक पसंसा अस्सद्दहाण देवागमो विञ्चवणया ।
 मंडुकलि सुहुम बहू, जतणा सो संकमे सणियं ॥८००॥
 हत्थी विगुव्विओ या, आगच्छति मग्गतो गुलगुल्लेतो ।
 ण य कुणत गतीभेदं, गएण हत्थेण उच्छट्ठो ॥८०१॥
 वेड पढंतो मिच्छामिदुक्कटं जिय विराहियं ये त्ति ।
 ण वि अप्पाणे चिंता, देयो तुट्ठो णमंसति य ॥८०२॥
 गुत्तीदारं भणियं, अगुत्तगुत्ती वि हू पसंगेण ।
 समिईदारं वोच्छं, समितिं समतिं वि साताओ ॥८०३॥
 गमणकिरिया हू समिती, सामण्णे परिणयस्स या गमणं ।
 सम्ममयति त्ति समिति, सा पंचद इरियमादीया ॥८०४॥
 कइ समितीमृ पमादं, साहू करंजा तु ? भण्णए मृणसु ।
 उहुमुदो कहरत्तो, वच्चइ साहू पमाएसो ॥८०५॥
 सावज्ज भास भासति, गारत्थिय दहूर व्व भासेज्जा ।
 एसादी तु पमाओ, भासाए होति णातव्वो ॥८०६॥
 हिंढंतो गोयरम्मि, संकितमादीसु जो तु नाऽऽयुत्तो ।
 भिच्छाए गहणकाले, एसण एसो पमाओ तु ॥८०७॥
 आदाण-भंङ्गिणक्खेयणम्मि जो होइ एत्थऽणाउत्तो ।
 एसो होति पमायो, एत्थ पमायम्मि छ व्वंणा ॥८०८॥

कायपत्ता
द्वितीयमु-
दाहरणम्

समितीनां
स्वरूपम्

गहणं आद्राणं ती, होति णिसद्धो तद्दाड्हियत्थम्मि ।
 खिव पेरणो य भणितो, अहिउक्खेवो तु णिक्खेवो ॥८०९॥
 ण वि पेहे ण पमज्जे, ण वि पेहे पमज्जती तु वित्तिभंगो ।
 पेहे ण पमज्ज तत्तिओ, पेह पमज्जे चउत्थो तु ॥८१०॥
 जो सो चउत्थ भंगो, पेहेति पमज्जती य तस्स पुणो ।
 भंगा भवति चउरो, दुपेहदुपमज्जणे पढमो ॥८११॥
 वित्तियो दुपेहसुपमज्जणंम्मि तइओ सुपेहदुपमज्जे ।
 सुपढिल्लेहियसुपमज्जियम्मि भंगो चउत्थेसो ॥८१२॥
 आदिमभंगा तिण्णि इ, अपेहअपमज्जणे य पढमादी ।
 तिण्णि दुपेहादी वि य, छ भंगा होंति एते च ॥८१३॥
 उचारं पासवणे, खेले सिंघाणमादियाणं च ।
 परिठवणे एत्थं पि हु, पमाइणो होन्ति छ भंगा ॥८१४॥
 परिठवणुचारादी, उचरतो तेण होति उचारो ॥
 पंस्तवइ त्ति य तेणं, पासवणं भण्णए काई ॥८१५॥
 अहवुचरई काइय, पायं सयई य पासवणसण्णा ।
 खेललणाओ खेलो, णासिगलाणाओ सिंघाणो ॥८१६॥
 एस पमाओ भणितो, पंचसु सेमिईसु इरियमादीसु ।
 अहुण पसंगेणं चिप, वोच्छामि इ अप्पमायं तु ॥८१७॥
 जुगमेत्तंतरदिट्ठी, पदं पदं नसति चक्खुपूयं च ।
 अव्वक्खित्तायुत्तो, अरहण्णगो एत्थुदाहरणं ॥८१८॥
 अह अरहण्णगसाह, समितीअ समीय गट्ठ डेवन्तो ।
 छलिओ पादो छिण्णो, अण्णाए संधिओ यावि ॥८१९॥
 भासासमितो साह, भिक्खट्ठा णगररोहए कोथी ।
 णिगंतु घाहिकडए, हिंडंतो केणयी पुट्ठो ॥८२०॥
 केवइय आस हत्थी ?, घणणिचयो दारु-घण्णमादीणि ।
 णिच्चिण्णमणिच्चिण्णं, णगरं तो वेइमं समितो ॥८२१॥

इय्यासमिती-
वर्द्धनकः

भाप,समिती
कथित् साधु

वेइ ण याणामो त्ती, सज्झाय-ज्झाण-जोगवक्खित्ता ।
 हिंडंता ण वि पिच्छह, ण वि सुणहा किह हु ? तो वेति ॥८२२॥
 वहुं सुणेति कण्णेहिं, वहुं अच्छीहिं पेच्छति ।
 ण य दिट्ठं सुयं सव्वं, भिक्खु अक्खाउमरहति ॥८२३॥
 अहव य भासति कज्जे, णिरवज्जमकारणे ण भासति य ।
 विकह-विसोत्तियपरिवज्जितो जती भासणासमितो ॥८२४॥
 वायालमेसणाओ, भोयणदोसे य जो विसोहेति ।
 सो एसणाए समिओ, दिट्ठं तो इत्थ वस्तुदेवो ॥८२५॥
 वस्तुदेव अण्णजम्मे, आहरणं एसणाए समिएणं ।
 मगहा णंदिग्गामे, गोयम धेज्जाइ वक्कायरो ॥८२६॥
 तस्स य वारुणि भज्जा, गव्भो तीए कयाइ संभूओ ।
 धेज्जाइ मतो छम्मासि गव्भ धेज्जाअणि ज्जाए ॥८२७॥
 मातुलसंवट्ठण कम्मकरण वेयारणा अ लोएणं ।
 णत्थि तुह एत्थ किंचि इ, तो वेती माउलो तं च ॥८२८॥
 सा सुण लोयस्स तुमं, धूयाओ तिण्णि तासि जेट्ठयरी ।
 दाहामि करं कम्मं, पकयो पत्ते य वीवाहे ॥८२९॥
 सा णेच्छइ विसण्णो, माउलओ भणति अण्ण दाहामि ।
 सा वि तहंय य णेच्छइ, तइयं ती णेच्छइ य सा वि ॥८३०॥
 णिव्विण्ण नंदिवद्धण, आयरियाणं सगासे णेक्खंतो ।
 जाओ छट्ठक्खमओ, गिण्हइ य अभिग्गहसिमं तु ॥८३१॥
 वाल-गिलाणादीणं, वेयावच्चं मए तु कायन्वं ।
 तं कुणइ तिव्वसद्धो, खायजसो सक्क गुणक्खिती ॥८३२॥
 अस्सद्धाण देवस्स आगमो कुणइ दो समणस्सुव ।
 अतिसारगहियमेगो, अडवीय ठियो गओ वित्तिओ ॥८३३॥
 वेति य गिलाणो पडितो, वेयावच्चं तु सद्धहे जो उ ।
 सो सिग्यं उट्ठेनू, सुतं च तं नंदिसेणेणं ॥८३४॥

एषणासमिती
 वस्तुदेवजीयो
 नंदिवधनः

छट्टोववासपारणममाणितो कवल घेत्तुकामेण ।
 तं सुत मोत्तुं रभमुट्टिओ य भण केण कज्जं ? ति ॥८३५॥
 पाणमदब्बं च तहिं, जं णत्थी तेण वेति कज्जं ति ।
 णिग्गय आहिंढंते, अणेसणं कुणनि ण य पेत्ते ॥८३६॥
 इत एकवार चितियं, च हिंदिओ लद्ध तइयवाराए ।
 अणुकंपा तूरंनो, गयो य तो तस्सगासं तु ॥८३७॥
 खर-फरुस-णिट्टेरहिं, अक्कोसइ सो गिलाणतो रुट्टो ।
 दे मंदभग ! चुक्किप, तूमसि तं णाममेत्तेणं ॥८३८॥
 साहुयपारि चि तुमं, णामहु अहं तु उद्दिसिअ आयो ।
 एयाएँ अवत्थाए, तं अच्छसि भत्तलोहिल्लो ॥८३९॥
 अमयमिव मण्णमाणो, तं फरुसगिरं तु सो ससंभंनो ।
 चलणगतो खामेती, धुवति य तं समललिचं तु ॥८४०॥
 उट्टेह वयामो ची, तह काहामो जहा उ अचिरेणं ।
 होहिह णिरुया तुप्पे, वेती ण तरामि गंतुं जे ॥८४१॥
 आरुभहा पट्टीए, आरुट्टो ताहे तो पयारं तु ।
 परमासुइ दुग्गंधं, मुंचति सो तस्स पट्टीए ॥८४२॥
 फरुसं वेति दुमुण्डिय !, पेगवियाओ कतो चि दुक्खविओ ।
 इय बहुचिहमक्कोसति, पदे पदे सो वि भगवं तु ॥८४३॥
 ण गणेती फरुसगिरं, न वि अ हु दुब्बिसहममुइगंधं च ।
 चंदणमिव मण्णंतो, मिच्छामी दुक्कडं भणति ॥८४४॥
 चिन्तेइ किं करेमी, कह णु समाही हवेज्ज साहुस्स ? ।
 इय बहुविट्ठपगारं, ण वि तिण्णो जाहे खोमेउं ॥८४५॥
 ताहे अभिरुणित्ता, गतो तयो आगयो य इयरो वि ।
 आलोएइ गुरुहि य, घण्णो चि तयो समणुसट्टो ॥८४६॥
 जह तेणं ण वि पेत्तिय, एमण इय एव साहुणा णिच्चं ।
 जइअब्बं एमेसा, एसणसमिती समक्खाया ॥८४७॥

आसातना

गुरुयो आयरिया तू, णाणादीओ उ होइ आयारो ।
 आयरण परुवणवा, वट्टइ सो तेसिमाऽऽसाणा ॥८६१॥
 तीय विभासा इणमो, आसातण दुपद वयणमेव चि ।
 आयाय सातयाणा, आयस्स उ साट्ठणा जा उ ॥८६२॥
 सा होती आसातण, आओ लाभो चि आगमो यावि ।
 णाणादीणं साया, सायण धंसो विणासो चि ॥८६३॥
 आतस्स साट्ठणं ती, यफारलोवम्मि होइ आसयणा ।
 आयरियाणं इणमो, आसयणा होइमेहिं तु ॥८६४॥
 दहरो अकुलीणो चि य, दुम्मेहो दमग मंदबुद्धि चि ।
 अवि अप्पलाभलद्धी, सोसो परिभवइ आयरियं ॥८६५॥
 अहवा वि घदे एवं, उवएस परस्स देन्ति एवं तु ।
 दसविह पेपावच्चं, कायव्व सयं ण कुव्वंति ॥८६६॥
 अहव तिहा आसायण, मण-वइ-फाएण मणपदोसादी ।
 वायाए आसायण, अंतरभासादि कुव्विज्जा ॥८६७॥
 फाएणं संघट्टण, जमलित पुरतो व वचती पंचे ।
 अहवा आसायणमो, तुसिणीमादी मुणेयव्वा ॥८६८॥
 आलत्ते वाहित्ते, वात्तारिय पुच्छिप्प णिमट्ठे या ।
 गुरुवयणा पंचेते, सीसस्स तु छा इमेक्केयके ॥८६९॥
 तुसिणीए हुंकारे, किं ? ति व किं चट्ठगरं करेसि ? चि ।
 किं णिव्वुइं ण देसी ?, केवइयं वा विरदसि ? चि ॥८७०॥
 एवं छा आलत्ते, तुसिणीमादी उ होंति णातव्वा ।
 वाट्ठिआदि य चिय, एक्केक्कपयम्मि बोद्धव्वा ॥८७१॥
 गुरुआसायण भणिया, एत्तो वोच्छामि विणयभंगं तु ।
 णेगविह अन्नुडाणे, अभिगगहे आसणे चैव ॥८७२॥
 आसणदारणं सवारणा य सम्माणणा य कितिरुम्मे ।
 अंजलिपग्गह अणुगनी य त्तिनपज्जुवासणना ॥८७३॥

गुरु-शिष्ययो-
र्थयनानिविनयस्व
भक्तः

जंते पडिसंसाहण, आसणमादीहि होति सकारो ।
 सम्माणो उवहीए, जोगं जं जस्स तं कुज्जा ॥८७४॥
 कप्पो संघारो वा, जहिं चेहो अच्छई तु आयरिओ ।
 णाचागमस्स कालं, पडिलेहिय वेत्तु तं अच्छे ॥८७५॥
 कितिकम्मं वंदणयं, हत्थुस्सेहो णिवालदेसम्मि ।
 अंजलिपगहमेतं, सेना उ पया हु कंटोत्ता ॥८७६॥
 एमादी विणयं तू, जो ण वि कुणती उ सूरिमादीणं ।
 विणयवभंगो एसो, सत्तविहो अहव णाणादी ॥८७७॥
 णाणे दंसण चरणे, मण वइ कायोवयार सत्तविहो ।
 एतेसु अवहंते, समासओ एस भंगो तु ॥८७८॥
 विणयवभंगो एसो, ओहेण समासओ समक्खायो ।
 इच्छादी दसहा तू, अकरणेणयो तू वोच्छामि ॥८७९॥
 इच्छा-मिच्छा-तहकारो, आवसिया य णिसीहिया ।
 आपुच्छणा य पडिपुच्छा, छंदणा य निमंतणा ॥८८०॥
 उवसंपया य काले, इच्छादिअकरणया उ दसहेसा ।
 लहुससुसावादि ती, एत्तो उ समासतो वोच्छं ॥८८१॥
 पयलाउछे मरुए, पच्चक्खाणे य गमणपरियाए ।
 समुद्देससंखडीओ, तुट्ठयपरिहारियत्तुहोओ ॥८८२॥
 अवस गमणं दिसात्तु, एगकुले चैव एगदव्वे य ।
 एमादी तु पदेहि, सुसं तु लहुसं वए साहू ॥८८३॥
 पयलासि किं दिवा ? ण पयलामि लहु वितिय णिण्हवे गुरुतो ।
 अण्णहाविय णिण्हवे, बहुगा गुरुगा बहुतराणं ॥८८४॥
 णिण्हवणे णिण्हवणे, पच्छित्तं वडुई ऊ जा सपयं ।
 लहु-गुरुमासो सुहुमो, लहुमादी वायरो होति ॥८८५॥
 किं वच्चसि वासंते ?, ण गच्छे णणु वासविंदवो एते । दारं ।
 भुंजंति णीह मरुया, कहं ? ति णणु सव्वगेहेसु ॥८८६॥

सप्तथा
 विनयभङ्गः

भुंजसु पञ्चवखाणं, भदं ति तक्खण पभुंजियो पुट्ठो ।
 किं व ण मे पंचविहा, पञ्चवखाता अविरतीओ ? ॥८८७॥
 वच्चसि ? णाहं वच्चे. तक्खण वच्चंत पुच्छिओ भणति ।
 सिद्धंतं ण वि जाणह, णणु गम्मति गम्ममाणं तु ? ॥८८८॥
 दस एयस्स य मज्झ य, पुच्छित्तो परियाग वेइ तु छलेण ।
 मज्झ णय च्चि य वंदिणं, भणाइ वे पंचगा दमउ ॥८८९॥ दारं॥
 वट्ठइ तु समुद्देशो, किं अच्छह कथ एस गयणंमि । दारं ।
 वट्ठन्ति संखदीओ, धरेसु णणु याउखंडणया ॥८९०॥ दारं॥
 खुड्ढगजणणी उ मुया, परुण्णो जियइ च्चि एव भणियंमि ।
 माइत्ता सव्वजिया, भविंसु ते णे समायाते ॥८९१॥ दारं ।
 ओसण्णे दट्ठणं, दिट्ठा परिहारिय च्चि लहुकहणे ।
 कथुज्जाणे गुरुओ, अदिट्ठ दिट्ठे य लहुगुरुगा ॥८९२॥
 छल्लहुगा उ नियत्ते, आलोपंतम्मि छगुरु होन्ति ।
 परिहरमाणा विकटं, अप्परिहारी भवे छेदो ॥८९३॥
 खाणुगमाइं मूलं, सव्वे तुम्भेगो हं ति अणवट्ठो ।
 सव्वे उ वाहिरा पव्वणस्स तुम्भे च्चि पारंची ॥८९४॥
 भण वय दिट्ठणियट्ठे, आलोयामंति घोढगमुहीउ ।
 किमणुस्सा सव्वेगो, सव्वे वाहिं पव्वणस्स ॥८९५॥
 मासो लहुओ गुरुओ, चउरो मासा इवंति लहुगुरुगा ।
 छम्मासा लहुगुरुगा, छेदो मूलं तह दुगं च ॥८९६॥ दारं ।
 गच्छसि ण ताव गच्छं, तक्खण वच्चंत पुच्छिनो भणइ ।
 पेला ताव ण जायइ, परलोगं वा वि मोक्खं वा ॥८९७॥
 फत्तरिं दिसिं गमिस्सासि ?, पुव्वं अवरं गतो भणति पुट्ठो ।
 किं वा ण होति पुव्वा, इमा दिसा अवरगामस्स ? ॥८९८॥
 अहमेगकुलं गच्छं, वच्चइ चहुकुलपवेसणे पुट्ठो ।
 भणति कइं दोण्णि कुले, एगमरीरेण पविसिस्सं ॥८९९॥

वच्चर एगं दत्तं, घेच्छं जेगगह पुच्छिओ भगति ।
 गहणं तु लवखणं योगलाण णण्णेसि तेजेगं ॥९००॥ दारं ॥
 पयळादी तु पदा खलु, एतेते वणिगया नमसंजं ।
 लहुसुखा जाव सुवं, लहुसगमेवं सुजेतव्वं ॥९०१॥ दारं ॥
 तण डगल छार सट्ठग, उगहमणणुणवेत्तु जो गिण्हे ।
 लहुसग अदत्तमेवं अहवा स्वद्धादिसु लहुत्तं ॥९०२॥
 सुहणंत पायकंसरि, पत्तद्वणं च गोच्छओ चैव ।
 लहुसपरिगहमेसो, मुच्छ करंतस्स साहुस्स ॥९०३॥
 अहवा विइमो अणो, सेजातर-गोण-साण-कागादी ।
 धारण कप्पटस्स व, रक्ख-ममत्तादि कुजा तु ॥९०४॥
 वितियय-ततिय-पंचमलहुस्सगा एते होति पातव्वो ।
 गाहेसा तु समत्ता, णयमा दसमं अतो वोच्छं ॥९०५॥

अविहीय कासजंभियखुयवायाऽसंकिलिडकंमेसु ।
 कंदप्पहासविकहाकसायविसयाणुसंगेसु ॥१०॥

अविधिः

अविही इत्थमदातुं, अहवा सुहणंतयं अदानृणं ।
 जंभाइए वि एवं, खुइए वी एव वत्तव्वं ॥९०६॥

कास-जम्भ-
 धीनां व्या-
 ख्यानम्

खु त्ति कवं तं खुइतं, छीयं वा होति इह उ खुइतं तु ।
 वायणिसगो दुविहो, उहे य अहे य णायव्वो ॥९०७॥
 उहुं उहुंयादी, वायणिसगो अहे सुजेतव्वो ।

सुहणंतय इत्थं वा, उहुए तत्थ जयणाए ॥९०८॥
 सुयकहुणा उ हेहे वायणिसगस्स होइ जयणेसा ।

इयवयिरिचो जो खलु, अविहीए सो णिसगो तु ॥९०९॥
 छेयण-भेयणमादी, असंकिलिडं य होइ कंमं तु ।
 कंदप्पो वायाए, काएण व होति पातव्वो ॥९१०॥

हासं तु हासमेव तु, विकहा पुण इत्थिमाइया चडहा ।
 कोहादी उ कसाया, विसया सदाइया जेया ॥९११॥
 जा तेसिं तु पसज्जण, सहसाऽणाभोगयो व साहणं ।
 सा होति विसयसंगो, अविहीगाहा समत्ता उ ॥९१२॥

खलितस्स य सवत्थ वि, हिंसमणावज्जओ जयन्तस्स ।
 सहसाऽणाभोगेण व, मिच्छकारो पडिक्कमणं ॥९१३॥

खलणा दुविहा भणिया, सहसाऽणाभोगतो व होज्जाहि ।
 सा कत्थ पुणो दुविहा, सव्वत्थ इमं पक्खस्वामि ॥९१३॥
 सव्ववणसुं गुत्तिमु, समिती णाणादिणसु व हवेज्जा ।
 सव्वत्थ वि एतेसुं, खलणेसा होति णायज्जा ॥९१४॥

स्वरूपा

सहसाऽणाभोगेण व, हिंसमणावज्जओ जयन्तस्स ।
 सहसाऽणाभोगाणं, को णु विसेसो ? त्ति चोएइ ॥९१५॥
 आउत्तो वि य होतुं, कारेन्तो वि ण याणतीयारं ।
 जह इं करेमि एयं, कए य नाऽयं अणाभोगो ॥९१६॥
 आउत्त पुच्चभासा, पडिसेवण सहस एव जा तु भवे ।
 ण य तरति णियत्तेजं, सहसकारो भवे एसो ॥९१७॥
 सहसाऽणाभोगा ऊ, सव्वत्थ उ वणिया समासेणं ।
 एस विसोहिट्ठाणं, मिच्छकारो पडिक्कमणं ॥९१८॥

सहसाऽणा-
भोगौ

॥ गाहा सम्मत्ता ॥

आभोगेण वि तणुएसु णेहभयसोगवाउसादीसु ।
 कंदप्पसोगविगहादिएसु णेयं पडिक्कमणं ॥९२॥

आभोगे जाणंतो, तणुओ योवे तु होति णातव्वो ।
 तं पुण करेज्ज कप्पट्टसेज्जनर-सण्णिमाइसु वा ॥९२१॥
 एमादीणेहाऊ, जं कय कप्पट्टमादि आभोगा ।
 तस्स तु पायच्छिचं, मिच्छकारो पडिक्कमणं ॥९२०॥

आभोगः

स्नेहः

मयम्

तणुओ णेहो भणितो, भइ सत्तविहं इमं तु वोच्छामि ।
 इह परलोमाऽऽयाणे, अकम्ह आजीवियऽसिलोए ॥९२१॥
 मरणभयं सत्तमयं, एतेसि समासतो विभागो इमो ।
 मणुओ मणुयस्सेव तु, देवो देवस्स तिरि तिरिए ॥९२२॥
 वीसेइ सजाईए, इहलोगभए य होति वोद्धव्यं ।
 परलोगभयं विसरिस्स, जह मणुओ वीमे तिरिदेवे ॥९२३॥
 धणमायाणं भण्णति, तवभय चोरादियाण जं वीमे ।
 तस्सेव य रक्खवट्ठा, वइ-पागाराइ जं कुणति ॥९२४॥
 अणिमित्त अकम्हभयं, ण वि किंची पासती तह वि वीमे ।
 अहवीएरातीय व, आजीवभयं जहा अहणो ॥९२५॥
 दुक्कालो आएसो, कह जीवीहं ति एस चिनेति ।
 मरणभयं सिद्धं चिय, मरणमिति महवभयं जह तु ॥९२६॥
 असिलोगो त्ति इ अयसो, जइ एव करिस्स होहिई अयसो ।
 असिलोगभयं एयं, वेयणभय होइ सीयादी ॥९२७॥
 सत्तविहं भयमेयं, एएसु तु वडियं तु जं तणुए ।
 तस्स विसोहिट्ठाणं, मिच्छकारो पडिक्कमणं ॥९२८॥
 सोगं आभोएण वि, चिन्तादि करंते विप्पयोगम्मि ।
 तस्स तु पायच्छित्तं, मिच्छकारो पडिक्कमणं ॥९२९॥
 आभोगमणाभोगं, संवुडमस्संउडे य अहसुहुमे ।
 पंचविहो वाडसिओ, सुहुमाभोगेण पणयेत्यं ॥९३०॥
 कंदप्पादी तु पदा, पुव्वुत्तकमा तु दसमगाहाए ।
 एव जहुदिट्ठेस्स, तणुए सोही पडिक्कमणं ॥९३१॥
 वितिय द्वार समत्तं, पडिक्कमणारिहमहुण ततियं तु ।
 तदुभयदारं वोच्छं, तत्थ इमा होइ गाहा तु ॥९३२॥

शोकः

वाक्यश्रवणः

संभमभयातुरावतिसहसाणामोगऽणप्पवसओ वा ।

तदुभयार्ह-
मायश्चित्तम्

सव्ववयातीयारे, तदुभयमासंकिंते चेव ॥१३॥

संभमोऽणेगविहो खलु, हत्थी अगणी व उदगमादीओ ।

सम्भ्रमभयौ

भय दसुग मिलक्खु वा, मालवतेणाओ बहुहा ॥१३३॥

पद्मवितीयातिएहि, परीसहेहाऽऽत्तरो तु बहुहा तु ।

आवइ चउहा इणमो, समासनोऽहं पक्खामि ॥१३४॥

आपत्

दब्बावति खेत्तावइ, कालावइ भावआवइ चेव ।

दब्बावती तु दब्बं, जं दुलभं होति साहुस्स ॥१३५॥

विरिथण्णमडम्बादी, खेत्तावति एस होइ णातव्वा ।

कालावती तु ओमे, भावे तु गुरु-गिलाणादी ॥१३६॥

सहमाऽणाभोगा तु, पुब्बुत्ता अहुण वोच्छऽणप्पवसो ।

णप्पवसो उ परवसो, सो होति इमेहि कज्जेहि ॥१३७॥

अनात्मवशः

वाइय पित्ति य सिंभिय, अहवा वी होज्ज सण्णिवारणं ।

एतेहि अणप्पवसो, अहवा होज्जा इमेहि तु ॥१३८॥

जक्खाइट्ठसरीरो, मोहणिण अहव होज्ज कम्मुदण ।

एतेहि अणप्पवसो, होज्जाही कारणेहि तु ॥१३९॥

एव जहुदिट्ठेसुं, संभममादीसु कारणेसुं तु ।

सव्वव्ययापियारं, णासं तु करेज्जऽणप्पवसो ॥१४०॥

पुढवि जल अगणि मारुय, वणस्सती कुज्ज रुक्खरुहणं वा ।

विय तिय चउरो पंचिदियं व साह विराहेज्जा ॥१४१॥

एव मुसावादादी, अणपज्जो आयरेज्ज साह तु ।

पिण्डविसोहादीणि व, सेवेज्ज व उत्तरगुणाणि ॥१४२॥

एमादी आवण्णे, अतियारविसोहि तदुभयं होति ।

तदुभय गुरुमालोइय, मिच्छामी दुक्कहं वेति ॥१४३॥

आसंकिणं तदुभयं, मूलगुणे उत्तरे य णातव्वं ।

परिछिदितु ण वि सक्के, कतमकयं एस आसंका ॥१४४॥

दुच्छितिय दुब्भासिय, दुच्चेद्विय एवमादियं बहुहा ।
उवउत्तो वि ण याणति, जं देवसियातियाराति ॥१४॥

‘दु च्ति दुग्छा’ धातु, संजमउवरोहि कुच्छियं होति ।
तं मणसा जइ चितिय, दुच्छितिय एव णातव्वं ॥१४५॥
एवं तू दुब्भासिय, दुच्चेद्विय एवमेव णातव्वं ।
दुप्पहिलेदियमादी, आदीसद्देण बोद्धव्वं ॥१४६॥
एमादियं तु बहुसो, अणेगसो होइ ह मृणेतव्वं ।
उवउत्तो वि ण जाणति, ण वि संभरती उ जं भणियं ॥१४७॥
आदिग्गहणेणं पुण, राइय पक्खिय तहेव चउमासे ।
संवच्छरिए य तहा, अतियारा होति बोद्धवा ॥१४८॥

सव्वेसु य वितियपए, दंसणणाणचरणावराहेसु ।
आउत्तस्स तदुभयं, सहसकाराइणा चेव ॥१५॥

पढमं उस्सग्गपदं, अववादपयं तु वितिययं होति ।
सव्वग्गहणेणं पुण, सव्व अवराहा मृणेतव्वा ॥१४९॥
दंसण णाण चरित्तं, जे अवराहा तु होन्ति गीतत्थे ।
कारणजयणाजुत्ते, एव जयंतस्स जे उ भवे ॥१५०॥
जह तिकखउदगवंगे, विसमम्मि व विज्जलम्मि वञ्चंतो ।
कुणमाणो वि पयत्तं, अवसो जह पावए पढणं ॥१५१॥
तह समणमुविहियाणं, सव्वपयत्तेण वी जयंतानं ।
कम्मोदयपच्चइया, विराहणा कस्सइ हवेज्जा ॥१५२॥
प(पु?)रिसज्जतणाजुत्ते, तस्स विसोहीय तदुभयं होति ।
सहसा वि होइ तदुभय, आवण्णे दंसणाईसु ॥१५३॥
तदुभयदार समत्तं, विवेगदारं अयो पक्खामि ।
कस्स पुण विवेगो ऊ, तत्थ इमा होति गाहा तु ॥१५४॥

पिंडो वहिसेज्जादी, गहियं कडजोगिणोवयुत्तेणं ।
पच्छा णायमसुद्धं, सुद्धो विहिणा विगिंचता ॥१६॥

‘पिंडि संघाए’ घातू, पिंडो संघाओ भण्णए तम्हा ।

पिण्डः

सो इह सच्चित्ताई, णवणवमेदो पुणेक्केको ॥१६५॥

पुढवी आउक्काए, तेऊ वाऊ वणस्सती चेव ।

वेइंदिय तेइंदिय, चउरो पंचिदिया चेव ॥१६६॥

एक्केको पुण निविहो, पुढवीमादी सचिनमादीओ ।

सत्तावीसपमेदो, पिंडेस समामतो होति ॥१६७॥

ओहिय ओवगहिओ, उवही दुविहो समासतो होति ।

उपधिः

होइ विभागेणं पुण, जह भणिओ ओहजुत्तीए ॥१६८॥

भण्णति मिज्जा वसही, आदीसहेण होति ढगलादी ।

शय्या

ओमहमेसज्जाणि य, आदीसहेण लहिपाणि ॥१६९॥

कडजोगी गीयत्थो, जं युत्तं होति जो उ गहियत्थो ।

कुपयोगी

पिंडेसण-पाणेसण-रत्येसण-सेज्जमादीणं ॥१६८॥

अहवा ऐदमुयादीमुत्तत्थाहिज्जित्तो तु गीयत्थो ।

गरितुं तेणुवयुत्तेण णान पच्छा असुद्धं तु ॥ १६१॥

केण असुद्धं ? भण्णति, उगमउप्पायणेमणादीहि ।

अहवा यि संकियादी, सो सुज्झति विहिविगिंचतो ॥१६२॥

कालद्धाणाऽतिच्छियमणुग्गयत्यमियगहियमसद्धो उ ।

कारणगहिउव्वरिए, भत्तादिविगिंचणे सुद्धो ॥१७॥

पदमाएँ पोरिसीए, पहिगाहंताण असणपाणादी ।

कसालीतम्

जो नइयमइक्कामे, कालानीनं इमं होति ॥१६३॥

अद्धोयणा परेणं, आणियःणीयं व असणपाणादी ।

अवकासीतम्

एयऽद्धाणानीतं, सो सट असदो वइक्कामो ॥१६४॥

दाढादाढौ

विगद्वा-किङ्गादीहिं, होति सढो एस होति असढो तु ।
 गेलण्णवाचडत्ता, होज्ज व सागारिया तत्थ ॥९६५॥
 थंडिल्लअभावा वा, तेणाहिभयं व तत्थ होज्जाहि ।
 एमादीकज्जेहिं, असढो तु होइ णायव्वो ॥९६६॥
 एमादी असढो जं, विही विगिंचंतो होति सुद्धो उ ।
 अणुदित अत्यमिओ वा, गहियं असढेणिमं वोच्छं ॥९६७॥
 गिरि-राहु-मेह-महिया-पंसु-रयावरिओ होज्ज वा सविया ।
 उगयवुद्धी साहू, एमेव य होयऽणत्थमिए ॥९६८॥

अनुद्गता-
स्तमने

कारणगृहीतम्

पच्छा णायमणुगय, अहव अत्यमिओ एस इण्हि तु ।
 एवण्णायंमि सढो, सुद्धो तु विही विगिंचंतो ॥९६९॥
 आयरिए य गिलाणे, पाहुणए खमग वाल बुद्धे य ।
 एतेसऽट्ठा गहितं, तं होती कारणगहियं ॥९७०॥
 विहिपरिभुत्तुवरियं, विही विगिंचन्त होति सुद्धं तु ।
 एयं विवेगदारं, एत्तो वोच्छामि वोसगं ॥९७१॥

व्युत्सर्ग-
प्रायश्चित्तम्

गमणागमणविहारे, सुयंमि सावज्जसुविणयादिसु य ।
 णावाणदिसंतारे, पायच्छित्तं वियोसगो ॥९८॥

गमनागमन-
विहारः

वसही गुरुमूला वा, गमणं अणत्थ पुणरवागमणं ।
 एयं गमणागमणं, विहार सज्झायभूमी तु ॥९७२॥
 तो सज्झायणिमित्तं, गमणं अन्नत्थ होज्ज साहुस्स ।
 गमणागमणविहारं, णातव्वं होति एतं तु ॥९७३॥
 समितिविसुद्धिणिमित्तं, एत्थं पच्छित्त होति उस्सगो ।
 होति मृतं मृतणानं, उद्देसगमादि णातव्वं ॥९७४॥
 पट्टवण्हिसणे या, समुदिसणे तह य होतऽणुण्णाए ।
 कालपडिक्कमणम्मि य, सुयस्स एत्थं तु उस्सगो ॥९७५॥
 पाणतिवायादीयो, सावज्जो मुमिणतो तु णातव्वो ।
 आदिग्गहणेणं पुण, अणवज्जपसत्थएमुं पि ॥९७६॥

श्रुतम्

सावयस्वप्रम्

चस्सद्दग्गहणाओ, दुस्मउणा दुण्णिमित्त गहिया उ ।
 पढमवयादीएमु य, सव्वेमु विसोहि उस्सग्गो ॥९७७॥
 णावा चउच्चिहा तु, समुद्दणाविक तिण्णि उ णदीए ।
 उज्जाणी ओयाणी, निरिच्छगामी भवे नइया ॥९७८॥
 जेयद्धा संघट्ठो, णाभीलेरोवरिं तु लेनुवरिं ।

नाश नदीय-
 न्तरः

याहोदुपाइओ रउत्तु, णदिसंनारेवमादीओ ॥९७९॥
 णावादीहि पएहि, जाव तु उदुपादिमंनरंतो तु ।
 सव्वत्थ तु पच्छित्तं, जनणानुत्तम्म उस्सग्गो ॥९८०॥

भत्ते पाणे सयणासणे य, अरहंतसमणसेज्जासु ।
 उचारं पासवणे, पणवीसं होन्ति उस्सासा ॥९९॥

भत्तं पाणं [सय]णं, सयणं सेज्जा उ होनि णातव्या ।
 'आम उयेमण' धातू, उयेसणं आमणं होनि ॥९८१॥
 'अरह पयाए' धातू, पयामरिहंति तेण अरिहंता ।
 अरिहंति वंदण णयेसणं च तग्गहा तु अरिहंता ॥९८२॥
 कोहाइ उ अरी ऊ, अहय रयं कम्म होइ अट्टविहं ।
 अरिणो व रयं हंता, तग्गहा उ हवंति अरिहंता ॥९८३॥
 सयणं सेज्ज यदिसमय-भत्तादी जाव होति सेज्जा ऊ ।

अहंन

इत्थमपाउ परंणं, गमणागमणम्मि मव्वत्थ ॥९८४॥
 ममितिपिमुट्ठिणिमित्तं, नयणानुत्तम्म होनि उस्सग्गो ।
 पणुवीसं उस्सासा, उचारमयो तु वोच्छामि ॥९८५॥
 वधरती उचारं, पस्मवती तेण होनि पस्मवणं ।
 मज्जा फाइय कममो, अहय इमो होइ मइत्थो ॥९८६॥
 उवरनि फाइयं तु, नग्गहा तेणं तु होनि उचारो ।
 पापं सवती नग्गहा, तग्गहा तु होनि-पासवणं ॥९८७॥
 परिठविण्णेपुग्गुं, इत्थमया आरतो व परतो वा ।
 मोदी फाउस्सग्गो, पणुवीसं होनि ऊसासा ॥९८८॥

हत्थसलवाहिरातो, गमणागमणाइएसु पणुवीसं ।
 पाणिवहादिसुमिणए, सतमट्टसतं चउत्थम्मि ॥२०॥
 गाहद्ध पढम कंठं, पाणवहे सुमिणदंसणे रातो ।
 कतकारियादिएसुं, विसोहि ऊसास सतमेगं ॥२८९॥
 एव सुसावादादिसु, उस्सग्गो जाव होति णिसिभत्तं ।
 सतमुस्सासाण भवे, अट्टसतं पुण चउत्थम्मि ॥२९०॥
 देसिय शइय पविसय, चाउम्मासे तहेव वरिसे य ।
 सतमट्टं तिणिण सता, पंच सतऽट्टुत्तर सहस्सं ॥२१॥
 देसियमादिपदाणं, कमसो ऊसासमाणमेयं तु ।
 ते पुण कह विण्णेया, उस्सासा ? तमिह वोच्छामि ॥२९१॥
 लोयस्सुज्जोयगरा, चउरो एगं सतं मुणेयव्वं ।
 पंचासा दोहि भवे, तिणिण सया होंति वारसहिं ॥२९२॥
 पंच सया वीसाए, अट्टसहस्सं च होति चत्ताए ।
 देसियमाउस्सग्गे, होई एयं तु परिमाणं ॥२९३॥
 अहवा-पणुवीस अट्टतेरस, सिलोग पणत्तरिं च बोधच्चा ।
 सतमेगं पणवीसं, दो वावण्णा य वरिसेणं ॥२९४॥
 उद्देस समुद्देसे, सत्तावीसं तहेवऽणुण्णाए ।
 अट्टेव य ऊसासा, पट्टवण-पडिकमणमादी ॥२२॥
 उद्देसय अज्झयणे, सुतखंथे चेव होति अंगे य ।
 उद्दिसणादिपयाणं, सत्तावीसं तु उस्सासा ॥२९५॥
 पट्टवणपडिकमणे, अट्टुस्सासा उ होति उस्सग्गो ।
 आदिग्गहणेणं पुण, पट्टवयंते वि अणुओगं ॥२९६॥
 कालपडिकमणे वि य, अवसउणे चेव होति सव्वत्थ ।
 उस्सासा अट्ट भवे, काउस्सग्गो मुणेतव्वो ॥२९७॥

उद्देसय अज्ज्ञयणे, सुतरसंधंगेसु कमसो पमादिस्स ।

कालाइक्कमणादिस्सु, णाणायासइयारेसु ॥२३॥

णाणायारो दुविहो, ओहेण विभागयो य णानब्बो ।

उद्देसय अज्ज्ञयणे, सुतरसंधंगे विभागो तु ॥२९८॥

उद्देसादिचउद्द वि, अनियारो अट्ठहा सुणेतब्बो ।

पत्तेयं पत्तेयं, कालादि इहं पवयणम्मि ॥२९९॥

काले विणए धट्ठमाणे उवहाणे नहा अणिण्हवणे ।

बंधण अत्थ तदुमए, अट्ठविहो णाणमायारो ॥३००॥

जो तु करंति अकाले, सज्झायं कुणइ वा असज्झाए ।

सज्झाए वा ण कुणति, कालनियारो भये एम ॥३००॥

जयादिमदुम्मत्तो, यट्ठो विणयं ण कुल्लति गुरुणं ।

हीलयइ य जो तु गुरुं, विणयइयारो भये एम ॥३००॥

सुतणाणम्मि गुरुम्मि य, भत्तो यट्ठमाण जो तु ण करंति ।

भत्तो होयुवयारो, धट्ठमाणो गोस्समिणेहो ॥३००॥

यट्ठमाणे अइयारो, एमेसो वणिज्जो समसेणं ।

उवहाणं होति नवो, आयंविज्जमादिजो सो य ॥३००॥

जो नं ण कुणति साह, अट्ठ वि ण सहहेयमुवहाणं ।

सो उवहाणनियारो, जेण्हवणेत्तो पवस्सामि ॥३००॥

णिण्हवणं अचल्लवणं, अमुगमगासे अटं णइज्जामि ।

अण्णं जुगण्णहाणं, आयरियं सो उ उहिगति ॥३००॥

णिण्हवणे अनियारो, एमेसो वणिज्जो समसेणं ।

बंधणमादिपट्ठाणं, अनियारमतो पवस्सामि ॥३००॥

भणिनं बंधणमयस्वर, तण्णिप्फणं मुनं सुणेतब्बं ।

पागनणिबद्धमेयं, सत्तयमादी करेज्जाहि ॥३००॥

यम्मो वंगल्लमुट्ठं, दयां मंवर णिज्जरा ।

तस्सेव य अत्थस्सा, अण्णाणि य बंधणाणि करे ॥३००॥

अट
श्रुतिगाराः

अहया मत्ता विंदू, अण्णभिहाणेण वाधितं अत्थं ।
 वंजिज्जति जेण अत्थो, वंजणमिति भण्णते सुत्तं ॥१०१०॥
 वंजणभेदेण इहं, अत्थविणासो हवेज्ज तु कयाई ।
 अत्थविणासा चरणं, चरणविणासे अमोक्खो तु ॥१०११॥
 मोक्खवाभावातो पुण, पयत्तदिक्खा णिरत्थिया होति ।
 जम्हा एते दोसा, तम्हा सुत्तं ण भिदिज्जा ॥१०१२॥
 वंजणभेदो भणिओ, अत्थे भेदं अतो पक्खामि ।
 अत्थं तु विपप्पंती, तेहिं चिय वंजणेहऽण्णं ॥१०१३॥
 आयारे सुत्तमिणं, आवंती पंचमम्मि अज्झयणे ।
 आवंती केआवंती, लोगंसी विपरिमुसंति त्ति ॥१०१४॥
 अट्ठाएँ अणट्ठाए, एतेसुं विप्परामुसंती तु ।
 एयं सुत्तं आरिस, अत्थ विकप्पेतिमं अण्णं ॥१०१५॥
 आवंती होति देसो, तत्थ तु अरहट्ठकूवजा केया ।
 सा पडिया हेट्ठे तू, तं लोगो विप्परामुसइ ॥१०१६॥
 अत्थविसंवाएवं, तदुभयदारं इमं पक्खामि ।
 जत्थ तु सुत्तत्था खलु, दो वि विणस्संति तं च इमं ॥१०१७॥
 धम्मो मंगलमुक्कत्थो, अहिंसा पव्वतमत्थए ।
 देवा वि तस्स णस्संति, जस्स धम्मे सया मती ॥१०१८॥
 अहाकरेसु रंथंति, कट्ठेसु रहकारी उ ।
 रण्णो भत्तम्मि णो जत्थ, गह्मो जत्थ दीसति ॥१०१९॥
 एसो तदुभयभेदो, दोण्णि वि णासंति एत्थ सुत्तत्था ।
 एवं तु ण कातव्वं, दोसा ते चेव पुब्बुत्ता ॥१०२०॥
 णाणायारो एसो, अट्ठविगप्पो जिणेहिं पण्णत्तो ।
 उद्देसगमादीणं, पच्छित्तुदितं इमं कमसो ॥१०२१॥
 णिव्विगतिय पुस्मिद्देगभत्त आयंवलं चऽणागाढे ।
 पुस्मादी खमणंतं, आगाढे एवमत्थे वि ॥२४॥

उद्देशे णिव्विगतिं, पुरिमट्ठं सोदि होति अज्झयणे ।

सुतत्वंपे एगभत्तं, अंगम्मि य होति आयामं ॥१०२२॥

एवं ताऽणागादे, आगादजोगम्मि होति पुरिमादी ।

अंतम्मि होति स्वमणं, एमेव य होति अत्ये वि ॥१०२३॥

सामणं पुण सुत्ते, मतप्पयामं चउत्थमत्थम्मि ।

अप्पत्तोपत्तावत्तवायणुद्देसणादीसु ॥२५॥

ओहो सामणं तू, सव्वम्मी चेव होति सुत्तम्मि ।

अविसेसिय सुत्तत्थे, आयाम चउत्थ कममो तु ॥१०२४॥

अप्पत्तो दुविहो तू, सुत्तेण अत्येण चेव वोद्धव्यो ।

पुव्विल्ल सुत्त अत्ये, वितिय अपत्तो मुणेतव्वो ॥१०२५॥

अप्पत्ते त्ति गतम् ॥

तिन्तिणिआदि अपत्तो, अव्वत्तो वए सुए त णातव्वो ।

वायंतस्स तु एते, चउगुरुया उद्दिमादिसु य ॥१०२६॥

पत्तमवाएंनस्स वि, उद्दिमणादीसु चेव य पदेसु ।

चउगुरुया वोद्धवा, अववाए कारणा सुद्धो १०२७॥

कालाऽविसज्जणादिसु, मंडलिऽसुहापमज्जणादिसु या

णिघीतियं अकरणे, अक्खणिसेज्जा अभत्तट्ठो ॥२६॥

कालाविसज्जणाती, ण पडिकंनं तु नमिह कालस्स ।

तिविहा य होति मण्डलो, वमुहा भूमी मुणेतव्वो ॥१०२८॥

भोयण सुत्ते अत्ये, तिविहंसा मंडलो मुणेतव्वो ।

कालाऽविसज्जणे मंडलिभूमीअपमज्जणे विगती ॥१०२९॥

मुत्ते वा अत्ये वा, ण करि णिसेज्जं च अक्ख ण रएति ।

चस्सदेणं वंदण, चस्सग्ग ण कुव्वति चउत्थं ॥१०३०॥

आगाढाऽणागादस्मि सवभंगे य देसभंगे य ।
जोगे छट् चउत्थं, चउत्थमायं विलं कमसा ॥२७॥

जोगो तु होति दुविहो, आगाढो चैव तह अणागाढो ।
दुविहे वि होति भंगो, सव्वे देसे य णातव्वो ॥१०३१॥

सव्वभंगे छट्, होति चउत्थं तु देसे आगाढे ।

णागाढे तु चउत्थं, सव्वे देसे य आयामं ॥१०३२॥

कह भंगो सव्वम्मी, कह वा देसम्मि एव चोएति ।

भण्णति फुडविगडाहिं, गाढाहिं इमं पक्खामि ॥१०३३॥

विगति अणट्ठा भुंजति, न कुणइ आयं विलं ण सद्वहति ।

एसो उ सव्वभंगो, देसे भंगो इमो होति ॥१०३४॥

काउस्सग्गमकाउं, भुंजइ भोत्तूण वा कुणति पच्छा ।

संदिसह च्चि व भणती, एवं देसे भवे भंगो ॥१०३५॥

णाणाचारो भणिओ, अट्ठविहो एस तू समासेणं ।

अहुणा अट्ठविहो च्चिय, आयारो दंसणे होति ॥१०३६॥

णिस्संक्रित णिकंखित, णिव्वितिगिच्छा अमूढदिट्ठी य ।

उववूह थिरीकरणे, वच्छल्ल पभावणे अट्ठ ॥१०३७॥

दंसणयारो अट्ठहा, एमेसो होइ तू समासेणं ।

एतेसि विक्खो ऊ, अइयारो होति सो य इमो ॥१०३८॥

संसयकरणं संका, कंखा अण्णोण्णदंसणगाढो ।

वित्तिगिच्छा अप्पणो ऊ, सोग्गति होज्जा ण वा वि च्चि ॥१०३९॥

अहवा वि दुगुंछा ऊ, विउ च्चि साहू हवंति णातव्वा ।

ते उ दुगुंछति णिच्चं, मंडलि मोए य जल्लादी ॥१०४०॥

णेगविहा इट्ठीओ, पूयं परित्थियाण दट्ठूण ।

सोतूणं वा जस्स उ, मइमोहो होति मूढेसा ॥१०४१॥

उववूह होति दुविहा, पसत्थ अपसत्थिया य णातव्वा ।

साहूणं तु पसत्था, चरगादीणस्सपसत्था तु ॥१०४२॥

अष्टधा
दर्शनाचारः

दंसणणाणचरित्ते, तवसंजमविणयवेयवचादी ।

अब्भुज्जयस्स उच्छाहवद्धणं होति तु पसत्था ॥१०४३॥

अपसत्था उववूहा, अण्णाणे अविरतोय मिच्छत्ते ।

चरगादी यदंते, उववूहति दुविह एस गता ॥१०४४॥

थिरकरणा वि य दुविहा, पसत्थ इयरा य होति णातव्वा ।

साहूण पसत्था तु, णाणादीएहि सीयंति ॥१०४५॥

बहुदोसे माणुस्से, मा सीद थिरीकरेति एवं तु ।

एस पसत्था भणिया, अपसत्थेत्तो पव्वस्वामि ॥१०४६॥

मिच्छादिट्ठीए तु, चरगादी थिरिकरेंत अपसत्था ।

पासत्थादी अहवा, थिरीकरेन्तम्मि अपसत्था ॥१०४७॥

वच्छाळा वि य दुविहा, पसत्थ इयरा य होति णातव्वा ।

आयरियादि पसत्था, पासत्थादीण इयरा तु ॥१०४८॥

आयरिय गिलाणे या, पाहुणए असहु-बाल-बुद्धादी ।

आहारोवहिमादीण, समाहिकरणं पसत्थं तु ॥१०४९॥

पासत्थोसण्णाणं, कुसोल-संसत्त-णीयवासीणं ।

अहव गिहत्थादीणं, एमादी अप्पसत्था तु ॥१०५०॥

दुविहा पहावणा वि य, पसत्थ इयरा य होति णायवा ।

तिथगरादि पसत्था, मिच्छत्तऽण्णाणं अपसत्था ॥१०५१॥

तित्थयर पवयणे वा, णाणादीणं च तिण्णि वी लोए ।

मगं णेव्वाणस्स उ, पभावयंते पसत्थेसा ॥१०५२॥

मिच्छत्तऽण्णाणादी, पभावयंतेस होति अपसत्था ।

एसो दंसणयारो, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१०५३॥

संकादिएसु देसे, खमणं मिच्छोववूहणादिसु य ।

पुरिमादी खमणंतं, भिक्खुप्पभितोण य चतुण्हं ॥२८॥

संकादी अद् पदा, देसे सन्वे य होति णायव्वा ।
 संकादीण चउण्ड, देसे खमणं तु णायव्वं ॥१०५॥
 उव्वुहादिचउण्ड वि, अपसत्थे देसे होयभत्तहं ।
 सव्वस्मि होति मूलं. एवं संकाइएसुं पि ॥१०६॥
 एवं ना ओहणं, अविसेयो होति एस पच्छित्ते ।
 पुरिसविभागेणऽहुणा, देसे सोही इमा होति ॥१०७॥
 संकानोअद्दु मु, देसे भिवत्तुस्स होति पुरिमइं ।
 वसभे पक्कासणयं, आयामं होति उव्वज्जाए ॥१०८॥
 आयरिय अभत्तहो, एस विभागेण होइ सोही तु ।
 अहुणा उव्वुहादीण, अकरणे सोही इमा जयिणो ॥१०९॥
 एवं चिय पत्तेयं, उव्वुहादीण अकरणे जतीणं ।
 आया मंतं णिव्वीतिआदि पासत्यसूँसु ॥११॥
 एवं चिय पुरिमं, अणंतद्विद्वपुरिसमेएण ।
 पिह पिह जति ण करंती, उव्वुह पसत्थ साहूणं ॥११०॥
 एव धिरीकरणं तू, वच्छल्ल पभावणा पसत्थेसु ।
 पवयण-जइमादीणं, अकरिते तत्थिमा सोही ॥१११॥
 भिवत्तुस्स तु पुरिमइं, वसभा भत्तेक्क होति सोही तु ।
 अभिसेगे आयामं, आयरिए होयऽभत्तहं ॥११२॥
 गाहापच्छल्लस्साऽणन्तरगाहाए होति संवंधो ।
 एयस्स वियत्तपए, संवंधो तं चिमं वोच्छं ॥११३॥
 परिवारादिणिमित्तं, समत्तपरिपालणादि वच्छल्ले ।
 साहम्मिउ त्ति संजमहेउं वा सव्वहिं सुद्धो ॥११४॥
 पासत्योत्तण्णाणं, कुसील-संमत्त पीयवासीणं ।
 जो कुणत्ति समत्तादी, परिवारणिमित्तहंतं च ॥११५॥

तस्स इमं पच्छित्तं, निब्बीयादी तु अंतं आयामं ।
 भिक्खुमादीयाणं, चउण्ह वी होति जइकमसो ॥१०६४॥
 आदिग्गहणेणं पुण, सट्ठा सण्णायगा व सेज्जनरा ।
 दाहंताऽऽहारादी, तेण ममत्तादि कुज्जा तु ॥१०६५॥
 अह पुण साहम्मि ची, संजमहेउं च उज्जमिस्सति वा ।
 कुलगणमंघगिलाणे, तप्पिस्सति एववुदी तु ॥१०६६॥
 एव ममत्त करंते, परिवालण अहव तस्स वच्छल्लं ।
 ददआलंयणचित्तो, सुज्झति सव्वत्थ साहू तु १०६७॥
 एमो अट्टवियप्पो, अतियारो दंसणे समक्खातो ।
 चारित्ते अतियारं, इणमो उ समासतो वोच्छं ॥१०६८॥
एगिंदियाण घट्टणमगाढगाढपरितावणोद्धवणे ।
णिब्बीयं पुरिमिद्धं, आसणमायामगं कमसो ॥११॥
 एगिंदिय पुढवादी, जा पत्तेया वणस्मनी होति ।
 एतेसि पंचण्ह वि, पिह पिह संघट्टणे विगतो ॥१०६९॥
 परियावियऽणागाढे, पुरिमिद्धं गाढे होति भत्तेक्कं ।
 उद्धवणे आयामं, एत्तो अणंताईणं वोच्छं ॥१०७०॥११॥
पुरिमादी खमणंतं, अणंतविगलिंदियाण पत्तेयं ।
पंचिंदियम्मि एकासणादि कल्लाणगमहेगं ॥१२॥
 साहारणवणकाए, विय तिय चउरिदिए य विगलम्मि ।
 एतेसि चउण्ह पी, पिह पिह संघट्टणे पुरिमं ॥१०७१॥
 परिआवित अणागाढे, भत्तेक्कं गाढे होति आयामं ।
 उद्धवणेऽभत्तट्टे, पंचिंदिविसोहिमं वोच्छं ॥१०७२॥
 पंचेंदियसंगट्टे, एकासणयं तु होति णातव्यं ।
 अणागाढे आयामं, परिताविण्णं गाढे भत्तट्टं ॥१०७३॥

उद्धवणे कल्लाणं, एगं चिय होति तत्थ णायव्वं ।
 पढमवए सोहेसा, पमायसहियस्स णायव्वा ॥१०७१॥३२॥
 मोसादिसु मेहुणवज्जिएसु दव्वादिवत्थुभिण्णेसु ।
 हीणे मज्झुक्कोसे, आसणआयामखमणाइं ॥३३॥

मोसाऽदत्तादाणं, परिगहो चैव होति णातव्वो ।
 एते मोसादिवया, मेहुणवज्जा मुणेतव्वा ॥१०७२॥
 तत्थ मुमं चउभेदं, दव्वे खेत्ते य काल भावे य ।
 तत्थ तिहा दव्वमुसं, जहण्ण मज्झे तहुक्कोसं ॥१०७३॥
 एवं खेत्तमुसं पी, कालमुसा तह य होति भावमुसं ।
 हीणं मज्झुक्कोसं, समेदभिण्णं मुणेतव्वं ॥१०७४॥
 एवमदत्तपरिगह, दव्वादो चउह होन्ति णायव्वा ।
 हीणा मज्झुक्कोसा, तिविहं पत्तेय पत्तेयं ॥१०७५॥
 मोसम्मि चउभेदे, दव्वादो हीण मज्झ उक्कोसे ।
 दव्वादीणं कमसो, इयं तु सोहि पक्खामि ॥१०७६॥
 दव्वमुसे तु जहण्णे, भत्तेक्कं मज्झे होति आयामं ।
 उक्कोसेसु चउत्थं, एवं खेत्तादिएसुं पि ॥१०७७॥
 एवमदत्तपरिगह, दव्वादीसुं तु एस चैव गसो ।
 हीणे मज्झुक्कोसे, आसण-आयाम-खमणाइं ॥१०७८॥
 एव मुसावायादिसु, सोही भणिया समासतो एसा ।
 एत्तो तु राइभत्ते, सोहि वोच्छं समासेणं ॥१०७९॥३३॥

लेवाडयपरिवासे, अभत्तहो मुक्कसण्णिहीए य ।
 इतराय छट्ठभत्तं, अट्ठमगं सेस णिसिभत्ते ॥३४॥
 लेवाडय कंटोत्तं, सुंठिवहेडादि अगयमादी वा ।
 परिवासेन्ते एसि, सोही साहुस्स भत्तह ॥१०८३॥

इतरा य गिल्लमण्णिहि. गुलघनतेल्लादिया मुणेतब्बा ।
 परिवासंते नेसि, सोही छट्ठं तु साहुस्स ॥१०८४॥
 णिसिभत्ते सेस तिचिहं, दियगहियं राओमुत्त पढमं तु ।
 राओगह दिवभुत्तं. गहभुंजणमुभययो रातो ॥१०८५॥
 तिचिहेवे णिसिभत्तं, सोही एत्थं तु अट्ठमं होति ।
 तिचिहम्मि वि पत्तेयं, एय समत्तं तु णिसिभत्तं ॥१०८६॥ ३४॥
 उद्दसियचरिमतिए, कम्मे पासंडसघरमीसे य ।
 वादरपाहुडियाए, सपच्चवायाहडे लोमे ॥३५॥
 अच्छंउ ता गाहत्यो, एतेसि उगमादिअट्ठहं ।
 लक्खण आवत्ती दाणमेव वोच्छं सविन्थरतो ॥१०८७॥
 सोलस उगमदोसा, सोलस उप्पायणाएँ दोसा उ ।
 दस एसणाएँ दोसा, संजोयणमादि पंचेय ॥१०८८॥
 सो उगमो चतुद्धा, णामादी तत्थ दब्बिमो होति ।
 जोतिसतणोसहीणं, मेहरिणकरेवमादीणं ॥१०८९॥
 अहवा वि लहुगादी, भावे तिचिहुगमो मुणेतब्बो ।
 दंसण णाण चरित्ते, चरित्तुगमेण एत्थं अहीगारो ॥१०९०॥
 किं कारणं चरित्ते, अहिगारो एत्थं होति भणितो ॥ १ ।
 चोदग ! मुण चारित्ते, जे तु गुणा ते तु होन्ति इमे ॥१०९१॥
 दंसणणाणप्पभवं, चरणं मुद्धे तु तम्मि तस्सुद्धी ।
 चरणेण कम्ममुद्धी, उगममुद्धी चरणमुद्धी ॥१०९२॥
 पिढोवहिसेज्जासु, जेण अमुद्धासु चरण ण विमुज्जे ।
 पिढोवहिसेज्जासु, मुद्धासु चरणमुद्धी उ ॥१०९३॥
 तो चरणमुद्धिहेतुं, पिढस्स उ उगमेण अहिगारो ।
 तस्स पुण उगमस्सा, सोलस दारा इमे होन्ति ॥१०९४॥
 आहाकम्मुद्देसिय, पूतीकम्मे य भीसजाये य ।
 ठवणा पाहुडियाए, पायोयर कीत पामिचे ॥१०९५॥

परियद्विष्टं अभिहृष्टे, उद्विधण्ये मालोहृष्टे इय ।

अच्छेज्जे अणिसद्वे, अज्झोवरणं य सोलममे ॥१०९६॥

एते सोलस दारा, उद्विष्टमियाणि विवरणं वोच्छं ।

आधाकर्म

एतेसि पढम आहा, तस्स इमे होन्ति णव दारा ॥१०९७॥

आहाकम्मियणामा, एगद्धा कस्स वा वि किं वा वि ।

परपक्खे य सपक्खे, चउरो गहणे त आणादी ॥१०९८॥

तत्थ इमे णामा खल्ल, आहाकम्मस्स होन्ति चत्तारि ।

आह-अहेकम्मं या, अहयम्मं अत्तकम्मं य ॥१०९९॥

ओरालसरोरणं, उद्वणण्डवायणं तु जस्सट्ठा ।

मणमाहिता कुव्वति, आहाकम्मं तयं वेन्ति ॥११००॥

ओरालगहणेणं, तिरिक्खमणुयाऽहवा गृह्णमवज्जा ।

उद्वणं उत्तासण, अतिवातविज्जिया पीला ॥११०१॥

काय-वड्-मणा तिण्णि उ, अहवा देहायु-इंदिय-प्पाणा ।

सामित्त अवायाणे, होइऽतिवाओ उ करणम्मि ॥११०२॥

द्विययम्मि समाहंउं, एगमणेगे व गाहगे जो तु ।

वहणं करेति दाता, कायाण तमाहकम्मं तु ॥११०३॥

जस्सट्ठा तं तु कतं, तं जो भुंजति सतं तु कायवहं ।

अणुमण्णइ आहेइ य, स कम्मवन्धं तमायाए ॥११०४॥

अवि य हु विवाहमज्जे, भणितं भुंजंतो आहकम्मं तु ।

पसिढिलवन्धादीया, पगडीओ करेति धणियादी ॥११०५॥

आहेति गतम् ॥

संजमटाणाणं कंडगाण लेस्साठितीविसेसाणं ।

संयमश्रेणिः भावं अहे करेती, तम्हा तु भवे अहेकम्मं ॥११०६॥

सं एगीभावम्मि, जम उवरम एगीभावउवरमणं ।

सम्म जमो वा संजमो, मण-वड्-कायाण जमणं तु ॥११०७॥

चिद्वद् संजमो जहियं, तं होइ हु संजमस्स ठाणं तु ।
 तं पुण चरित्तपज्जव, होन्ति अणंतेवठाणं तु ॥११०८॥
 संजमठाणमसंखा, उ कंडगं कंडगा असंखा उ ।
 हवति उ लेसाठाणं, ते तु असंखेज्ज जवमज्झं ॥११०९॥
 ततो परिहायंता, लेसा कंडा य संजमट्ठाणा ।
 एरिसयाणमसंखा, लोगा उ हवंति ठाणाणं ॥१११०॥
 एसा संजमसेदी, तत्थ विमुद्धीसु ठाणमादीसु ।
 वट्ठंतुकोसाऊसुरठित्तजोगेसु होतूणं ॥११११॥
 तं भुंजमहेकम्मं, हेट्ठिल्लेऽदिट्ठयेति अप्पाणं ।
 सुत्ते उदियमहे तु, करपकरचिणोवचिणमादी (?) ॥१११२॥
 बंधति अहेभवाउं, पकरेति अहोमुहाईं कम्माईं ।
 घणकरणं तिज्येण उ, भावेण चयो उवचयो तु ॥१११३॥
 तेसिं गुरुण उदण्ण अप्पयं दुमातीएँ पवडंतं ।
 ण चएति विहारेंउं, अहकम्मं भण्णए तम्हा ॥१११४॥

अहेकम्मे त्ति गतम् ॥

अट्ठाएँ अणट्ठाए, छक्कायपमहणं तु जो कुणति ।
 अणियाए य णियाए, चेन्ति तु दब्बाऽऽयहम्मं ती ॥१११५॥
 जाणंतमजाणंतो, वहेति णिद्धिसिय ओहओ वा वि ।
 जाणगमजाणए या, भणिता णिय अणिय होतेसा ॥१११६॥
 दब्बायहम्ममेयं, भावाया तिण्णि जाणमाईणि ।
 परपाणपाडणरयो, भावायं अप्पणो हणति ॥१११७॥
 णिच्छयणयस्स चरणा-ऽऽयविद्याये णाण-दंसणवहो वि ।
 ववहारस्स उ चरणे, हयम्मि भयणा उ सेसाणं ॥१११८॥
 आयाहम्माग एयं, एत्तो वोच्छामि अत्तकम्मं तु ।
 जो परकम्मं अत्तीकरेति तं अत्तकम्मं तु ॥१११९॥

आह्लाकस्मपरिणयो, फामुयमवि संकिलिद्वपरिणामो ।
 आतियमाणो वज्झति, तं जाणमु अत्तकम्मं तु ॥११२०॥
 परकम्ममत्तकम्मीकरंति तं जो उ गिण्हिदं भुंजे ।
 चोएति परकिरिया, कट्ठणु अण्णत्थ संकमति ? ॥११२१॥
 भण्णइ परप्पउत्तं, जह विसमइयं तु मारगं होति ।
 तह परकडे वि वंधो, परिणामवसेण जीयस्स ॥११२२॥
 वेत्ती परकडभोयिण, तो तुव्व वि एय होति वंधो उ ।
 जह अण्णत्थ पउत्ते, कूडे जो पडति सो वज्झे ॥११२३॥
 गुरुराह जो पमत्तो, जो य अदक्खो स वज्झए तत्थ ।
 अपमत्तो ण वि वज्झति, तहेव दक्खे य जो होति ॥११२४॥
 इय जो यु अपमत्तो, मणवायाक्कायजोगकरणेहिं ।
 सोतु ण वज्झति णियमा, वज्झति इयरो परकडे वि ॥११२५॥
 कामं सयं न कुव्वति, जाणंतो पुण तहावि तग्गाही ।
 वट्ठेति तप्पसंगं, अगिण्हमाणो उ वारेति ॥११२६॥
 तम्हा उ परकडम्मि वि, अत्तीकरणं तु होयऽसुद्धेहिं ।
 मणमादीहिं कहं पुण, अत्तिकरं ? भण्णति इमेहिं ॥११२७॥
 पडिसेवण पडिमृणणा, संवासऽणुमोयणा चउण्हं पि ।
 एएहिं पगारंहिं, अत्तिकरे तत्थिमे णाया ॥११२८॥
 पडिसेवणाएँ तेणा, पडिमृणणाएँ य रायपुत्तो तु ।
 संवासम्मि य पल्ली, अणुमोयणे रायदुट्ठो उ ॥११२९॥
 आह्लाकम्मियणामा, एते चउरो समासतो भणिया ।
 एगट्ठिताणि अहुणा, वोच्छामि समासतो चेव ॥११३०॥
 एगट्ठ एगवंजण, एगट्ठं णाणवंजणं चेव ।
 णाणट्ठ एगवंजण, णाणट्ठा णाणवंजणया ॥११३१॥
 जह खीरं खीरं चिय, एगट्ठं एगवंजणं दिट्ठं ।
 एगट्ठ णाणवंजण, दुद्ध पयो वालु खीरं च ॥११३२॥

पाणट्टमेगवंजण, गोमहिसअजाइयाण खीरं ति ।
 पाणट्ट पाणवंजण, घटपडकडसगदरहमादी ॥११३३॥
 एवमिहमाहकम्मं, आहाकम्मं ति पढमओ भंगो ।
 आहा अहेकम्मादी, वित्तिओ सक्किन्द इव भंगो ॥११३४॥
 तत्तितो भंगो तु आतकम्ममहकम्म पणगमादी य ।
 आहाकम्म पडुचा, णियमा सुण्णो चउत्थो उ ॥११३५॥
 इंदत्थं जह सद्धा, पुरंदरादी तु णातिवत्तंति ।
 अह-आह-अत्तकम्मा, तहा अहे णातिवत्तंति ॥११३६॥
 आहाकम्मेण अहे, करंति जं हणति पाणभूयाइं ।
 जं तं आतियमाणो, परकम्मं अत्तणो कुणइ ॥११३७॥
 एगद्धितदारमिणं, अहुणा कस्स कडमाहकम्म भवे ? ।
 भण्णति साहम्मिकडं, सो वारसहा इमो होति ॥११३८॥
 णामं उवणा दविए, खेत्ते काले य पवयणे लिंगे ।
 दंसण णाण चरित्ते, अभिगगहे भावणाहिं च ॥११३९॥
 णामेणं साहम्मी, जाव उ कालेण सव्व बोधव्वा ।
 पवयण लिंगेणं वा, साहम्मिय एत्थ चउभंगो ॥११४०॥
 पवयणमणुम्मुयंते, दंसणमादी उ भावणा जाव ।
 सव्वत्थ तु चउभंगा, जोएयव्वा जहाकमसो ॥११४१॥
 एवं लिंगेणं पी, तह दंसणमादिएहिं चउभंगा ।
 भइएसु उवरिमेसु, हेट्ठिल्लपयं तु छट्ठेज्जा ॥११४२॥
 एवं बुद्धीए तू, सव्वे वि जहक्केण जोएज्जा ।
 चउभंग जाव चरिमो, अभिगगहे भावणाहिं च ॥११४३॥
 पत्तेयबुद्धि णिण्हय, उवासए केवली य आसज्ज ।
 खइयाइए य भावे, पडुच्च भंगे तु जोएज्जा ॥११४४॥
 जत्थ तु तत्तिओ भंगो, ण तत्थ कप्पति तु सेसए भयणा ।
 तित्थगरिणिण्हओवासगादि कप्पे ण सेसाणं ॥११४५॥

कस्स त्ति जहुद्धिदं, एरिस साहम्मियाण ण वि कप्पे ।
 किं ती आहाकम्मं, असणाईयं इमं तं च ॥११४६॥
 सालीमाई अगडे, फले य सुंटी य साइयं होति ।
 तस्स कडणिद्वियम्मि, मुद्धासुद्धे य चत्तारि ॥११४७॥ भंगा ।
 क्रोद्धवरालगगामे, वसही रमणिज्ज भिक्खु सज्जाए ।
 खेत्तपडिलेह संजय, सावयपुच्छुज्जुए कइणा ॥११४८॥
 जुज्जति गणस्स खेत्तं, णवर गुरुणं ति णत्थि पायोगं ।
 सालि त्ति कए रूपण, परिभायण णियगंहेसु ॥११४९॥
 वोलेता ते व अण्णे वा, जाव तु किमियं ? ति कइय सवभावे ।
 वज्जेन्ति एवं णाए, अहवा अण्णं वयंती तु ॥११५०॥
 एसऽसणे कम्मं तू, हवेज्ज कइ पाणगे हवेज्जाहि ? ।
 तह वि य साहु ण टन्ती, सावगपुच्छा दगं लोणं ॥११५१॥
 अह ताव सावयो तू, खणेज्ज महुरोदगं तहिं अगडे ।
 अच्छति य ढक्किणं, जानाऽऽगय साहुणो तत्थ ॥११५२॥
 एत्थ वि तहं व जाणण, वज्जण तह चैव होति णानव्वा ।
 एवं स्वाइम सातिम, णेयव्व जइक्कमेणं तु ॥११५३॥
 कक्कडिग अंघगा वा, दाडिम दक्खा व बीयपूरा वा ।
 एमाइ स्वाइमं तू, साइम तह निगदुआदीयं ॥११५४॥
 किं आहायम्मं ती, एतं तं वणिणयं समासेणं ।
 परपक्ख सपक्खे ची, अहुणा दारं अणुप्पत्तं ॥११५५॥
 परपक्खो तु गिहत्थो, समणा समणी य होइ तु सपक्खो ।
 एत्थ कडनिद्विएहि, चउभंगो होइ तं वोच्छं ॥११५६॥
 तस्स कड तस्स निद्विय, तस्स कडऽण्णस्स निद्वियं चैव ।
 अण्णकड तस्स निद्विय, अण्ण कडं निद्वियऽण्णस्स ॥११५७॥
 वाविता लूया मलिया, कंडित एगच्छह कडा जे तु ।
 तिच्छह निद्विय होन्ती, ते रद्धा दुगुणमइक्कम्मं ॥११५८॥

कदनिद्विषाण लक्खणमिणमो तु समासतो मृणेतब्बं ।
 फासुकडं रद्धं वा, णिद्वियमितरं कडं होति ॥११५९॥
 समणद्व वावियादी, जा दुछडा एव होति तस्स कडं ।
 तस्सद्व तिछडरद्धं, णिद्विनमेसो पढमभंगो ॥११६०॥
 समणद्व जाव दुछडा, णवरि य तुरियऽण्ण कारणुप्पण्णं ।
 तेसऽद्व तिछडरद्धा, वित्तिभंगो एस णानब्बो ॥११६१॥
 जा दुछडा अत्तद्धा, णवरि य साहू तु पाहुणा आया ।
 तेसऽद्व कया तिछडा, तत्तिभंगो एस णातब्बो ॥११६२॥
 आयद्धा जा दुछडा, आयद्धा चेव तिछडरद्धा य ।
 एस चउत्थो भंगो, कतरे कप्पे ण कप्पइ वा ? ॥११६३॥
 पढमतत्ति ए ण कप्पे, वित्तिपचउत्था उ दोण्णि वी कप्पे ।
 एमेव पाणगे वी, खातिम तद् साइमे चेव ॥११६४॥
 साहुणिमिच्चा रद्धं, जाव ण फासुं कडं तु ताव कडं ।
 फासुकड णिद्वियं तु, चाउलधुवणादि पाणम्मि ॥११६५॥
 फलमादि छिण्णछोडिय, फासुकडं णिद्विने मृणेतब्बं ।
 एमेव साइमे वी, अल्लगमादी मृणेतब्बा ॥११६६॥
 सच्चत्थं तु चतुर्भंगो, जोएअब्बो जहक्कमं होति ।
 एत्थं तु परिहरणा, विहि अविही सब्ब बोद्धव्वा ॥११६७॥
 छायां पि विवज्जेन्ती, कैपी फलहेतुगादिवुत्तस्स ।
 तं तु ण जुज्जाति जम्हा, फलं पि कप्पं वित्तिभंगे ॥११६८॥
 परपच्चइया छाया, ण वि सा ख्खो व्व वट्ठिता कत्ता ।
 णट्ठच्छाए य दुमे, कप्पइ एवं भणंतस्स ॥११६९॥
 वट्ठति हायति छाया, तच्छिक्कं पूइयं पिव ण कप्पे ।
 ण य आहाय मुविहिए, णिव्वत्तयती रवीछाया ॥११७०॥
 अघणवणचारिगमणे, छाया णट्ठा दिाया पुणो होति ।
 कप्पति णिरायवे णाम, आयवे तं विवज्जंतु ॥११७१॥

तस्मा ण एस दोसो, तु संभवे कम्मलक्षणविहणो ।
 तं पि यं ह अतिविणिह्ठा, वज्जेमाणा अदोसिह्ठा ॥११७२॥
 परपक्ख सपक्खे ची, एमेयं वणिण्यं समासेणं ।
 चउरो त्ति दारमह्ठणा, वोच्छामि समासतो चेव ॥११७३॥
 चउरो अतिक्रमे वतिक्रमे य अनियार तद् अणायारा ।
 आहाकस्से एते, चउरो वि जहकमं जाण ॥११७४॥
 तस्स पुण संभवो ऊ, आहाकम्मस्स कद् उ होजाहि ? ।
 णिदरिसणं जह भरण, सद्धा दद्वेण मन्थयं ॥११७५॥
 महमह्ठादीणसुं, तेसु वि सद्धा ततो समुप्पण्णा ।
 अन्हे वि य साहूणं, करमि धनं तु मयिसेसं ॥११७६॥
 सालीययगुल्लगोरस, नवेसु वल्लीफलेसु जाणसु ।
 दाणा अभिगमसद्धी, आहाकस्से निमंतणया ॥११७७॥
 आपंतियपडिमुणणा, सव्वासु सुभो अतिक्रमो होति ।
 पदमेयाइ वतिक्रमो, गहिण होई अईयारो ॥११७८॥
 मुह्ठे अणायारो, केयी गिलियम्मि वेन्ति अणायारं ।
 किं कारण ? छंहे वी, पुणरावत्ती कयाइ भवे ॥११७९॥
 तो खेळमल्लयम्मी, णिगलइ ण एव पचोऽणायारं ।
 गलियम्मि अणायारो, तस्स णियत्ती तओ णत्थि ॥११८०॥
 सेसेहिं णियत्तेज्जा, एग दुग तिगे य एत्थ दिट्ठंतो ।
 जह तिहि आगास ठितो, पदेहिं विणियत्तिओ हत्थी ॥११८१॥
 चउरो गहणे एवं, अतिक्रमादी तु वणिण्या एते ।
 आणादी चउरो वि य, दारं एत्तो पक्खामि ॥११८२॥
 आणं सव्वजिणाणं, गेण्हंतो तं अतिक्रमति लुद्धो ।
 आणं च अतिक्रमंतो, कस्साऽऽएसा कृणति सेसं ? ॥११८३॥

एमेण कयमकज्जं, करेति तप्पचया पुणो अण्णो ।
 सायावहुलपरंपर, वोच्छेओ संजमतवाणं ॥११८४॥
 जो जहवायं ण कुणति, मिच्छादिट्ठी तओ हु को अण्णो ? ।
 वहेति य मिच्छत्ते, परस्स संकं जणेमाणो ॥११८५॥
 दुविहा विराहणा खल्ल, संजमतो चेव तह य आयाए ।
 आहाकम्मग्गहणे, तत्थ इमा संजमे होति ॥११८६॥
 वहेति तप्पसंगं, मेही य परस्स अप्पणो चेव ।
 सजियं पि भिण्णदाढो, ण मुयति णिद्धवसो पच्छा ॥११८७॥
 खद्धे णिद्धे य रुया, मुत्ते हाणी तिगिच्छणे काया ।
 पडियरगाण य हाणी, कुणति किलेसं च किस्संतो ॥११८८॥
 पाएण पफिच्चेण य, आहाकम्मं तु भारियं होति ।
 एसा आतविराहणया, तम्हा तू तं ण भोत्तव्वं ॥११८९॥
 पडिदारगाहा सम्मत्ता ॥
 अब्भोज्जे गमणादी, पुच्छा दव्व काल देस भावे य ।
 एव जयंते छलणा, दिट्ठंता तत्थिमे दोण्णि ॥११९०॥
 जह वंतादि अब्भोज्जं, जाव य चंदो य सूरउदयं च ।
 उज्जाणा दोण्णि भवे, सवित्थरं सव्व बोद्धव्वं ॥११९१॥
 जह ते दंसणकंखी, अपूरितिच्छा विणासिया रण्णा ।
 दिट्ठे वितरे मुक्का, एमेव इहं समोआरो ॥११९२॥
 आहाकम्मं भुंजति, ण पडिक्कमए य तस्स ठाणस्स ।
 एमेव अढति वोढो, लुक्कणिल्लुक्को जह कवोढो ॥११९३॥
 आहाकम्महारं, एवमिणं मे समासतो फहितं ।
 आवत्ती दाणं वा, विसोहिमेतेसिमं वोच्छं ॥११९४॥
 आहाकम्मे चतुगुरु, आवत्ती दाण होयऽभत्तट्ठं ।
 उद्देसियं पि दुविहं, ओहे य विभागओ चेव ॥११९५॥

ओहे मासलहुं तू, आवत्ती दाण होति पुरिमहुं ।
 होन्ति विभागुहेसे, मृलवत्थू इमे तिणिण ॥११०६॥
 उहेसकडे कम्म, एक्केक चउव्विहो भवं भेदो ।
 कह होति चउव्वेदो ?, इमाहि गाहाहि वोच्छामि ॥११०७॥
 उहेसियं समुहेसियं च आदेसियं समाएसं ।
 एमेव कडे चउरो, कम्मम्मि वि होति चत्तारि ॥११०८॥
 जावंतिगमुहंसो, पासंडीणं भवं समुहेसो ।
 समणाणं आपसो, णिगंथाणं समाएसो ॥११०९॥
 उहेसियम्मि लहुओ, पत्तयं होति चतुमु टाणेमु ।
 एमेव कडे गुरुओ, कम्मादिस लहुग तिमु गुरुगा ॥१२००॥
 थी (?) लहुमात्ता गुरुगा, चउगुरुगा तिणिण तू मुणेतव्वा ।
 तवकालेहि विसिद्धा, दाणं तु अतो पक्कव्वामि ॥१२०१॥
 लहुमासे पुरिमहुं, गुरुमासे होति एगभत्तं तु ।
 चउलहुए आयामं, चउगुरुए होयऽभत्तं ॥१२०२॥
 उहेसिए त्ति गयं ।

पूतिकर्म

पूतीकम्मं दुविहं, दव्वं भावं य होइ णायव्वं ।
 दव्वम्मि लगणधम्मो, भावं दुविहं इमं होति ॥१२०३॥
 मुहुमं व वादरं वा, दुविहंयं होति हू मुणेतव्वं ।
 वादर पुणरवि दुविहं, उवगरणे भत्त-पाणे य ॥१२०४॥
 इंधण गंधे धूमे, मुहुमेयं एत्थ णत्थि पृइत्तं ।
 सुल्लुक्खल्लियादीणं, उवगरणे पूतियं होति ॥१२०५॥
 एवं मासलहुं तू, आवत्ती दाण होति पुरिमहुं ।
 होए लोणे हिंणू, संकामण भत्तपूतीयं ॥१२०६॥
 एत्थं मासगुरुं तू, आवत्ती दाणमेगभत्तं तु ।
 उवगरण भत्तपाणे, पूतिसस उ लक्खणं वोच्छं ॥१२०७॥

सिद्धसंतस्त्वगारं, सिद्धस्स करेति वा वि जं दन्वं ।
 तं उवगरणं भण्णति, चुल्लुक्खलिदन्विडोयादी ॥१२०८॥
 संघट्टकया चुल्ली, उवखलि डोए तहेय दन्वी य ।
 सो होति आहकम्मी, पूतीकम्मं इमं होति ॥१२०९॥
 संघियचिक्खल्लेणं, सयचुल्लीखंडियाइ संठवणं ।
 एमेव उवखलीय वि, फट्टगमादी तु अं लोए ॥१२१०॥
 एवं सतहोतीए, दन्वीए वा वि संघदारुणं ।
 अग्गिलियं जदि लाए, गंडफलं वा वि एगतरं ॥१२११॥
 उवगरणपूति भणितं, एत्तो वोच्छामि भत्तपूति तु ।
 डाए लोणे हिंरू, संकामण फोडणं धूमे ॥१२१२॥
 अत्तद्विय आयाणे, डागं लोणं व कम्म हिंरू वा ।
 तं भत्तपाणपूति, फोडणमण्णं व जं दुभइ ॥१२१३॥
 संकामेउं कम्मं, तेणेव य भायणेण संकामे ।
 जं सुट्ठं तं पूति, अहवा रद्धं तहि होज्जा ॥१२१४॥
 अंगारभूइ थाली, पेसण हेट्टामुहीए जं धूमे ।
 संघट्टकडे तम्मि उ, अत्तट्ट करेन्ते पूतीयं ॥१२१५॥
 पूति चि गयं ॥

मीसज्जायं तिविहं, जावंतिगमीस वितिय पासंडे ।
 साहमीसं ततियं, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१२१६॥
 पढमे चउलहुया तू, विति ततिते चउगुरु मुणेतव्वा ।
 तवकालेहि विसिद्धा, चउगुरुगा होन्नि णायव्वा ॥१२१७॥
 चउलहुए आयामं, चउगुरुए होति तु चउत्यं तु ।
 मीसज्जानं भणितं, ठवणाभत्तं अतो वोच्छं ॥१२१८॥
 ठवणाभत्तं दुविहं, इत्तरठवियं तहेव चिरठवियं ।
 इत्तरठविए पणमं, चिरठविए होति मासलहुं ॥१२१९॥

मिश्रजातम्

स्थायना

पणगे णिन्विगई नू, लहुमासे दाण होति पुरिमदुं ।
 इत्तर चिरटविण या, समासतो लक्खणं वोच्छं ॥१२२०॥
 संघादग हिंते, परिवाडिटिण्णु तु गेहेसु ।
 एक्को दोसुवयोगं, करंति भिक्खाए गेहेसु ॥१२२१॥
 वितिओ साणादीणं, देयुवओगं परं तहंक्कम्मि ।
 तेण परेण चउत्थे, उक्खित्ता इत्तरट्टविया ॥१२२२॥
 चतुथयरा तु परेणं, चिरटविया जाव पुव्वकोडी उ ।
 एयं ठवियाऽभिहितं, एत्तो वोच्छामि पाहुडियं ॥१२२३॥
 मा पाहुडिया दुविहा, मुहुमा तह वादरा य वोद्धव्या ।
 ओसक्कण उस्सक्के, एक्केक्का सा भवे दुविहा ॥१२२४॥
 मुहुमाए लहुपणगं, आवत्ती दाण होति णिन्विगतिं ।
 चउगुरुग वायराए, आवत्ती दाणऽभत्तं ॥१२२५॥
 एत्थं मुहुमा तु इमा, जह काइ अगारि कन्तमाणी उ ।
 भणिया तु चेडखवेण देहि अस्सो ! महं भत्तं ॥१२२६॥
 भणितोद्धितो त्ति होही, जाया ! कन्तामि ता इमं पेळुं ।
 जइ तं सुणेति साहू, ण गच्छए तत्थ आरंभो ॥१२२७॥
 अस्सुट्टिया भणंती, तुज्झ मि देमि त्ति किं ति परिहरति ।
 किह दाणि ण उट्टिस्से ?, साहुपभावेण लब्धामो ॥१२२८॥
 एवं णाऊण ततो, परिहरती एस होति ओसक्का ।
 उस्सक्कण कन्तंती, भणिता चेडेण दे भत्तं ॥१२२९॥
 कन्तामि भणति पेळुं, तो ते दाहामि पुत्त ! मा रोव ।
 सा य समत्ता पेळु, देही एत्ताहे सो भणति ॥१२३०॥
 मा ताव वंत्त पुत्तय !, परिवाडीए इहेहिही साहू ।
 एयद्वुट्टिता ते, दाहं सोउं विवज्जेति ॥१२३१॥
 अंगुलिए चालेउं, कट्ठीति कप्पट्टतो वरं जत्तो ।
 किन्ति ? कहिए ण वच्चति, पाहुडिया एअ मुहुमा उ ॥१२३२॥

वापरपाहुडिया वि य, ओसकऽहिसकणे य दुविहा च ।
 कप्पट्टगसंघादय, ओसरणेणं च णिहेसो ॥१२३३॥
 जह पुत्तविवाहदिणो, ओसरणातिच्छिणं सुणिय सट्ठो ।
 ओसक्के ओसरणं, संखडिपाहेणदब्बट्ठो ॥१२३४॥
 अप्पत्तम्मी ठवियं, ओसरणे होहिइ चि उस्सक्के ।
 संपागडमितरं वा, करेति उज्जूमणुज्जु वा ॥१२३५॥
 मंगलहेतुं पुण्णट्टया व ओसक्के तं च उस्सक्के ।
 किं कारणं ? ति पुट्ठो, सिट्ठे ताहे विवज्जेन्ति ॥१२३६॥
 पाहुडिभत्तं भुंजति, ण पडिक्कमए य तस्स ठाणस्स ।
 एमेव अडति बोडो लुक्कणिलुक्को जह कमेडो ॥१२३७॥
 पाहुडिया भणितेसा, एत्तो पायोवगरणं वोच्छामि ।
 पादू पयासणम्मी, अपगासपगासणं जं तु ॥१२३८॥
 पायोकरणं दुविहं, पागडयरणं पगासकरणं च ।
 पागडे मासलहुं तू, पगासकरणे उ चतुलहुगा ॥१२३९॥
 लहुमासे पुरिमहुं, चतुलहुए दाणं होति आयामं ।
 पायोकरणं भणियं, कीतकडमयो तु वोच्छामि ॥१२४०॥
 कीतकडं पि य दुविहं, दब्बे भावे ॥ दुविहमेक्केक्के ।
 आयपरकीयमेवं, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१२४१॥
 दब्बाय-परकीए, दुविहे वि चउलहु सुणेयन्वं ।
 दाणं आयामं तू, भावम्मि अतो परं वोच्छं ॥१२४२॥
 भावे तु आयकीयं, चउलहुगा एत्थ वी सुणेयन्वा ।
 दाणं आयामं तू, भावे परकीय वोच्छामि ॥१२४३॥
 मासलहुमिहावची, दाणं पुण एत्थ होति पुरिमहुं ।
 कीयकडेयं भणियं, पामिचमतो उ वोच्छामि ॥१२४४॥

प्राहुकरणम्

कीतकृतम्

प्राप्तियम्

प्राप्तियं पि य द्रुविहं, लोड्य लोडत्तरं समासेणं ।
 लोड्यै चतुल्लङ्गा तू, आवत्ती दाणमायामं ॥१२४५॥
 लोडत्तरं मासलहं, दाणं पुण एत्थ होति पुरिमहं ।
 प्राप्तिचयं भणियं, परियट्ठियमिणमो वोच्छामि ॥१२४६॥

परवर्तितम्

परियट्ठियं पि द्रुविहं, लोड्य लोडत्तरं समासेणं ।
 लोड्यै चतुल्लङ्गा तू, आवत्ती दाणमायामं ॥१२४७॥
 लोडत्तरं मासलहं, आवत्ती दाण होति पुरिमहं ।

अन्यादृतम्

परियट्ठियं भणियं, अभिहडद्वारं अयो वोच्छं ॥१२४८॥
 तं होति दुद्दाअभिहडं, आतिण्णं चैव तद् अणाइण्णं ।
 आइण्णं णोणिसीहं, होति णिसीहं च द्रुविहं तु ॥१२४९॥
 छण्णं णिसीहं भण्णति, पगडं पुण होति णोणिसीहं ति ।
 एक्केकं परगामे, सगामे चैव वोद्धव्वं ॥१२५०॥
 सगामाहड द्रुविहं, आइण्णं चैव होयऽणाइण्णं ।
 अणइण्णे मासलहं, दाणेत्यं होति पुरिमहं ॥१२५१॥
 परगामाहड द्रुविहं, सदेस परदेसओ व णायव्वं ।
 एक्केकं पुण द्रुविहं, जलेण तद् थलपहणं च ॥१२५२॥
 सप्पच्चत्ताय णिप्पच्चत्ताय पुण होति द्रुविहमेक्केकं ।
 सज्जमआयविराहण, सप्पच्चत्तायस्मि जाण्णा ॥१२५३॥
 परदेसआहडस्मी, सप्पच्चत्तायस्मि होन्ति चउगुत्ता ।
 णिप्पच्चत्ताए ल्लङ्गा, दाणं एतेसि वोच्छामि ॥१२५४॥
 चउगुत्ते अभत्तहं, दाणमिहं होति तू सुणेयव्वं ।
 चउल्लङ्ग आयामं, एमेव य होति सदेसे ॥१२५५॥
 उट्ठिण्णं होति निविहं, पिट्ठितुब्धिण्णं क्वाडउब्धिण्णं ।
 जं तं पिट्ठितुब्धिण्णं, तं द्रुविहं फासुगमफासुं ॥१२५६॥
 फासुग छगणेणं तू, दहरणं च एत्थ मासलहं ।
 तदियं पवहणदोसा, दाणं पुण एत्थ पुरिमहं ॥१२५७॥

उट्ठितम्

अप्फासुपुढविमादी, सच्चित्तेणं तु जं भवे लित्तं ।
 तद्वियं उब्भिज्जंते, कायाण विराहणा इणमो ॥१२५८॥
 सच्चित्तपुढविलित्तं, लेलु सिलं वा वि दाउमोलित्तं ।
 सच्चित्तपुढविलेवो, चिरं पि उदगं अचिरलित्ते ॥१२५९॥
 चिरलित्तपुढविकायो, तिम्मेटुं लिप्पमाणे आजवहो ।
 जउसुद्धतावणम्मो, तेऊ वाऊ वि तत्थेव ॥१२६०॥
 पणगवियाइ वणस्सति, तस कुंथुपिपीलिएवमादीहिं ।
 एते ऊ लिप्पंते, इमे तु दोसा तु उल्लित्ते ॥१२६१॥
 परस्स तं देति सए व मेहे, तेल्लं व लोणं व घयं गुल्लं वा ।
 उग्घादित्तं तं तु करेयऽवस्सं, स विक्रयं तेण किणाति वऽण्णं ॥१२६२॥

दाणकयविकयादी, अहिगरणं होति अजयभावस्स ।
 णिवडंति जे य तद्वियं, जीवा मूइयंगमूसादी ॥१२६३॥
 जेदेव कुंभादिस्स पुब्बलित्ते, उब्भिज्जमाणम्मि वि कायघाओ ।
 ओलिप्पमाणे वि तहेव घाओ, उब्भिण्णमेयं पिहियं पि वुत्तं ॥१२६४॥

आवत्ति दाणमेत्थं, ओहेणं चउलहू मृणेयव्वा ।
 दाणं आयामं तु, विभागओ कायणिप्फण्णं ॥१२६५॥
 एमेव कवाडम्मि वि, कायवहो होइ ऊ मृणेयव्वो ।
 उप्पिहिय पिहिज्जंते, सविसेसा जंतमाईस्सु ॥१२६६॥
 घरकोइलसंचारा, आवत्तण पेढियाए दिट्ठवरिं ।
 णिन्ते ठिते य अन्तो, हिमादीपेल्लणे दोसा ॥१२६७॥
 एत्थ वि चउलहुगा तु, ओहेणं दाणमेत्थमायामं ।
 होति विभागेणं पुण, पुढवादीकायणिप्फण्णं ॥१२६८॥
 उब्भिण्णेयं भणियं, अहुणा मालोहडं पवव्वामि ।
 तं तिविहं उट्टमहे, तिरियं मालोहडं चेव ॥१२६९॥

उहू दुभृमादीयं, अह उद्विकोद्वयाइयं होति ।

तिरि अहमालनादी, हत्यपसाराउ जं गिण्हे ॥१२७०॥

सव्वं पि यु नं दुविहं, जहण उक्कोसयं च वोद्धव्वं ।

अगपएहि जहणं, तव्विवरीयं ति उक्कोसे ॥१२७१॥

मालोहड उक्कोसे, आवत्ती चउलहू मुणेतव्वा ।

दाणं आयामं तू, जहणमालोहडमियाणि ॥१२७२॥

एत्य तु मासलहुं तू, आवत्ती दाण होति पुरिमहं ।

इय मालोहड भणितं, अच्छेज्जं अहुण वोच्छामि ॥१२७३॥

आच्छेवम्

निविहं पुण अच्छेज्जं, पभू य सामी य तेणए चेव ।

पक्कक्के चतुलहुगा, दाणं पुण एत्यमायामं ॥१२७४॥

अनिष्टम्

अणिसिद्धं पि य निविहं, साहारण चोळए य जइ य ।

तिविहं वि य अणिसट्ठे, चउलहुगा दाणमायामं ॥१२७५॥

साहारणमणिसट्ठं, दाइयमादीण जं तु होज्जाहि ।

त्वीरं आपण संखडि, दिट्ठं तो गोद्विभत्तेण ॥१२७६॥

सो चोळगो वि दुविहो, छिण्णमछिण्णो समासतो होति ।

परिछिण्णं चिय दिज्जति, एसो छिण्णो मुणेतव्वो ॥१२७७॥

अच्छिण्णपरिमाणो, सो वि णिसट्ठो तहेव अणिसट्ठो ।

णीसट्ठो तेसिं चिय, णेतूण समप्पितो जो तु ॥१२७८॥

आणेति भुत्तसेसं, जं गदियं एय होति अणिसट्ठं ।

छिण्णम्मि चोळगम्मी, कप्पति वेत्तुं णिसट्ठेयं ॥१२७९॥

अणिसट्ठमणुणायं, कप्पति वेत्तुं तहेव अद्विट्ठं ।

चोळग अणिसट्ठेयं, जहणिसट्ठं अतो वोच्छं ॥१२८०॥

रायकुलातो भत्तं, णीयं जहस्स तं ण कप्पति तु ।

णिर्वपिडमंतराया, अदिण्णगहणादिदोसा य ॥१२८१॥

जडो व पतोसगतो, परिपाडे वसहिमादि भंजिज्जा ।

दोवस्स संतिओ वि हु, अदिदो कप्पति चेत्तुं ॥१२८२॥

अणिसट्ठ भणियमेयं, एत्तो अज्झोयरं पवक्खाभि ।

अदियं उदरं अज्झोयरो तु जं सगिहमेगम्मि ॥१२८३॥

अदिगं तु तंदुलादी, दुब्बति अज्झोयरो च सो तिविडो ।

जावंतिय पासंडे, साह अज्झोयरे चेव ॥१२८४॥

जावंतियम्मि लहुतो, आवत्ती दाणमेत्थ पुरिमहूं ।

पासंडी साहूण य, भासगुरू दाण भत्तेक्कं ॥१२८५॥

एसो अज्झोयरयो, सोलस वी उगमस्स दोसेते ।

णव कोडीउ भवंतिह, किं भणियं होति कोटि ? त्ति ॥१२८६॥

कोटिज्जंते जम्हा, वड्ढो दोसा उ सहियए गच्छं ।

कोटि त्ति तेण भण्णाति, णव कोडीओ इमा ताओ ॥१२८७॥

हणण हणावण अणुमोदणं च पयणं पयावणऽणुमोया ।

किणण किणावण अणुमोयणं च कोडीउ णव एया ॥१२८८॥

णव चेव अट्ठारसगं, सत्तावीसा तहेव चउपण्णा ।

णउती दो चेव सया, तु सत्तरा होन्ति कोडीणं ॥१२८९॥

ता चेव य णव कोडी, रागदोसेहिं गुणिय अट्ठरस ।

अण्णाण मिच्छ अविरति, तिहि गुणिए सत्तवीसा तु ॥१२९०॥

पुढवादीछसु संजय, छहि गुणिया होति एस चतुपण्णा ।

खंतीमादीदसहिं उ, गुणिया णउती तु वोद्धन्वा ॥१२९१॥

णउती तिहि गुणियातू, दंसणणाणेहिं तह चरित्तेणं ।

सत दोन्नि होन्ति सयरा, कोडीणं एस वित्थारो ॥१२९२॥

संखेयेण दुहा ऊ, उगमकोडी विसोहिकोडी य ।

उगमकोडी छव्विह, विसोहिकोडी अणेगविहा ॥१२९३॥

अध्यवपूरकम्

‘कोटि’

शब्दस्यार्थः

कोटयः

हणणतिर्यं पयणतिर्यं, उग्गमकोडी तु छव्विहा एसा ।
 अह्वा वि इमा छव्विह, उग्गमकोडी मुणेयव्वा ॥१२९४॥
 आहाकम्मुदेसिय, चरिमतिर्यं पूति मीसजायं च ।
 वादरपाहुडिया वि य, अज्झोयरए य चरिमदुग्गं ॥१२९५॥
 एसा विसोद्विकोडी, छव्विहभेया समासतोऽभिहिता ।
 एत्तो छद्धा सुद्धं, वोच्छामो आणुपुव्वीए ॥१२९६॥
 उग्गमकोडी अवयव, लेवालेयं य अकयकप्पे या ।
 कंजिय आयामे चातुलोयसंसद्वपूती य ॥१२९७॥
 मुक्केण वि जं छिक्कं, अमुदण तं धोव्वए जहा लोओ ।
 इय मुक्केण वि छिक्कं, धोव्वइ कम्मेण भाणं तु ॥१२९८॥
 लेवालेयं त्ति जं वुत्तं, जं पि दव्वमलेवडं ।
 तं पि धेत्तं ण कप्पेति, तवकादी किमु लेवडं ? ॥१२९९॥
 कंजियमादीगहणं, कम्हा तु कतं तु ? भण्णती मुणसु ।
 साहुस्स उ आहेत्तुं, जं कीरइ आहकम्मं तं ॥१३००॥
 इय णाउमाह कोयी, साहुणिमित्ता य ओयणो उ कतो ।
 ण उ कंजियमादीणि, तो वज्जो ओयणो एगो ॥१३०१॥
 ण उ कंजियमादीणि, तो तग्गहणे कते तमेवं तु ।
 जदि वि ण दिट्ठा आहा, ओदणमट्ठा तह वि वज्जे ॥१३०२॥
 सेसा विसोद्विकोडी, ठवितगमादी तु जइ वऽणाभोगा ।
 गहिता हवेज्ज छुद्धा, अण्णम्मी भत्तपाणम्मि ॥१३०३॥
 ताहे तु जहासत्ति, विणिचितव्वं तमण्णपाणं तु ।
 दव्वादिकमेणं तू, इमेण वोच्छं समासेणं ॥१३०४॥
 दव्वे तं चिय दव्वं, खेत्ते पदेसेसु जेसु तं पडियं ।
 काले अकालहीणं, जावऽण्णा भिक्ख णऽक्कमति ॥१३०५॥
 भायं अरत्तदुट्ठो, असढो जं पासती तगं छड्डे ।

अणलखियमीसदन्वे, सञ्चविवेगोऽवयवे सुद्धो ॥१३०६॥

अह पुण ण संयरेज्जा, ताहे परिडावणा तु तम्मत्तं ।

इत्थं चउभंगो तु, सुक्खोल्लणिवायपो इणमो ॥१३०७॥

सुक्खे सुक्खं पडियं, सुक्खे उल्लं तु उल्लं सुक्खं तु ।

उल्ले उल्लं च तद्दा, एस चउत्थो भये भंगो ॥१३०८॥

सुक्खे सुक्खं पडियं, पटमगभंगो विगिंचति सुद्धं तु ।

वितियम्मि दवं छोहुं, गालेति दवं करं दाउं ॥१३०९॥

ततियम्मि करं छोहुं, उल्लिपइ ओदणादि जं तरति ।

चरिमे सञ्चविवेगो, दुलभदये वा वि तम्मत्तं ॥१३१०॥

एव विगिंचित्तऽसद्धो, जेसु पदेसुं तु मुज्झए साह ।

मायावो ण वि मुज्झे, तम्हा असद्वेण होयव्वं ॥१३११॥

एवं गवेसणाए, उगमदारं समासतो भणितं ।

उप्पायणमहुणा तु, समासओ हं पक्खत्तामि ॥१३१२॥

सोलस उगमदोसे, गिहिणो उ समुट्ठिए वियाणाहि ।

उप्पायणाएँ दोसे, साहूतु समुट्ठिए जाण ॥१३१३॥

णामं ठवणा दविए, भावे उप्पायणा मुणेयव्वा ।

दव्वे सच्चित्तादिविहाण, चित्ते दुपयादि तिविह इमा ॥१३१४॥

आयामुयमादीहिं, वालचिय-तुरंगवीयमादीसु ।

सुय-आस-दुमादीणं, उप्पायणया तु सच्चित्ता ॥१३१५॥

कणग-रययाइयाणं, जहेद्वधातुविहिता तु अच्चित्ता ।

मीसा उ सभंडाणं, दुपया तुप्पायणा दव्वे ॥१३१६॥

भावे पसत्थ इयरा, कोहादुप्पायणा तु अपमत्था ।

कोहादिजुया घायादिणं च णाणादि तु पसत्था ॥१३१७॥

अपसत्थियभावुप्पायणाएँ एत्थं अहिमारो ।

सा सोलसहा तु इमा, याय इव्वा ॥१३१८॥

उत्पादनाया
निक्षेपाः

पौन्यदत्ता-
दनादीषाः

धाती दूती णिमित्ते, आजीव वणीमए तिगिच्छा य ।

कोहे माणे माया, लोमे य ह्वेति दस एते ॥१३१९॥

पुव्वि-पच्छासंयव, विज्जा मंते य चुण्ण जोए य ।

उप्पायणार्णे दोसा, सोलसमे मूलकम्मे य ॥१३२०॥

शार्वादीषः

धारयति धीयए वा, धर्येति वा तमिति तेण धाती तु ।

जहविभयं आसि पुरा, खीराइ पंच धानीओ ॥१३२१॥

पद् धान्यः

खीरं य सज्जणे मंडणे य कीलावणकधाती य ।

धाइत्तं कुणमाणो, एगयरं धातिपिंडो तु ॥१३२२॥

तं दुविहं धातित्तं, करणे कारावणे य बोद्धव्वं ।

तं पुण दारगमादी, पडुच्च धाति व्व कुज्जाहि ॥१३२३॥

पंचविह धातिपिंडे, आवची चउलह मृण्येयव्वा ।

दाणं आयामं तू, दूतीपिंडं अतो बोच्छं ॥१३२४॥

दूतीदीपः

सग्गाम परग्गामे, दुविहा दूती तु होति णायव्वा ।

एक्केक्का वि य दुविहा, पागड छण्णा य णायव्वा ॥१३२५॥

पागड गिस्संको चिय, अप्पाहेन्तो व भणति इयरो वा ।

सेज्जातरखंतिया तू, धूया वा अण्णगामम्मि ॥१३२६॥

भिकखादी वचंतो, अप्पाहणि णेति खंतियाईणं ।

सा ते अमुगं माया, सो व पिया पागडं भणति ॥१३२७॥

छण्णा पुणाइ दुविहा, दूती पत्थं तु होति णायव्वा ।

लोउत्तरं तत्थेगा, धितिया पुण उभयपक्खे वि ॥१३२८॥

लोउत्तर संयाडग, संकंतो सावछण्णवयणेहि ।

कह पुण छण्णं ? सेज्जायरीय अप्पाहिओ गंतुं ॥१३२९॥

संयाडवपच्चयहा, वेती दूति त्ति अम्ह ण वि कण्णे ।

अविकोतिया मुया ते, जा वेइ इमं भणत्तु खंती ॥१३३०॥

सा वि य भणती होतू, वारिज्जिहिती अयाणिया सा उ ।

लोउत्तरछण्णेसा, उभयच्छण्णं अतो वोच्छं ॥१३३१॥
 जामाइतित्थजचागतस्स उवादिपोकडेण कतं ।
 सो आगतो चि धूया, उभयच्छण्णं इमं भणति ॥१३३२॥
 एव भणेज्झहि खंती, तं किर तह चेव चिनियं जं तु ।
 जह ण वि संघादो से, अण्णो व चियाणति कोति ॥१३३३॥
 उभयच्छण्णा एसा, सग्गामे अभिहिता भये दूती ।
 एमेव परग्गामे, दुह दूती कह पुण करेज्जा ? ॥१३३४॥
 गामाण दोण्ह येरं, सेज्जायरिधूय तत्थ परग्गामे ।
 सामत्थं गामस्स य, जह एयं दणिमो परगामं ॥१३३५॥
 खंतो तु तत्थ पच्छा, भिक्खायरियाएँ तो तु सेज्जतरी ।
 अप्पाहेती खंतं, मम धूय भणेज्जसु एवं ॥१३३६॥
 जह गामो पडिउकामो, सा उ भणेज्जामु मा कुण पमायं ।
 तीय कहियं तु तस्सा, तेण वि गामस्स तं कहियं ॥१३३७॥
 ते य त्रिय एगपासे, इतरे पडिता कतं तहि जुद्धं ।
 सेज्जातरिपति-पुत्ता, जामाता चेव वहिओ उ ॥१३३८॥
 वेति जणो केणेयं, कहियं ? ति वेति सेज्जयरी ।
 जामाति-पुत्त-पतिमारएण खंतेण मे सिट्ठे ॥१३३९॥
 जग्हा एते दोसा, दूतित्तं खु ण कप्पती तग्हा ।
 दूतीपिंडे चउलहु, आवत्तो दाणमायामं ॥१३४०॥
 णियमा तिकालविसयम्मि णिमित्ते छज्जिहे भये दोसा ।
 सज्जं तु वट्टमाणो, आतुभए तत्थिमं णातं ॥१३४१॥
 आकंपिया णिमित्तेण भोइणी केणती तु लिगीणं ।
 भोइयचिरायपुच्छा, केवतिकालेण एज्जाहि ? ॥१३४२॥
 कल्लं चिय एति सी, इयरी पडिभणनि पद्यो को उ ? ।
 तुह गुज्झदेस निलओ, सुविणाती पद्य कहए ॥१३४३॥

निमित्तदोषः

तीय कयं आउत्तं, पेसविओ परिजणो य पञ्चोणी ।
 इतरो वि अविदिओ चिय, पविगिस्सं भोइओ चिन्ते ॥१३४४॥
 घरविच्छंता मित्तं, दिट्ठो उवणिग्गओ य परिवग्गो ।
 कहं तुम्हे पायं ? ती, पेसविआ भोतिणीए तु ॥१३४५॥
 पुट्ठाए आदिजत्तेणं, तीय य सिट्ठं सल्लाहमाणीए ।
 समणे तीय भविस्सं, जाणइ तिलओ य णे सट्ठो ॥१३४६॥
 कोवो बलवाग्गम्भं, च पुच्छित्तो पंचपुण्डमाहंनु ।
 फालण दिट्ठो जदि णेव तो तुहं अवित्तह कत्तवं ॥१३४७॥
 तम्हा ण वाग्गंजा, णिमित्तपिडेस वणिग्गो तु मए ।
 तीतणिमित्ते चउलहु, आवत्ती दाणमायामं ॥१३४८॥
 पटुपण्णणागए या, चउगुरुगा दाण होयअभत्तट्ठं ।
 आजीवपिण्डमेत्तो, समासओ हं पक्खामि ॥१३४९॥
 आजीवदोषः जाती कुल गण कम्मे, सिप्पे आजीवणा उ पंचविहा ।
 सूयाए असूयाए, व कहेइ अप्पाणमेक्केके ॥१३५०॥
 जाती कुल गण कम्मे, सिप्पे आजीवणा तु पंचविहा ।
 एक्केके चउलहुगा, आवत्ती दाणमायामं ॥१३५१॥
 जाती माहणमादी, मातिसमुत्था व होति बोधव्वा ।
 तद्वियं सूयाए तु, जाणावेमेहि अप्पाणं ॥१३५२॥
 होमाइवित्तहकहणे, णज्जति जह सोत्तियस्स पुत्तो त्ति ।
 वसितो वेस गुरुकुले, आयरियगुणे व सएति ॥१३५३॥
 सम्ममसम्मा किरिया, अणेण ऊणाहिया व विवरीया ।
 समिहा-मंता-ऽऽहुति-ठाण-जाय-काले य घोसादी ॥१३५४॥
 वेति फुहं चिय सुकयं, असोहणं वा वि ते क्तमितं ति ।
 तहितं भद्दगपंता, दोसा इणमो भवंती तु ॥१३५५॥
 भद्दो अम्ह सपक्खो, एस ती भिक्खु देज्जहेयस्स ।

पंतो ओभामेती, मुहयंगलि कुणति भिक्खवृद्धा ॥१३५६॥

उग्गाईयं तु कुलं, पितुवंमादि च तत्थ वि तहेव ।

मल्लसरस्स तमादिण, जाणई मंडलपवेसं ॥१३५७॥

देउलदरिम्भण-भासाउवणयणे मण्डवाइ मृएति ।

जंतुप्पीलणमादि तु, कम्मं तुण्णादियं सिप्पं ॥१३५८॥

अहवा जं सिचिखज्जइ, आयरित्तुवदेसतो तथं सिप्पं ।

जं कीरती सयं तू, तं कम्मे तेसु सव्वेसु ॥१३५९॥

कत्तरिपयोयणद्धा, वत्थु बहुयित्थेरसु तह चेव ।

कम्मेसु य सिप्पेसु य, सम्ममसम्मेसु सुतिअतरा ॥१३६०॥

सव्वेसु भइपंता, णियमा दोसा हवंति विण्णेया ।

आजीवगपिडेसो, एत्तो तु वणीमगं वोच्छं ॥१३६१॥

किं भणियं वणीमे ? त्ति, भण्णति वणि जायणम्मि धातू तु ।

वनीपकदोषः

वणिमगो पायप्पाणं, वणिमो त्ती भण्णए तम्हा ॥१३६२॥

ते पंचहा वणीमग. जायणचित्ती तु होन्ति बोद्धव्या ।

समणा माइण कियणे, अतिही साणा य पंचमया ॥१३६३॥

समणे माइण कियणे, अतिही साणे य जाण पंचसु वि ।

पत्तेयं चउलहुगा, आवत्ती दाणमायामं ॥१३६४॥

मयमादिवच्छगं पिय, वणेति आहारमादिलोभेणं ।

अप्पाण समण-माइण-किमिणा-ऽनिहि-साणभवेसु ॥१३६५॥

णिगंगं सक्क तावस, गेरुय आजीव पंचहा समणा ।

तेसि परिएमणाए, लोभेण वणेइ को अप्पे ? ॥१३६६॥

तच्चण्णिपादि दट्ठं, हुंनंने दातु पीति अणुकूलं ।

साहु तुमे विप्प ! कयं, दाउं जं देसि एवेसि ॥१३६७॥

हुंनंति चित्तरुम्मद्विय च कारुणिय दाणरुणो वा ।

अवि कामगदमेसु वि, ण वि णासइ किंपुण जनीमू ? ॥१३६८॥

मिच्छत्तथिरीकरणं, उगमदोसा व ते पुण करेज्जा ।
 चटुकारऽदिण्णदाणा, पच्चत्थिग मा पुणो ऐतु ॥१३६९॥
 एमेव माहणेसु वि, दिज्जंतं दिस्स वेति अणुकूलं ।
 दोण्हं भणियं दाणं, समणाणं माहणाणं च ॥१३७०॥
 लोणाणुगहकारिसु, भूमीदेवेसु बहुफलं दाणं ।
 अवि णाम वंभवंधुसु, किं पुण छक्कम्मणिरणसु ? ॥१३७१॥
 किमणा उ कुट्टि-कर-पाय-अच्छिमादीसु जुंगिया जे तु ।
 दद्वूण तेसि देन्तं, तस्स अणुकूलं इमं भणति ॥१३७२॥
 किमणेसु दुव्वलेसु य, अवंधया-ऽऽयंक-जुंगियंगेसु ।
 पूयाहज्जे लोए, दाणपढायं हरति देन्तो ॥१३७३॥
 ते चिय एत्थ वि दोसा, कोइ पुण देति दाणमतिहीणं ।
 तत्थ वि अणुप्पयं तू, दाणपतिस्सा इमं भणति ॥१३७४॥
 पाएण देति लोगो, उक्कगारी परिचिए व झुसिए वा ।
 जो पुण अद्धाखिण्णं, अतिहिं पूएति तं दाणं ॥१३७५॥
 कोइ पुण साणभत्तो, भत्तं साणादियाण दिज्जंतं ।
 तस्स य पियं ति भासति, तुममेगो जाणसी दाउं ॥१३७६॥
 अवि णाम होज्ज सुलभो, गोणादीणं तणादि आहारो ।
 छिच्छिक्कारहयाणं, ण य सुलभो होति सुणयाणं ॥१३७७॥
 केलासभवणा एते, आगया गुज्झगा महिं ।
 चरंति जक्खस्स्वेण, पूयापूय हियाहिय ॥१३७८॥
 पूयंति पूयणिज्जा, पूयाएँ हियाय आगया इहइं ।
 लोगस्स हिता एते, पूइयं अहवा हिया होन्ति ॥१३७९॥
 अहवा वि पूयपूया, हिताहिता पूतिता हिता होन्ति ।
 अपूतिता य अहिता, तम्हा खलु पूयणिज्जेते ॥१३८०॥
 एमादी अणुकूले, भणिते सव्वेसि माहणाईणं ।

दाता चित्तेति ततो, मज्झत्यो एस समणो त्ति ॥१३८१॥
 एतेण मज्झ भावो, विद्धो लोए पणामहज्जम्मि ।
 एकेके पुब्बुत्ता, भद्दग-पंताइया दोसा ॥१३८२॥
 दाणं ण होति अफलं, पत्तमपत्ते य सण्णिउज्जंतं ।
 इय विभणिए वि दोसा, पसंसिमो किं पुण अपत्ते ? ॥१३८३॥
 वणिमगपिंदो भणितो, एत्तो वोच्छं तिगिच्छपिंदं तु ।
 सा दुविहा तु तिगिच्छा, सुहुमा तह वायरा चेव ॥१३८४॥
 सुहुमाए मासलहुं, आवत्ती दाण होति पुरिमहुं ।
 वादरतेगिच्छाए, चटलहुगा दाणमायामं ॥१३८५॥
 भिवखादिगतं संतं, पुच्छति रोगी तु ओसहं किंचि ।
 भणइं किमहं येज्जो ?, पढमतिगिच्छा भवे एसा ॥१३८६॥
 येज्जो त्ति पुच्छियव्वो, अत्यावत्तोइ सूतियं एयं ।
 अबुहाण वोद्दणं वा, अयाणमाणाण कतमेतं ॥१३८७॥
 वेति व एरिस दुक्खं, अमुएणं ओसहेण पवणं मे ।
 सहसुप्पइयं च रुयं, वारेमो अट्टमादीहिं ॥१३८८॥
 एसा वित्तिथ तिगिच्छा, दो येयाओ तु सुहुमतेगिच्छं ।
 वादरतेगिच्छं पुण, सतमेव करेति येज्जंतं ॥१३८९॥
 संसोहण संसमणं, णिदाणपरिवज्जणं च जं जत्थ ।
 आगंतुधातुखोमे, व आमए कुणति फिरियं तु ॥१३९०॥
 अस्संजयतेगिच्छे, कीरंते तह य सुहुमकदणम्मि ।
 तहियं तु अणेगविहा, दोसा इणमो पसज्जंति ॥१३९१॥
 अस्संजमजोगाणं, पसंजणं कायघाओ अयगोलो ।
 दुव्वलवग्गाहरणं, अच्चुदए गिण्हणुहाहो ॥१३९२॥
 जग्हा एते दोसा, तग्हा कायव्विया ण हु तिगिच्छा । दारं
 भणितो तिगिच्छिपिंदो, एत्तो कोहादि वोच्छामि ॥१३९३॥

चिकित्सा-
पिण्डः

कोपादयो
दोषाः

क्रोधादीणं कमसो, आहरणा ह्यन्तिमे समासेण ।

हृत्थप्पं गिरिफुल्लिय, रायगिहं चेव चंपा य ॥१३९४॥

क्रोधे क्षपकः

णगरम्मि हृत्थकप्पे, करहुगभत्ते उ खमओ दिट्ठतो ।

क्रोसलदेसे गिरिफुल्लिगामे वणकोट्टकारम्मि ॥१३९५॥

माने क्षुद्रकः

साहूण समुद्धावे, को णु हु अज्जं पए तु साहूणं ।

आणेज्ज इट्ठगातो ?, खुट्ठाऽऽह तहिं अहं आणे ॥१३९६॥

घत-गुलसंजुत्ता वि य, जह आणिय इट्ठगातु खुट्ठेणं ।

सेट्ठंगुलिमादीहिं, णापहिं एत्थ भत्तट्ठं ॥१३९७॥

मायायामा-

रायगिहे धम्मरूपी, असाढभूती तु खुट्ठओ तस्स ।

पाढभृतिः

रायणडगेहपविसण, संभोइय मोदए लंभो ॥१३९८॥

आयरिय उवज्जाए, संवाडय अप्पयस्स अट्ठाए ।

भुज्जो भुज्जो पविसति, काण-कुणी-खुज्जत्थेहिं ॥१३९९॥

उवरितलत्थो य णढो, पासति चित्तेति बुद्धिमं सुट्ठु ।

होच्च णढो सारिक्खो, उवाययो एस वेत्तव्वो ॥१४००॥

चित्ति य उवायमेयं, वाहरिया देमि मोदए वव्वे ।

भणिओ य तओ एज्जमु, दिणे दिणे जाहे कज्जं तु ॥१४०१॥

धूयदुगं संदिसती, हास-खेट्ठ-परिहास-संफासे ।

एतेण समं कुव्वह, जह भज्जति एस अचिरंणं ॥१४०२॥

जदि णामं गिण्हेज्जा, तो वेज्जह मुयसु एय पव्वज्जं ।

ताहि तहक्कय खुभितो, स्यहरणं लिग मुयसु त्ति ॥१४०३॥

गुरु सिट्ठ मोत्तुमातो, दिण्णा वीयाय भणिय णेणं च ।

एसुत्तमपगतीओ, जत्तेणं उवयरेज्जाह ॥१४०४॥

रायगिहे य कयायी, णिम्महिलं णाडगं णडाऽगच्छी ।

ताव विरहम्मि मत्ता, उवरिगिहं दो वि पासुत्ता ॥१४०५॥

वाधाएण पविट्ठो, दिट्ठ विवेळा विरागमावण्णो ।

आयरियगुरुसमीवं, पट्ठित दिट्ठो णडेणं च ॥१४०६॥

इंगितणाए धूयाखरंट पेसियय जीवणं देहि ।
 देमि त्ति रट्टपालं, णाढग णचीय कुमुमपुरे ॥१४०७॥
 कडगादिअत्यदाणं, बहूपडितं तत्थ(नच्च)गम्मि णचंते ।
 भरहो य चणादीया, भरहिही तत्थ य णिवद्धा ॥१४०८॥
 इक्खागवंस भरहो, आयंसचरे य केवलालोओ ।
 हत्थे गहिओ मा कुण, किं भरहो णियत्तो ? पच्चाह ॥१४०९॥
 ण हु तं पऽक्खउ एवं, वेलंबो होति जत्ति णियच्चामि ।
 पंच सता तेण समं, पच्चइता णाढए ढहणं ॥१४१०॥
 एमादि मायपिंडो, ण कप्पती णवरि कारणे कप्पे ।
 गेलण्ण-खमग-पाहुण-थेरादट्ठेवमादीसु ॥१४११॥
 मायापिंडो भणिनो (दारं), एत्तो वोच्छामि लोहपिंडं तु ।
 सो कोहपिंडमादिसु, सब्बत्थऽणुपाति अहव इमो ॥१४१२॥
 लब्भंतं पि ण गिण्हति, अण्णं अमुगं ति अज्ज वेच्छामि ।
 भद्धरसं ति व काउं, गिण्हति खद्धं सिणिद्धादी ॥१४१३॥
 तत्थोदाहरणमिणं, चंपाए छणम्मि को वि खमतो तु ।
 गेण्हति अभिगगं तू, सीहेसरमोदए वेच्छं ॥१४१४॥
 भिक्ख पविट्ठो य तथो, पडिसेहे अण्ण लब्भमाणं पि ।
 सीहेसरमलहंतो, संकिस्सति भावतो अह सो ॥१४१५॥
 सीहेसरगतचित्तो, विसरिसचित्तो य धम्मलाभो त्ति ।
 वेई सीहेसरए, सूरत्थमिण वि हिंइ तु ॥१४१६॥
 सट्ठऽट्ठरत्त केसरभायणभरणं च पुच्छ पुरिमहे ।
 उवओग चन्दगोयण, साहु त्ति विगिंचणे णाणं ॥१४१७॥
 कोहादीणं कमसो, एमेते वण्णिया उ आहरणा ।
 एतेसिं चिय कमसो, आवत्ती दाण वोच्छामि ॥१४१८॥
 कोहे माणे चतुलहु, आवत्ती दाण होइ आयामं ।
 मायाए मासगुरु, आवत्ती दाण भत्तेकं ॥१४१९॥

सोने सिंहकेस
 रकः छपकः-

संस्तवदोषः

लोभे चउगुरुणा तू, आवत्ती दाण होयऽभत्तद्वे । दारं ।
 संशुणण संथवो तू, शुणणा वंदणममेगद्वे ॥१४२०॥
 दुविहो य संथवो खलु, संवंधी वयणसंथवो चैव ।
 एक्केको पुण दुविहो, पुच्चि पच्छा य णायव्वो ॥१४२१॥
 संवंधे पुच्च दुविहो, इत्थी पुरिसं य होति णायव्वो ।
 एमेव य पच्छा वी, आवत्ती दाण वोच्छामि ॥१४२२॥
 इत्थीए चतुगुरुणा, पुरिसेन चतुल्लह मुणेतव्वा ।
 चउगुरुण तु चउत्थं, चउल्लहए दाणमाचामं ॥१४२३॥
 वयणे वि पुच्च दुविहो, इत्थी पुरिसं य होति णायव्वो ।
 एमेव य पच्छा वी, आवत्ती दाण वोच्छामि ॥१४२४॥
 इत्थीए मासगुरुं, आवत्ती दाण होति भत्तेकं ।
 पुरिसं मासलहं तू, आवत्ती दाण पुरिमद्वं ॥१४२५॥
 संवंधे पुच्चसंथवो, साय-पियादी तु होति णायव्वो ।
 सामुय-समुरातीओ, संवंधीसंथवो पच्छा ॥१४२६॥
 आयव्वं च पयव्वं, णाउं संवंधती तयणुखं ।
 मम माता एरिसिया, ससा व धूया व णत्तादी ॥१४२७॥
 अद्धी दिट्ठीपण्हव, पुच्छा कहणं ममेरिसी जणणी ।
 थणखेवो संवंधो, विह्वानुण्हाय दाणं च ॥१४२८॥
 एसेव य पुरिसेनु वि, पियभातादीहि होति संवंधो ।
 एमेव पच्छसंथव, अद्धिनि दिट्ठादि पुच्छादी ॥१४२९॥
 पच्छासंथवदोसा, सामुय विह्वानुधूयदाणं च ।
 भज्जा मम एरिसिया, सज्जं वातो व भंगो वा ॥१४३०॥
 संवंधे संथवेसो, एत्तो वोच्छामि संवंधं वयणे ।
 पुच्चि पच्छा व तहा, संशुणणे कुणति दाताए ॥१४३१॥
 गुणसंयवेण पुच्चं, संतासंतेण जो शुणेज्जाहि ।
 दातारसदिण्णम्मि, सो वयणे संथवो पुच्चि ॥१४३२॥

सो एसो जरस गुणा, पयरंति अवारिया दसदिसाम् ।
 इहरा कहामु मृव्वति, पचवखं अज्ज दिट्ठो सि ॥१४३३॥
 गुणसंयवेस पच्छा, संतासंनेण जो धुणेज्जाहि ।
 दातारं दिण्णम्मी, सो पच्छासंयवो वयणे ॥१४३४॥
 विमलीकय पे चवसूं, जहत्यनो वियरिया गुणा तुज्झं ।
 आसि पुरा पे संका, इदाणि णीसंक्रियं जायं ॥१४३५॥
 तत्थ वि भद्दग-पंता, दोसा तह चेव होंति णायव्वा ।
 भणिएस संयवो तू, (दारं) विज्जा-मंते अतो वोच्छं ॥१४३६॥
 विज्जा-मंते चतुलहु, आयत्ती दाण होति आयामं ।
 विज्जा-मंतविसेसं, उल्लिगेऽहं समासेणं ॥१४३७॥
 विज्जा-मंतविसेसो, विज्जित्थी पुरिसो होति मंतो तु ।
 अहव ससाहण विज्जा, मंतो पुण पडियसिद्धो तु ॥१४३८॥
 विज्जाए उ णिदरिसणं, जह कोई भिच्छुवासयो पत्तो ।
 साहण पिडियाणं, अह उल्लावो इमो तत्थ ॥१४३९॥
 इय पंतभिच्छुवासो, साहण ण देति नत्थ भणएको ।
 जइ इच्छह विज्जाए, यय-गुल-वत्थाणि दावेमि ॥१४४०॥
 पेच्छामो त्ति य भणिए, गंतुं विज्जाभिमंतिओ वेति ।
 किं वेमि ? त्ती घन-गुल-वत्थाणि दिण्ण साहरणं ॥१४४१॥
 अण्णेहि य सो भणिओ, किह ते दिण्णं ति भत्त-पाणादी ? ।
 तो वेति तगो रुट्ठो, केण हितं ? केण मुट्ठो मि ? ॥१४४२॥
 पटिविज्ज थंभणादी, सो वा अण्णो व से करेज्जाहि ।
 पावाजीवी मायी, कम्मणकारी य गहणादी ॥१४४३॥
 मंतम्मि उदाहरणं, पाडलिपुत्ते मुहंडराइस्स ।
 उप्पण्ण सीसवेदण, पालिचयरुहण ओमज्जे ॥१४४४॥
 जह जह पदेसिणी जाणुयम्मि पालिचयो भमादेत्ति ।

विद्या-मन्त्र-
दीवी

विद्या-मन्त्रयो-
विशेषः

विद्यायां शिक्ष-
पाराकः

मन्त्रे पादलिप्त-
मुहंडराजी

तह तह सीसे वियणा, पणस्सति मुंढरायस्स ॥१४४५॥
 मंतेणं अभिमंतिव, तह चेव दवाव दिज्ज कोयिं तु ।
 तत्थ वि ते चिय दोसा, पडिमंतादी इमे होन्ति ॥१४४६॥
 पडिमंतयंभणादी, सो वा अण्णो व से करेज्जाहिं ।
 पावाजीवी मायी, कम्मणकारी य गहणादी ॥१४४७॥
 विज्जा-मंताभिद्विया, (दारं) अहुणा वोच्छामि चुण्ण-जोगादी ।
 वसिकरणादी चुण्णा, अन्तद्धानंजणादीया ॥१४४८॥
 चुण्णे जोगे चउलहु, आवत्ती दाणमेत्थं आयामं ।
 णिदरिसणं दुण्ढं पी, उल्लिहेऽहं समासेणं ॥१४४९॥
 दिट्ठंतो चुण्ण-जोगं, जह कुसुमपुरम्मि केति आयरिया ।
 जंघावलपरिहीणा, ओमे सीसस्स तु रहम्मि ॥१४५०॥
 कहंयंति चुण्ण-जोगा, अंतद्धानादि तत्थ दो खुट्ठा ।
 पच्छण्णटिय णिसामे, अवधारे अंजणं पक्कं ॥१४५१॥
 वीसज्जिया वि साहू, गुरुहिं देसंत खुट्ठग णियत्ता ।
 आयरिएहिं य भणिता, दुदु कयं जं णियत्ता मे ॥१४५२॥
 भिक्खे परिहायंते, थेराणं ओमे तेसि देताणं ।
 किं ओम गुरुणं तू, कुव्वामो ? खुट्ठ सामत्थे ॥१४५३॥
 कुणिमो अंतद्धानं, दव्वे मेलेत्तु अजियंजणया ।
 सह भोज्ज चंदगुत्ते, ओमोदरियाएँ दोव्वल्लं ॥१४५४॥
 चाणक पुच्छ इट्ठालचुण्ण दारपिहणं तु धूमो य ।
 दट्ठं कुच्छ पसंसा, थेरसमीवे उवालंभो ॥१४५५॥
 एवं वसिकरणादिसु, चुण्णेषु वसीकरेत्तु जो तु परं ।
 उप्पाएत्तो पिंडं, सो होती चुण्णपिण्डो तु ॥१४५६॥
 जे विज्ज-मन्तदोसा, ते चिय वसिकरणमादिचुण्णेहिं ।
 एगमणेगपयोसं, कुज्जा पत्थारयो वा वि ॥१४५७॥

चूर्ण-योग-मूल-
कर्मदोषाः

चूर्णं
छुल्लकद्वयम्

भणिणस चुण्णपिण्डो, (दारं) अहुणा वुच्छामि जोगपिंडं तु ।

तद्वियं जोग अणेगा, इणमो तु संपवक्खामि ॥१४५८॥

योगः

सूभगं-दोभगकरा, जोगा आहारिमा य इयरे य ।

आयंस धूववासो, पायपलेवायिणो इतरे ॥१४५९॥ .

तत्याहरणं इणमो, अणहारिमपादलेवजोगम्मि ।

आभीरगविसयम्मी, जह कत सुण तावसेहिं तु ॥१४६०॥

योगे मद्य-
द्वेषिणः
सायसाः

णदि कण्ह वेण्ण दीये, पंच सया तावसाण णिवसंति ।

पव्वदिवसेसु कुलवड, पालेवे लिप पाए तु ॥१४६१॥

पाउगदुरुद्ध सलिलुप्परेण उत्तरिड एति णगरं ति ।

आउट्ट लोग पूया, पच्चक्खा तेते देव चि ॥१४६२॥

जण सावगाण खिसण, तद्वियं तु वडरसामिमाडलया ।

आयरियअज्जसमिता, तेसिं च णिवेदियं तेहिं ॥१४६३॥

तेहिं भणिया य वचह, ते मातिट्टाणि पायलेवेणं ।

णतिमुत्तरंति सगिहे, णेउसिणोएण घोव्वह णं ॥१४६४॥

तेहिं य सगिहे णेउं, पाय वला धोयऽणिच्छमाणाणं ।

किं जाणति लोगो ? ची, दिण्णं विणएण बहुफल्यं ॥१४६५॥

पडिलाभिय वणंता, णियुद्ध णदिकूल मिलिय समिया य ।

विम्बिय पंच सता तावसाण पव्वज्ज साहा य ॥१४६६॥

एमादीजोगेहिं, आउट्टावेणु एसती पिण्डं ।

सो ण वि कल्पे (दारं) एत्तो, वोच्छामी मूलकम्मं तु ॥१४६७॥

मूलकर्म

दुविहं तु मूलकम्मं, गव्वादाणे तहेव परिसाडे ।

दुविहे वि मूलकम्मे, पच्छित्तं होति मूलं तु ॥१४६८॥

आदाणे अहिगरणं, पडिवंधो छोभगादिदोसा य ।

पाणवह साहणम्मि, छोभग पडिणीय उट्टाहो ॥१४६९॥

इय मूलकम्मेणं, पिंडो उप्पादिओ ण कप्पति तु ।

उप्पातणेस भणिया, गवेसणा चेव य समत्ता ॥१४७०॥ दारं ।

एवं तु गविद्विस्सा, उगमउपायणाविमुद्धस्स ।

गहणविमोद्विमुद्धस्स होनि गहणं तु पिदस्स ॥१४७१॥

उगमदोस गिहीतो, उपायण होइ समणउत्थाणा ।

ग्रहणपणा

गहणेसणाए दोसे, आयपरसमुट्ठिए वोच्छं ॥१४७२॥

दोणि वि समणसमुत्था, संकित नह भावतोऽपग्णियं च ।

सेसा अट्ट वि णियमा, गिहिणो तु समुट्ठिए जाण ॥१४७३॥

सा गहणेसण चतुहा, णासं टवणा य दव्वं भावे य ।

दव्वं वाणरजूहं, सच्चं वचव्व वित्थरयो ॥१४७४॥

दव्वम्मि एस भणिता, भावे गहणेसणं तु वोच्छामि ।

दसहि पदेहिं तुद्धं, संकितमादी इमेहिं तु ॥१४७५॥

ग्रहणपणा

दशमा

संकित मक्खित णिक्खित, पिहित साहरण दायगुम्मीसे ।

अपरिणय लिक्त छड्डिय, एसणदोसा दस ह्वेति ॥१४७६॥

संकाए चउभंगो, पढमो गहणे य भोयणे चेव ।

शक्तिदोषः

वित्तिओ गहणे ण भोयणे, तत्तिओ पुण संकितो भोगे ॥१४७७॥

शक्त्यवतुर्भूमी

णीसंकितो तु चरिमे, किह पुण संका ह्वेज्ज ? जह कोई ।

भिवस्स पविट्ठो लद्धम्मि, हिमभिवस्सं विगिचेति ॥१४७८॥

किण्णु हु खद्धा भिवस्सा, लद्धा ? ण य तरति पुच्छिउं तहियं ।

हिरिमं इति संकाए, भुंजति इह संकितो चेव ॥१४७९॥

वीएण गहिय संकिय, विगडन्तऽन्ने य णवरि संवाहे ।

पगयं पहेणगं वा, सोउं णिस्संकितो भुंजे ॥१४८०॥

णीसंकगाहि तइओ, विगडेन्तो णिसम्ममणसंवाडं ।

संका पुणाइ जारिस, लद्ध मए अमुगगेहम्मि ॥१४८१॥

मइती भिवस्सा तारिस, एतेहि वि लद्ध किण्ण होज्जाहि ? ।

णीसंकिय काऊणं, भुंजति तं संकितो चेव ॥१४८२॥

पढमो दोमुं वि, लग्गो, वित्तिओ पुण गहणे भोयणे तइतो ।

जं संकिनमावण्णो, पणुवीसा चरिमए सुद्धो ॥१४८३॥
 छउमत्थो सुतणाणी, गवेसती उज्जुयं पयत्तेणं ।
 आवण्णो पणुवीसं, सुतणाणपमाणतो सुद्धो ॥१४८४॥
 साह सुतोवयुत्तो, सुतणाणी जइ वि गिण्हइ अमुद्धं ।
 तं केवेली वि भुंजति, अपमाणं सुयं भवे इहरा ॥१४८५॥
 सुत्तस्सं अण्पमाणे, चरणाभावो ततो य मोक्खस्स ।
 मोक्खाभावो चिय, पयत्तदिक्खा णिरत्था य ॥१४८६॥
 सोलस उगमदोसा, णव एसणदोस संक्रमेतूण ।
 पणुवीसेए दोसा, संकियमासंकिओ वोच्छं ॥१४८७॥
 जइ संका दोसकरी, एवं सुद्धं पि होति तु अमुद्धं ।
 णीसंकमेसियं ति व, अणेसणिज्जं पि णिहोसं ॥१४८८॥
 भण्णति संकियभावो, अविसुद्धो अपढितेकतरपक्खे ।
 एसि पि कुणयऽणेसि, अणेसिमेसि विमुद्धो तु ॥१४८९॥
 णिस्संक फाउ तम्हा, भोत्तब्बं संकियं भणितमेयं । दारं ।
 मक्खितमिदाणि वोच्छं, मक्खितं जं होति संसत्तं ॥१४९०॥
 दुविहं च मक्खितं खलु, सच्चित्तं वेव होइ अच्चित्तं ।
 सच्चित्तं तत्थ तिहा, पुढवी आऊ य वणकाए ॥१४९१॥
 पुढवीससरक्खेणं, हत्थे मत्ते व सुयत्ते पणगं तु ।
 आवत्ती दाणं पुण, णिव्वितियं होति दातब्बं ॥१४९२॥
 फहममक्खियमोसे, लहुगो णिम्मीसे होन्ति लहुगा तु ।
 लहुमासे पुरिमहुं, चतुलहुए होति आयामं ॥१४९३॥
 ससणिद्धुदउल्ले या, पुर-पच्छाफम्म मक्खियं चतुहा ।
 उक्कुट्ट-पिट्ट-कुवकुसमक्खितमेवादि वणकाये ॥१४९४॥
 ससणिद्ध हत्थमत्ते, पणगं आवत्ति दाण णिव्विगइं ।
 उदउल्ले मासलहुं, आवत्ती दाण पुरिमहुं ॥१४९५॥

अक्षितशेषः

पुरकम्म पच्छकम्मे, आवत्ती चतुलह् मुणेतव्वा ।
 दाणं आयामं तू, वणकाय अतो तु वोच्छामि ॥१४९६॥
 उक्कट्ट-पिट्ट-मक्खिय, परित्तहत्थे य मत्त सच्चित्ते ।
 मासलह् आवत्ती, दाणं पुण होति पुरिमह् ॥१४९७॥
 एते चैव उ मक्खिए, हत्थे मत्ते य होन्तऽणन्तेसु ।
 आवत्ती मासगुरुं, दाणं पुण होति भत्तेक्कं ॥१४९८॥
 छिंदंती एव सागं, छिंदंती एव जं रसोलित्तं ।
 उक्कट्टमक्खितेतं, परित्तऽणन्तेण वा होज्जा ॥१४९९॥
 सेसेहि तु काएहिं, तीहि वि तेऊ-समीरण-तसेहिं ।
 सच्चित्तमीसएण व, मक्खित्त ण विवज्जण किंचि ॥१५००॥
 सच्चित्त मक्खियम्मि उ, हत्थे मत्ते य होति चउभंगो ।
 पढमम्मि दो वि मक्खिय, हत्थो वितियम्मि ण वि मत्तो ॥१५०१॥
 ततिए मत्तो मक्खित्तो, ण वि हत्थो चरिमए ण एक्को वि ।
 आदितिए पडिसेहो, चरिमो भंगो अणुण्णातो ॥१५०२॥
 अच्चित्तमक्खित्त दुहा, गरहितदव्वेण वा वि इतरंणं ।
 गरहित होति दुहा तू, लोगे तह उभययो वा वि ॥१५०३॥
 मंस-वस-सोणिया-ऽऽसव-लमुणादी गरहिएस लोगम्मि ।
 मुत्तपुरीसादीहिं, गरहियमेयं भवे उभए ॥१५०४॥
 दुविहे तु गरहिए तू, आवत्ती चउलह् मुणेतव्वा ।
 दाणं आयामं तू, अगरहितेतो पक्खामि ॥१५०५॥
 अगरहिय कूरकुसणं, गोरस-यत-तेल्लमादीहिं जं तु ।
 संसत्तमसंसत्तं, दुविहं पि य होति णायव्वं ॥१५०६॥
 अच्चित्तमक्खियम्मी, चउसु वि भंगेसु होति भयणा तु ।
 अगरहिएण तु गहणं, पडिसेहो गरहिए होति ॥१५०७॥
 संसज्जिमेहिं वज्जं, अगरहिएहिं पि गोरसद्वेहिं ।
 मधु-यत-तेल्ल-गुलेहि य, मा मच्छि-पिवीलियावाओ ॥१५०८॥

गोरससंसत्ते या, घत-तेछ-गुलादि-कीडिसंसत्ते ।
 चतुल्लुगा आवत्ती, दाणं पुण होति आयामं ॥१५०९॥
 लोड्यगरहित मज्जा-मंस-वसादीहिं मक्खियं जं तु ।
 नवरं पुराण भाविअ, देसिं व पडुच्च गहणं तु ॥१५१०॥
 दोहिं पि गरहिएहिं, मुत्तुच्चारइ होड अगगहणं ।
 मक्खित भणितं एयं, एत्तो वोच्छामि णिक्खित्तं ॥१५११॥
 णिक्खित्तं ठवियं ति य, एगद्धं ठाणमग्गणा एत्थं ।
 तं ति विह होति ठाणं, सच्चित्तं मीस अचित्तं ॥१५१२॥
 एत्थं चतुभंग भवे, सच्चित्तादी अणेगह इमो तु ।
 सच्चित्तं सच्चित्ते, सच्चित्त मीसे वडच्चित्ते वा ॥१५१३॥
 मीसं वा ससच्चित्ते, मीसं मीसे व होति णिक्खित्तं ।
 चित्तेणं मीसेण य, एवेक्को होति चउभंगो ॥१५१४॥
 अहुणा चित्ताचित्ते, चित्तं चित्तम्मि होति णिक्खेवो ।
 चित्तं वा अचित्ते, अचित्त चित्तोभयमचित्तो ॥१५१५॥
 अहुणा मीसं मीसे, मीसमचित्ते अचित्त मीसम्मि ।
 अचित्तं अचित्ते, ततिएसो होति चतुभंगो ॥१५१६॥
 चतुभंगेसेतेसुं, संजोगाऽणेगहा मुणेयव्वा ।
 पुढवादिएसु छस्सु वि, काएसु सठाणे परठाणे ॥१५१७॥
 सच्चित्तपुढविकाए, सच्चित्तो चेव पुढवि णिक्खित्तो ।
 सच्चित्ते अचित्तो, अचित्ते वा वि सच्चित्तो ॥१५१८॥
 अच्चित्ते अच्चित्तो, सट्ठाणे एस होति चउभंगो ।
 परठाणे पंचऽण्णे, आरुमादीसिमे होन्ति ॥१५१९॥
 सच्चित्तपुढविकाओ, सच्चित्ताउम्मि होति णिक्खित्तो ।
 सच्चित्तो अच्चित्ते, अच्चित्तो चेव सच्चित्ते ॥१५२०॥
 अच्चित्तो अच्चित्ते, एवं सेसेसु तेउमादीसुं ।
 संजोगा णेतज्जा, पंचसु परठार्णे चउभंगो ॥१५२१॥

निश्चित्तोपः

एमेव आउ-तेऊ-वाउ-वणस्सति-तसाण चतुभंगा ।
 एक्केक्के विण्णेया, छ च्चतुभंगाण संजोगा ॥१५२२॥
 चित्ते सच्चित्तेणं, ते छत्तीसं हवंति संजोगा ।
 अच्चित्तमीसएण वि एवतिया चैव संजोगा ॥१५२३॥
 मीसे अच्चित्तेण वि, एवतिय च्चिय हवंति संजोगा ।
 तिण्णि वि छत्तीसा तू, मिलिया अट्टत्तरसयं तु ॥१५२४॥
 अहवण सच्चित्तमीसा, य एगयो एगयो य अच्चित्तो ।
 एत्थं चतुभंगो तू, तत्थाऽऽदिति ए कदा णत्थि ॥१५२५॥
 जं पुण अचित्तदव्वं, णिक्खिप्पति चैयणेसु कायेसु ।
 तहिं मग्गणा तु इणमो, अणंतर परंपरा होति ॥१५२६॥
 चित्तपुढविद् अणंतर, ओगाहिमगाइ होति णिक्खित्तं ।
 होती परंपरं पुण, पिढ्ढगयं जं तु पुढविट्ठियं ॥१५२७॥
 उदगमणंतर णवणीयमादि पारंपरं तु गावादी ।
 ते उ अणंतर पारंपरं य दुयगा इमे सत्त ॥१५२८॥
 विज्झायमुम्भुरिं गालमेव अप्पत्तपत्तसमजाले ।
 बोलीणे सत्त दुगा, एते तु अणंतर परं य ॥१५२९॥
 विज्झाउ च्चि ण दीसति, अग्गी दीसति य इंधणे छूढे ।
 छारुम्मीसा पिगल, अगणिकणा मुम्भुरो होति ॥१५३०॥
 णिज्जाला हिलिहलया, इंगाला ते भवे मुणेतव्वा ।
 होति चउत्थो भंगो, ते जालाऽपत्तपिढ्ढं तु ॥१५३१॥
 पंचम पत्ता पिढ्ढं, छट्ठम्मि य होति कण्णसमजाला ।
 सत्तमए समतीया, अणंतरा होति सत्तसु वी ॥१५३२॥
 पारंपर पिढ्ढादिसु, अगणीघट्टादि तन्ध दोसा तु ।
 भयणा तु जंतुल्लिसु, उणमो तु तहिं मुणेयव्वा ॥१५३३॥
 पासोलित्त कडाहं, परिसाडी णत्थि तं पि य विसालं ।
 सो वि य अचिरच्छूढो, उच्छुरसो णाइउत्तिणो य ॥१५३४॥

गहणमद्यद्विय कण्णे, घट्टित छारादिपडण अगिगव्हो ।
 उत्तिणोदगस्स सुल्लरसपरिणामिघ गहणऽणच्छुत्तिणे ॥१५३५॥
 दुविह विराहण उत्तिणे, छट्ठण हाणी य भाणमेदो य ।
 अच्छुत्तिणातो ण वेप्पति, जंतोलित्तेस जयणा तु ॥१५३६॥
 वाउक्खिचाणंतर, पप्पडिगादी तु होति णायव्वा ।
 वरिय दत्तिपूरिओरि, पत्तिद्विय परंपरं होति ॥१५३७॥
 हरियादि अणंतर पूरियाइ पारंपरं पिहुडमादी ।
 गोणादिपिट्ठ पूवाअंतरं भग्गकुत्तिगितरं ॥१५३८॥
 सव्वं ण कप्पएयं, णिविखत्त समासतो समक्खत्तं ।
 पुढवादीणं एत्तो, आवत्तो दाण वोच्छामि ॥१५३९॥
 पुढवादी जाव तसे, अणंतवणकाय मोत्तु णिविखत्ते ।
 संति अणंतर लहुगा, परंपरे होति मासलहुं ॥१५४०॥
 चतुलहुए आयामं, मासलहु दाण होति पुरिमहुं ।
 एयं सच्चित्तम्मि, भणियं मीसे अतो वोच्छं ॥१५४१॥
 एतेसु चैव पुढवादिएसु मीसे अणंतरे लहुओ ।
 होति परंपरं पणगं, दाणं एत्तो तु वोच्छामि ॥१५४२॥
 लहुमासे पुरिमहुं, पणगे पुण दाण होति णिविगतिं ।
 वणकायमणंतरेसुं, आवत्तो दाण वोच्छामि ॥१५४३॥
 वणकायअणंतरेसुं, णिविखत्त अणंतरे तु चतुगुरुगा ।
 होति परंपरि गुरुओ, दाणं तु अतो तु वोच्छामि ॥१५४४॥
 चतुगुरुए तु चउत्थं, गुरुमासे दाणमेगमत्तं तु ।
 आवत्तो दाणं पि य, पिहियम्मि अतो उ वोच्छामि ॥१५४५॥
 पिहियार्णताऽणंतर, परंपरे चैव होति गुरुपणगं ।
 लहुपणगं तु परित्ते, दोसु वि दाणं तु णिविगती ॥१५४६॥
 आवत्तो दाणे वा, पुढवादीणिविखत्तं भणियं तु ।
 एत्तो समासयो च्चिय, पिहितदारं पक्खामि ॥१५४७॥

पिहितदोषः

सच्चित्तादिषु अच्चित्तपिहित्य चतुर्भंग तद् य संजोगा ।
 जह भणिया णिक्खित्ते, तद् चेव य होन्ति पिहिते वि ॥१५४८॥
 सच्चित्त मीस एक्को, एक्कं तोऽच्चित्त एत्थ चउभंगो ।
 आदिदुवे पडिसेदो, ततिए भंगस्मि मग्गणया ॥१५४९॥
 अच्चित्त सच्चित्तेणं, अतिरं सतिरं च जं भवे पिहितं ।
 पुढवादिपसु छसु वि, लोद्दादी अतिर पुढवीण ॥१५५०॥
 पच्छिय-पिहुडादिऽतिरं, ओगाहिमगादिऽणंनरं होति ।
 वद्धणियादि परंपर, अगणिकाए इमं होति ॥१५५१॥
 अतिरं अंगाराई, तदियं पुण संनरो सरावादी ।
 तत्थेव अतिर वायू, परंपरो वत्थिणा पिहिते ॥१५५२॥
 अइरं फलादिपिहित्यं, वणस्मि इतरं तु पच्छि-पिहुडादी ।
 कच्छवसंचारादी, अतिरतिरं पच्छियादीहि ॥१५५३॥
 तइए भंगे मग्गण, भणिएस चउत्थभंगभयणा तु ।
 अच्चित्त अच्चित्तेणं, पिहिए का भयण ? सुणसु इमा ॥१५५४॥
 चतुर्भंगो पिहिएणं, गुरुयं गुरुएण लहुअ (गुरुअ) लहुएणं ।
 लहुयं गुरुएण तद्वा, लहुयं लहुएण चरिमो तहिं गज्जो ॥१५५५॥
 पुढवादीणं कमसो, आवत्ती दाण जह तु णिक्खित्ते ।
 आयविराहण गुरुयं, ति कातु णवरं तु चउगुरुया ॥१५५६॥
 एत्थ उ दाण चतुत्थं, एत्तो वोच्छामि साहरणदारं ।
 साहरणं उक्किरणं, विरयणं चेव एगट्ठं ॥१५५७॥
 मत्तेण जेण दादिति, तत्थ अदेज्जं तु होज्ज जं दव्वं ।
 तं साहरितुं अण्णहिं, मत्तेणं देइ साहरणा ॥१५५८॥
 सा पुण छसु णातव्वा, सच्चित्तमीसा तहंव अच्चित्ता ।
 एत्थ वि जह णिक्खित्ते, भंगा संजोग तद् चेव ॥१५५९॥
 सच्चित्तमीस आदिछपसु दुसु णत्थि मग्गण विवेगो ।
 ततियस्मि मग्गणा त्, छसु भोमादीसु साहरणे ॥१५६०॥

संस्कृतशेषः

चरिमे भंगे भयणा, जं दुहमच्चित्त का तहिं भयणा ? ।
 भण्णइ सुणसु तहियं, चउभंगो होति इणमो तू ॥१५६१॥
 सुक्के सुकं पढमं, सुक्के उल्लं तु वितियओ भंगो ।
 उल्ले सुक्खं तइओ, उल्ले उल्लं चउत्थो तु ॥१५६२॥
 एक्केक्के चउभंगो, सुक्कादीएसु चउसु भंगेसु ।
 थोये थोवं थोये, बहुयं बहु थोव बहु बहुगं ॥१५६३॥
 जत्थ तु थोये थोवं, सुक्खे उल्लं च लुभति तं गइअं ।
 जति तं तु समक्खित्तं, थोवाहारं दलइ मत्तं (अन्नं) ॥१५६४॥
 सेसेसु तीसुं पी, दाता भंगेसु होति णातन्वो ।
 थोव बहुं बहुग थोवो, बहु बहुगो चेव इणमो तु ॥१५६५॥
 उक्खेवे णिक्खेवे, महल्लमाणम्मि लुद्ध वह डाहो ।
 छक्कायवहो य तहा, अचियत्तं चेव वोच्छेदो ॥१५६६॥
 थोये थोवं छुहं, सुक्खे उल्लं तु उल्ले सुक्खं तु ।
 बहुगं तु अणाइण्णं, कइदोसो सो त्ति कातूणं ॥१५६७॥
 साहरणेयं भणियं, आवत्तो दाण जइ तु णिक्खित्ते ।
 दायगदारं अहुणा, समासओ इं पक्खत्तामि ॥१५६८॥
 बाले बुद्धे मत्ते, उम्मत्ते वेविण य जरिण य ।
 अंधेळए पगलिए, आरुहे पाउयाहिं च ॥१५६९॥
 हत्थंदु-णियलवद्धे, विवज्जिए चेव हत्थ-पाएहिं ।
 तेरासि सुव्विणी बालवच्छ भुंजंति घुमुल्लंती ॥१५७०॥
 भज्जेन्ती ॥ दलेन्ती, कंडेन्ती चेव तइ य पीसेन्ती ।
 पिज्जंती रुंचंती, कत्तंती पगइमाणी (पमइमाणी) य ॥१५७१॥
 छक्कायवमाइत्था, समणट्ठा णिक्खित्तित्तु ते चेव ।
 ते चेवागाहेन्ती, संवट्ठेताऽऽरभंती य ॥१५७२॥
 संसत्तेण तु दव्वेण लिच्चइत्था य लिच्चमत्ता य ।

वायकदोषः

ओयत्तेन्ती साहारणं च देन्ती य चोरिययं ॥१५७३॥
 पाहुडियं च द्येन्ती, सपच्चवाया परं च उद्दिस्स ।
 आभोग अणाभोगेण दलंती वज्जणिज्जा उ ॥१५७४॥
 एतेसि दायगाणं, गहणं केसिचि होति भइयव्वं ।
 केसिची अगाहणं, नप्पडियवखे भवे गहणं ॥१५७५॥
 एते दायगदोमा, एतेहिं दिज्जमाण ण वि कप्पे ।
 जे तु अकारणं गेहे, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१५७६॥
 वाले बुद्धे सत्ते, उम्ममे वेत्ति ए य जरिण य ।
 एतेसि मासल्लहं, आवत्ती दाण पुरिमहं ॥१५७७॥
 अंधेह-पगळियादी, जाव तु दारं तु बालवच्छ चि ।
 पत्तेयं चतुमुत्ता, दाणं पुण होयअत्तहं ॥१५७८॥
 सुंजण-सुमुलेन्तीए, आवत्ती चतुल्लहं सुणेयव्वा ।
 दाणं आयामं ती, भज्जणमादी अतो वोच्छं ॥१५७९॥
 भज्जन्ती य दलेन्ती, जाव तु छवकायवगहत्थ चि ।
 समणहा ते चेव तु, णिक्खिव आगाह वट्ठन्ती ॥१५८०॥
 एत्थ तु विमरिसदाणं, पच्छित्तं होति कायणिक्कगं ।
 सेसेसुं दारंसुं, चतुल्लहगा दाणमायामं ॥१५८१॥
 एते दायग भणिता, एत्तो उम्मीसयं पवक्खामि ।
 उन्मिथदोषः तं तिह सचित्त मीसग, अच्चित्तेणं च उम्मीसं ॥१५८२॥
 जह चेव य संजोगो, कायाणं हेट्ठओ तु साहरणे ।
 तह चेव य उम्मीसे, होति विभागो निरवसेसो ॥१५८३॥
 चोएति को विसेसो, साहरणुम्मीसयाण दोण्हं पि ?
 भण्णति साहरणं तू, भिक्खव्हा भत्तयं रेये ॥१५८४॥
 उम्मीसं पुण दायव्वयं च दो वेत्ते मीसितुं देज्जा ।
 धीय हरियाइएहिं, जह ओदण-कुसणमादीणि ॥१५८५॥
 तं पि य सुक्खे सुक्खं, भंगा चत्तारि जह तु साहरणे ।

अप्पवहुए वि चउरो, तहेव चाइण्णाइण्णं ॥१५८६॥

उम्मीस भणियमेयं, एत्तो वोच्छामि परिणयं दुविहं ।

अपरिणतदोषः

दव्वे भावे य तहा, दव्वे पुढवादि छवकं तु ॥१५८७॥

जीवत्तम्मि अविगते, अपरिणयं परिणयं गते जीवे ।

दिट्ठंनो दुद्ध दही, इय अपरिणयं परिणयं चेव ॥१५८८॥

दव्वे अपरिणयम्मी, पच्छित्तं होति कायणिप्फण्णं ।

भावे अपरिणतं पुण, एत्तो वोच्छं समासेणं ॥१५८९॥

मज्झिमुगादिणं तू, अहवा अण्णेहि होति सामण्णं ।

तत्थेगस्स परिणतो, भावो देमि त्ति साहुस्स ॥१५९०॥

सेसाण ण वि परिणयो, अपरिणयं भावनो भवे एयं ।

अहवा वि दाणमण्णं, अपरिणयं भावनो होनि ॥१५९१॥

संपादग हिंदंतो, एगस्स गणम्मि परिणयं एसी

वित्तिण तु परिणमती, नं पि अवेत्तव्व मा कलहो ॥१५९२॥

पढमिल्लुग भावम्मी, अप्परिणयगेण्णे तु लहुमासो ।

तस्सावत्ती भवति, दाणं पुण होति पुरिमहुं ॥१५९३॥

भणित अपरिणयमेयं, एत्तो वोच्छामि लित्तदारं तु ।

लित्तदोषः

लित्तम्मि जत्थ लेवो, लब्भति कुसणाभिदव्वस्स ॥१५९४॥

नं खलु ण गेण्हियव्वं, मा तहियं होज्ज पच्छकम्मं तु ।

तग्हा च अलेवकडं, णिप्पावादी गहेतव्वं ॥१५९५॥

इति उदिते चोएई, जदि पच्छाकम्मदोस एवं तु ।

तो ण वि भोत्तव्वं चिय, जावज्जीवाए भणति गुरु ॥१५९६॥

को कल्लाणं नेच्छति, आवस्सगजोग जदि ण हायंति ।

तो अच्छतु मा भुंजतु, अह ण तरे नत्थ भंगज्झा ॥१५९७॥

संसद्वहत्य-मत्ते, सव्वम्मी सावसेस भंगज्झा ।

गहणं तु सावसेसे, सेसयभंगेसु भयणा यु ॥१५९८॥

छर्दितदोषः

प्रासेपणा

संसत्तहत्थ-मत्ते, लिच्चे लहुगा तु दाणमायामं ।
 अवसेस लि....उ, दाणं पुण होति पुरिसद्वं ॥१५९९॥
 लिच्चे ति गतं एयं, एत्तो वोच्छामि छद्दियं अहुणा ।
 तं पि तिह छद्दियं तू, सच्चित्त मीसं च अच्चित्तं ॥१६००॥
 छद्दिणं चउलहुगा तू, आवत्ती दाण होति आयामं ।
 अद्व सच्चित्तादीणं, आवत्ती कायणिप्फणं ॥१६०१॥
 सच्चित्त मीसए या, चउभंगो छट्ठणम्मि इत्थ भवे ।
 चउभंगे पडिसेहो, गहणे आणादिणो दोसा ॥१६०२॥
 उसिणस्स छट्ठणे देन्तओ च डड्ढेज्ज कायडाहो वा ।
 सीयपडणम्मि काया, पडिणं महुविदुआहरणं ॥१६०३॥
 छद्दिय भणियं एयं, गहणेएण एस परिसमत्ता तु ।
 गहितस्स अतो विहिणा, वासेसण पत्तमहुणा उ ॥१६०४॥
 सा चतुहा णामादी, सत्वं वण्णेतु एत्थ दारम्मि ।
 एतस्सेवोवणयं, वोच्छामि इमं समासेणं ॥१६०५॥
 मच्छत्थाणी साहू, मंसत्थाणी य भत्तपाणं तु ।
 रागादीण समुदयो, मच्छियथाणी मुणेतंत्वं ॥१६०६॥
 जह ण छलिओ तु मच्छो, उवायगहणेण एव साहू वि ।
 अप्पाणमप्पण चिय, अणुसासे भुंजमाणो उ ॥१६०७॥
 वायालीसेसणसंकडम्मि गेण्हंतो जीव ! ण सि छलितो ।
 एण्हि जह ण छलिज्जसि, भुंजंतो राग-दोसेहिं ॥१६०८॥
 वासेसणा तु भावे, होति पसत्था य अप्पसत्था य ।
 अपसत्था पंचविहा, तव्विवरीता पसत्था तु ॥१६०९॥
 संजोइय अइवहुयं, संगाल सधूमयं अणट्ठाए ।
 पंचविह अप्पसत्था, तव्विवरीता पसत्था तु ॥१६१०॥
 संजोयणेत्य दुविहा, दव्वे भावे य दव्वे वहियंतो ।
 भिक्खं चिय हिण्हंता, संजोए वाहिरेसा तु ॥१६११॥

संयोजनादोषः

खीर-दहि-कट्टरादिण, लंमे शुढ-सालि-कूर-घृतमादी ।
 जातित्ता संजोए, हिण्डंतंतो अतो वोच्छं ॥१६१२॥
 अंतो तिह पादम्मी, लंबण वयणे य होइ बोद्धवं ।
 जं जं रसोवकारिं, संजोययए तु तं पाए ॥१६१३॥
 घालुंक-वडग-वाइंगणादि संजोए लंबणेण समं ।
 वयणम्मि छोडु लंबण, तो सालणगं दुमे पच्छा ॥१६१४॥
 दव्वम्मि एस संजोयणा तु संजोए जं तु दव्वाइं ।
 रसहेउं तेहिं पुण, संजोयण होति भावम्मि ॥१६१५॥
 संजोएन्तो दव्वे, राग-होसेहिं अप्पगं जोए ।
 राग-होसणिमित्तं, संजोययए तु तो कम्मं ॥१६१६॥
 कम्मेहिं तो य भवं, संजोययए भवातु दुक्खेणं ।
 संजोययए अप्पं, एसा संजोयणा भावे ॥१६१७॥
 रसहेउं पडिक्कट्ठो, संजोयो कप्पए मिलाणट्ठा ।
 जस्स य अभत्तच्छंदो, सुहोइओ अभावितो जो य ॥१६१८॥
 अहव ण जाई दव्वं, पत्ते य घयादिगा वि मेलंति ।
 सत्तुगमादीहि समं, मा होतु विगिचणीयेति ॥१६१९॥
 अंतो वहि चउगुरुगा, धितियाएसेण वाहि चउलहुगा ।
 चउगुरुगेऽभत्तट्ठं, चउलहुगे होति आयामं ॥१६२०॥
 संजोयण भणिएसा, अहुण पमाणं भणामि आहारं ।
 जावतियं भोत्तव्वं, साहूहिं जावणट्ठाए ॥१६२१॥
 वत्तीसं फिर कवला, आहारो कुच्छिपूरओ भणिओ ।
 पुरिसस्स महिलियाए, अट्ठावीसं भवे कवला ॥१६२२॥
 चउवीस पंडगस्सा, ते ण गहित जेण पुरिस-इत्थीणं ।
 पव्वज्ज ण पंडस्स उ, तम्हा ते ण गहिता एत्थं ॥१६२३॥
 एत्तो किणावि हीणं, अद्धं अद्धदगं च आहारं ।
 साहुस्स बेन्नि घीरा, जायामायं च ओमं च ॥१६२४॥

प्रमाणदोषः

पकामं च णिकामं च, जो पणियं भत्त-पाणमाहारं ।
 अतिवहुयं अतिवहुसो, पमाणदोसो मुण्येयव्वो ॥१६२५॥
 वत्तीसाउ परेणं, पकाम णिचं तमेव तु णिकामं ।
 जं पुण गलंनणेदं, पणीतमिति तं बुद्धा वेत्ति ॥१६२६॥
 अतिवहुयं अतिवहुसो, अतिप्पमाणेण भोयणं भुत्तं ।
 हादेज्ज व वामेज्ज व, मारेज्ज व तं अजीरंतं ॥१६२७॥
 णियगाहारादीयं, अइवहुयं अइवहुसो तिण्णि वारा उ ।
 तिण्ह परेण तु जं तु, तं चेव अतिप्पमाणं तु ॥१६२८॥
 अहवा अतिप्पमाणो, आतुरभूतो तु भुंजए जं तु ।
 तं होति अतिप्पमाणं, हादणदोसा उ पुव्वुत्ता ॥१६२९॥
 जम्हा एते दोसा, अतिरित्ते तेण होति चतुल्लुगा ।
 आवत्ती दाणं पुण, आयामं होति णायव्वं ॥१६३०॥
 दोसा अतिप्पमाणे, तम्हा भोत्तव्व होति केरिसयं ? ।
 भण्णति मुणम् जरिस, भोत्तव्वं होति साहूहि ॥१६३१॥
 हियाहारा मियाहारा, अप्पाहारा य जे णरा ।
 ण ते विज्जा चिगिच्छंति, अप्पाणं ते चिगिच्छगा ॥१६३२॥
 हितमहितं होति दुहा, इह परल्लोगे य होति चड्ढंगो ।
 इहल्लोग हितं ण परं, किंचि परं पेय इहल्लोण ॥१६३३॥
 किंचि हितमुभयलोण, णोभयलोण चतुत्थवो भंगो ।
 पढमगभंगो तहियं, जे दव्वा होन्ति अव्विद्धा ॥१६३४॥
 जइ खीर-दहि-गुळादी, अणेसणिज्जा व रत्तदुट्ठे वा ।
 भुंजंते होति हियं, इहं ण पुणाइ परल्लोण ॥१६३५॥
 अमणुण्णेसणमुद्धं, परल्लोगहितं ण होति इहल्लोगे ।
 पत्थं एसणमुद्धं, उभयहियं होति णातव्वं ॥१६३६॥
 अहितोभयल्लोगम्मी, अपत्थदव्वं अणेसणिज्जं च ।

अहवा वि रत्तदुट्ठो, भुंजति एत्तो मियं वोच्छं ॥१६३७॥
 अद्धमसणस्स सच्चंजणस्स कुज्जा दवस्स दो भाए ।
 वायुपविचारणट्ठा, छन्नामं ऊणं कुज्जा ॥१६३८॥
 सीपो उस्सिणो साहाणो य फालो तिहा सुणेषच्चो ।
 एएसुं तीसुं पी, आहारे होतिमा मत्ता ॥१६३९॥
 एगो दवस्स भागो, अवट्ठितो भोयणस्स दो भागा ।
 वट्ठंति व हायंति व, दो दो भागा तु एक्केक्के ॥१६४०॥
 एत्थ तु ततियचतुत्था, दोण्णि वि अणवट्ठिता भवे भागा ।
 पंचम छट्ठो पदमो, त्रित्तिओ य अवट्ठिता भागा ॥१६४१॥
 एयं तु मियं भणियं, एत्तो वो हीणं भवे अप्पं ।
 एय पमाणाऽभिहितं, संगालादी अतो वोच्छं ॥१६४२॥
 संगाले चउगुग्गा, आवत्ती दाण होयऽभत्तट्ठं ।
 चउलहुगा तु सधूमे, आवत्ती दाणमायामं ॥१६४३॥
 णिकारण भुंजन्ते, एत्थ वि लहुगा तु दाणमायामं ।
 वित्तियादेसे लहुओ, आवत्ती दाण पुरिमट्ठं ॥१६४४॥
 ण वि भुंजइ कारणतो, एत्थ वि लहुगा उ दाणमायामं ।
 सेंगालादिण कमसो, सरुवमिणमो पवक्खामि ॥१६४५॥
 जइ ईगाला जलिया, डहंति जं तत्थ ईधणं पडिये ।
 इह चिय रागिगाला, डहंति चरणिधणं नियमा ॥१६४६॥
 रागेण सईगालं, जं आहारेइ सुच्छिओ साहू ।
 सुट्ठु सुसंभित णिद्धं, सुपक्क सुरसं अहो सुरहिं ॥१६४७॥
 रागगीपज्जलिओ, भुंजंतो फासुयं पि आहारं ।
 णिद्धट्ठिगालणिभं, करेति चरणिधणं त्तिप्पं ॥१६४८॥
 भणितं संगालेयं, अहुणा वोच्छं सधूमं पगते ।
 केवलवियणं तं तु, धूमायंतं तहा छगणं ॥१६४९॥

अत्रारक्षोः

धूमक्षोः

जह वा वि चित्तकम्मं, धूमेणोरत्तयं ण सोभइ उ ।
 तह धूमदोसरत्तं, चरणं पि ण सोभए मइलं ॥१६५०॥
 दोसेण सधूमं तू, जं आहारंति साहु णिंदंतो ।
 विरसमलोणं कुदितं, रोरो भोक्खेति णं एयं ॥१६५१॥
 दोसग्गी वि जलंतो, अप्पत्तियधूमधूमियं चरणं ।
 अंगारमेत्तसरिसं, जा ण भवति णिदुदति ताव ॥१६५२॥
 रागेण सइंगालं, दोसेण सधूमगं गुणेयव्वं ।
 राग-दोससद्गतं, तम्हा तु ण होति भोत्तव्वं ॥१६५३॥
 आहारंति तवस्सी, विगतिगालं च विगयधूमं च ।
 ज्ञाण-उज्झयणणिमित्तं, एमुव्वएसो पवयणस्स ॥१६५४॥
 भणितं सधूममेयं, एत्तो वोच्छामि कारणहारं ।
 तं पुण पडिक्कमंतो, चरिमुस्सग्गे विचिन्तेति ॥१६५५॥
 भोत्तव्व कारणम्मी, किं अत्थि अद्व नत्थि जइ अत्थी ।
 तो भुंजेज्जा साहु, के पुण ते कारणा ? मुणसु ॥१६५६॥
 छहिं कारणेहिं साहु, आहारंतो उ आयरति धम्मं ।
 छहिं चेव कारणेहिं, णिज्जहंतो यु आयरति ॥१६५७॥
 वेयण वेयावच्चे, इरियट्ठाए य संजमट्ठाए ।
 तह पाणवत्तियाए, छट्ठं पुण धम्मचिन्ताए ॥१६५८॥
 णत्थि छुट्ठाए सरिसिया, वियणा भुंजेज्ज तप्पसमणट्ठा ।
 छादो वेयावच्चं, ण तरति काउं अयो भुंजे ॥१६५९॥
 इरियं च ण सोहेत्ती, खुहितो भमलीय पेच्छ अन्धारं ।
 थामो वा परिहायइ, पेहादी संजमं ण तरे ॥१६६०॥
 आयु-सरीर-प्पाणादि छव्विहे पाण ण तरती मोत्तुं ।
 तद्धारणद्वेतेणं, भुंजेज्जा पाणवत्तीयं ॥१६६१॥
 धम्मज्झाणं ण तरति, चिन्तेउं पुव्वरत्तकालम्मि ।
 अह्वा वी पंचविहं, णं तरति सज्झाय काउं जे ॥१६६२॥

: कारणशेषः

एतेहि कारणेहि, छहि आहारेति संजतो नियमा ।
 छहि चेव कारणेहि, आहारेनी इमेहि तु ॥१६६३॥
 आतंके उवसगो, नितिवस्त्रया वंभचेरगुत्तीए ।
 पाणिदया-तवहेऊ, सरीरवोच्छेयणट्टाए ॥१६६४॥
 आयंको जरमादी, तम्मपुप्पणे ण भुंजे भणितं च ।
 सहसुप्पइया वाही, वारेज्जा अट्टमादीहि ॥१६६५॥
 राया सण्णायादी, उवसगो तम्मि वी ण भुंजेज्जा ।
 सहणट्टा तु तितिवस्त्रा, वाहिज्जंते तु विसएहि ॥१६६६॥
 भणितं च जिणिदेहि, अयि आहारं जती हु वोच्छिदे ।
 लोगे वि भणिय विसया, विणिवत्तंते अणाहारे ॥१६६७॥
 तो वंभरवत्तणट्टा, ण वि भुंजेज्जा हि एवमाहारं ।
 पाणदय वास महिया, पाउसकाले व ण वि भुंजे ॥१६६८॥
 तवहेतु चउत्थादी, जाव तु उम्मासिभो तवो होति ।
 छट्ठं णिच्छिण्णभरो, छट्ठेतुमणो सरीरं तु ॥१६६९॥
 असमत्थो संजमस्स उ, कतफिघोवक्खरं व तो देहं ।
 छट्ठमि चि न भुंजइ, सब्बह वोच्छेय आहारं ॥१६७०॥
 घासेसणा सम्मत्ता ॥ मूलाह—
 सोलस उगमदोसा, सोलस उप्पादणाएँ दोसा तु ।
 दस एसणाएँ दोसा, संजोयणमादि पंचेव ॥१६७१॥
 सीयालीसं एतं, सब्बे वी पिंडिता भवे दोसा ।
 जेहि अविमुद्ध पिंडे, चरणुवघातो जनीण भवे ॥१६७२॥
 एतदोसविमुक्तो, भणिनाऽऽहारो जिणेहि साहणं ।
 धम्मावस्सगजोगा, जेण ण हायंति तं कुज्जा ॥१६७३॥
 उगममादीणं तू, कारणपज्जन्तपत्थडो एस ।
 लक्खण आवत्ती दाणमेव कमसो समक्खायं ॥१६७४॥

पिंडपत्थारो । अहुणा गाहत्यो—

गाथाया अर्थः

अहुणा गाहाणं तू, वोच्छामो अक्खरत्थमिणमो तू ।

उद्देस कम्म मोत्तुं, चरमतियं होति सेसं तु ॥१६७५॥

पासंडाणं पढ्यं, वितियं समणाण ततिय साधुणं ।

चरिमतियं एवं तू, कम्मं ती आहकम्मं तु ॥१६७६॥

पासंड मीसजाए, साहूमीसे य सयरमीसे य ।

वायरपाहुडिया तू, विवाह उस्सक ओसक्का ॥१६७७॥

आहड सपच्चवार्यं, चिरादणा जत्थ होति आयाए ।

लोभेण जो उ एसति, सो होतो लोभपिंडो तु ॥१६७८॥

सव्वेसु वि एतेसु, उद्देसिगमादिलोभपज्जंते ।

पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु भत्तहं ॥१६७९॥३५॥

अतिरंअणंतणिकिखत्त-पिहिय-साहरिय-मीसियादीसुं।

संजोग सइंगाले, दुविह णिमित्ते य खमणं तु॥३६॥

अतिर णिरंतर भण्णति, अणंतकायो तु होति वणकायो ।

पूर्वलिमादी किंची, णिकिखत्तं होति एत्थं तु ॥१६८०॥

पिहितं अणंतकाए, साहरियमणंतमीसियं वा वि ।

आदिगणणेणं पुण, अपरिणएऽणंतकाए वि ॥१६८१॥३६॥

कम्ममुद्देसिय-मीसे, धायादि-पगासणादिएसुं च ।

पुर-पच्छकम्म-कुच्छिय-संसत्तालित्तकरमत्ते ॥३७॥

जावंतिकम्म पढ्मे, जावंतियमीसजायमादिहे ।

पंचविह धातिपिंडे, खीरादी अंकपज्जन्ते ॥१६८२॥

आदिगणणेणं पुण, दूतीपिंडे णिमित्ततीए य ।

आजीव वणिमपिंडो, वादरतेगिच्छणाहि च ॥१६८३॥

कोहे माणे य तहा, संवंधी वयणसंवंधे थीसु ।

विज्जा मंते चुण्णे, जोगे एमेते आदिपदा ॥१६८४॥

पादोकरण पगासे, दन्वे कीए य आयपरकीए ।
 भाये तु आयकीते, लोइयपामिच्चिएमुं च ॥१६८५॥
 लोइयपरियट्टे वी, परगामे आहदम्मि णिरवाते ।
 पिहिउन्निष्णसचित्ते, तह य क्वाडे य णायन्वे ॥१६८६॥
 मालोहदमुकोसे, अच्छेज्जे तह य होति अणिसट्टे ।
 एमेते तु पगासणमादिपदा होंति णायन्वा ॥१६८७॥
 पुरकम्म पच्छकम्मे, कुच्छियदन्वेण भक्खियं जं तु ।
 संसत्तदन्वलित्ते, हत्थे मत्ते व णातन्वं ॥१६८८॥
 एतेसु बहुद्धिट्ठो, कम्मादिमु लित्तपज्जवसिएसु ।
 पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु आयामं ॥१६८९॥३७॥
 अतिरं परित्तणिक्खित्त-पिहिय-साहरिय-मीसियादीसु ।
 अइमाण-धूम-कारणविवज्जए विहियमोयामं ॥३८॥
 अतिर णिरंतर भणितं, परित्तकाए उ होति णिक्खित्तं ।
 परित्तेण य जं निहितं, साहरियं वा परित्तेणं ॥१६९०॥
 मीस परित्तेणं चिय, आदिग्गहणा परित्तलित्ते वि ।
 परित्तेसु छड्डियम्मि वि, आदिग्गहणा तु एमेते ॥१६९१॥
 अइमाण सधुमे या, आहारे कारणे विव्वासो ।
 कारणविवज्जओ तू, केरिसओ होतिमं वोच्छं ॥१६९२॥
 आहारंति अकज्जे, ण समुद्धिसे एव कारणे जो तु ।
 एस विवज्जो भणितो, सब्बत्थ वि सोहि आयामं ॥१६९३॥३८॥
 अज्झोयर-कड-पूतिय-मायाणंते परंपराए य ।
 मीसाणंताणंतरगतादिए चेगमासणगं ॥३९॥
 पासंदज्झोयरओ, साहअज्झोयरो य णायन्वो ।
 होति कढो चउहा तू, जावंतियमादि विन्नेयो ॥१६९४॥

आहारं पूतियम्मी, मायापिंडे य होति णायव्वे ।
 सच्चित्तऽणंतकाए, परंपरे जं तु णिक्खित्ते ॥१६९५॥
 मीसाणंतअणंतरणिक्खित्ते चेव होति णायव्वे ।
 आदिग्गहणे पिहिते, साहरिए मीसए चेव ॥१६९६॥
 गहिताणंतपरंपरमीसऽतिरं पिहियमादि बोद्धव्वं ।
 एव जहुद्धिद्वेसु, सव्वत्थ वि सोहि भत्तेकं ॥१६९७॥३९॥
 ओह-विभागुद्देसोवकरण-पूतीअ-ठविय-पागडिए ।
 लोउत्तर-परियट्टिय-पमिच्च-परभावकीए य ॥४०॥
 ओहुद्देसविभागे, उद्देस चउव्विहे तु णातव्वो ।
 उवगरणपूतिए या, चिरटविए पागडे चेव ॥१६९८॥
 लोउत्तरपामिच्चे, परियट्टिय उत्तरे य णायव्वे ॥
 परभावकीय मंखादिएसु सव्वेसु उद्दिट्ठो ॥१६९९॥
 पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु होति पुरिमट्ठं ।
 सग्गामाहडमादी, पत्ते एयं पवक्खामि ॥१७००॥४०॥
 सग्गामाहड-दहर-जहणमालोहडोतरे पढमे ।
 सुहुमतिगिच्छा-संथवतिग-मक्खिय-दायगोवहए ॥४१॥
 सग्गामाहडदहर, उव्विण्णे अहव गहिसहिए तु ।
 मालोहडे जहण्णे, उयरो अज्झोयरो होति ॥१७०१॥
 पढमो जावंतज्झोयरो तु एसो य हो मुणेतव्वो ।
 सुहुमतिगिच्छा संथव, वयणे तू होति णायव्वो ॥१७०२॥
 कद्धममक्खिय पुढवी-आऊ-उदउल्लमक्खिए जं तु ।
 वणकायपरित्तेणं, उकुट्ठे मक्खियतिगेणं ॥१७०३॥
 दायगउवहय एत्तो, दायग वालादियऽप्पभू जे य ।
 एतेसेत्थऽहिगारो, ते य इमे होति वालादी ॥१७०४॥

बाले बुद्धे मत्ते, चम्पत्ते वेविण्णं य जरिण्णं य ।

एते देति तु जं तु, नं होती दायगोवहयं ॥१७०५॥

एतेसु जहुद्धिद्वेसाऽऽहदमादीसु जरिययन्तेसु ।

पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु पुरिमहुं ॥१७०६॥४१॥

पत्तेयपरंपरठविय-पिहिय-मीसे अणंतरादीसु ।

पुरिमहुं संकाए, जं संकइ तं समावज्जे ॥४२॥

वणकायपरित्तेणं, सच्चित्तपरंपरं तु णिक्खित्ते ।

तेणेव य पिहियं तु, परंपरं होति विण्णेयं ॥१७०७॥

एमेव य साहरिण्णं, सच्चित्तपरंपरं परित्तम्मि ।

मीसपरित्तं अणंतरं, णिक्खित्ते होति णायव्वं ॥१७०८॥

आदिग्गहणेणं तु, पिहिए उ अणंतरे तु मीसम्मि ।

एमेव य साहरणे, मीसेसु अणंतरे होति ॥१७०९॥

सव्वेसु जहुद्धिद्वेसु सोहि पुरिमहुमेत्थं पत्तेयं ।

संकाए जं संकति, तस्सेव य होति पच्छित्तं ॥१७१०॥४२॥

इत्तरठविए सुहुमे, ससणिद्धं सरक्खं मक्खिए चेव ।

मीसपरंपरठवियादिएसु त्रितिएसु वा विगती ॥४३॥

इत्तरठवणा भत्तो, पाहुद्धिया सुहुमं तह य ससणिद्धे ।

आयू मक्खियमेयं, ससरक्खं पुढविए होति ॥१७११॥

पुढवी आउक्काए, तेऊ वाऊ परित्तवणकाए ।

वेइंदिय तेइंदिय, चउरो पंचिदिएसुं च ॥१७१२॥

एतेसुं पुढवादिंसु, मीसे उ परंपरे उ णिक्खित्ते ।

पत्तेयं पत्तेयं, लहुपणगं दाणं णिब्बिमती ॥१७१३॥

वणकायअणंतमीसे, णिक्खित्ते परंपरं तु सोहीमा ।

सुहुपणगं आवसी, दाणं पुणं होति णिब्बिगतिं ॥१७१४॥

वितियाणंताऽणंतरणिक्खत्ते गुरुगणम आवत्ती ।
 दाणं णिव्विगती ऊ, परंपरे होति एमेव ॥१७१५॥
 वितियपरित्ताणंतरणिक्खत्ते लहुगणममावत्ती ।
 दाणं णिव्विगयं तू, परंपरे होति एमेव ॥१७१६॥४३॥
 सहसाऽणाभोगेण व, जेसु पडिक्कमणमाहियं तेसु ।
 आभोगओ वि बहुसो, अतिप्पमाणे व णिव्विगती ॥१४४
 सहसा-अणाभोगा तू, पुव्वुत्ता जेसु जेसु दाणेसु ।
 सव्वेसु वि तेसु भये, पडिक्कमण पुव्वविहियं तु ॥१७१७॥
 तेसु चि कारणेसुं, आभोगे इत्थ जाणमाणो उ ।
 बहुसो होति पुणो पुणो, अतिप्पमाणे वि एमेव ॥१७१८॥
 सव्वत्थ तु णिव्विगदं, सोही आभोगतो मृणेतव्वा ।
 बहुसो वि सोहि एसा, अतिप्पमाणे वि णातव्वा ॥१७१९॥४४
 धावण-डेवण-संघरिस-गमण-किट्ठा-कुहावणादीसु ।
 उक्कुट्ठि-गीत-छेलिय-जीवरुयादीसु य चउत्थं ॥१४५॥
 धावण गतिमतिरित्ता, वाटिचि व डेवणं तु... डुवणं ।
 संघरिसो जमलिओ तू, को सिग्गमति चि वच्चति तु ॥१७२०॥
 किट्ठा होयऽट्ठावय, चउत्थंगा जूयसादि णायव्वा ।
 वट्ठादि इंदजालं, सेट्ठा उ कुहावणा एसा ॥१७२१॥
 आदिग्गहणेणं तू, समासओ पहेलिया कुहंदादी ।
 उक्कुट्ठी पुक्कारो, गीतं पुण होइ कंठं तु ॥१७२२॥
 छेलिय सेण्टा भण्णति, संगारो कीरनी तु सासण्णा ।
 जीवरुअ मयूरादी, कोइलमादी व णातव्वं ॥१७२३॥
 धावणमादिपदेसुं, सव्वेसु अद्दक्केण विण्णेयं ।
 पत्तेयं पत्तेयं, सोही साहुस्सऽभत्तदं ॥१७२४॥४५॥

तिविहोवहिणो विञ्चुतविस्सरितापेहिताणिवेदणए ।
णिच्चितियं पुरिमेक्कासणाइ सल्लम्मि चायामं ॥४६॥

तिविहो तु होति उवही, जहण्णओ मज्झिमो य उक्कोसो ।
चतुविह छव्विह चतुमेदयो य कमसो मुणेयव्वो ॥१७२५॥
मुहपोत्ति पायकैसरि, पत्तद्वयणं तु गोच्छओ चैव ।

एसो जहण्णओ तू, मज्झिममगतो पवत्तामि ॥१७२६॥

पडलय रयत्तरणं वा, पत्तावंचो य चोलपट्ठो य ।

मत्तय रयत्तरणं वा, मज्झिमओ एस णातव्वो ॥१७२७॥

पच्छादतिग पडिग्गाह, एसो उक्कोसओ चतुम्भेओ ।

ओहोवही उ एसो, तिविहो तु समासतो होति ॥१७२८॥

ओवग्गहिओ तिविहो, जहण्ण मज्झो तहेव उक्कोसो ।

सव्वो वण्णेयव्वो, जह भणिओ कप्पअज्झयणे ॥१७२९॥

विञ्चुत पडियं भण्णति, पुणरवि लद्धे जहण्णमादीसु ।

सोही पमायमूला, णिच्चियमादी य इणमो उ ॥१७३०॥

णिच्चिगति जहण्णम्मि, मज्झिमए सोहि होति पुरिमहुं ।

एक्कासणमुक्कोसे, सव्वम्मि य होति आयामं ॥१७३१॥

तिविहोवहि विस्सरिए, ण वि पडिलेहेइ तत्थ सोहि इमा ।

णिच्चितितं पुरिमेक्कासणं तु सव्वम्मि चाऽऽयामं ॥१७३२॥

तिविहोवहि विस्सरिए, आयरियादीण जो तु ण णिवेदे ।

सोही णिच्चिनिघादी, आयामंता मुणेयव्वो ॥१७३३॥४६॥

हारियधोतुग्गमियाणिवेदणादिण्णभोगदाणेसु ।

आसणमायामचतुत्थयाइं सव्वम्मि छट्ठं तु ॥४७॥

जहण्णोवहि हारिती, सोही इक्कासणं तु दातव्वं ।

मज्झिमए आयामं, उक्कोसे होयऽभत्तहं ॥१७३४॥

अथम्य
उपधिः

मध्यम
उपधिः

उत्कृष्ट
उपधिः

सव्वोवहि हारेती, सोही छट्टं तु होति णायव्वं ।
 एत्तो थोए वोच्छं, सोही उ जहणमादीणं ॥१७३५॥
 थोए जहणक्कासण, मज्झिमए सोहि होति आयामं ।
 उक्कोसेऽभत्तट्टं, थोए सव्वम्मि छट्टं तु ॥१७३६॥
 तिविहोवहिमुग्गमित्तुं, आयरियाणं तु जो ण णिव्वेदे ।
 आसणमायामचतुन्धयाइं सव्वम्मि छट्टं तु ॥१७३७॥
 उव्वही जहणमादी, गुरूहि अविदिण्ण जो तु परिमुंजे ।
 सोहिक्कासणमादी, छट्टंता होति सव्वम्मि ॥१७३८॥
 अणणुण्णाय गुरूहि, उव्वहि जहण्णादि देति अण्णस्स ।
 सोहिक्कासणमादी, छट्टंतो होति जीएणं ॥१७३९॥४७॥
 मुहणंतय रयहरणे, फिडिए णिव्विगतियं चउत्थं तु ।
 नासिय हारविए वा, जीएण चउत्थछट्टाइं ॥४८॥
 मुहणंत फिडिय उग्गह, सोही णिव्विगतियं तु दाइव्वं ।
 रयहरणे तु चउत्थं, फिडिए सोहेस लद्धम्मि ॥१७४०॥
 मुहणंत पमादेणं, हारविए णासिए व भत्तट्टं ।
 रयहरणे छट्टं तू, सोहेस पमादिणो जीए ॥१७४१॥४८॥
 कालऽद्धाणादीए, णिव्विगती खमणमेव परिभोगे ।
 अविहिविगिंचणियाए, भत्तादीणं तु पुरिमड्डं ॥४९॥
 विक्कादिपमाणं, कालादीयं करन्ते भत्तादी ।
 सोही णिव्विगती तू, परिभोगे होयऽभत्तट्टं ॥१७४२॥
 एवऽद्धाणातीए, अप्परिभोगे वि सोहि णिव्विगतिं ।
 परिभोगेऽभत्तट्टो, अविहीय विगिंचणे पुरिमं ॥१७४३॥४९॥
 पाणस्सासंवरणे, भूमितिगापेहणे यं णिव्विगती ।
 सव्वस्सासंवरणे, अगहणभंगे यं पुरिमड्डं ॥५०॥

पाणस्तासंवरणे, सोही साहुस्स होति निव्विगतिं ।
भूमीतिगं इमं तु, वोच्छामि समासतो इणमो ॥१७४४॥

उचारभूमि पढमा, वितिया पुण होति पासवणभूमी ।
तइया उ फालभूमी, सोहेत्य अपेहणे विगतिं ॥१७४५॥

भूमिनिष्कम्

असणादी चतुभेदो, सव्वो वि य एत्य होति आहारो ।
तस्स असंवरणम्मी, सोही साहुस्स पुरिमदुं ॥१७४६॥

अहव णमुफारादी, पचखाणं ण गेण्हए सव्वं ।
गहितं वा जो भंजति, सोही सव्वत्य पुरिमदुं ॥१७४७॥५०॥

एयं चिय सामण्णं, तव-पडिमा-ऽभिग्गहादियाणं पि ।
निव्वितियादी पक्खिय-पुरिसादिविभागतो णेयं ॥५१

एयं चिय पुरिमदुं, मामण्ण विसेसियं सुणेयव्वं ।

तत्र पढिम अभिग्गहे या, अगहणभंगे इमं वोच्छं ॥१७४८॥

तवो वारसहा होति, पडिमा तु एगरातिया ।

दव्वाती तु अभिग्गह, अगहणभंगे तु पुरिमदुं ॥१७४९॥

गाहापच्छदस्स तु, इमा विभासा तु, होति णातव्वा ।

सुद्धादी पंचण्ह वि, निव्विगतिं अन्त भत्तहो ॥१७५०॥

एयं पक्खिए ।

चाउम्मासिय सुट्ठग, भिक्खु धेरो उवज्झ आयरिए ।

पुरिमदुं एगभत्तं, आयाम चउत्य छट्ठंता ॥१७५१॥चाउम्मासिए।

पतिदिणपचखाणं, जहसत्ति अगेण्हणे तु मम्महियं ।

सुद्धादी पंचण्ह वि, एक्कासणमट्ठमं अंतो ॥१७५२॥ संवच्छरिए ।

फिडिए सतमुस्सारिय भंगे वेगादि वंदणादीसु ।

णिधिगतिय-पुरिमेगासणादि सव्वेसु त्रायामं ॥५२॥

फिदितुस्सग्गे एक्के, यमाइणो सोहि होति णिव्विगति ।
 दोहि पुरिमहु भवे, तिहि फिदिण सोहि भत्तेक्के ॥१७५६॥
 सव्वे काउस्सग्गे, फिदिण जुयथो पडिक्कमे जो तु ।
 सोही पच्छाऽऽयामं, उस्सारंते इमं वोच्छं ॥१७५७॥
 सतमुस्सारं एक्के, काउस्सग्गं ति एत्थ णिव्विगति ।
 दोसु तु पुरिमहु भवे, एक्कासणयं भवे तीहि ॥१७५८॥
 सव्वे सतमुस्सारं, आयंविळ एत्थ होति सोही तु ।
 भग्गे वि य एस चिय, सोही तह वंदणमदेन्ति ॥१७५९॥५२॥
 अकएसु तु पुरिमा-ऽऽसणमायामं सव्वसो चउत्थं तु ।
 पुव्वमपेहितयंडिल, णिसिवोसिरणे दियासुवणे ॥५३॥
 ण करंतस्सुस्सग्गं, सोही एत्थं तु होइ पुरिमहुं ।
 दोहि य एक्कासणयं, तिहि अकरणे सोहि आयामं ॥१७६०॥
 सव्वं चिय आवसयं, अकरन्ते सोहि होयऽभत्तट्ठे ।
 काउस्सग्गे तह वंदणस्स सोही तहा[ऽ]करणे ॥१७६१॥
 गाहापच्छडेण तु, पुव्वं तु अपेहिण उ यंडिल्ले ।
 णिसिवोसिरणे सोही, साहुस्स भवे अभत्तट्ठे ॥१७६२॥
 दियसुवणे णिक्कारणे, सोही साहुस्स होयऽभत्तट्ठे ।
 कोहं परिवसमाणे, कक्कोल्लादीमतो वोच्छं ॥१७६३॥५३॥
 कोहे बहुदेवसिए, आसव-कक्कोल्लादिएसुं च ।
 लसुणादी पुरिमहुं, तण्णादीवंधसुयणे य ॥५४॥
 पक्खियमतिकामन्तो, बहुदेवसिओ त्ति एम कोहो तु ।
 अहवा बहुदेवसिए, चाउम्मासादिरित्ते तु ॥१७६४॥
 एयं बहुदेवसियं, एत्थ उ सोही तु होइ भत्तट्ठे ।
 आसवो वियहं यण्णति, तमाइयंते अभत्तट्ठे ॥१७६५॥

कफोदयसेवेने, सोही साहुम्स होयऽभत्तट्टं ।
 पूयफल-जाइफल-लवंग-तंबोलमादिसु य ॥१७६३॥
 आदिग्गहणे नेतो, पत्तेयं एत्थ सोहऽभत्तट्टं ।
 लघुणादिन्ते पुरिमं, आदिग्गहणा पलंडुम्मि ॥१७६४॥
 तण्णमवंधणमुयणा, सोही एत्थं तु होति पुरिमहुं ।
 आदिग्गहणेणं पुण, हंस-मयूरादिपमुं पि ॥१७६५॥ ५४॥
 अञ्जुसिरतणेसु निव्विगतियं तु सेसपणएसु पुरिमहुं ।
 अप्पडिलेहियपणए, एगासण तसवहे जं च ॥५५॥
 अञ्जुमिरं तु कुमादी, परिभोगा कारणे तु निव्विगतिं ।
 सेसपणगं तु पंचह, सपंचमेयं पुणेकेहं ॥१७६६॥
 पौण्ड्रय-नणपणगं वा, दूसे पणगं च दुप्पट्टिहेहं ।
 अप्पडिलेहियदूसे, पंचमयं चम्मपणगं च ॥१७६७॥
 गंदी कच्छवि मृष्टी, छिवाटि संपुट्टयपोत्तए चैव ।
 साली बीली फोदय, रालग रण्णे तणाइं च ॥१७६८॥
 अप्पडिलेहियदूसे, तूली उवहाणए य पायथ्ये ।
 गंदुवहाणाऽऽलिंगणि, ममूरए चैव पोत्तणए ॥१७६९॥
 पल्लवि कोयवि पावार णवयए तट्ट य दाट्टियाली य ।
 दुप्पट्टिलेहियदूसे, एयं वितियं भवे पणगं ॥१७७०॥
 गो-महिस-अया-एल्लग-मिगचम्मं पंचमं मुणेयत्थं ।
 अहवा वि चम्मपणगं, एयं वितियं तु विज्जेयं ॥१७७१॥
 तल्लिगा खल्लग वज्जे, कोसग फत्ती य पंचमं पणगं ।
 एते पंच उ पणगा, सयं च मेया ममनराता ॥१७७२॥ ५५॥
 ठवणमणापुच्छाए, णिव्विसणे विरियगूहणाए य ।
 जीएणेफासणयं, सेसगमायासु खणं तु ॥५६॥

ठवणकुल-दाणसट्टादियाइ ताई तु गुरुमणापुच्छा ।
 पविसइ णिव्विसणा त्, पडिगाहे जं तु भत्तादी ॥१७७३॥
 विरियं सामत्थं वा, परवकमो चैव होइ एगट्ठा ।
 गृहण गोदण णुमण, पल्लियं चणमेव एगट्ठं ॥१७७४॥
 एरिसमायासहिण्, जीएणं देज्ज एगभत्तं तु ।
 सुयववहारं अण्णद, सेसं मायं अयो वोच्छं ॥१७७५॥
 भद्दगं भद्दगं भोच्चा, विवण्णं विरसमाहरं ।
 आयरियाण सगासे, जसोत्थी एव चित्तए ॥१७७६॥
 ल्हविच्ची महाभागो, एस साहू जित्तिदिओ ।
 रसचागं करइ ची, अंतपंतं हिं लाहण ॥१७७७॥५६॥
 दप्पेणं पंचिंदियवोरमणे संकिलिडुकम्मं य ।
 दीहद्धाणासेविय-गिलाणकप्पावसाणेसु ॥५७॥
 दप्पो वगण-धावण-डेवणमादी तु होति णायव्वो ।
 पंचिंदियवोरमणं, उदवण विराहणेगट्ठं ॥१७७८॥
 कम्मं तु संकिलिडं, करकम्मं कुणति अंगादाणे उ ।
 दीहेणज्झाणेणं, कम्म पलंवादि बहु सेव ॥१७७९॥
 गेलण्णम्मि तु दीहे, आहाकम्मादि सण्णिहीमादी ।
 बहुअतियारणिसेवी, सोहि एत्थं तु अवसाणे ॥१७८०॥
 एयम्मि जहुद्धिडे, वोरमणादी गिलाणपज्जंते ।
 पत्तयं पत्तयं, सोही तु पंचकल्लाणं ॥१७८१॥५७॥
 सव्वोवहिकप्पम्मि य, पुरिमत्तापेहणे य चरिमाए ।
 चाउम्मासे वरिसे, य सोहणं पंचकल्लाणं ॥५८॥
 पाउसकाले सव्वोवहिम्मि जयणा वि कप्पिए सोही ।
 पुरिमत्ताए पमाया, चरिमाए अपेहिते चैव ॥१७८२॥
 चयही धोयवसाणे, पुरिमत्तापेहणाए चरिमाए ।

पत्तेयं पत्तेयं, सोहेत्यं पंचकक्षाणं ॥१७८३॥
 नाड्यमामिय वरिसे, णिरतियारं यऽवस्स दायव्वं ।
 आलोइयम्मि सोही, णियमेणं पंचकक्षाणं ॥१७८४॥
 किं कारणमिह सोही, णिरतियारं वि दिज्जए एवं ? ।
 चोयग ! सुद्धमअतियारं, कए वि ण वि जाणनि क्याति ॥१७८५॥
 अहयण संभरनी तू, जह पायोमीय अट्टरत्तीए ।
 पैरत्तिय पाभाइय, अग्गहणा काल अतियारं ॥१७८६॥
 सुत्तत्यपोरिसीअकरणम्मि दुप्पेह दुप्पमज्जायु ।
 एतेण कारणेणं, सोही तू पंचकक्षाणं ॥१७८७॥५८॥
 छेदादिमसइहयो, मिउणो परियायगव्वियस्स वि य ।
 छेदात्तीण वि तवो, जीएण गणाहिवइणो य ॥५९॥
 विपुलं नवमकरंती, किह सुज्झति छेदमूलमेत्तेणं ? ।
 गुग्गुणाणामेत्तेणं, असइहंते तवो देवो ॥१७८८॥
 मतुओ वि छेद मूले, य दिज्जमाणम्मि होनि परितुट्ठो ।
 इहरा वि वंदणिज्जो, तिवग्गुत्तो नस्स देह तवं ॥१७८९॥
 दूविहो य गव्विओ खलु, चिरपरियाओ नहं व तरवलिओ ।
 छेदम्मि दिज्जमाणे, परियादी गव्विओ होनि ॥१७९०॥
 केणियमेसं छिदिह ? , तह वि य हं तुम्म होमि राइणिओ ।
 एमो उ गव्विओ खलु, चिरपरियादी मुणेयव्वो ॥१७९१॥
 तरवलिओ ऐह तवं, अहं ममन्थो त्ति गव्विओ होनि ।
 गग्गहा तहोमहरं, विवरीयं नेमि दानव्वं ॥१७९२॥
 गणअहिवनि आयग्गियो, नम्म वि छेदादि होनि पत्तम्म ।
 अप्परिणयसेहादिगु, मा होज्जा होलिणिज्जो नि ॥१७९३॥
 धीवन्मंगयणं या, णावुं फालं च तिविह गिग्गहादी ।
 गग्गहा तहोमहरं, तवारिं दिज्जए तस्स ॥१७९४॥५९।.०॥

जं जं ण भणियमिहतिं, तस्सावत्तीय दाणसंखेवे ।
भिण्णादिया य वोच्छं, छम्मासन्ता य जीएणं ॥६०॥

जं जं ति होति विच्छा, ण वि भणियमिहं ति जीतव्वहारे ।
पच्छित्तविसोही तू, तस्सावत्ती पणगमादी ॥१७९५॥
दाणं णिव्वित्तिगादी से य विसेसेणमेत्थ भणिहामि ।
संखेवो तु समासो, किह ण वि जीएण भणितमिहं ॥१७९६॥
कम्ही वा भणियं ? ती. गुरुराह णिसीह कप्प व्वहारे ।
मुत्तत्थयो य भणियं, आणादि सवित्थरेणं तू ॥१७९७॥

पणगादी छम्मासावसाण आवत्तिविरयणाओ य ।
णेगविहा भणिता उ, णिसिद्धादिमु वित्थरेणं तु ॥१७९८॥
इह पुण जीएणं तू, णिवणावत्तिदाणसंखेवं ।
भिण्णादी छम्मासा, णेदाणजिएणिमं वोच्छं ॥१७९९॥६०॥

भिण्णो अविसिद्धो ज्ञिय, मासो चउरो य छच्च लहुगुरुगा ।
णिव्वित्तियादी अट्ठमभत्तन्तं दाणसेतेसिं ॥६१॥

पणुवीस दिणा भिण्णो, अविसिद्धो एस गुरु लहू वा वि ।
अविसेसिओ विसिद्धो, एम्मे तू होति णायव्वो ॥१८००॥
मासो लहुओ गुरुओ, चतुरो मासा य होन्ति लहुगुरुया ।
छम्मास्सा लहुगुरुगा, दाणं एतेसि वोच्छामि ॥१८०१॥
पणगं दस पण्णरसं, वीसा पणुवीस जाव णिव्विगती ।
लहुमासे पुरिमहूं. गुरुमासे दाण भत्तिकं ॥१८०२॥

चउलहुए आयामं, चउगुरुए होति दाण भत्तहं ।
छलहुए छहं तू, छगुरुए दाणमट्ठमयं ॥१८०३॥
णिव्विगतिगमादीयं, अट्ठमभत्तन्तमेय दाणं ति !
भिण्णादीणं कमसो, छम्मासंताव्वसाणाण ॥१८०४॥६१॥०॥

इय सव्वावत्तीओ, तवसो णाउं अहकमं समए ।
 जीएण दिज्ज णिव्वीतिगाति दाणं जहाभिहितं ॥६२॥
 इय एतेण कमेणं, एवपगारेण अह्व इतिसदो ।
 सव्वा आवत्ती पण्णादिया तु छम्मासपज्जन्ता ॥१८०५॥
 णिव्वीदगमंईओ, अट्टमपज्जंतो होइ सव्वतवो ।
 जीएण दिज्ज दाणं, णिव्वीतिगमादिगं कमसो ॥१८०६॥
 जहभिहितं जह भणियं, तह तह देज्जाहिऽभिष्टिमयेयं ति ।
 सामण्णेणं एयं, समासतो होति णातव्वं ॥१८०७॥६२॥०॥
 एयं पुण सव्वं चिय, पायं सामण्णयो विणिहिट्ठं ।
 दाणं विभागतो पुण, दव्वादिविसेसियं जाण ॥६३॥
 एयं ति जहुद्धिट्ठं, पुणसदो विसंसणे तु णातव्वो ।
 सव्वं पायच्छित्तं, दाणं पाएण बाहुद्धा ॥१८०८॥
 सामण्णं अविसेसित, णिद्धिट्ठं विसेसितं विणिद्धिट्ठं ।
 दाणं णिव्वीतिगादी, विभागतो देज्ज विन्यस्तो ॥१८०९॥
 दव्वादीया पडिसेवणा तु लतिया तु आदिसहेणं ।
 होति विसेसेणाऽवेविखनूण दिज्जाहि ऊणं पि ॥१८१०॥
 अहवा वि समतिरित्तं, दाणं णाऊण देज्ज जीएणं ।
 अहवा वि तत्तियं चिय, दिज्जाहि सुयोवदेसेणं ॥१८११॥६३॥०॥
 दव्वं खेत्तं कालं, भावं पुरिस पडिसेवणाओ य ।
 णालुमितं चिय दिज्जा, तम्मत्तं हीणमहितं व ॥६४॥
 आहारादी दव्वं, खित्तं लुक्खादि काल गिम्हादो ।
 दिट्ठादी भावं तू, पुरिसं गोयादि जाणित्ता ॥१८१२॥
 आदट्ठिगमादीया, पडिसेवण होति तू मुणेतव्वा ।
 णाऊण जाणित्ठं, इति मि चि नए न जीएणं १८१३॥

देज्जाही तम्मिच्चं, हीणं अहितं व णातु दव्वाती ।
 हीणे दव्वादीए, हीणं देज्जाऽहिणं अद्वियं ॥१८१४॥६४॥
 एसो तु अक्खरत्थो, दव्वादीणं तु वन्नितो कमसो ।
 पुणरवि दव्वादीणं, विभागतो मूरिमाहंसु ॥१८१५॥
 आहारादी दव्वं, वलियं सुलभं च णाउमहियं पि ।
 देज्जाहि दुव्वलं दुल्लभं च णाऊण हीणं पि ॥६५॥
 आहारो जेसिमादी, दव्वाणं ताईं होंति दव्वाइं ।
 आहारादीयाईं, वलियाईं जम्मि देसम्मि ॥१८१६॥
 जह अणूदस सालीकूरो सभावेण होति वलियो तु ।
 सुलभो य सो तु णिच्चं, सेसा वट्ठंति एमेव ॥१८१७॥
 एयं णाऊण तहिं, जं भणितं दाण जीतववहारं ।
 तं देज्ज समव्वहियं, जहिं पुण वणवल्लुकलमादी ॥१८१८॥
 कंजियरुक्खाहारो, दुव्वल दुल्लभो य एव णाऊणं ।
 देज्ज सेत्थहीणं (?) जीतववहारभणिया उ ॥१८१९॥६५॥
 लुक्खं सीतल साहारणं च खेत्तमहितं पि सीयम्मि ।
 लुक्खम्मि य हीणयरं, एवं काले वि तिविहम्मि ॥६६॥
 लुक्खं तु णेहरहितं, जं खेत्तं वायपित्तलं वा वि ।
 सीयं वलियं भण्णाति, अहवा अणूवं भवे सीतं ॥१८२०॥
 साहारणं समं तू, जं ण वि णिद्धं ण चेव लुक्खं पि ।
 एयं तिविहं खेत्तं, दाणं एतेसि वोच्छामि ॥१८२१॥
 इय एव जीतदाणं, णिद्धे खित्तेऽद्वियं पि देज्जाहिं ।
 साहारणं तम्मत्तं, लुक्खे खेत्ते तु हीणयरं ॥१८२२॥६६॥
 लुक्खादी तिह खेत्तं, एवेयं वण्णितं समासेणं ।
 अहुणा तु तिविह कालं, गिम्हादि समासतो वोच्छं ॥१८२३॥

गिम्ह-सिसिर-वासासू, देज्जऽद्वम-दसम-वारसंताई।
णात्तुं विहिणा णवविहसुतववहारोवदेसेणं ॥६७॥

गिम्हासु चतुत्थं देज्जा, छट्ठं च हिमागमे ।

वासासु अद्वमं दिज्जा, तवो एस जहण्णओ ॥१८२४॥

गिम्हासु छट्ठं देज्जा, अद्वमं च हिमागमे ।

वासासु दसमं देज्जा, एस भज्झिमओ तवो ॥१८२५॥

गिम्हासु अद्वमं देज्जा, दसमं च हिमागमे ।

वासासु दुवालसमं, एस उवकोसतो तवो ॥१८२६॥

जहासंखेणेतो, गिम्हादितवो समासतो होति ।

एयं पुण कइ दिज्जा ।, णवविहसुत्तोवपसेणं ॥१८२७॥

सुतववहारेणऽहवा, णवमेदवियप्प मुहुम जाणिता ।

देज्जाहि तिविहकाले, ववहारो सो इमो णवहा ॥१८२८॥

अहलहुसग लहुसयरो, लहुसो ती होति लहुसपक्खम्मि ।

अहलहुओ लहुयतरो, लहुओ ती लहुयपक्खम्मि ॥१८२९॥

गुरुपो गुरुयतराओ, अहगुरुओ एस होति गुरुपक्खे ।

णवविहववहारंसो, आवत्ती तेसि वोच्छामि ॥१८३०॥

पण दस पण्णरसं वा, तिविहेसो होति लहुसपक्खम्मि ।

वीसा य पण्णवीसा, तीसा वि य लहुगपक्खम्मि ॥१८३१॥

गुरुमासो चतुमासो, छम्मासो चेव होति गुरुपक्खे ।

णवविह आवत्तेसा, णवविहदाणं अतो वोच्छं ॥१८३२॥

णिच्चिगतिं पुरिमट्ठं, एक्कासणयं च लहुसपक्खम्मि ।

आयंविज्जऽमत्तट्ठं, छट्ठं वा होति लहुपक्खे ॥१८३३॥

अद्वम दसम दुवालस, गुरुपक्खे एय होति दाणं तु ।

आवत्ती तवो एसो, समासतो णवदमक्खातो ॥१८३४॥

णवविहववहारेसो, लहुसादि समासतो समक्खवातो ।
 पुणरवि ओहेण विभागयो य गुरुमादि वोच्छामि ॥१८३५॥
 गुरुओ गुरुगतरातो, अहागुरुयो व होति ववहारो ।
 लहुओ लहुततरातो, अहालहु चैव ववहारो ॥१८३६॥
 लहुसो लहुसतराओ, अहालहुसो य होति ववहारो ।
 एएसि पच्छित्तं, वोच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥१८३७॥
 गुरुओ य होति मासो, गुरुयतराओ य होति चतुमासो ।
 अहगुरुओ छम्मासो, गुरुपक्खे एस पडिवत्ती ॥१८३८॥
 तीसा य पण्णवीसा, वीसा वि य होति लहुयपक्खम्मि ।
 पण्णरस दस य पंच य, लहुसगपक्खम्मि पडिवत्ती ॥१८३९॥
 गुरुयं च अट्ठमं खलु, गुरुयतरायं च होति दसमं तु ।
 अहगुरुयं वारसमं, गुरुपक्खे एस पडिवत्ती ॥१८४०॥
 छट्ठं च चउत्थं वा, आयंविह एगठाण पुरिमडं ।
 णिव्वितियं दायव्वं, अहलहुसे अहव सुद्धो वा ॥१८४१॥
 ववहारो आरोवण, सोही पच्छित्तमेयमेगट्ठं ।
 योवो तु अहालहुसो, पट्टवणा होति दाणं तु ॥१८४२॥
 ओहेण एस भणिओ, एत्तो वोच्छं पुणो विभागेणं ।
 तिग णव सत्तावीसग, एकासीती य भेदेणं ॥१८४३॥
 गुरुपक्खो लहुपक्खो, लहुसगपक्खो य तिविह एस भवे ।
 एकेको पुणो तिविहो, उक्कोसादी इमं वोच्छं ॥१८४४॥
 गुरुपक्खे उक्कोसा, मज्झ जहण्णो य एव लहुए वि ।
 एमेव लहुसए वी, उक्कोसो मज्झिम जहण्णो ॥१८४५॥
 गुरुपक्खे छम्मासो, पणमासो चैव होति उक्कोसो ।
 मज्झिम तू तेमासो, दुमास गुरुमासिय जहण्णो ॥१८४६॥

लहृमास मित्तमामो. वीमा वि य निविहमेय लहृपसे ।
 पन्नम दमग पंचग, लहृमृहोमादि निविहमे ॥१८४७॥
 आवन्तिनरो पमो, णवमेदो वण्णिनो ममासेण ।
 अहृणा उ मनवीमो. दाननरो नस्मिमो होनि ॥१८४८॥
 गुरु-लहृ-लहृमगपरसे, पण्णको णवविहो मुणेनज्जो ।
 उरकोमुवकोमो या. उमोमगमज्जिम जहण्णो ॥१८४९॥
 मज्जिमउरकोमो या. मज्जिममज्जो नहा जहण्णो य ।
 होनि जहण्णुरकोमो. जहण्णमज्जो दुरजहण्णो ॥१८५०॥
 गुण्यरन्वो—

उरकोमुवकोमो या, उरकोमगमज्जिमो जहण्णो य ।
 मज्जिमउरकोमो नृ, मज्जिममज्जो जहण्णो य ॥१८५१॥
 होनि जहण्णुरकोमो. जहण्णमज्जो जहण्णगजहण्णो ।
 णवविहवरहारंगो, लहृपसे होनि णानज्जो ॥१८५२॥
 उरकोमुवकोमो नृ, उरकोमगमज्जिमो जहण्णो य ।
 मज्जिमउरकोमो नृ, मज्जिममज्जो जहण्णो य ॥१८५३॥
 होनि जहण्णुरकोमो. जहण्णमज्जो जहण्णगजहण्णो ।
 णवविहवरहारंगो, लहृमगपरसे मुणेनज्जो ॥१८५४॥
 पारमम दमम अहृम, लप्पनमासेमु निविह दाणेदं ।
 चउमामे दममउहृ, उहृ उरकोमगानि निहा ॥१८५५॥
 एमेवुवकोमादी. दमाम गुण्णामिणं निहा दाणं ।
 अहृम उहृ चउमं, णवविहमेयं नृ गुण्यरन्वो ॥१८५६॥
 दमम अहृम उहृ. लहृमागुवकोमगादि निह दाणं ।
 अहृम उहृ चउमं, उरकोमादेय निह मित्ते ॥१८५७॥
 उहृ चउम्याऽऽगामं, उरकोमादेय दाण वीमाणं ।
 लहृपसेमो णमो. वीमो पमो मुणेनज्जो ॥१८५८॥
 अहृम उहृ चउमं, एउरकोमादिदान पन्नरसे ।

छट्ट चउत्थाऽऽयामं, दसम् तिविहेत दाण भवे ॥१८५९॥
 स्वमणाऽऽयामेवकासण, तिविहोक्कोसादि दाण पणगेयं ।
 लहुसेस ततियणवगो, सत्तावीसेस वासाम् ॥१८६०॥
 सिसिरे दममादी पुण, चारणभेदेण सत्तवीसे य ।
 टायति पुरिमदुम्मी, अट्टोक्कंती य तद् चैव ॥१८६१॥
 अट्टममादी गिम्हे, चारणभेदेण सत्तवीसेण ।
 तद् चैव अट्टोक्कंती, टायति णिव्वीतिण् णवरिं ॥१८६२॥
 अहुणा उ चारणा तु, उक्कोमुक्कोसगादि गुरुगादी ।
 वासाम् सिसिरे या, गिम्हे य समासतो वोच्छं ॥१८६३॥
 अहगुरुण वासाम्, उक्कोमुक्कोसण् य वारसमं ।
 उक्कोसमज्झ दसमं, उक्कोसजहण्णमट्टमं ॥१८६४॥
 अहगुरुण सिसिरेमुं, उक्कोमुक्कोसण् य दसमं तु ।
 उक्कोसमज्झिम अट्टम, उक्कोसजहण्णण् छट्टं ॥१८६५॥
 अहगुरुण गिम्हामुं, उक्कोमुक्कोसमट्टमं दिज्जा ।
 उक्कोसमज्झ छट्टं, उक्कोसजहण्णण् चउत्थं ॥१८६६॥
 अहागुरुपक्खे—
 गुरुयतरा वासामुं, मज्झिमउक्कोसण् य दसमं तु ।
 मज्झिममज्झे अट्टम, मज्झजहण्णेण छट्टं तु ॥१८६७॥
 गुरुततरा सिसिरेमुं, मज्झिमउक्कोसमट्टमं देज्जा ।
 मज्झिममज्झे छट्टं, मज्झजहण्णे चउत्थं तु ॥१८६८॥
 गुरुततरा गिम्हेमुं, मज्झिमउक्कोसे देज्ज छट्टं तु ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झजहण्णेण छट्टं तु ॥१८६९॥
 गुरुततरासि आयामं । गुरुअतरपक्खे—
 गुरुण वास जहण्णे, उक्कोसे अट्टमं तु देज्जाहि ।
 छट्टं जहण्णमज्झे, होइ चउत्थं दुहजहण्णे ॥१८७०॥

गुरु सिसिरेऽथ जहण्णे, उक्कोसं देज्ज छट्ठभत्तं तु ।
 जहण्णयमज्जे चउत्थं, दुहयो जहण्णेण आयामं ॥१८७१॥
 गुरुए गिम्ह जहण्णे, उक्कोसा देज्ज तु चउत्थं तु ।
 जहण्णयमज्झाऽऽयामं, एक्कासणयं दुहजहण्णे ॥१८७२॥
 गुरुपक्खे ॥

लहुए वासारत्ते, उक्कोसुक्कोसगम्मि दममं तु ।
 उक्कोसमज्झिमऽट्ठम, उक्कोसजहण्णए छट्ठं ॥१८७३॥
 लहुए उक्कोसुक्कोसतम्मि सिसिरम्मि अट्ठमं दिज्जा ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसजहण्णए चउत्थं ॥१८७४॥
 लहुपक्खे उक्कोसे, गिम्हम्मी देज्ज छट्ठभत्तं तु ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं, उक्कोसजहण्णमायामं ॥१८७५॥
 लहुयपक्खे ॥

लहुयतरे वासागुं, मज्झिमउक्कोसमट्ठमं दिज्जा ।
 मज्झिममज्झे छट्ठं, मज्झजहण्णेणऽभत्तट्ठं ॥१८७६॥
 लहुयतरा सिसिरेगुं, मज्झिमउक्कोस देज्ज छट्ठं तु ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झजहण्णेणमायामं ॥१८७७॥
 लहुयतरा गिम्हेगुं, मज्झिमउक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिममज्झायामं, मज्झजहण्णेण भत्तेकं ॥१८७८॥
 लहुअतरपक्खे ॥

अहलहुया वासागुं, जहण्णउक्कोस छट्ठ देज्जाहि ।
 मज्झिमगम्मि चउत्थं, जहण्णगजहण्णमायामं ॥१८७९॥
 अहलहुयग सिसिरेगुं, जहण्णउक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिमगे आयामं, जहण्णगजहण्णे भत्तेकं ॥१८८०॥
 अहलहुगे गिम्हागुं, जहण्णगुक्कोस देज्ज आयामं ।
 एक्कासणगं मज्झे, पुरिमट्ठं दुहजहण्णम्मि ॥१८८१॥
 अहलहुयपक्खे ॥

लहुसग वासामुक्कोसगमि उक्कोसमदृपं देज्जा ।
 उक्कोसमज्झ लट्ठं, उक्कोसजहण्णं चउत्थं ॥१८८२॥
 लहुसग सिसिरामुक्कोसगं तु उक्कोस लट्ठ देज्जाहि ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं, उक्कोसजहण्णमायामं ॥१८८३॥
 लहुसग गिम्हामुक्कोसगमि उक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिमगं आयामं, उक्कोसजहण्ण भत्तेकं ॥१८८४॥
 लहुसपक्खे ॥

लहुसतरा वासामुं, मज्झुक्कोसेण लट्ठभत्तं तु ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झजहण्णेण आयामं ॥१८८५॥
 लहुसतरा सिसिरामुं, मज्झुक्कोसेण देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिममज्झाऽऽयामं, मज्झजहण्णेण भत्तेकं ॥१८८६॥
 लहुसतरा गिम्हेमुं, मज्झुक्कोसेण देज्ज आयामं ।
 मज्झिममज्झेक्कासण, मज्झजहण्णेण पुरिमट्ठं ॥१८८७॥
 लहुसतरपक्खे ॥

अहलहुसय वासामुं, जहण्णमुक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिमगं आयामं, भत्तेकं दुहजहण्णेणं ॥१८८८॥
 अहलहुसग सिसिरामुं, जहण्णमुक्कोस दिज्ज आयामं ।
 जहण्णमज्झेक्कासण, जहण्णजहण्णेण पुरिमट्ठं ॥१८८९॥
 अहलहुसग गिम्हामुं, जहण्णमुक्कोस देज्ज भत्तेकं ।
 मज्झिमगं पुरिमट्ठं, दुहयो जहण्णेण णिव्विगति ॥१८९०॥
 अहलहुसपक्खे ॥

एतेहिं ठाणेहिं, आवत्तीओ....सदा णियमा ।
 वोढव्वा सव्वाओ, असहुस्सेक्केक्कहासणया ॥१८९१॥
 जाव ठियं एक्केकं, तं पि य हाविज्ज असहुणो ताहे ।
 दाउं सट्ठाणेवं, परट्ठाणं देज्ज एमेव ॥१८९२॥

एवं ठाणे ठाणे, हेन्दाहुत्तो कमेण हासेत्ता ।
 णेतव्वं जाव ठिनं, णियमा णिव्वीयियं एक्कं ॥१८९३॥
 णवविह ववदारेसो, आवत्तीदाणसहितकालजुतो ।
 बुद्धीओ विण्णेओ, विभागतो एसमक्खातो ॥१८९४॥
 अहव निमो लहुमादो, तिविहादि समास वित्थरे वोच्छं ।
 हीणो मज्झकोसो, तिविहेसो होति णायव्वो ॥१८९५॥
 लहुसगपक्खे पणगं, दस पण्णर तिविह एय णानव्वं ।
 बीसा य भिण्णमासो, लहुमासो तिविह लहुपक्खे ॥१८९६॥
 गुरुमासो चउमासो, छम्मामो चेव एस गुरुपक्खे ।
 णवविह आवत्तेसा, दाणं णवहा तिमं वोच्छं ॥१८९७॥
 णिव्विगतिय पुरिमट्ठं, एक्कासण लहुमए य दाणं ति ।
 आयाम चउत्थं वा, छट्ठं तु लहुगपक्खम्मि ॥१८९८॥
 अट्ठम दसम दुवालस, गुरुपक्खे एय होति दाणं तु ।
 णवविहदाणं एसो, अहवाऽऽवत्ती इमा णवहा ॥१८९९॥
 पण दस पण्णरसं वा, लहुगुरुगा लहुसए तु पक्खम्मि ।
 बीसा ॥ भिण्णमामो, लहु गुरु लहुओ य मासेक्को ॥१९००॥
 गुरुमासो दुण्णि मासा, लहुगुरुगा तिग चउक्क लहुगुरुगा ॥
 पंचग छम्मासा या, लहुगुरुगा एस णवहा तु ॥१९०१॥
 आवत्तित्तो एसो, णवभेदो वण्णिनो समासेणं ।
 अहुणा तु सत्तवीसो, दाणनवो तम्मिमो होति ॥१९०२॥
 लहुसग लहुगुरुपक्खो, एक्केरको णवविहो मुणेनव्वो ।
 दुहयो जहणो जहणमज्झो य जहणगुक्कोसो ॥१९०३॥
 मज्झिमजहणगं नू, मज्झिममज्झं तु मज्झिमुक्कोसं ।
 उक्कोसगं जहणं, उक्कोसगमज्झ उक्कोसं ॥१९०४॥
 लहुसगपक्खे चेयं, णवभेद समासतो समक्खायं ।
 लहुपक्खे वि णवविहं, गुरुपक्खे वो मुणेयव्वं ॥१९०५॥

वासामु अहलहुसो, दुहयो जहणेण देज्ज भत्तेक्कं ।
 जहण्णगमज्झायामं, जहण्णमुक्कोसए चउत्थं ॥१९०६॥
 लहुसतर मज्झिमजहण्णयम्मि वासामु देज्ज आयामं ।
 मज्झिममज्झे चउत्थं, मज्झिमउक्कोसए छट्ठं ॥१९०७॥
 लहुसग उक्कोसजहण्णगम्मि वासामु देज्जभत्तट्ठं ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोमुक्कोसमट्ठमगं ॥१९०८॥
 अहलहुए वासामुं, जहण्णजहणे तु देज्ज आयामं ।
 जहण्णगमज्झ चउत्थं, जहण्णउक्कोसए छट्ठं ॥१९०९॥
 लहुयतरा वासामुं, मज्झजहण्णम्मि हवयभत्तट्ठं ।
 मज्झिममज्झे छट्ठं, मज्झिमउक्कोसमट्ठमगं ॥१९१०॥
 लहुए वासामुक्कोसगम्मि जहणे तु देज्ज छट्ठं तु ।
 उक्कोसमज्झमट्ठम, उक्कोमुक्कोसए दसमं ॥१९११॥
 गुरुपक्खे जहण्णम्मि, जहण्ण होती चउत्थभत्तं तु ।
 हीणगमज्झे छट्ठं, जहण्णउक्कोसमट्ठमगं ॥१९१२॥
 गुरुअतरा वासामुं, मज्झजहण्णेण देज्ज छट्ठं तु ।
 मज्झिममज्झे अट्ठम, मज्झिमउक्कोसए दसमं ॥१९१३॥
 अहगुरुए वासामुं, उक्कोसजहण्णमट्ठमं देज्जा ।
 उक्कोसमज्झ दसमं, उक्कोमुक्कोस वारसमं ॥१९१४॥
 अहलहुसग सिसिरेमुं, जहण्णजहणेण होवि पुरिमट्ठं ।
 हीणगमज्झेक्कासण, जहण्णउक्कोस आयामं ॥१९१५॥
 लहुसतरा सिसिरेमुं, मज्झजहण्णेण भत्तमेक्कं तु ।
 मज्झिममज्झाऽऽयामं, मज्झिमउक्कोसए चउत्थं ॥१९१६॥
 लहुसग सिसिरुक्कोसे, जहण्ण एयं तु देज्ज आयामं ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं, उक्कोमुक्कोस छट्ठं तु ॥१९१७॥
 अहलहुयग सिसिरेमुं, दुहाजहणेण देज्ज भत्तेक्कं ।
 जहण्णगमज्झाऽऽयामं, जहण्णमुक्कोसए चउत्थं ॥१९१८॥

लहुसतरा सिसिरेसुं, मज्झजहण्णेण देज्ज आयामं ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झिम उक्कोसए छट्ठं ॥१९१०॥
 लहुए सिसिरुक्कोसे, होति जहण्णं चतुत्थमत्तं तु ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसुक्कोसमट्ठमगं ॥१९२०॥
 गुरुए सिसिर जहण्णे, जहण्णएणं तु देज्ज आयामं ।
 जहण्णमज्झ चउत्थं, जहण्णउक्कोसए छट्ठं ॥१९२१॥
 गुरुयतरा सिसिरेसुं, मज्झजहण्णेण देज्जमत्तं ।
 मज्झिममज्झे छट्ठं, मज्झिमउक्कोसमट्ठमगं ॥१९२२॥
 अहगुरुए सिसिरेसुं, उक्कोसजहण्णएण छट्ठं तु ।
 उक्कोसमज्झिममट्ठम, उक्कोसुक्कोसए दसमं ॥१९२३॥
 अहलहुसग गिम्हासुं, जहण्णजहण्णेण होति णिव्विगतिं ।
 हीणमज्झे पुरिमं, जहण्णउक्कोस भत्तेवकं ॥१९२४॥
 लहुसतरा गिम्हेसुं, मज्झजहण्णेण होति पुरिमहुं ।
 मज्झिममज्झेवकामण, मज्झिमउक्कोसमायामं ॥१९२५॥
 लहुसग गिम्हुक्कोसे, जहण्णगे होति भत्तमेवकं तु ।
 उक्कोसमज्झ आयविलं तु उक्कोसए चउत्थं ॥१९२६॥
 अहलहुयग गिम्हेसुं, पुरिमहुं होति दुहजहण्णेणं ।
 मज्झजहण्णेवकासण, जहण्णउक्कोसमायामं ॥१९२७॥
 लहुयतरा गिम्हेसुं, मज्झजहण्णेण भत्तमेवकं तु ।
 मज्झिममज्झाऽऽयामं, मज्झिमउक्कोसए चउत्थं ॥१९२८॥
 लहुयग गिम्हुक्कोसे, जहण्णएणं तु होति आयामं ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं, उक्कोसुक्कोसए छट्ठं ॥१९२९॥
 गुरुए गिम्ह जहण्णे, जहण्णयं होति भत्तमेवकं तु ।
 हीणमज्झाऽऽयामं, जहण्णउक्कोसए चउत्थं ॥१९३०॥
 गुरुअतरा गिम्हेसुं, मज्झजहण्णेण होति आयामं ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झिमउक्कोसए छट्ठं ॥१९३१॥

अहगुरुए गिम्हामुं, उक्कोसजहणए चउत्थं तु ।
 उक्कोसमञ्ज छट्ठं, उक्कोसुक्कोसमंढमगं ॥१९३२॥
 णवविह वव्हारेसो, आवत्ती-दाणसहियकालजुओ ।
 बुद्धीए विण्णेयो, विभागतो एसमक्खातो ॥१९३३॥६७॥०॥
 हहगिलाणाभावम्मि देज्ज हहस्स ण तु गिलाणस्स ।
 जावतियं वा विसहति, तं देज्ज सहेज्ज वा कालं ॥६८॥
 भावं पडुच्च अहियं, देज्जाही हह-वलिय-णिरुयस्स ।
 गिलाणस्स तु ऊणतरं, ण व देज्ज सहेज्ज वा कालं ॥१९३४॥
 अमुभ मुभो वा भावो, लेस्साभेदेण होति णायव्वो ।
 तिच्चो तिच्चतरो वा, तिच्चतमो एव मंदो वि ॥१९३५॥
 पणए वि सेवियम्मी, चरिमं भाओ उ केइ पावन्ति ।
 चरिमाओ वा पणगं, एवमिणं भावणिप्फणं ॥१९३६॥

भावे त्ति गतम् ।

पुरिसं पडुच्च अहियं, ऊणं वा दिज्ज अहव तम्मत्तं ।
 ते पुण पुरिसादीया, इमे समासेण णायव्वो ॥१९३७॥६८॥
 पुरिसा गीतागीता, सहासहा तह सदासदा केति ।
 परिणामाऽपरिणामा, अतिपरिणामा अवत्थूणं ॥६९॥
 केयी पुरिसा गीता, केयि अगीयत्थ होंति णातव्वो ।
 धिति-संघयणादीहि, केइ सदा केइ तू असहा ॥१९३८॥
 मायावी होंन्ति सदा, असदा पुण उज्जुपण्ण णेतव्वो ।
 परिणामादी इणसो, समासतोऽहं पवक्खामि ॥१९३९॥
 परिणामा अपरिणामा, अतिपरिणामा य वत्थु चरिमदुए ।
 अंवादीदिट्ठंता, होति विभागो-इमो तेसिं ॥१९४०॥
 जो दव्वत्तेत्तकयकालभावयो जं जहा जिणक्खायं ।
 तं तह सहहमाणं, जाणसुः परिणामगं साहुं ॥१९४१॥

परिणामक-
 अपरिणामक-
 अतिपरिणा-
 मकाः

जागति दन्व जहद्विष, सच्चित्ताचित्त मीसयं चैव ।
 कप्पाकप्पं च तद्वा, जोमं वा जस्स जं होति ॥१९४२॥
 खेत्ते जं कायब्बं, अद्धाने जयण एव सद्वहति ।
 काले सुभिवत्त-दुग्भिवत्तमादिस्सु जो जहा कप्पो ॥१९४३॥
 भाये दट्ठगिलाणं, आगाहे जं जहा व कायब्बं ।
 तं सद्वहति करेति य, एमो परिणामओ साहू ॥१९४४॥
 जो दब्बखेत्तकयकालभावयो जं जहा जिणक्खायं ।
 तं तह असद्वहंतं, अप्परिणामं वियाणाहि ॥१९४५॥
 जो दब्बखेत्तकयकालभावयो जं जहा जिणक्खायं ।
 तल्लेसुस्सुत्तमती, अतिपरिणामं वियाणाहि ॥१९४६॥
 परिणमति जहत्येणं, मती तु परिणामगस्स कज्जेसु ।
 वित्ति ए ण तु परिणमती, अहितमती परिणमे तित्ति ए ॥१९४७॥
 दोसु तु परिणमति मती, उस्सग्गऽववाययो तु पढमस्स ।
 वित्तियस्स तु उस्सग्गे, अतिभववाए तु तत्तियस्स ॥१९४८॥
 अंवादीदिट्ठंतेहिं परिवत्ता तेसि होति कायब्बा ।
 जह कोयि गुरूहिं तू, भणितो अंवाणि आणेहि ॥१९४९॥
 परिणामगोऽस्थ भणती, किं सच्चित्तेऽचित्ते व आणेमि ? ।
 भावतो केवदए वा ?, किं टाले (?) भिण्णऽभिण्णे वा ? ॥१९५०॥
 वेति गुरू लद्धं चियं, पुणो व वोच्छिस्स अहव वोमंसा !
 भणिओ सिंत्ती एवं, अप्परिणामो इमं वेति ॥१९५१॥
 किं ते पित्तपलावो ?, मा वित्ति यं एरिसाईं जंपाहि ।
 मा णं परो विं सोच्छति, अहं पि णेच्छामि एयस्स ॥१९५२॥
 अतिपरिणामो भणति, कालो सिं अतिच्छए अहो ताव ।
 किं एच्चिरस्स वुत्तं ?, इत्थंमह विं ण तरिमो भणितुं ॥१९५३॥
 धेत्तूण भारमागतो, भणती अण्णे विं किं नु आणेमि ? ।
 तो दो विं गुरू भणती, उवालभन्तो इमं तहितं ॥१९५४॥

णाधिष्णायं गिण्हसि, असमत्ते चेव भाससि वयणे ।
 सुकंविललोणकए, तिण्णे अहवा वि दोच्चंगे ॥१९५५॥
 एमेव य रुक्खे वी, भंजितु आणेह वेति अपरिणतो ।
 णिष्कावादी रुक्खे, भणामि ण दुमे अहं हरिए ॥१९५६॥
 एमेव य वीयाइं, आणेती आणिए गुरू भणति ।
 अंविलि विद्धत्थाणि व, भणामि ण वि रोहणि समत्थे ॥१९५७॥
 ॐ ॥६९॥

तह धितिसंघयणोभयसंपण्णा तदुभएण हीणा य ।
 आयपरोभयणोभयतरणा तह अण्णतरणा य ॥७०॥

धितिदुव्वल देहे वली, धितिवलिओ देहदुव्वलो कोइ ।
 कोयी दोहि वि वलिओ, दोहिं पी दुव्वलो कोइ ॥१९५८॥
 दोहि वि वलिए सव्वं, धितिहीणे जत्थ चिट्ठति धिती से ।
 आसज्ज व देहवलं, देज्जा लहुयं उभयहीणे ॥१९५९॥
 अहवा पंच विकप्पा—

केयी पुरिसा पंचह, आयतरादी इमे उ णायव्वा ।
 पढमो आयतरो तू, णो परयो परतरे वितिओ ॥१९६०॥
 उभयतरो तू ततिओ, णोभयह चउत्थओ उ णायव्वो ।
 अण्णयरो परयो तू, पंचमओ होइ णातव्वो ॥१९६१॥
 आयतर-परतराणं, को णु विसेसो ? त्ति एत्थ चोदेति ।
 आततरो चउत्थादी, जं दिज्जति तं तु णित्थरति ॥१९६२॥
 वेयावच्चकरो तू, गच्छस्स उवग्गहस्मि वट्ठति तु ।
 एसो तु होति परतरो, चतुभंगो एव णायव्वो ॥१९६३॥
 वेयावच्चतराणं, एकं सकेति दो ण णित्थरति ।
 पंचमगो तू पुरिसो, अण्णतरो एस णातव्वो ॥१९६४॥ ॐ ॥७०॥

कण्ठद्विधादयो वि य, चतुरो जे सेतरा समक्खाता ।
सावेक्खेतरमेयादयो य जे ताण पुरिसाण ॥७१॥

कण्ठद्विधा परिणता, कण्ठजोगी चेव होन्ति तरमाणा ।
पट्ठिपवत्तेण वि चतुरो, अकण्ठद्विधमादि णातव्वा ॥१९६५॥
पट्ठिद्वा ठवणा ठवणी अवत्था संठितो ठिनी ।
अवत्थारं अवत्था या, एगद्धा चिट्ठणा ति य ॥१९६६॥
सामायिप्प य छेदे, णिव्विसमाणा तहेव णिव्विट्ठे ।
जिणक्कप्पे येरेसु य, छव्विह कण्ठद्विती होति ॥१९६७॥
सो पुण ठिनी मज्जायाणामो कप्पो य होति कतिहा उ ? ।
भण्णति सो दसमेदो, इणमो वोच्छं समसेणं ॥१९६८॥
आवेळक्कुहेसिय, सेज्जायर रायपिण्ड कितिकम्मे ।
वन जेट्ठ पट्ठिक्कमणे, भासं पज्जोसवणक्कप्पे ॥१९६९॥
कतिहिं ठिता अठिता वा, सामायिक्कण्ठसंठितो णियमा ? ।
कतिठाणपट्ठिट्ठो वा, छेदोवट्ठाणक्कप्पो उ ? ॥१९७०॥
चतुहिं ठिया छहिं अठिया, सामातियसंजया म्णेयव्वा ।
दससु वि णियमा तु ठिता, छेगोवट्ठा म्णेयव्वा ॥१९७१॥
सेज्जातरपिण्डे यां, कितिकम्मे चेव चाउजामे य ।
पुरिसज्जेट्ठ य तहा, चनारि अवट्ठिया कप्पा ॥१९७२॥
आवेळक्कुहेसिय, रायपिण्डे तहा पट्ठिक्कमणे ।
भासं पज्जोसवणाक्कप्पे तज्जवट्ठिता कप्पा ॥१९७३॥
दसठाणठितो कप्पो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स ।
आवेळक्कादीसुं, तेसि तु पख्खणा इणमो ॥१९७४॥
दुविहा होति अवेला, संतावेला असंतवेला य ।
तित्थगरऽसंतवेला, संतावेला भवे सेसा ॥१९७५॥
संतेहिं वि चेलेहिं, किह पुण समणा अवेळया होन्ति ? ।

आवेतक्यम्

भण्णति सुणम् चोदग !, जह संतेहिं अचेला उ ॥१९७६॥
 सिस्सावेदियपोत्ति, णतिसंतरणम्मि णग्गयं वेन्ति ।
 जुण्णेहिं णग्गिय म्हि, तुरसालिय ! देहि मे पोत्ती ॥१९७७॥
 जुण्णेहिं खंडिएहि य, असव्वतणुपाउएहिं ण य णिच्चं ।
 संतेहिं वि णिग्गंथा, अचेलगा होंति चेलेहिं ॥१९७८॥
 एवं दुग्गयपहिया, वऽचेलया होंति ते भवे बुद्धी ।
 ते खलु असंततीए, धरंति ण तु धम्मसद्धाए ॥१९७९॥
 सति लाभम्मि साहू, गेण्हन्तऽसहट्ठणाइं ताइं तु ।
 ताणि वि खण्डियमादी, धरेन्ति तह धम्मबुद्धीए ॥१९८०॥
 आचेलुक्को धम्मो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्सा ।
 मज्झिमगाण जिणाणं, होति सचेलो अचेलो वा ॥१९८१॥
 पडिमाए पाउया वा, णऽतिक्रमंते तु मज्झिमा समगा ।
 पुरिमचरिमाण सहणट्ठणा तु भिण्णाणिमो मोत्तुं ॥१९८२॥
 णिरुवहयलिंगभेदो, णिक्कारणयो ण कप्पये कातुं ।
 किं पुण तं णिरुवहयं ?, भण्णति अहजायलिंगं तु ॥१९८३॥
 जम्मं दुविहं होति, मातृकुच्छिम्मि पढमं जं जम्मं ।
 भवसंसारचउक्के, णिप्फिट्ठितो वितिय पव्वज्जं ॥१९८४॥
 तस्स इमे भेदा खलु, खंधदुवारं य समणे पाउरणे ।
 गकलद्धंसे पट्टे, लिंगदुवे या इमा भयणा ॥१९८५॥
 णिक्कारणयो—

लहुओ लहुओ लहुया, तिसु चतुगुरुगा य होंति वोद्धव्वा ।
 गिहिंलिंग अण्णलिंगे, दोसु वि मूलं तु वोद्धव्वं ॥१९८६॥
 कुव्विज्ज कारणे पुण, भेदं लिंगस्सिमेहि कज्जेहिं ।
 गेलण्ण रोग लोए, सरीरवेयावदियमादी ॥१९८७॥
 अहवा इमेहिं कारणेहिं—

आसज्ज खेत्तकप्पं, वासाठाई अभाविण असह ।

काले अद्धानम्मि य, सागरि तेणे म पंगुरणं ॥१९८८॥

असिये ओमोयरिण, रायहुट्टे पवायिदुट्ट वा ।

आगाढे अण्णलिगं, कालक्खेवो व गमणं वा ॥१९८९॥

अचेल चि गतं ।

संघस्सोद विभागे, समणा समणी य कुल-गणस्सेव ।

कडमिह ठिण ण कप्पति, अट्टियकप्पे जमुद्धिस्स ॥१९९०॥

औद्देशिकम्

आयरिण अभिसेगे, भिक्खुम्मि गिलाणगम्मि भयणा उ ।

तिक्खुत्तडडविपवेसे, तियपरियट्टे तओ गहणं ॥१९९१॥

उद्देशिय चि गतं ।

तित्थगरपडिक्कुट्ठो, आणा अण्णाय उग्गमो ण सुज्जे ।

अविमुत्ति अल्लाघवया, दुल्लभसेज्जा ठितुच्छेदो ॥१९९२॥

वाग्यातरः

पुरपच्छिमवज्जेहिं, अवि कम्मं जिणवरेहिं लेसेणं ।

भुत्तं विदेहगेहिं य, ण य सागरियस्स पिण्डो तु ॥१९९३॥

दुविहे गेलण्णम्मी, णिमंतणा दव्वदुल्लभे असिये ।

ओमोयरिय पयोसे, भए व गहणं अणुण्णातं ॥१९९४॥

तिक्खुत्तो सक्खेत्ते, चउद्धिसि मग्गिउण कडजोगी ।

दव्वस्स य दुल्लभया, सागारियसेवणा दव्वे ॥१९९५॥

सेज्जायरे चि गयं ।

केरिसयो तू राया ?, मेया पिंडस्स के व ? सि दोसा ? ।

राजपिण्डः

केरिसयम्मि व कज्जे, कप्पति ? काए व जयणाए ? ॥१९९६॥

मुदिण मुद्धअभिसित्ते, मुदिओ जो होति जोणिमुद्धो तु ।

अभिसित्तो व परेहिं, सयं व भरहो जहा राया ॥१९९७॥

पढमगभंगे वज्जो, होतुवमा वा वि जे भणिय दोसा ।

सेसेमु होयअपिंडो, जहिं दोसा तं विवज्जेज्जा ॥१९९८॥

असणादीया चउरो, वत्ये पादे य कंवले चेव ।

पाउंछणए म तद्दा, अट्टविहो रायपिंडो तु ॥१९९९॥

अट्टविह रायपिंडं, अण्णयरायं तु जो पडिग्गाहे ।
 सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्त विराहणं पावे ॥२०००॥
 दोसा इमे ईसरतलवरमाडंविएहिं सत्थवाहेहिं ।
 णिन्तेहिं अइन्तेहि य, वाघातो होति साहुस्स ॥२००१॥
 ईसर भोइयमादी, तलवरपट्टेण तलवरो होति ।
 वेट्टणवट्टो सेट्टी, पच्चंतणिवो उ माडंवी ॥२००२॥
 जा णिन्तइन्त ता अच्छतो तु सुत्तादि-भिवखपरिहाणी ।
 इरिया अमंगलं ति य, पण्हाहणणा इहरहा तु ॥२००३॥
 लोभे एसणवातो, संका तेणे णपुंस इत्थी य ।
 इच्छंतमणिच्छंते, चातुम्मासा भवे गुरुगा ॥२००४॥
 अण्णत्थ एसिं दुल्लभं ति गेण्हेज्जण्णेषणिज्जं पि ।
 अण्णेण वि अवहरिए, संकिज्जति एस तेणो त्ति ॥२००५॥
 संका चारिय चोरे, मूलं णिस्संकिए य अणवट्टो ।
 परदारि अहिमरे वा, णवमं णीसंकिं दसमं ॥२००६॥
 अलभंता य वियारं, इत्थिणपुंसा वला वि गिण्हेज्जा ।
 आयरिय कुल गणे वा, संघे वा कुज्ज पत्थारं ॥२००७॥
 अण्णे वि अत्थि दोसा, गोम्मियआइण्णरयणमादी य ।
 तण्णीसाए पविसे, तिरिक्खमणुया भवे दुट्ठा ॥२००८॥
 गोम्मियगहणा हणणा, रण्णो च णिवेइयम्मि जं पावे ।
 आदीणरतणमादी, सत गेण्हेयरो व तण्णीसा ॥२००९॥
 चारियचोराभिमरा, कामी व विसंति तत्थ तण्णीसा ।
 वारणतरच्छवग्वा, मेच्छा य णरा व घाएज्जा ॥२०१०॥
 दुविहे गेलण्णम्मी, णिमंतणा दव्वदुल्लभे असिवे ।
 ओमोयरिय पदोसे, भए व गहणं अणुण्णायं ॥२०११॥
 तिक्खुत्तो सक्खेत्ते, चउद्दिंसि मग्गितूण कडजोगी ।
 दव्वस्स य दुल्लभता, जतणाए कप्पती ताहे ॥२०१२॥
 रायपिंडे त्ति गतं ।

कितिकम्मं पि य दुविधं, अब्भुट्ठणं तद्देव वेदणयं ।

कृतिकर्म

समणेहि य समणीहि य, जहारिहं होति कायव्वं ॥२०१३॥

सव्वहिं संजइहिं, कितिकम्मं संजताण कातव्वं ।

पुरिसुत्तरिओ धम्मो, सव्वजिणाणं पि तित्थम्मि ॥२०१४॥

तुच्छत्तणेण गव्वो, जायइ ण य संकते परिभवेणं ।

अण्णो वि होज्ज दोसो, धियासु मा हुज्जहज्जासु ॥२०१५॥

अवि य हु पुरिसपणीतो, धम्मो पुरिसो य रक्खितुं सत्तो ।

लोगविरुद्धं चेयं, तम्हा समणाण कातव्वं ॥२०१६॥

किइक्कम्मो त्ति गयं ।

पंचज्जामो धम्मो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स ।

मतादि

मज्झिमयाण जिणाणं, चातुज्जामो भवे धम्मो ॥२०१७॥

पुरिमाण दुव्विसोज्झो, चरिमाणं दुरणुपालयो कप्पो ।

मज्झिमयाण जिणाणं, सुव्विसोज्झो सुरणुपालो य ॥२०१८॥

जट्टत्तणेण हंदी, आइक्खविभागउवणया दुक्खं ।

सुहसम्मयदंताण य, तित्थिक्ख अणुसासणा दुक्खं ॥२०१९॥

पुरिमाणं—

मिच्छत्तगोवियाणं, दुव्वियट्ठमतीण ठाणसीलाणं ।

आइक्खितु अइदुक्खं, उवणेउं वा वि दुक्खं तु ॥२०२०॥

दुक्खेहिं भच्छियाणं, तणुधित्तिअवलत्तयो य दुत्तित्थिक्खं ।

एमेव दुरणुसासं, माणुक्कइयाय चरिमाणं ॥२०२१॥

एते चेव य ठाणा, सपण्णउज्जुत्तणेण मज्झाणं ।

सुहुदुहउभयवलाण य, विमिस्समावा भवे सुहुमा ॥२०२२॥

वए त्ति गयं ।

पुव्वतरं सामइयं, जस्स कयं जो व तेसु वा ठवितो ।

पुव्वज्येष्ठः

एस कितिकम्मजेट्ठो, ण जाति-सुययो दुक्खे वि ॥२०२३॥

सा जेसि तुवद्ववणा, जेहि य टाणेहि पुरिमचरिमाणं ।
 पंचायामे धम्मे, आएसतिगं चिमं मुणमु ॥२०२४॥
 दस चेव छच्च चतुरो, एते खलु तिणिण होन्ति आदेसा ।
 कतरं हवन्ति दस तू ? भण्णति मुणमु इमे ते तू ॥२०२५॥
 ततो पारंचिया बुत्ता, अणवद्ववणा य तिणिण तु ।
 दंसणम्मि य वन्तम्मि, चरित्तम्मि य केवले ॥२०२६॥
 अह्वा चियत्तकिच्चे, जीवकायं समारमे ।
 सहे य दसमे बुत्ते, जस्सोवद्ववणा भवे ॥२०२७॥
 एते दस तू बुत्ता, अण्णादेसेण होन्ति छत्तु इमे ।
 तिणिण वि पारंचेकं, अणवद्ववणा वि तिण्णेकं ॥२०२८॥
 दसणवन्ते तइए, चरित्तवंते भवे चउत्थं तु ।
 पंचम चियत्तकिच्चो, छट्ठो सो होउवद्ववणो ॥२०२९॥
 एसो वितियाएसो, ततियाएसो इमो मुणेयव्वो ।
 चत्तारि व उवद्ववणा, कयरं तु ? इमे मुणेतव्वा ॥२०३०॥
 पारंची अणुवद्ववणा, दंसण चरणे सुते पदिद्ववणा तु ।
 दंसणचरित्तवंता, तो दोण्णेते भवन्ती तु ॥२०३१॥
 चियत्तकिच्चो सेहो य, चत्तारेते हवंतुवद्ववणा ।
 एते तिण्णादेसा, उवद्ववणाए मुणेतव्वा ॥२०३२॥
 केवलगहणं कसिणं, जति वसती दंसणं चरित्तं वा ।
 तो तस्स उवद्ववणा, देसे वंतम्मि भयणा तु ॥२०३३॥
 एमेव य किंचि पदं, सुयं च असुयं च अप्पदोसेणं ।
 अविकोविण कहेन्तो, चोइय आउट्ट सुद्धो तु ॥२०३४॥
 सो पुण दंसणवंतो, अणभोगेणं त अहव आभोगा ।
 अणभोगेणं तहियं, कोयी सद्धो तु संवेगा ॥२०३५॥
 दद्ववणा णिण्हने तू, एते साहू जहुत्तकारि त्ति ।
 णिवखंतो अणभोगा, दिट्ठो अण्णेहिं साहूहिं ॥२०३६॥

भणिओ य णिण्हगाणं, कीस सगासे तुमं सि णिक्खेतो ? ।

तो वेति ण याणामि, एय विसेसं अहं भंते । ॥२०३७॥

एवमणाभोगेणं, मिच्छत्तगतो पुणो वि सम्मत्तं ।

जो पडिवण्णो सो तू, आलोतियणिन्दितो सुद्धो ॥२०३८॥

सो चेव य परियायो, णत्थि उवट्ठावणा पुणो तस्स ।

तं चिय पच्छित्तं से, जं चिय सम्मं तु पडिवज्जे ॥२०३९॥

जो पुण जाणंतो विय, गतो तु होज्जाहि णिण्हएसुं तु ।

पुणरागतो य सम्मं, तस्स उवट्ठावणा भणिया ॥२०४०॥

छण्हं जीवणिकायाणं, अणपज्झो तु विराहओ ।

आलोतियपडिक्कंतो, सुद्धो इवति संजतो ॥२०४१॥

छण्हं जीवणिकायाणं, अपज्झो तू विराधयो ।

आलोतियपडिक्कंतो, मूलच्छेज्जं तु कारए ॥२०४२॥

खेत्तादिअणप्पज्झो, अणभोगेणं व जो गतो मिच्छं ।

सो तु अपायच्छित्तो, विराहती तस्स दिन्तो तु ॥२०४३॥

जं जो तु समावण्णो, जं पायोगं व्व जस्स वत्थुस्स ।

तं तस्स तु दायव्वं, असरिसदाणा इमं होति ॥२०४४॥

अप्पच्छित्ते य पच्छित्तं, पच्छित्ते अतिमत्तया ।

धम्मस्साऽऽसायणा तिग्वा, मग्गस्स य विराहणा ॥२०४५॥

उस्सुत्त धवहरंतो, कम्मं वंधति चिक्कणं ।

संसारं च पवट्ठेति, मोहणिज्जं व कुब्बती ॥२०४६॥

उम्मग्गदेसए मग्गदूसए मग्गविप्पढीवाए ।

परं मोहेण रंजेन्तो, महामोहं पकुब्बती ॥२०४७॥

एवं तु उवट्ठवितो जो पढमपरं तु अइव सामत्तिए ।

ववितो सो जेट्ठयरो, कप्पपकप्पट्ठिणाणं च ॥२०४८॥

पुरिसजेट्ठे चि गतं ॥

सपडिक्कमणो धम्मो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स । प्रतिक्रमणम्

मज्झिममाण जिणाणं, कारणजाए पडिक्कमणं ॥२०४९॥
 गमणागमणविहारं, सायं पादो य पुरिमचरिमाणं ।
 णियमेण पडिक्कमणं, अतियारो होउ वा मा वा ॥२०५०॥
 अतियारस्स तु असती, णणु होति णिरत्थयं पडिक्कमणं ।
 भण्णति एवं चोदग !, तत्थ इमं होति णातं तु ॥२०५१॥
 जह कोयि ढंडिओ तू, रसायणं कारवेति पुत्तस्स ।
 तत्थेगो तेगिच्छी, वेती मज्झं तु एरिसयं ॥२०५२॥
 जति दोसे होअगतं, अह दोसो णत्थि तो गयो होति ।
 वितियस्स हरति दोसं, ण गुणं दोसं व तद्भावा ॥२०५३॥
 दोसं हंतूण गुणे, करेति गुणमेव दोसरहिणं चि ।
 तइयसमाहिकरस्स तु, रसायणं ढंडियसुत्तस्स ॥२०५४॥
 इय सइ दोसं छिंदति, असती दोसम्मि णिज्जरं कुणति ।
 कुसलतिगिच्छरसायण, उवणीयमिणं पडिक्कमणं ॥२०५५॥
 पडिक्कमणे चि गतं ।

मासकल्पः

जिणयेरअहालंदे, परिहारिग अज्ज मासकप्पो तु ।
 खेत्ते कालमुवस्सयपिंडगहणे य णाणत्तं ॥२०५६॥
 एतेसि पंचण्ह वि, अण्णोण्णस्सा चतुप्पएहिं तु ।
 खेत्तादीहिं विसेसो, जह तह वोच्छं समासेण ॥२०५७॥
 णत्थि तु खेत्तं जिणकप्पियाण उडुवद्धे मासकालो तु ।
 वासासुं चउमासा, वसही अममत्तपरिकम्मा ॥२०५८॥
 पिंडो तु अलेवकडो, गहणं तू एसणाहुवरिमाहि ।
 तत्थ वि कातुमभिग्गह, पंचण्हं अण्णयरियाए ॥२०५९॥
 थेराण अत्थि खेत्तं, तु उग्गहो जाण जोयण सकोसं ।
 णगरे पुण वसहीए, कालो उडुवद्धे मासो तु ॥२०६०॥
 उस्सग्गेण य भणितो, अववाएणं तु होज्ज अहिओ वि ।
 एमेव य वासासु वि, चतुमासो होज्ज अहिओ वा ॥२०६१॥

अममत्त-अपरिकम्भो, उवस्सओ एत्थ भंगया चतुरो । -
 उस्सग्गेणं पदमो, निण्णि तु अववायओ भंगा ॥२०६२॥
 भत्तं लेक्कडं वा, अलेक्कडं वा वि ते तु गेण्हंति ।
 सत्तदि व एमणाहिं, सायेवखो गच्छवासो चि ॥२०६३॥
 अहलंदियाण गच्छे, अप्पदिवद्दाण जह जिणाणं तु ।
 णवरं काले विसेसो, उदुमासो पणग चतुमासो ॥२०६४॥
 गच्छे पदिवद्दाणं, अहलंदीणं तु अह पुण विसेसो ।
 जो तेसि उगगहो खलु, सो साऽऽयरियाण आहवनि ॥२०६५॥
 एगवसहीए पणमं, छल्लीहीओ य गाम कुल्लंति ।
 दिवसे दिवसे अण्णं, अहंति वीहीं तु णियमेणं ॥२०६६॥
 परिहारविमृद्धीणं, जहेव जिणकप्पियाण णवरं तु ।
 आपयिळं तु भत्तं, बोद्धव्यो येरक्कप्पो तु ॥२०६७॥
 अज्जाण परिग्गदियाण उगगहो जो तु सो हु आयरिए ।
 काल्लो दो दो मासा, उदुयदे तासि कप्पो तु ॥२०६८॥
 सेंमं जह येराणं, पिंदो य उवस्सयो य तद् नामि ।
 मो मण्यो वि य दुविहो, जिणकप्पो येरक्कप्पो य ॥२०६९॥
 जिणकप्पियऽहलंदी, परिहारविमृद्धियाण जिणकप्पो ।
 येराण अज्जियाण य, बोद्धव्यो येरक्कप्पो तु ॥२०७०॥
 दुविहो उ मासकप्पो, जिणकप्पो चेव येरक्कप्पो य ।
 णिरणुगहो जिणाणं, येराण अणुग्गेहपवत्तो ॥२०७१॥
 उदुयामकाल्लज्जोए, जिणकप्पीणं तु गुरूगो गुरूगा य ।
 होति दिणम्मि दिणम्मी, येराणं ते घिय ल्ह उ ॥२०७२॥
 नीमं पदाऽवराहं, पुटो अणुवागियं अणुवमंते । -
 जे तथ पदे दोमा, ते तथ तनो ममावग्गो ॥२०७३॥
 पण्णरमुग्गमदोमा, दम एमणदोम एय पणुवीसं ।
 संजोपणाइ पंच य, एते तीसं तु अवराहा ॥२०७४॥

एतेहि दोसेहि, संपत्तीए वि लगती णियमा ।
 दिवसे दिवसे सो ऊ, कालातीते वसंतो तु ॥२०७५॥
 वासावासपमाणं, आचारउदुप्पमाणियं कप्पं ।
 एयं अणुमुयंतो, जाणसु अणुवासकप्पो तु ॥२०७६॥
 आचारपकप्पम्मी, जह भणितं तीय संवसंतो वि ।
 होति अणुवासकप्पो, तह संवसमाण दासो तु ॥२०७७॥
 दुविहे विहारकाले, वासावासे तहव उदुवद्धे ।
 मासातीतेऽणुवही, वासाइते भवे उवही ॥२०७८॥
 उच्चद्विएसु अट्टसु, तीनेमुं वास तत्थ ण वि कप्पे ।
 वेत्तुणं उवहिं खल्ल, वासासु तु तीने कप्पति तु ॥२०७९॥
 वासउदुअहालंदे, इत्तरिसाहारणोग्गहपुट्ठे ।
 संकमणट्ठा दव्वे, गच्छे पुप्फावकिण्णा तु ॥२०८०॥
 वासासु चउम्मासो, उउवद्धे मासो लंद पंच दिणा ।
 इत्तरिओ खखमूले, वोसमणट्ठा ठियाणं तु ॥२०८१॥
 साहारणा उ एते, समगठियाणं बहूण गच्छाणं ।
 एक्केण परिग्गहिता, सव्वे वोढत्तिया होन्ति ॥२०८२॥
 संकमणऽण्णोणस्सा, सगासे जति उ ते अहीयंते ।
 मुत्तत्थतदुभयाइं, सव्वो अहवा वि पडिपुच्छे ॥२०८३॥
 ते पुण मंडलियाए, आवलियाए व तं तु गिण्हेजा ।
 मंडलियमद्विज्जंते, सच्चित्तादी तु जो लाभो ॥२०८४॥
 सो तु परंपरप्पणं, संकमती ताव जाव सट्ठाणं ।
 जहियं पुण आवलिया, तहियं पुण ठाति अंतम्मि ॥२०८५॥
 ते पुण जहा तु एक्काये, वसहीए अहव पुप्फकिण्णा तु ।
 अहवा वि तु संकमणे, दव्वस्सिणमो विही अण्णो ॥२०८६॥
 मुत्तत्थतदुभयविसारयाण थोवे अ संभतीभेदे ।
 संकमणट्ठा दव्वे, जोगे कप्पे य आवलिया ॥२०८७॥

पुण्यद्विनाण खेत्ते, जति आगच्छेज्ज अण्ण आयरिओ ।
 बहुसुय बहुआगमिओ, तस्स सगासम्मि जति खेत्ती ॥२०८८॥
 किंचि अहिज्जेज्जाही, थोवं खेत्तं च नं जइ ह्वेज्जा ।
 ताहे असंघरंता, दोण्णि वि साहू विवज्जेन्ति ॥२०८९॥
 अण्णोण्णस्स सगासे, तेसिं पि य तत्थऽहिज्जमाणाणं ।
 आमवणा तह चेव य, जह भणियमणंतरे सुत्ते ॥२०९०॥
 एवं णिव्वायाए, मास चतुम्मासिओ तु घेराणं ।
 कप्पो कारणो पुण, अणुवासो कारणं जाव ॥२०९१॥
 एमो तु मासकप्पो, घेरकप्पो य वण्णिओवेणं ।
 अहुणा ठियमठियं तु, घेराणं इणमु वोच्छामि ॥२०९२॥
 सो घेरकप्पो दुविहो, अट्ठिनकप्पो य होति ठिनकप्पो ।
 एमेव जिणाणं पी, ठिनमठिनो होति कप्पो तु ॥२०९३॥

मासकप्पेति गतम् ।

पज्जोसवणाकप्पो, होति ठिनो अट्ठिओ य घेराणं ।
 एमेव जिणाणं पी, दुह ठियमठिओ य णातव्वो ॥२०९४॥
 चातुम्मासुयकोसो, सत्तरि राईदिया जहण्णेणं ।
 ठिनमट्ठिय एगतरं, कारणवघासितण्णयरे ॥२०९५॥
 घेराण सत्तरी खल्ल, वासासु ठिनो उ दुण्णि मागो तु ।
 वत्थासिओ तु कज्जे, जिणाण णियमट्ठ चतुरो वा ॥२०९६॥
 दोसामति मज्झिमया, अच्छंती जाव पुण्वकाही तु ।
 विहरंति य वासानु वि, अरुहमे पाणरहिण य ॥२०९७॥
 भिण्णं पि वासकप्पं, करंति तणुयं पि कारणं पण्ण ।
 निगकप्पिया चि एवं, एमेव मदाविदेहे चि ॥२०९८॥
 एयं ठियम्मि मेरं, अट्ठियकप्पे य जो पमाएति ।
 सो बह्वि पामत्थे, टाणम्मि तगम्मि वज्जेज्जा ॥२०९९॥

पर्युषणादन्ताः

पासत्यसंकिलिद्धं, टाणं जिणवुत्त थेरेहि य ।
 तारिसं तु गवेसंतो, सो विहारे ण सुज्झति ॥२१००॥
 पासत्यसंकिलिद्धं, टाणं जिणवुत्त थेरेहि य ।
 तारिसं तु विवज्जंतो, सो विहारे तु सुज्झति ॥२१०१॥
 जो कप्पटितीमेयं, सदहमाणो करेति सट्ठाणे ।
 सो तारिसं तु गवेसेज्जा, जतो गुणाणं अपरिहाणी ॥२१०२॥
 ठितमटियम्मि दसविहं, ठवणाकप्पे य दुविहमणयरं ।
 उत्तरगुणकप्पम्मि य, जो सरिकप्पो स संभोगो ॥२१०३॥
 ठवणाकप्पो दुविहो, अकप्पठवणा य सेहठवणा य ।
 पढमो अकप्पिएणं, आहारादीणि गिण्हावे ॥२१०४॥
 अट्टारसेव पुरिसे, वीसं इत्थीण दस णपुंसे य ।
 दिक्खेति जो ण एते, सेहठवणाए सो कप्पो ॥२१०५॥
 आहारउवहिसेज्जा, उगमउप्पायणेसणामुद्धं ।
 जो परिगिण्हति णिययं, उत्तरगुणकप्पिओ स खलु ॥२१०६॥
 सरिकप्पे सरिछंदे, तुल्लचरित्ते विसिट्ठनए वा ।
 साहूहिं संथवं कुज्जा, णाणीहिं चरित्तगुत्तेहिं ॥२१०७॥
 सरिकप्पे सरिछंदे, तुल्लचरित्ते विसिट्ठनए वा ।
 आइएज्ज भत्तपाणं, सएण लाभेण वा तुस्से ॥२१०८॥
 इय सामाइयछंदे, जिणथेराणं ठिती समक्खाता ।
 एत्तो णिच्चिसमाणे, णिच्चिट्ठ यावि वोच्छामि ॥२१०९॥
 परिहारकल्पः परिहारकल्पं वोच्छामि, परिहरित्वं जहा विदू ।
 आदो मज्झावसाणे य, आणुपुच्चि जहक्कवं ॥२११०॥
 भरहरवयवासेसु, जदा तित्थगरा भवे ।
 पुरिमा पच्छिमा चैव, परिहारी तेसु होन्ति तु ॥२१११॥
 मज्झिमाण ण संती तु, तित्थेसुं परिहारिया ।
 ण यावि य विदेहेसु, विज्जंतो परिहारिया ॥२११२॥

केवतियकालसंजोगो, गच्छो तू अणुसज्जती ।
 तित्थंकरंस्तु पुरिमेसु, तद्वा पच्छिमएसु य ॥२११३॥
 पुब्बसयसदस्सति, पुरिमस्सऽणुसज्जती ।
 जम्हा ण पडिवज्जंति, दोण्ह गच्छा परेण तु ॥२११४॥
 देवुणपुब्बकोडीओ, दो सा दोण्ह भवंति तु ।
 दो सा एगुणतीसा तु, तेण ऊणा ततो भवे ॥२११५॥
 वीसगसो य वासाइं, चरिमस्सऽणुसज्जए ।
 जाव देवुणगा दोण्णिं, सया वासाण होंति तु ॥२११६॥
 पव्वजा अट्ठवासस्स, उवट्ठा णवमम्मि उ ।
 एगुणवीसपरियाए, दिट्ठिवाओ य तस्स तु ॥२११७॥
 उट्ठिस्सति वरिसेण य, तस्स य सो तु समप्पती ।
 णव वीसा य मेलीणा, ऊणतीसा भवंति तु ॥२११८॥
 इति एगुणतीसाए, सयमूणं तु पच्छिमे ।
 एसो दोस तु एतेणं, ऊणाइं दो सयाणि उ ॥२११९॥
 पालत्तिता सयं ऊणं, ठाणं ते तु पच्छिमे ।
 काले देसेन्ति अण्णेसिं, इति ऊणा उ वे सता ॥२१२०॥
 पडिवज्जंति जिणिदस्स, पायमूलम्मि जे विऊ ।
 ठाययंति उ ते अण्णे, नो तु ठावितठावगा ॥२१२१॥
 सव्वे चरित्तमंता य, दंसणे परिणिट्ठिया ।
 णवपुब्बी जहण्णेणं, उकोस दसपुब्बिया ॥२१२२॥
 पंचविहे ववहारे, कप्पे ते दुविहम्मि य ।
 दसविहं य पच्छित्ते, सव्वे ते परिणिट्ठिता ॥२१२३॥
 अत्तणो आडगं सेसं, जाणित्ता ते महामुणो ।
 परवरुमं वलं विरियं, पच्चवाए तहेव य ॥२१२४॥
 जति जीतपच्चवाया, ण होंति तेसिं तु अण्णनरा ।
 तो स पडिवज्जंती, वाघाएणं तु तेण वी ॥२१२५॥

पडिवज्जंते वीसग्गसो कहं देसूणा दो सया भवंति ?
 वीसाए परंण वि एयमग्गं, पव्वज्जा० सिलोगा ३ ।
 वाससयाउया मणुस्सा जम्मातो, सेसं तदेव सव्वं ॥
 तत्थ जे उसभसामिस्स तित्थे पुव्वसतसहस्सा ते देसूणा दो
 पुव्वकोडी भवंति । कहं ? अट्ठवासपरियातो, सिलोगा ३ ।
 ते पुव्वकोडिआउया मणुस्सा जम्माओ ८ पव्वइता, २९वासाए
 दिट्ठिवाओ व समप्पति, सो उसभसामिकालपडिवण्णो, एसा
 एगा पुव्वकोडी देसूणा । एयस्स मूले एवं च अण्णो पडिव-
 ज्जति तस्स वि [एगा पुव्वकोडी देसूणा । एवं] देसूणाओ
 दो पुव्वकोडीओ । एतस्स अण्णा मूले ण पडिवज्जंति । उस-
 भसामिस्स आउयं ८४ [लक्खपुव्वाणि ।]
 आपुच्छिळ्ळण अरहंते, मग्गं देसिंति ते इमं ।
 पमाणाणि य सव्वाणि, मग्गहे य बहुविहे ॥२१२६॥
 उवहीगमणप्पमाणाणि, पुरिसाणं च जाणिउं ।
 दव्वं खेत्तं च कालं च, भावं अण्णे य पज्जवे ॥२१२७॥
 संसट्ठमाइयाणं, सत्तहं एमणाण तु ।
 आदिल्लाहिं दोहिं तु, अग्गहो गह पंचहिं ॥२१२८॥
 तत्थ वि अण्णयरीए, एगीए अभिग्गहं तु कातूणं ।
 उवहिणो अग्गहो दोमुं, इयरो एगतरीय तु ॥२१२९॥
 अइरुग्गयम्मि मूरम्मि, कप्पं देसेन्ति ते इमं ।
 आलोइयपडिवकंता, टावयंति तयो गणे ॥२१३०॥
 सत्तावीसं जहण्णेणं, उक्कोसेणं सहस्ससो ।
 णिग्गंथमूरा भगवंतो, सव्वग्गेण वियाहिया ॥२१३१॥
 सयग्गसो य उक्कोसा, जहण्णेण ततो गणा ।
 गणो य णवगो वुत्तो, एमेया पडिवत्तीओ ॥२१३२॥
 एगं कप्पट्ठियं, कुज्जा, चत्तारि पारिहारिया ।
 अणुपारिहारिया चैव, चतुरो एतेसि टावए ॥२१३३॥

ण तेसि जायते विग्यं. जा मासा दस अट्ट य ।
 ण वेयणा ण वाऽऽयंको, ण वायणे उवद्वा ॥२१३४॥
 अट्टारसमु पुण्णेसुं, होज्जा एते उवद्वा ।
 ऊणिण ऊणिण यावि, गणे मेरा इमा भवे ॥२१३५॥
 जनिणण गणो ऊणो, तत्तिण तत्थ पक्खिणे ।
 एगं दुवे अणेगा वा, एस कप्पे तु ऊणिण ॥२१३६॥
 एते अणुणिण कप्पे, उवसंपज्जति जो तहिं ।
 एगे दुवे अणेगे वा, तेसि कप्पो इमो भवे ॥२१३७॥
 अच्छंति ता उदिवत्ता, जाव पुण्णा तु ते णव ।
 पच्छा पट्ठिज्जंति, जं कप्पं तेसि अंतिण ॥२१३८॥
 पमाण कप्पट्ठिणो तत्थ, ववहारं ववहरित्तण ।
 अणुपरिहारियाणं पि, पमाणं होति सेव तु ॥२१३९॥
 आलोयण कप्पट्ठिण, पच्चक्खाणं तहेव वंदणयं ।
 तं च वदंते ते तू, उज्जाणी एव मण्णंति ॥२१४०॥
 अणुपरिहारी गोवाल्लगव्वगात्रीण णिच्चमुज्जुत्ता ।
 परिहारियाण मग्गतो, हिंदिती णिच्चमुज्जुत्ता ॥२१४१॥
 पट्ठिपुच्छं वायणं चेव, मोत्तणं णत्थि संकहा ।
 आलावो अत्तणिहेसो, परिहारियस्स कारणे ॥२१४२॥
 परिहारियाण उ तवो, वासामुकोस मज्झिम जहण्णो ।
 पारत्तम दसम अट्टम, दसमऽट्टम छट्ठ सिस्सिरेसु ॥२१४३॥
 अट्टम छट्ठ चउत्थं, गिम्हे उकोस मज्झिम जहण्णो ।
 आयंयिलपारणगं, अभिगहिताएसणाए तु ॥२१४४॥
 अणुपरिहारीया पुण, णिच्चं पारित्ति ते उ आयामे ।
 कप्पट्ठिण वि ते चिय, आण्णिनि अभिगहीताहिं ॥२१४५॥
 परिहारिय पत्तेयं, अणुपरिहारीण तद् य कप्पट्ठिण ।
 पंचण्द वि तेसि तू, संभोगेको मृणेतव्वो ॥२१४६॥

परिहारिणसु वृद्धे, अणुपरिहारी ततो बहन्ती तु ।
 कप्पट्टियो य पच्छा, बहती वृद्धेसु तेसुं तु ॥२१४७॥
 परिहारिया वि छम्मासे, अणुपरिहारिया वि छम्मासे ।
 कप्पट्टितो वि छम्मासे, एते अट्टारस तु मासा ॥२१४८॥
 अणुपरिहारिया चेव, जे य ते परिहारिया ।
 अण्णमण्णेसु टाणेसु, अविच्छेदा भवंति ते ॥२१४९॥
 गतेहिं छहिं मासेहिं, णिव्विट्ठा भवंति ते ।
 अणुपरिहारिया पच्छा, परिहारं परिहरन्ति तु ॥२१५०॥
 गएहिं छहिं मासेहिं, णिव्विट्ठा भवंति ते ।
 बहती कप्पट्टितो पच्छा, परिहारं अट्ठाविहिं ॥२१५१॥
 एतेसिं जे बहन्ती, णिव्विसमाणा ह्वन्ति ते णियमा ।
 जेहिं वृद्धं पुण ते सिं, ह्वन्ति णिव्विट्ठकाइया ॥२१५२॥
 अट्टारसहिं मासेहिं, कप्पो होति समाणितो ।
 मूलद्ववणा एसा, समासेण वियाहिता ॥२१५३॥
 एवं समासिए कप्पे, जे व सिं जिणकप्पिया ।
 तमेव कप्पं ऊणा वि, पालए जावजीवियं ॥२१५४॥
 अट्टारसहिं पुण्णेहिं, मासेहिं थेरकप्पिया ।
 पुण गच्छं णियच्छन्ति, एसा तेसिं जट्ठाविही ॥२१५५॥
 ततिय चउत्था कप्पा, समोअरन्ते तु वितियकप्पम्मि ।
 पंचमछट्ठट्ठितिसुं, हेट्ठिल्लाणं समोयारे ॥२१५६॥
 सामाछेदो णिव्विस, णिव्विट्ठ एते जिणथेरे ओयरन्ति ॥
 अहुणा जिणकप्पट्ठितो, सा पुव्वं मासकप्पसुत्तम्मि ।
 भणिया स चेव इहं, णवरमसुण्णत्थ भणति इयं ॥२१५७॥
 गच्छम्मि य णिम्माया, धोरा जाहे य सुणितपरमत्था ।
 अग्गह अभिग्गहे या, उव्वेति जिणकप्पिगविहारं ॥२१५८॥
 णवपुव्वि जहण्णेणं, उक्कोसेणं तु दस असंपुण्णा ।
 चोद्दसपुव्वी तित्थं, तेण तु जिणकप्प ण पवज्जे ॥२१५९॥ दारं ।

वइरोसभसंघयणा, मुत्तस्सऽत्यो तु हाति परमत्थो ।
 संसारसंभवो वा नातो तो मुणियपरमत्थो ॥२१६०॥ दारं ।
 अगग्हो तत्तिगातीया, पट्टिमाहिं गट्ठण भत्तपाणस्स ।
 दोहिं तु उवरिमाहिं, गेण्हंती वत्थपायाइं ॥२१६१॥ दारं ।
 दब्बे अभिग्गहा पुण, रत्तणावलिमाइगाइ बोद्धन्वा ।
 एतेमृ विदितभावो, उवेति जिणकप्पियविहारं ॥२१६२॥
 दुविहा अनिसेसा वि य, तेसि इमे वणिण्या समासेणं ।
 धाहिर अग्धितरगा, तेसि विसेसं पवक्खामि ॥२१६३॥
 धाहिरथो सरीरस्सा, अनिसेसो तेसिमो तु बोद्धन्वो ।
 अच्छिद्दपाणिपाया, वइरोसभमंघतण धीरा ॥२१६४॥
 वग्गुलिपयत्थसरिसयं, पाणितलं तेसि धीरपुरिसाणं ।
 होनि खनोवसमेणं, लद्धी तेसि इमाऽऽहंसु ॥२१६५॥
 माएज्ज घटसहस्सं, धारेज्ज व सो तु सागरा सब्बे ।
 जो एरिसलद्धीए, सो पाणिपट्टिग्गही होति ॥२१६६॥ दारं ।
 अग्धिनर अतिसेसो, इमो उ तेसिं समासयो भणितो ।
 उदही विव अक्खोभा, सरो इव तेयसा जुत्ता ॥२१६७॥
 अव्वावण्णसरीरा, य....मंघा ण होति से सरीरस्स ।
 ख....म वि ण कुच्छ तेसिं, परिकम्मं ण वि य कुब्बंति ॥२१६८॥
 पाणिपट्टिग्गहिया तू, एरिसया णियमसो मुणेत्तव्वा ।
 अतिसेसे बोच्छामि, अण्णे वि विसेसनो तेसिं ॥२१६९॥
 दुविहो तेसऽतिसेसो, णाणातिसयो तहेव सारीरो ।
 णाणादिसयो ओही, मणपज्जव तदुभयं नेव ॥२१७०॥
 अदवाऽऽभिणिवोहीयं, मुत्तणाणं चेव णाणअतिसेसो ।
 तिवल्लीअभिण्णवच्चा, एसो सारीर अतिसेसो ॥२१७१॥
 रतहरणं मुहंपोत्ती, जहण्णमुवगरण पाणिपत्तिस्स ।
 उक्कोसं कप्पतियं, सब्बो वि य एस पंचविहो ॥२१७२॥

पडिगह्वारि जहण्णो, णवहा उक्कोस वारसविकप्पो ।
 तेसिं एयाणिं चिय, अतिरेगे पायणिज्जोगो ॥२१७३॥
 रुढणह णियणमुंडो, दुविहो उवही जहण्णओ तेसिं ।
 एसो लिगो तेसिं, णिव्वाघाएण गेतव्वो ॥२१७४॥
 रतहरणं मुहपोत्ती, संखेवेणं तु दुविह उवही तु ।
 वाघात विगतलिगे, अरिसामु व होति कडिपट्टो ॥२१७५॥
 सत्त य पडिगहम्मी, रतहरणं चेव होति मुहपोत्ती ।
 एसो तु णवविकप्पो, उवही पत्तेयवुद्धाणं ॥२१७६॥
 एगो तित्थयरारणं, णिक्खममाणान होति उवही तु ।
 तेण पर णिरुवही तू, जावज्जीवाए तित्थगरा ॥२१७७॥
 एसा जिणकप्पटिती, टाणामुण्णत्थया समक्खाता ।
 वित्थरयो पुण जेया, जह भणितं मासकप्पम्मि ॥२१७८॥
 णिज्जुत्तीए ॥

स्थविरकल्पः अहुणा थेरथिती तू, सा वि य भणिता तु पुव्वमेवं तु ।
 दारममुण्णत्थमियं, णवरं संखेवतो वोच्छं ॥२१७९॥
 संजमकरणुज्जोया, णिप्फायग णाण-दंसण-चरित्ते ।
 दीहो य बुद्धवासो, वसहीदोसेहि य विमुक्को ॥२१८०॥
 दीहो त्ति बुद्धवासो, थेरा ण तरंति जाहे कातुं जे ।
 अब्भुज्जयमरणं वा, अहवा अब्भुज्जयविहारं ॥२१८१॥
 दीहं च आउगं तू, बुद्धावासं तयो वसे ।
 उगमादीहिं दोसेहिं, विप्पमुक्काए वसहीए ॥२१८२॥
 मोत्तुं जिणकप्पटितिं, जा मेरा एस वणिता हेट्ठा ।
 एसा तु दुपदजुत्ता, होति टिती थेरकप्पम्मि ॥२१८३॥
 दुपदं ती उस्सग्गो, अववाओ चेव होंति दोण्णेते ।
 एतेहिं होति जुत्तो, णियमा खलु थेरकप्पो तु ॥२१८४॥
 पलंवाओ जाव द्विती, उस्सग्गउववाइयं करमाणो ।

अववाए उस्सगं, आसायण दीहसंसारो ॥२१८५॥
 अह उस्सगोऽववायं, आयरमाणो विराहओ होति ।
 अववाए पुण पत्ते, उस्सगणिसेवओ भइओ ॥२१८६॥
 कइ होती भतियव्वो ?, संवयणधितिजुनो समगो तु ।
 एरिसतो अववाए, उस्सगणिसेवओ सुद्धो ॥२१८७॥
 इयरो उ विराहेई, असमत्थो जेण परिसहे सहितुं ।
 धितिसंघतणेहिं तू, एगतरेणं व सो हीणो ॥२१८८॥
 इति सामाइयमादी, छव्विह कप्पट्टिनी समक्खाया । दारं ।
 विरियं दारं अहुणा, इणमो वोच्छं समासेणं ॥२१८९॥
 परिणत गीतत्या तू, विपक्खभूया अपरिणया होंति ।
 कइजोगी कयजोगी, चतुत्थमादीहिं णायव्वा ॥२१९०॥
 अकइजोगा जोगगियचतुत्थादीहिं होन्नि णायव्वा ।
 धितिसंवयणादीहिं, तरमाणा होंति णायव्वा ॥२१९१॥
 धितिसंवयणेणं तू, एगयरजुया उ होंति अतरा उ ।
 अहवा दोहि वि जुत्ता, अतरगपुरिसा मुणेयव्वा ॥२१९२॥
 एतेषां कल्पस्थितादीनाम् ॥ ७१॥ ७२॥

ज जह सत्तो बहुतरुणो व्व तस्साहियं पि देज्जाहि
 हीणतरे हीणयरं, झोसेज्ज व सव्वहीणस्स ॥७२॥

कप्पट्टियमातीर्णं, पुरिसाणं जाव उभयहा अतरा ।
 जो जह सत्तो उ भवे, तस्स तहा होति दायव्वं ॥२१९३॥
 बहुतरुणसमगो तू, धितिसंघतणादि जो तु संपण्णो ।
 परिणय कइजोगी वा, अहवा वि हवेज्ज उभयतरा ॥२१९४॥
 एयगुणसमगस्स तु, जीयमया अट्ठियगं पि देज्जाहि ।
 हीणस्स तु हीणतरं, मुंचेज्ज व सव्वहीणस्स ॥२१९५॥
 ॥७२॥ ७३॥

एत्थ पुण बहुतरा भिक्खुणात्ति अकयकरणाण भिगयाय ।
जंतेण जीतमट्ठमभत्तं नमविगतिमादीयं ॥७३॥

जीतयन्त्रविधिः एत्थं इमस्मि जीए, बहुतरया भिक्खुणो भवंती तु ।

अकयकरणा उ जे तू, अणभिगया चैव णायव्वा ॥२१९६॥

चस्सहेण थिराथिर, गहिया तू एत्थ तू समासेणं ।

जंतयविहीकमेणं, जीयाभिमएण देज्जाहि ॥२१९७॥

कतकरण अकयकरणा, कयकरणा गच्छवासि इयरं य ।

अकयकरणा तु णियमा, णायव्वा गच्छवासी तु ॥२१९८॥

ते अभिगत अणभिगता, अणभिगता थिराऽथिरा व होज्जाहि ।

कत अभिगत जं सेये, अणभिगते अत्थिरे इच्छा ॥२१९९॥

अहवा णिरवेक्खियरा, दुविहा पुरिसा समासतो होंति ।

णिरवेक्खो जिणमादी, ते णियमा होंति कतकरणा ॥२२००॥

सावेक्खा होंति तिहा, आयरिय उवज्झ भिक्खुणो चैव ।

कतकरणमकतकरणा, आयरिया चैवुवज्झाया ॥२२०१॥

भिक्खू गीयाऽगीया, गीयत्थ थिराऽथिरा य वोद्धव्वा ।

कतकरण अकतकरणा, एक्केका होन्ति ते दुविहा ॥२२०२॥

अगीया वि थिराऽथिर, कयाऽकया चैव होंति एक्केका ।

कतकरण अकतकरणा, केरिसया होंति ? सुणसु इमे ॥२२०३॥

छट्ठऽट्ठमाइएहि, कतकरणा ते तु उभयपरियाए ।

अभिगत कतकरणत्तं, जं जोग तवारिहा केवी ॥२२०४॥

णिरवेक्खा एगविहा, सावेक्खाणं तु किं णिमित्तेणं ।

तिविहो भेदो तु कतो, आयरियादी ? इमं सुणसु ॥२२०५॥

भण्णइ जुवरायादी, वत्थुविसेसेण दंडो जह लोए ।

तह वत्थुविसेसेणं, आयरियादीण आरुवणा ॥२२०६॥

आयरिय-उवज्झाया, दोण्णि वि णियमेण होंति गीयत्था ।

गीयत्थमगीयत्था, भिक्खू पुण होंति णातव्वा ॥२२०७॥

कारणमकारणं वा, जयणाऽजयणा व णत्थऽगीयत्थे ।
एतेण कारणेण, आयरियादो तिविट् भेदो ॥२२०८॥
कज्जाऽकज्ज जयाऽजय, अविजाणंनो अगीयो जं सेवे ।
सो होति तस्स दप्पो, गीने दप्पाज्जे दोसा ॥२२०९॥
अविमिट्ठा आरत्ती, चरिमं मज्जेसि तेण सावेक्खे ।
चरिमं चिय कयकरणे, आयरिए अकए अणवट्ठो ॥२२१०॥
कनकरणउवज्झाए, अणवट्ठो होति मूलमकयम्मि ।
मिवस्सुगीपधिरम्मी, कनकरणे मूलमेव भवे ॥२२११॥
अकयधिरम्मी छेदो, अत्थिरकयकरणे होति सो सेव ।
अत्थिरअकते छग्गुरु, अगीतयिरकरणे ते सेव ॥२२१२॥
अगीतयिरे अकते, छल्लहुगा होति तू मुणेतव्वा ।
अगीयभधिरकयकरणे छल्लहू चउगुरु अकते ॥२२१३॥
एमाऽऽदेमो एको, अयमण्णो विनिषओ तु आदेसो ।
चरिमं चिय आवण्णे, कतकरणगुरुम्मि अणवट्ठो ॥२२१४॥
अकनकरणम्मि मूलं, मूलमुवज्झाए होति कनकरणे ।
अकनकरणम्मि छेदो, इय णेयं अट्ठोवन्तीए ॥२२१५॥
एमेव य भणवट्ठं, आवण्णे होति दोण्णि आदेसा ।
णिरवेक्खो ण भणिएत्थं, जं दोण्णि णहोनि तस्सेते ॥२२१६॥
अट्ठणा मूलायण्णो, सज्जं मूलं तु होति णिरवेक्खे ।
मूलं चेव गुरुस्स वि, कनकरणे अकते छेदो तु ॥२२१७॥
कनकरणउवज्झाए, छेदे अकनम्मि होन्ति छग्गुरुगा ।
इय अट्ठोवन्तीए, णेयं अयमण्णो आपमो ॥२२१८॥
मावेक्खो चि व काउं, गुरुस्स कडजोगिणो भवे छेदो ।
अकनकरणम्मि छग्गुरु, कतकरण उवज्जे छग्गुरुगा ॥२२१९॥
अकते छल्लहुगा तू, इय अट्ठोवन्तीए तु णानव्वं ।
अट्ठणा छग्गुरुं तू, आटत्तं टाडं गुरुमिण्णे ॥२२२०॥

छल्लहुयादत्तम्मी, ठायति लहुए तु भिण्णमासम्मि ।

चतुगुरुआदत्तम्मी, अन्नम्मी ठाइ गुरुवीसे ॥२२२१॥

चतुलहुए वीसाए, गुरुमासे ठाति पण्णरसहिं तु ।

(‘गुरुमासे ठाति गुरुग पण्णरसे’ इति प्रत्यन्तरं)

लहुए लहुपण्णरसे, गुरुभिण्णे ठाति गुरुदसहिं ॥२२२२॥

लहुभिण्णे दसलहुए, गुरुवीसा अंते ठाति गुरुपणए ।

लहुवीसा आदत्तं, अंतम्मी ठाति लहुपणए ॥२२२३॥

पण्णरसहिं गुरुएहिं, अंतम्मी अट्टमम्मि ठायति तु ।

पण्णरसहिं लहुएहिं, अंतम्मी ठाति छट्ठम्मि ॥२२२४॥

दसगुरुए आदत्तं, अंतम्मी ठायती चतुत्थम्मि ।

दसलहुए आदत्ते, ठायति तू अंते आयामे ॥२२२५॥

गुरुपणए आदत्ते, एकासणयम्मि अंते ठायइ तू ।

लहुपणए आदत्ते, अंतम्मी ठाति पुरिमट्ठे ॥२२२६॥

अट्टमभत्ताऽऽदत्तं, अंतम्मी ठायई अ णिव्विगती ।

जंतविहीपत्थारो, समासतो एसमक्खातो ॥२२२७॥

एयं तु अजयणाए, साविकखाणं तु होति पच्छित्तं ।

अह गीयत्थो सेवे, कारण जतणाए तो मुद्धो ॥२२२८॥

एयं तु कारणम्मी, जतणासेविस्स वण्णियं दाणं ।

अह्वा वि इमं अण्णं, आयरियादी जहाकमसो ॥२२२९॥

आयरिय उवज्झाए, कतकरणे अकतकरण दुविहा तु ।

भिक्षुम्मि अभिगते या, अणभिगते चेव दुविहो तु ॥२२३०॥

अभिगते कत अकते या, अणभिगते थिरे तहेव अथिरे य ।

थिर कतकरणे अकते, अथिरे कतकरणमकए य ॥२२३१॥

एते सव्वेऽवेगं, आवत्ती पंचराइगाऽऽवण्णा ।

तं पणगं अविसिट्ठं, चउत्थमादीहिं विण्णेयं ॥२२३२॥

आनरिष कतकरणे, तं चिय पणमं तु होनि दातव्वं ।
 भकनकरणे चउत्थं, कयकरणे उवज्झे तं चेव ॥२२३३॥
 अकयम्मी आयामं, भिवसुम्मी अभिगतम्मि कनकरणे ।
 आयामं दायव्वं, अकयकरणे उ भत्तेक्कं ॥२२३४॥
 भिवसुम्मी अणभिगते, थिरकयकरणे य एणभत्तं तु ।
 अकयम्मी पुरिमहं, अणभिगए अत्थिरे कनम्मि ॥२२३५॥
 पुरिमहो थिय णियमा, अत्थिरअकयम्मि होति णिव्विगत्तिं ।
 अद्वाण्णभिगय अत्थिरे, इच्छाए तं च अण्णं वा ॥२२३६॥
 एमेव य दसरायं, सव्वे आवण्णमेगमावत्तिं ।
 कनकरणे आपरिष, दसरायं चेव दायव्वं ॥२२३७॥
 अकयकरणम्मि पणमं, कतकरणे पणममेवुवज्झाए ।
 अकनकरणे चउत्थं, एवं तु अहुक्कंणीए ॥२२३८॥
 ॥ जेयव्व कमेणं, जाव उ अंतम्मि होति पुरिमहं ।
 इय पण्णरसाऽऽरद्धं, ठायइ पक्कासणमंने ॥२२३९॥
 वीमाऽऽरद्धं ठायति, आयामे भिण्णमासऽभत्तट्ठ ।
 मासाऽऽरद्धं पणगे, दुमास दसराए ठायइ तु ॥२२४०॥
 तेमासे पण्णरसे, चतुमासे ठाति वीसरानम्मि ।
 पणमासे पणुवीसे, छम्मासे मामिए ठाति ॥२२४१॥
 ऐदो दोमासीए, मूले तेमासियम्मि ठायति तु ।
 अणवट्ट चतुमासे, पारंचिइए तु पणमासे ॥२२४२॥
 एए भणिता लहुगा, सव्वे वि तवारिहा ममासेणं ।
 एमेव य गुरुगा वी, जेयव्वा अहुक्कंणीए ॥२२४३॥
 एमेव य मीसा वी, अहुक्कंणीए होन्ति जेयव्वा ।
 एमेव पंचपचहिं, मासादी सातिरेगादी ॥२२४४॥

जा छम्मासा गेया, तत्थ वि उग्घाय तह अणुग्घाया ।
 मीसा वि अ णेतव्वा, अहोक्कंतीए सच्चत्थ ॥२२४५॥
 अहवा वी णिव्विगतो, पुरिमेक्कासण तहेव आयासं ।
 तत्तो चउत्थ पणगं, दस पण्णर थीस पणुवीसा ॥२२४६॥
 मासो लहु गुरु चतु छच्च लहु गुरु च्छेद मूल अणवट्ठो ।
 पारंचिए य तत्तो, पण्यादीहासण तहेव ॥२२४७॥
 लहु गुरुग मीसगा वि य, तहेव एत्थं पि होन्ति णायव्वा ।
 एवं एयं दाणं, बुद्धीए होति विण्णेयं ॥२२४८॥
 एमेव य समणीणं, णवरं दुगवज्जितं तु कातव्वं ।
 अणवट्ठो पारंची, एय दुगं णत्थि समणीणं ॥२२४९॥
 अहवा पुरिसा दुविहा, समासतो होन्तिमे उ णातव्वा ।
 एगविहारी य तहा, गणवद्धविहारिणो च्चैव ॥२२५०॥
 गच्छाहि णिग्गया जे, पडिमापडिवण्णया य जिणकप्पी ।
 जे यावि सयंबुद्धा, इत एगविहारिणो तिविहा ॥२२५१॥
 ते णिच्चमप्पमत्ता, जति आवज्जे कहंचि कम्मदया ।
 तक्खणमेव तु तं पट्टवेन्ति णियमा य सक्खीवा ॥२२५२॥
 संवयणधितिसमग्गा, सत्ताहिद्वियमहन्तजोगधरा ।
 सुवहुं पि हु आवण्णा, वहन्ति णिरणुग्गहं सव्वं ॥२२५३॥
 आलोयणोवयुक्ता, ते तू आलोयणाए मुञ्छंति ।
 तेसिं जाव तु मूलं, करेन्ति सतमेव मुञ्छंति ॥२२५४॥
 अणिगूहियवल-विरिया, जहवादीकारया य ते थीरा ।
 उत्तमसद्धसमण्णागया य मुञ्छंति ते णियमा ॥२२५५॥
 गणपडिवद्धा दुविहा, जिणपडिरूवी य होति थेरा य ।
 जिणपडिरूवी दुविहा, विमुद्धपरिहारऽहालंदी ॥२२५६॥
 ते णिच्चमप्पमत्ता, जति आवज्जे कहंचि कम्मदया ।
 तक्खणमेव हु तं पट्टवेन्ति कप्पद्वियसगासे ॥२२५७॥

संघयणधितिसमग्गा, सत्ताहिद्वियमदंतजोगधरा ।
 सुवहुं पि हु आवण्णा, वहंति गिरणुग्गहं धीरा ॥२२५८॥
 अट्टविहा पट्टवणा, तेसिं आलोयणाति मूलंता ।
 तं पट्टवेत्तु धीरा, मुज्झंति विमुज्झचारित्ता ॥२२५९॥
 थेरा वि विमुद्धतरा, तेसु वि जति केति किंचि आवज्जे ।
 तक्खणमेव हु तं पट्टवेंति नियमा गुरुसगासे ॥२२६०॥
 एत्थ य पट्टवणं पति, आयरिओ विहिमिणं अजाणंतो ।
 लंछेइ य अप्पाणं, तं पि य सीसं ण सोहेति ॥२२६१॥
 पुरिसे ति गतं दारं, इमं तु पडिसेवणं पक्खामि ।
 सा पुण चतुहा सेवणा, आउट्टियादिमाहंसु ॥२२६२॥
 ॥ धू ३॥७३॥

आउट्टियाय दप्पमायकप्पेहिं वा णिसेविज्जा ।
 दव्वं खेत्तं कालं, भावं वाऽऽसेवओ पुरिसो ॥७४॥
 आउट्टिया उवेच्चा, दप्पो पुण होति वग्गणादीओ ।
 कंदप्पादि पमाओ, अहव कसायादिओ णेओ ॥२२६३॥
 इमो—

कमाय विकहा वियडे, इंदिय णिह प्पमाय पंचविहो ।
 एस पमायो भणितो, कप्पं तु इमं पक्खामि ॥२२६४॥
 गीयत्थो कडजोगी, उवउत्तो जयणजुत्तो सेवेज्जा ।
 गाहापच्छदस्म तु, इणमो उ ममासतो वोच्छं ॥२२६५॥
 दव्वं आहारादी, खेत्तं अद्धाणमादि णातव्वं ।
 कालो ओमादीओ, इट्ठगिलाणादि भावो तु ॥२२६६॥
 ॥ धू ४॥७४॥

जं जीयदाणमुत्तं, एयं पातं पमायसहियस्स ।
 एत्तो चिय ठाणंतरमेगं वडूज्ज दप्पवयो ॥७५॥

जं जीतदाण भणियं, णिव्वीतियमादि अट्टमं अंते ।
 तत्तियपडिसेवणाए, पमायसहियस्स एयं तु ॥२२६७॥
 दप्पपडिसेवणाए, पुरिमद्दादी तु होति दायव्वं ।
 अंते दसमं दिज्जा, आउट्ठीए उ वोच्छामि ॥२२६८॥
 ॥धृत्ति॥७५॥

आउट्ठियाए ठणंतरं व सट्ठाणमेव वा दिज्जा ।
 कप्पेण पडिकमणं, तदुभयमहवा विणिहिद्वं ॥७६॥
 आउट्ठियावराहे, एक्कासणमादि अंते वारसमं ।
 पाणतिपायवराहे, सट्ठाणं होति मूलं तु ॥२२६९॥
 आउट्ठिय त्ति गतप्प ॥

कप्पेण उ सेवाए, तह सुद्धो अहव मिच्छकारं तु ।
 अहवा तदुभयमुत्तं, आलोय पडिकमादि त्ति ॥ २२७०॥
 कप्पपडिसेवणा गता ॥ धृत्ति ॥७६॥

आलोयणकालम्मि ।व, संकेस विसोहि भावतो णातुं ।
 हीणं वा अहियं वा, तम्मत्तं वा वि देज्जाहि॥७७॥
 आलोयणकालम्मि व, गृहति अहवा वि कुञ्चती किञ्चि ।
 सो संकिलिद्वचित्तो, तस्सऽहितं दिज्ज ऊणं वा ॥२२७१॥
 जो पुण आलोएन्तो, काले संवेगमुवगतो जो उ ।
 णिदणगरहादीहि, विमुद्धचित्तो तु तस्सऽप्यं ॥ २२७२॥
 जो पुण आलोएन्तो, ण वि गृहति ण वि य णिदए जो तु ।
 सो मज्झिमपरिणामो, तस्स उ देज्जाहि तम्मत्तं ॥२२७३॥
 ॥ धृत्ति ॥७७॥

इति द्वादिद्दुगुणे, गुरुसेवाए य बहुतरं देज्जा ।
 हीणतरे हीणतरं, हीणतरे जाव झोसो त्ति ॥७८॥

इति एस दव्व सेत्ते, काले भावेसु बहुगुणेषु तु ।
 गुरुसेवा तु पदाणा, एतेसुं बहुतरं दिज्जा ॥२२७४॥
 हीणतरे हीणतरं, ति देज्ज दव्वादिमादिहीणेहिं ।
 तह तह हीणं देज्जा, शोसेज्ज व सव्वहीणस्स ॥२२७५॥

॥ धूर्हा ॥ ७८ ॥

ओसिज्जतिसुवहुं पि हु, जीएणऽण्णं तवारिहं वहयो ।
 वेयावच्चकरस्स य, दिज्जति साणुग्गहतरं वा ॥७९॥

ओसण खवणा मुंचण, एगट्ठा तं तु मुच्चए कस्स ? ।
 अण्ण वच्चंतु वहंतो, जह पट्टविए उ छम्मासे ॥२२७६॥
 पंचदिणेहिं गएहिं, पुणरवि जइ सो उ अण्णमावजे ।
 तो से तं तहिं छुम्भति, एवं झवणा तु तस्स भवे ॥२२७७॥
 येयावच्च करंतो, जति आवज्जति तु किंचि अण्णतरं ।
 तावतितं से दिज्जति, जं णिस्थरतो तु सो वोहुं ॥२२७८॥
 फालं ठावितु दिक्खे, णिस्थिण्णे नं तु काहिती सो तु ।
 एय तवारिह भणितं (दारं), अहुणा छेदारिहं वोच्छं ॥२२७९॥
 ॥ धूर्हो ॥ ७९ ॥

तवगव्विओ तवस्स य, असमत्थो तवमसहहन्तो य ।

तवसा त जो ण दम्मति, अतिपरिणाम प्पसंगी य ॥८०॥ छेदप्रायश्चित्तम्

सुवहुतरगुणव्वमंसी, छेदावत्तिसु पसज्जमाणो य ।

पासत्थादी जो वि य, जतीण पडितप्पिओ बहुसो ॥८१॥

उक्कोसं तवभूमीं, समतीओ सावसेसचरणो य ।

छेदं पणगादीतं, पावति जा धरति परियाओ ॥८२॥

दारगाहाओ तिण्णि ॥

तववलिओ देह तवं, अहं समत्यो त्ति गव्विओ एस ।
 तवअसमत्य गिलाणो, वालादी अहव असमत्यो ॥२२८०॥
 जो उ ण सदेहति तवं, अहवा वी जो तवेण ण विदम्मे ।
 अतिपरिणामो जो तु, पुणो पुणो सेवति पसंगी ॥२२८१॥
 उत्तरगुण बहुगा तु, पिडविमोहादिगा उ जेगविहा ।
 भंसेति विणासेती, पुणो पुणो जो तु ताइं तु ॥२२८२॥
 छेदावत्तीओ वा, पकरंति पसज्जती य जो तेसुं ।
 अहुणा पासत्यादी, आदीसहेणिमाहंनु ॥ २२८३॥
 पासत्योसण्णो वा, कुसील संसत्त अहव णीओ वा ।
 वेयावच्चकराइण, जतीण पडिनप्पिओ बहुसो ॥२२८४॥
 उक्कोसा तवभूमी, आदिजिणिदस्स होति वरिसं तु ।
 मज्झिमगाण जिणाणं, अट्ट उ मामा भवे भूमी ॥२२८५॥
 चरिमस्स जिणिदस्सा, उक्कोसा भूमि होति छम्मासा ।
 एयं तू उक्कोसं, समतीओ चरणसेसो य ॥ २२८६॥
 एव जहुद्धिट्ठाणं, तवगव्वियमादियाण सव्वेसिं ।
 छेदं पणगादीयं, देज्जा जा धरति परियाओ ॥२२८७॥
 छेदारिहं गयं ॥ ०२ ॥ ८२ ॥

मूलप्रायश्चित्तम्

आउट्टियाय पंचिदियघाते मेहुणे य दप्पेणं ।
 सेसेसुक्कोसाभिवत्तसेवणादीसु तीसुं पि ॥८३॥
 आउट्टि उवेचा तू, पंचिदि वहेति मिट्ठुण दप्पेणं ।
 सेस वय मुसाऽदिन्नं, परिगहो चेव णादक्को ॥२२८८॥
 एतेसुक्कोसाणि, पडिसेवयऽभिवत्तणं तु मिच्छा तु ।
 एतेसिं सव्वेसिं, मूलं तू होति दानव्वं ॥२२८९॥ ०३॥ ८३॥
 तवगव्वियादिएसु य, मूलत्तरदोसवतियरगएसुं ।
 दंसणचरित्तवन्ते, चियत्तकिच्चे य सेहे य ॥८४॥

तत्रगव्ययमादीया, जात्रऽङ्परिणाम अतिपसंगि चि ।
 एत जहुद्दिट्ठाणं, मूलं तु होति णातव्वं ॥२२९०॥
 मूलगुण उत्तरगुणे, बहुविह बहुसो य दूसे भंजनि वा ।
 वतिकरमेयं होती, परिसज्जुत्तस्स मूलं तु ॥२२९१॥
 णित्थयनयस्स चरणायविद्याये णाणदंसणवहो वि ।
 ववहारस्स तु चरणे, हयम्मि भयणा तु सेसाणं ॥२२९२॥
 चत्तं जेण दरिसणं, चारित्तं वा वि सो तु णानव्वो ।
 चत्तक्किच्चो पेसो, चियत्तक्किच्चो मृणेत्तव्वो ॥२२९३॥

अहवा—

संजम सकलं किञ्च, जेणं चत्तं स चत्तक्किच्चो तु ।
 सेहो अणुवट्ठविओ, मूलं एतेसि सव्वेसिं ॥२२९४॥
 ॥७०॥ ॥८४॥

अच्चंतोसण्णेषु य, परलिंगदुवे य मूलकम्मे य ।
 भिक्खुम्मि य विहिततवे, अणवट्ठपारंचियं पत्ते ॥८५॥
 ओसण्णे पव्वाविय, संविगेहिं व जप्पभिनिं तु ।
 ओसण्णयाए विहरिओ, सो भणितऽच्चंतयोसण्णो ॥२२९५॥
 गिहिंलिंग अणउत्थिय, परलिंगदुवे य कुणति दप्पेणं ।
 गम्भादाणे साडण, दुविहमिहं मूलकम्मं तु ॥२२९६॥
 भिक्खणसीला भिक्खू, विहिततवं उवणयं तु णातव्वं ।
 तत्रअणवट्ठ उवणय, पारंचित्तवं च णातव्वं ॥२२९७॥
 अतियारसेवणाए, पत्ते एयं तु होति दुविह तवं ।
 एतेसिं सव्वेसिं, दातव्वं होति मूलं तु ॥२२९८॥ ७० ॥ ८५॥
 छेदेणापरियाएऽणवट्ठपारंचियावसाणे य ।
 मूलं मूलावत्तिषु, बहुसो यपसज्जणे भणियं ॥८६॥

छिज्जंते परियाण, जस्स तु छिण्णो हु णिरवसेसो तु ।

तवअणवट्ठे वूढे, पारंचित्तावसाणेसु ॥२२९९॥

मूलावत्तिमु एसु, पुणो पुणो सज्जए तु जो सगणे ।

सव्वेसु वि एतेसुं, मूलं तु होति दातव्वं ॥२३००॥

मूलारिहं गतप ॥ ० फ्री ॥८६॥

अणवट्ठप्पो दुविहो, आसायण तह य होति पडिसेवी ।

आसायणअणवट्ठं, समासयोऽहं इमं वोच्छं ॥२३०१॥

तित्थकरं संव मुयं, आयरियं गणहरं महिद्वीयं ।

एते आसाएन्ते, पच्छित्ते मग्गणा इणमो ॥२३०२॥

पढम विनि देस सव्वे, णवमं सेसेसु चउगुरु देसे ।

पडिसेवणअणवट्ठं, अहुणा उ इमं पवक्खामि ॥२३०३॥

अनवस्याप्य-
प्रायश्चित्तम्

उक्कोसं बहुसो वा, पउट्ठचित्तो तु तेणियं कुणति ।

पहरति जो य सवक्खे, णिरवेक्खो घोरपरिणामो ॥

उक्कोसं तु विसिट्ठं, पुणो पुणो एय होति बहुगं तु ।

कांहादी व अतीव तु, पउट्ठचित्तो मुणेत्तव्वो ॥२३०४॥

पडिसेवणअणवट्ठो, होती निविहो इमो समासेण ।

साहम्मियऽण्णअम्मियतेण्णे तह हत्थताले य ॥२३०५॥

साहम्मियतेण दुविहं, सच्चित्तं तह य होति अच्चित्तं ।

अच्चित्तोवहि भत्ते, सच्चित्तं सेहावहारो तु ॥२३०६॥

साहम्मिउवट्ठिहरणं, वात्तारण झावणा य पत्थवणा ।

तं पुण सेहमसेहो, हरंज्ज अदिट्ठ दिट्ठं वा ॥२३०७॥

सेहो चि अगीयत्थो, जो वा गीतो अणिट्ठिसंपण्णो ।

उवही पुण वत्थादी, अपरिग्गह एतरो तिविहो ॥२३०८॥

अपरिग्गहितो तद्वियं, साहम्मी मोत्तु पवसितो जस्स ।

आहरमाणे सोही, होति इमा खेत्तणिप्फण्णा ॥२३०९॥

अण्णोवस्सयवाहिं, णिवेस वाडे य गाममुज्जाणे ।
 सीमाए जा णेयं, सच्चत्थ वि अन्नो बहिया वा ॥२३१०॥
 एतेसुं तेण्णे तेमासलहुं आइकाउ जा छेदो ।
 अट्ठोक्कंती णेयं, अदिट्ठेसा भवे सोही ॥२३११॥
 मासगुरुगादि दिट्ठे, मूलं सेहस्स एयणिट्ठाइं ।
 अभिसेयाऽऽयरियाणं, एक्केक्कं ठाणगं वट्ठे ॥२३१२॥
 एवं तुवस्सपाओ, साहम्मीणुवहिमयहरंतस्स ।
 वावारिए इदाणिं, वोच्छं सयमेव गेण्हन्ते ॥२३१३॥
 वावारिया गुरुहिं, वच्चह आणेह तिविहमुवहिं ति ।
 तं लद्धं तत्तो चिय, तुज्झं मज्झे य अत्तट्ठी ॥२३१४॥
 लहुओ अत्तट्ठे, जति पुण आणेत्तु गुरुण न णिवेदे ।
 तो होंती चतुलहुगा, अणवट्ठप्पो व आदेसा ॥२३१५॥
 वावारियतेण्णेयं, अण्णो पुण सावए णिमन्तेन्ते ।
 पढिसिद्धाऽऽयरियेणं, दट्ठूणं तत्थ गंतूणं ॥२३१६॥
 वेती झामिय उवही, अहयं च गुरुहिं पेसिओ देह ।
 तो दिण्णो तेहुवही, किह पुण सट्ठेहिं सो णातो ? ॥२३१७॥
 सो तं घेत्तूण गतो, णवरं ते आगता गुरुसगासं ।
 पुच्छंति य ते सट्ठा, उवहिं पट्ठत्तो व ण पट्ठत्तो ? ॥२३१८॥
 केवडयं वा दट्ठं ? , तो विन्ति ण ढज्झए हु उवहिं ति ।
 केण व णीतो उवही ? , इति सोच्चा पत्तिमप्पत्ति ॥२३१९॥
 लहुगा अणुगहम्मी, गुरुगा अप्पत्तिए मृण्णेयव्वा ।
 मूलं च तेणसहे, वोच्छेयपसज्जणा सेसे ॥२३२०॥
 एवं ताव अडज्झंते, अह सच्चं झामितो भवे उवही ।
 पेसविओ य गुरुहिं, लद्धे तहिं अंतरा जो तु ॥२३२१॥

लट्टे अत्तट्टेती, चतुलहुगा अह गुरुण ण णिविदे ।

तो चतुगुरुगा तद्वियं, अणवट्टप्पो व आदेमा ॥२३२२॥

सूत्रादेशान् ॥

एवं ब्रामणहेतुं, अवहारो अह इयाणि पन्थवियं ।

आयस्सियादिण केणति, आयस्सियाणं तु अण्णेसि ॥२३२३॥

उक्कोसो सणिजोगो, पटिग्गहो अन्तरा तद्वि लट्टो ।

अत्तट्टेते लहुगा, गुरुगा अदत्तेऽणवट्टो वा ॥२३२४॥

एवं ता उवट्टिस्मी, अहुणा भत्तम्मि तेण्ण वोच्छामि ।

जति पविसे असंदिट्टो, टवणकुले तो भवे लहुगा ॥२३२५॥

अज्ज अहं संदिट्टो, पुट्टोऽपुट्टो व साहण् एव ।

पाहुणगिलाणगट्टा, नं च पलोट्टंति नो वितियं ॥२३२६॥

मायाणिप्फणं तू, एवभणंतस्म होति मात्तगुरु ।

अहवा आगंतूणं, णालोण तह वि मामगुरुं ॥२३२७॥

कह पुण दवेज्ज णायं, साहूहिं तह य तेहिं मदेहिं ।

जह खलु पविट्टो अण्णो, टवणकुलाइं असंदिट्टो ? ॥२३२८॥

गुरुसंघाडम्मि गए, भणंति गुरुजोगा णीयमेत्ताहे ।

णत्थि त्तऽणुग्गहम्मि, लहुगा अप्पत्तिण गुरुगा ॥२३२९॥

वोच्छेद गुरुगिलाणे, गुरुगा लहुगा य खमगपाहुणए ॥

गुरुगो य वालयुट्टे, संहं य महोदरे लहुगो ॥२३३०॥

भत्तम्मि भणियमेनं, तेण्णं भणियं च मेयमच्चित्ते ।

अहुणा सच्चित्तम्मी, संहं संहोय वोच्छामि ॥२३३१॥

तं पुण णिज्जंतो वा, अभिहारेन्तो व आसियाडेज्जा ।

भिवस्सादि पविट्टे वा, गाम वद्वि ठवंचु णिज्जंतो ॥२३३२॥

तं पुण सण्णादिगतो, अट्टाणीओ व कोति पासेज्जा ।

वंदियपुट्टो कोतो, भणे अहं पव्वतिउकामो ॥२३३३॥

ससहातो असहातो ?, त्ति पुच्छतो भणति ताहे ससहायो ।

सो कत्थ ? मज्झ कज्जे, छाय विवासस्स वा अट्टति ॥२३३४॥

तो वेति अण्णपासं, इमं भुंजऽणुकंपदाए सुद्धो तु ।
 धम्मं च पुट्टऽपुट्टो, कहेति सुद्धो असेढभावो ॥२३३५॥
 सदयाए पुण दोसो, भत्तं देतस्म अइव कहयंते ।
 आसीआवणहेतुं, सोहि इमेहिं तु ठाणेहिं ॥२३३६॥
 भत्ते पण्णवण णिगूहणा य वावार जंपणा चेव ।
 पत्थवण सयंहरणे, सेहे अब्वत्त वत्तेयं ॥ २३३७ ॥
 गुरुओ चतुलहु चतुगुरु, छल्लहु छगुरुग छेदमव्वत्ते ।
 वत्ते भिवसुणो मूलं, दुगं तु अभिसेग आयरिए ॥२३३८॥
 एवं ता जो णिज्जति, अहिद्वारंन्तो पुणोति जो जाति ।
 सो वि य तहेव पुट्टो, भणाइ वद्यामऽमुगमूलं ॥२३३९॥
 तह चेव भत्तपाणं, पण्णवणा चेव होति एत्थं पि ।
 सेसा णिगूहणाती, सब्बे वि पया ण संति इहं ॥२३४०॥
 एमेव य इत्थीए, णिज्जंतऽभिधारयंति एमेव ।
 वत्तऽव्वत्ताए गमो, दोसा य इमे हरंतस्स ॥२३४१॥
 आणायऽणंतसंसारियत्त घोहीय दुल्लभत्तं च ।
 साहम्मियतेण्णम्मी, पमत्तछल्लणाऽहिकरणं च ॥२३४२॥
 वितियपयं वोच्छेदे, पुव्वगए कालियाणुओगे य ।
 एतेहिं कारणेहिं, कप्पति सेहाऽव्वहारो तु ॥२३४३॥
 एवं तु सो अवहितो, जाहे जातो सयं तु पावयणी ।
 कारणजाए य जया, होज्जाही अवहितो तेणं ॥२३४४॥
 सो तं चिय धरति गणं, कालगतो गुरुम्मि तं विहारेन्ते ।
 जावेक्को णिप्फण्णो, ताहे से अप्पणो इच्छा ॥२३४५॥
 अह हरिए णिकारणे, ताहे पुरिमाण चेव सो जाति ।
 अह अब्भुज्जयमरणं, पट्टिवण्णो गुरुविहारं वा ॥२३४६॥
 अण्णम्मि अविज्जंते, आयरियपदारुहे तमेव गणं ।
 धारेति जाव अण्णो, णिम्मातो तम्मि गच्छम्मि ॥२३४७॥

सच्चित्तेणमेयं, साहम्मीणं तु एवमवखानं ।
 आभवणं दोसा या, परधम्मियनेणो वोच्छामि ॥२३४८॥
 परधम्मिया वि दुविद्वा, लिंगपविद्वा नहा गिहत्वा य ।
 तेसिं तिविहं तेणं, आहारं उवहि सच्चित्ते ॥२३४९॥
 भिक्खूमादीसंखडि, तं लिंगं काउ भुंजए लुद्धो ।
 आभोगम्मि उ लहुगा, गुरुगा उद्धमणे होति ॥२३५०॥
 कूरणिमित्तं चेव उ, अजियंता एते एत्थ पव्वइया ।
 अविदिण्णदाणगा खलु, पवयणहीला दुरप्पत्ति ॥२३५१॥
 गिहवासे वि वरागा, धुवं खु एते अदिट्ठकट्ठाणा ।
 गलओ णवर ण वलिओ, एतेसिं सन्धुणा चेव ॥२३५२॥
 एवं ता आहारं, उवहीतेणं पुणो इहं होज्जा ।
 जह कोदि भिच्छुगादी, उवस्सए मोत्तु उवगरणं ॥२३५३॥
 भिक्खादिगतो तं तू, जति गिण्हति चतुल्लह भवे तत्थ ।
 गिण्हण कट्ठण ववहार पच्छकड तह य णिव्विसए ॥२३५४॥
 गिण्हणे गुरुगा छम्मास कट्ठणे छेदो होति ववहारं ।
 पच्छाकडम्मि म्लं, णिव्विसयांहावणे चरिमं ॥२३५५॥
 जम्हा एते दोसा, तम्हा अविदिण्णगं ण वेत्तव्वं ।
 उवहीतेणं एयं, एत्तो वोच्छामि सच्चित्ते ॥२३५६॥
 खुट्ठं व खुट्ठियं वा, तेणेति अवत्त पुच्छित्तुं गुरुगा ।
 वत्तम्मि णत्थि पुच्छा, खेत्तं थामं च णातूणं ॥२३५७॥
 लिंगपविद्वाणेवं, एमेव तिद्वा अदिण्ण गिहियाणं ।
 गहणादीया दोसा, सविसेसतरा भवे तेनु ॥२३५८॥
 आहारं पिद्वादी, विरल्लियं दट्ठ खुट्ठिया गेण्हं ।
 गेण्हंती दिद्वा वि य, ता कुसलपरंपरा लुभणा ॥२३५९॥
 तहियं होति चतुल्लह, अणवट्ठप्पो व होति आदेसा ।
 एमेव य उवहिम्मि वि, सुत्तट्ठी वत्थमादीया ॥२३६०॥

णीएहिं तु अविदिण्णं, अप्पत्तवयं पुमं ण दिक्खेन्ति ।
 अपरिग्गहमव्वत्तो, कप्पति तु जट्ठो सदोसेहिं ॥२३६१॥
 अपरिग्गह णारी पुण, ण भवति तो सा ण कप्पति अदिण्णा ।
 सा वि य हु काइ कप्पइ, जह पउमा खुट्ठमाया वा ॥२३६२॥
 वितियपदं पाऽऽहारे, अट्ठाणोमाइएसु कज्जेसु ।
 उव्वहीविवित्तमादिसु, आगादे गहणमविदिण्णे ॥२३६३॥
 सयलोसु ताव पुव्वं, बला व गेण्हंति तत्थ अदलेन्ते ।
 पलवन्ते दुट्ठेसु पुण, छण्णं पी ताहे गिण्हंति ॥२३६४॥
 ताहे परलिगोण वि, जाति य पुव्वं अदत्ते छण्णम्मि ।
 गारत्थीसु वि एवं, आगादे होति गहणं तु ॥२३६५॥
 आहारे उव्वहिम्मि य, वितियपदे गहणमेतमक्खायं ।
 एत्तो सचित्तगहणं, वोच्छामि अदिण्ण वितियपए ॥२३६६॥
 णाऊण य वोच्छेयं, पुव्वगए कालिआणुओगे य ।
 उव्वपुज्जिऊण पुव्वं, होहिंति जुगप्पहाण च्चि ॥२३६७॥
 ताहे खुट्ठग खुट्ठी, हरेज्ज मिहि-अण्णतिस्थियाणं वा ।
 साहम्मि-अण्णघम्मिय, एवं तेण्णं समवखातं ॥२३६८॥
 गाहापुव्वदस्स तु, इति एसा अभिहिता इहं तेण्णा ।
 अट्ठुणा पच्छदस्स तु, गाहासुत्तं इमाऽऽहंसु ॥२३६९॥
 अट् एत्तो वोच्छामी, इत्यायालं जहक्खमेणं तु ।
 किं पुण इत्यायालं ?, भण्णति इणमो णिसामेहिं ॥२३७०॥
 इत्याताले इत्यालंवे, इत्यायाणे य होति वोद्वये ।
 एतेसिं णाणत्तं, वोच्छामि जहाणुपुव्वीए ॥२३७१॥
 इत्येणं जं तालण, इत्यायालं तगं मृणेनव्वं ।
 तहियं हवति अ दण्ढो, लोइय लोउत्तरो इणमो ॥२३७२॥
 उगिण्णम्मि य गुरुओ, दंढो पटियम्मि होति मनणा तु ।
 एवं तु लोइयाणं, लोउत्तरियं अतो वोच्छं ॥२३७३॥

इत्थतालः

हृत्थेण व पाप्मणं व, अणवदृष्टो तु होति उग्निष्णे ।
 पडियम्मि होति भयणा, उद्भवणे होति पारंची ॥२३७४॥
 वितियपय खुट्ट विणयं, गाहेन्ते अहव वोहिगादीसु ।
 साययभये व चोरं, देज्जाही हृत्थनालं तु ॥२३७५॥
 विणयग्गाहण खुट्टे, कण्णामोड-खटुहा-चवेडादी ।
 सायंखो हृत्थनालं, दलाइ मम्मणि रक्खंतो ॥२३७६॥
 परपरियावणकरणं, चोदेइ असायवंधहेउ त्ति ।
 तं कह तस्साणुण्णा, तुब्बेहिं कया ? इमं सृणसु ॥२३७७॥
 कामं परपरितावो, असातहेत्तु जिणेहिं पणत्तो ।
 आयपरहियकरो तु, इच्छिज्जइ दुस्सीले स खलु ॥२३७८॥
 सिप्पं णेउणियट्ठा, वाघाने सहंति लोइया गुरुणो ।
 ते इहलोगफलाणं, महुरविवागेस उवमा तु ॥२३७९॥
 अहवा वि रोगितस्सा, ओसह चाहहिं दिज्जप् पुवं ।
 पच्छा ताडेत्तु पी, देहहितट्ठाप् दिज्जवि से ॥२३८०॥
 इय भवरोगत्तस्स वि, अणुकूलेणं तु सारणा पुवं ।
 पच्छा पडिकूलेण वि, परलोयहियट्ट कायव्वा ॥२३८१॥
 इहपरलोगे य फलं, विणीतविणयो अणुत्तरं लभति ।
 संविग्गाइगुणेहिं, इमेहिं जुत्तो महाभागी ॥२३८२॥
 संविग्गो महविओ, अमुदी अणुवत्तओ विसेसण्णु ।
 उज्जुत्तमपरितंतो, इच्छियमत्थं लभइ साहु ॥२३८३॥
 वोहिभयसावयादिमु, गणस्स गणिणो व अच्चप् पत्ते ।
 इच्छंति हृत्थनालं, कालाइवरं व सज्जं वा ॥२३८४॥
 एरिसए आगाहे, वोहियमादीसु जीयमंदेहे ।
 जं जस्स तु सामत्थं, सो तु ण हावेति एत्थं तु ॥२३८५॥
 कुणमाणो वि हु कडणं, कयकरणो णेव दोसमब्बेति ।
 अप्पेण वहुं इच्छति, विमुद्धमालंबणो समणो ॥२३८६॥

आयरियस्त विणासे, गच्छे अहवा वि कुल गणे संघे ।
 पंचिदियवोरमणं, पि कातु णित्यारणं कुज्जा ॥२३८७॥
 एवं तु करेन्तेणं, अब्बोच्छिती कया उ तित्यम्मि ।
 जति वि सरीरावायो, तह वि य आराहओ सो उ ॥२३८८॥
 जो पुण सइ सामत्ये, विज्जातिसती व अहव सारीरे ।
 एरिसए आगाढे, हावेन्तो विराहयो भणितो ॥२३८९॥
 एयं हत्थायालं, हत्थायालं इमं मुणेनब्बं ।
 दुवखेण अभिदुयाणं, जं सत्तारणं परित्तारणं ॥२३९०॥
 असिवे पुरोवरोहे, एमादीवइससेसु अभिभूता ॥
 संजायपच्चया खल्लु, अण्णेसु य एवमादीसु ॥ २३९१ ॥
 मरणभएणऽभिभूए, ते णातुं तेहिं वा वि भणिया तु ।
 पट्ठिमं काउं मज्झे, चिट्ठति मंते परिजवेन्तो ॥२३९२॥
 एतं हत्थायालं, हत्थायाणं अयो परं वोच्छं ।
 जो अत्थं उप्पाए, णिमित्तमादी इयं णातं ॥२३९३॥
 उज्जेणी उरसणं, दो वणिया पुच्छिऊण आयरिअं ।
 ववहारं ववहरंती, तं ताहे तेसि सो साहे ॥२३९४॥
 तस्स य भणिणीपुत्तो, भोगहिळासी तु मुंचए लिंगं ।
 तो अणुक्कंपा भणती, किं काहिसि तं विणऽत्येणं ? ॥२३९५॥
 तो वच्च ते वणीए, भणाहि अत्थं पयच्छहा मज्झे ।
 तेणाऽऽगंतुं भणितो, तो तेसिं वेति अह इक्को ॥२३९६॥
 कत्तो अत्थो अम्हं ?, किं सउणां रूपए इहं हगती ? ।
 धीओ चंगेरि भरेतु णिग्गतो णतुलयाणं तु ॥२३९७॥
 गिण्हसु जावइएहिं, कज्जं तो गाहित तेण जावऽट्ठो ।
 वितियम्मि हायणम्मो, किं गिण्हामो ? चि ते वेन्नि ॥२३९८॥
 भणिनो सउणिहयन्तो, तण कट्ठं वत्थ रुत कप्पासे ।
 णेइगुलधण्णमादी, अंतो णगरस्स ठावेहि ॥२३९९॥

हरतालम्बः

हस्तावानम्

वितिथो य तहिं भणिओ, सच्चादाणेण गिण्ह तणकट्टं ।
 णगरवदिट्ठा टावय, गट्ठिण् णवरिं च वासामुं ॥२४००॥
 टट्ठामुं गेहेमुं, पल्लित्ते दट्ठं ततो उ तं णगरं ।
 तणकट्ठाणं पुंजो, अट्ठमहग्गो तु सो जानो ॥२४०१॥
 दट्ठमियरस्स सच्चं, तादं सो गंतु भणति आयरियं ।
 उच्छाड्ढो अट्ठोऽहं, किह व ण पातं समं तुव्वे ? ॥२४०२॥
 किं सउणिया णिमित्तं, हयंति अट्ठं ? ति भणति णेमित्ती ।
 होति कयाइ तयऽण्ह, रुट्ठं पातुं तयो स्वामे ॥ २४०३॥
 एमादिणिमित्तेहिं, उप्पाणन्तम्मि अत्ययाण भवे ।
 सो एरिसयो पुरिसो, अब्भुट्टंजा जइ कयाइ ॥२४०४॥
 तस्स तु ण उवट्ठवणा, तम्मिं खेत्तम्मि जाव संचिवखे ।
 एस चिय अणवट्ठो, जऽणुवट्ठवणा तहि खेत्ते ॥२४०५॥
 णेतुण अण्णखेत्तं, तस्स उवट्ठावणा तु कायव्वा ।
 तहि णोवट्ठा खेत्ते, किं कारण ? भण्णती सुणमु ॥२४०६॥
 पुव्वव्वासा भेसेज्ज, किंचि गोख सिणेह भययो वा ।
 ण सहति परिस्सहं पि य, णाणे कंडु व्व कच्छुल्लो ॥२४०७॥
 तेण तु तद्वितं थाणे, ण ह्नु देन्तो तस्म भावलिगं तु ।
 देज्जा व कारणम्मी, असिपोमादीसु तप्पिहिति ॥२४०८॥
 ण य सुच्चति अट्ठतो, तद्वितं पुट्ठो नु भणति वीसरियं ।
 अट्ठवा वि उत्तिमट्ठे, देज्जाहो लिगं तत्थेव ॥२४०९॥
 एवं ता ओसण्णे, गिहत्थे पुण दव्वभावलिगाइं ।
 दोण्णि वि ण वि दिज्जंती, दिज्जेज्ज व उत्तिमट्ठम्मि ॥२४१०॥
 एवं अत्यायाणे, जे पुण सेसा इवंति अणवट्ठा ।
 साहम्मि-अण्णवम्मियतेणादी ते उ भयणिज्जा ॥२४११॥
 का पुण भयणा एत्थं ?, आहारं उवहितेण अच्चित्ते ।
 लहुगो लहुगा गुल्गा, अणवट्ठप्पो व आदेसा ॥२४१२॥

कह पुण आपसेणं. अणवट्ठो दोइमं णिसामेह ।
 अणुवरमंतो कीरति. अहवा उस्सण्णदोसो तु ॥२४१३॥
 अहवा भिक्खु पावति, एतेसु पदेसु तिविह पच्छित्तं ।
 णवमं पुण बोद्धव्वं, अभिसेगे सूरिणो दसमं ॥२४१४॥
 तुल्लम्मि वि अवराहे, तुल्लमतुल्लं च दिज्जए दोण्हं ।
 पारंचिए वि णवमं, अभिसेगे गुरुस्स पारंची ॥२४१५॥
 अहवा अभिक्खसेवी, अणुवरमं पारती गणी णवमं ।
 पावंति मूलमेव तु, अभिक्खपडिसेविणो सेमा ॥२४१६॥
 अथादाणे ततितो, अणवट्ठो खेत्तओ ममक्खातो ।
 गच्छे चेय वसंता, णिज्जृहिज्जंति अवसेसा ॥२४१७॥

अहवा—

॥ ० ग्रां ॥८७।

अभिसेओ सव्वेसु य, बहुसा पारंचियावराहेसु ।
 अणवट्ठप्पावत्तिसु, पसज्जमाणो अणेगासु ॥८८॥
 अभिसेगो उवज्झाओ, पुणो पुणो होति बहुससहो ऊ ।
 पारंचियावराहे, आवज्जति सव्वसहो तु ॥२४१८॥
 अणवट्ठप्पावत्ती, उ सेवए णेगसो चि बहुसो तु ।
 णंतरगाथाए सो, अणवट्ठप्पो चि कीरइ तु ॥२४१९॥
 जुत्तं तावडणवट्ठे, दिज्जति अणवट्ठमेव अभिसेगे ।
 पारंचियावराहे, पत्ते किह पावनी णवमं ? ॥२४२०॥
 भण्णति जह णवदसमे, आवण्णस्सावि भिक्खुणो मूलं ।
 दिज्जति तहाऽभिसेगे, परं पदं होति णवमं तु ॥२४२१॥

॥ ० ह्रीं ॥८८॥

कीरति अणवट्ठप्पो, सो लिंगक्खेत्तकालयो तवयो ।
 लिंगेण दव्व भावे, भणियो पव्वावणाऽणरिहो ॥८९॥

अप्पडिविरयोसण्णो, ण भावलिंगारिहोऽणवट्ठणो ।
 जो जेण जत्थ दूमति, पडिसिद्धो तत्थ सो खेत्ते ॥२०॥
 जत्तियमेत्तं कालं, तवसा उ जहण्णएण छम्मासा ।
 संवच्छरमुक्कोसं, आसाती जो जिणादीणं ॥२१॥
 वासं वास वासा, पडिसेवी कारणे तु सव्वो वि ।
 थोवं थोवतरं वा, वहेज्ज मुच्चेज्ज वा सव्वं ॥२२॥
 वंदति ण य वंदिज्जति, परिहारतवं सुदुच्चरं चरति ।
 संवासो से कप्पति, णालवणादीणि सेसाणि ॥२३॥
 परपक्ख संपक्खे वा, ण वि विरयो तेणगादिदोसेहिं ।
 अप्पडिविरयो अहवा, इत्थायालादिमु पणमु ॥२४२२॥
 ओमन्नमाडया तू, अणुवरया दो सल्लिगमहिया ऊ ।
 अणवट्ठप्पा ते ऊ, कायव्वा भावलिंगेणं ॥२४२३॥ खेत्तनो गतं॥
 कालतो अणवट्ठणो, अणउवरतदोसो जत्तियं कालं ।
 सो अणवट्ठो कीरति, जत्तियमेत्तं तयं कालं ॥२४२४॥ काले चि॥
 तवअणवट्ठो दुविहो, आसायणयाय हो ति पडिसेवी ।
 एक्केको वि य दुविहो, जहण्णथो चैव उक्कोसो ॥२४२५॥
 तवअणवट्ठो ऽऽसायण, जहण्ण छम्मास वरिसमुक्कोसं ।
 के पुण आसापंनी ?, जिणमादी जा महिद्धीयं ॥२४२६॥
 पडिसेवी अणवट्ठो, जहण्ण वरिसं तु वारमुक्कोमा ।
 किं पुण पडिसेवति तू?, तेण्णादीया पदा सव्वे ॥२४२७॥
 कारणमादिपदा तू, उवरिं वोच्चिमु अहूण परिहारं ।
 वंदणमादी य पदा, समासयो हं इमं वोच्छं ॥२४२८॥
 परिहरणं परिहारो, आलावणमादि दमहि तु पदेहिं ।
 सेंहादिणं वि वंदति, सो पुण ण वि वंदणिज्जो तु ॥२४२९॥

केरिसगुणसंजुक्तो, अणवद्वो कीरती ? इमं गुणसु !
 संघतण-विरिय-आगम-सुत्तत्य-धिनीय उव्वेयो ॥२४३०॥
 उवरिमतिगसंघयणो, सव्वगुणो केवलं अजियणिद्वो ।
 देज्जा से सव्वतवं, अणवद्वं वा वि पारंची ॥२४३१॥
 णवदसपुव्वकतत्थो, सद्दो इव जग्गमधितिकयकरणो ।
 परिणामसमगो सि य, अणवद्वपं से दायव्वं ॥२४३२॥
 एवं तु गुणसमगो, चरित्तसेहिं तु णद्व मिणं वा ।
 पोराणियाणसेहिं, णिरवयवं सो तु पूरेति ॥२४३३॥
 सो वंदति सेहादि वि, पग्गहिततवो जहा जिणो चेव ।
 विहरति धारस वरिसे, अणवद्वप्पो गणे चेव ॥२४३४॥
 तस्स य परिहारतवं, पडिवज्जंनस्स कीरउस्सगो ।
 संघादवणभीए, आसस असमत्थकरणं च ॥२४३५॥
 किं कारणमुस्सगो ? भण्णति सेहाण जाणणद्व्याए ।
 भयजणणद्वाय तहा, णिरुवस्सगद्वया चेव ॥२४३६॥ उस्सगो सि
 कप्पद्विओ अहं ते, अणुपरिहारी य एस गीओ ते ।
 पुव्वं कनपरिहारो, तस्सऽसतिऽणो वि दददेहो ॥२४३७॥

संघादो सि गतम् ।

एस तवं पडिवज्जति, ण किंचि आलवति मा ण आलवहा ।
 अत्तद्वचिन्तगस्सां, वाधातो भे ण कायव्वो ॥२४३८॥
 ताहे य परिहरिज्जति, गच्छेणं सो य परिहरति गच्छं ।
 अपरिहरताऽऽरोवण. दसहिं पएहिं इमेहिं तु ॥२४३९॥
 आलावण पडिपुच्छण, परियद्वुट्ठाण वंदणग मत्ते ।
 पडिलेहण संघादग, भत्तदाण संभुंजणे चेव ॥२४४०॥
 जा संघादो ताव तु, लहुओ मासो तु होति गच्छस्स ।
 लहुगा य भत्तदाणे, संभुंजणे होन्नऽणुग्याना ॥२४४१॥
 संघादो तु जाव उ, गुरुओ मासो दसण्ह तु पयाणं ।

भक्तस्स दाण संभुंजणे य परिहारिण् गुरुगा ॥२४४२॥
 किनिकम्मं च पडिच्छति, परिण्ण पडिपुच्छ देति य गुरु से ।
 सो वि य गुरुमुवचिद्वति, उदन्तमवि पुच्छितो कट्ठे ॥२४४३॥
 दवणे त्ति गतं ॥

एवं तु दवणाए, दवियाए भयं तु कम्सतुवज्जे ।
 किह नु मए एककेणं, णित्थरियच्चेत्तिओ कालो ? ॥२४४४॥
 ताहे आसासेती, आयरिओ मा हु एव तं वीभे ।
 अणुपरिहारी एस य, अहवा कप्पट्ठिती एसा ॥२४४५॥
 जं किंचि पाडिपुच्छं, तं सच्च मए समं करेज्जाहि ।
 हिडिहिस्सी भिक्खं पि य, अणुपरिहारीण तं सद्धि ॥२४४६॥
 एव भणिओ तु संतो, आसासती तं च ताहे णित्थरति ।
 किह पुण होआमासो?, भण्णनि इणमो णिसायेहि ॥२४४७॥
 जह कोति अगदपडिओ, जति भण्णति एम द्वा ! मतोवरतो ।
 तो मुंचति अंगाई, पच्छा मरती य सो ताहे ॥२४४८॥
 अह पुण भण्णति एवं, मा वीहमु एस आणिया रज्जु ।
 उत्तारिज्जसि एवं, आसासो से दवति ताहे ॥२४४९॥
 एवं णदिवुब्भंते, राया रुट्ठो व कासती होज्जा ।
 सो वि जति विणट्ठो सि, त्ति भण्णए तो विराएज्जा ॥२४५०॥
 अह भण्णति मा वीभे, राया असमिक्खिए अकज्जे वा ।
 ण वि किंचि करेइ ती, मोइज्जेहिसि व आससति ॥२४५१॥
 एवासासो तस्स वि, होती आसासियस्स संतस्स ।
 इय पडिवण्णो सो ऊ, वदइ हु उगं तवोक्कम्मं ॥२४५२॥
 आसासो त्ति गतम् ॥

तो उगणे तवेणं, सो जाहे खामदुव्वलसरीरो ।
 ण तरेज्जुट्ठाणादी, काउं ताहे इमं भणति ॥२४५३॥

उद्वेज्ज निसीएज्जं, भिक्खं हिंदिज्ज भंडगं पेहे ।
 कुविनपिनबंधवो विय, तुमिणी संघादो तो कारं ॥२४५४॥
 चितिययय अण्णगच्छा, पेसेज्जा बंदणं अयाणंतो ।
 गेलण्णे उभयस्स च, कुज्जा करणिज्ज जयणाए ॥२४५५॥
 गच्छिज्जया गुरुस्स उ, गुरु अणुपरिहारिण समप्पेति ।
 अणुपरिहारी परिहारियस्स देन्तेस जयणा तु ॥२४५६॥
 सो वा करेज्ज तेसि, आगाढ परंपरेण एमेव ।
 गुरुणो एगागिस्स च, अण्णऽसनीए करेज्जाहि ॥२४५७॥
 ताहे निरिथिण्णतवो, कुलादिकज्जे व तप्पितो जो तु ।
 उवठावण तस्स भये, केयी गिहिवेस कातूणं ॥२४५८॥
 गिहिवेसमकाज्जं, उवट्टयेन्ते उ होंति चउगुरुणा ।
 आणादिणो य दोसा, पायइ अहवा इमे दोसे ॥२४५९॥
 वरणेवत्थं एगे, ण्हाणविज्जमवरे जुवलमेत्तं ।
 परिसामज्जे धम्मं, सुणेज्ज कहणा पुणो दिक्खा ॥२४६०॥
 किं तस्स तु गिहिवेसं ?, किं वरणेवत्थं ? किं व जुवलं तु ? ।
 किं वा परिसामज्जे, धम्मो से कहिज्जए तस्स ? ॥२४६१॥
 ओभामिओ ण कुव्वति, पुणो वि सो तारिसं अतोयारं ।
 होति भयं संधाण य, गिहिभूए धम्मया चेव ॥२४६२॥

अणवट्टप्पे चि गनम् ॥ ॐ ३ ॥९३॥

तित्थगर पवयण सुतं, आयरियं गणहरं महिटीयं ।
 आसाएन्तो बहुसो, आभिणिवेसेण पारंची ॥९४॥

पाराधिक-
प्रायश्चित्तम्

किद् पुण आसाएतो ?, अवण्णवायाइ वयइ जं तेसि ।
 केरिसओ तु अवण्णो ?, भण्णइ इणमो निसामेहि ॥२४६३॥
 पाहुदिपं उवजोवति, जानंतो किं व भुंजए भोगं ? ।
 अनुत्तं च इत्थित्थं, अतिक्खत्तव देसिया चरिया ॥२४६४॥

आवातना-
पाराधिकः

अण्णं व एवमादी, अवि पडिमासु वि तिलोगमद्वियाणं ।
जति भणति कीस कीरति, मल्लालंकारमादीयं ? ॥२४६५॥
जो वि पडिरुविविणयो, ते सच्चं अवितदं अकुच्चंतो ।
वंदणयुद्धमादीयं, तित्थगरासायणा एसा ॥ २४६६ ॥

तित्थगरं चि गतम् ॥

अकरोसतज्जणादिमु, संघमद्विक्खिवद् संघपडिणीए ।
अण्णे वि अत्थि संघा, सियाळणंतिक्हटंकादी ॥ २४६७॥

पवयणे चि गतम् ॥

काया वया य ते चिय, ते चैव पमाय अप्पमाया य ।
मोक्खाद्विगारियाणं, जातिसविज्जाहि किं व पुणो ? ॥२४६८॥
सुते चि गतं ।

इड्डिरससातगरुया, परोवदेसुज्जया जहा संखा ।
अत्तट्ठपोसणरया, आयरिया जह दिया चैव ॥२४६९॥
अब्भुज्जयं विहारं, देसेन्ति परंसि सतमुदासीणा ।
उवजीवंति य इड्डि, णीसंगा मो चि य भणंति ॥ २४७०॥

आयरिए चि गतम् ।

गणहर एव मड्डिड्ढी, महातवस्सी व वादिमादी वा ।
तित्थगरपढमसीसा, आदिग्गहणेण गहिता वा ॥२४७१॥
सा दुह देसे सच्चं, देसम्पी एगदेसमादीया ।
जे वयति सच्चं देसो, सच्चंसि वा वि सच्चंसो ॥२४७२॥
तित्थकरं संघं वा, देसेणं वा वि अहव सच्चंणं ।
आसाएन्ते चरिमं, सेसेमु चतुगुरु देसे ॥२४७३॥
सच्चं वाऽऽसाएन्तो, पावति पारंचितं तु सो ठाणं ।
एत्थं पुण सचरित्ती, देसे सच्चं य अचरित्तो ॥२४७४॥
तित्थगरपढमसीसं, एक्कं वी सादयंतो पारंची ।
अत्थस्सेव जिणिंदो, पभवो सुत्तस्स सो जेणं ॥२४७५॥

आसायणपारंची, एमेमो वणिगतो समासेणं । दारं ।

पडिसेवणपारंची, एत्तो वोच्छं ममासेणं ॥२४७६॥

॥ ॐ ह्रीं ॥ ९४ ॥

जो य सलिंगे दुट्टो, कसायविसएहिं रायवहओ य ।

प्रतिनेत्रमा-
पार धिकः

रायगगमहिसिपडिसेवओ य बहुसो पगासो य ॥९५॥

पडिसेवणपारंची, तिदिहेसो वणिगो तु मुत्तम्मि ।

दुट्टादीहिं पदेहिं, समासओ हं पक्खामि ॥२४७७॥

दुट्टो य पमत्तो या, अण्णोण्णासेवणापसत्तो उ ।

एतेसि विभागं तू, वोच्छामि जहक्कमेणेव ॥२४७८॥

दुविहो य होति दुट्टो, कसायदुट्टो य विसयदुट्टो य ।

दुविहो कसायदुट्टो, सपक्खपरपक्खचतुभंगो ॥२४७९॥

कपायदुष्टः

सासवणाले मुहणंतए य उल्लुगच्छि सिहरिणी चेव ।

एते सपक्खदुट्टा, एतेसि परवणा इणमो ॥२४८०॥

सासयणाले लद्धं, गुरु छंदिय खइय सन्निर कोहो ।

खामण अणुवसमन्ते, गणी दवेत्तऽण्हि परिण्णा ॥२४८१॥

पुच्छंतमणक्खाए, सोचऽण्णयो गंतु कथं से सरीरं ? ।

एव पुव्वकहित दाइय, पडियरणं दन्तभंजणया ॥२४८२॥

मुहणंतयमालोयण, आणियमुक्कोस गहित गुरुणा य ।

क्खिएण णिसी गंतुं, गलए लइओ य पासत्तो ॥२४८३॥

सम्मूदेणियरणं वि, गलए लइओ उ तो मत्ता दो वि ।

अण्णो पुण सिव्वंतो, अत्यमिए गुरुहिं अह भणितो ॥२४८४॥

अत्यमियम्मि वि सिव्वसि, उल्लुगसरिच्छच्छि तो वदे रुसितो ।

तुह उक्खणामि अच्छी, खामिज्जंतो विण वि पसिए ॥२४८५॥

तो ठविय गणि गच्छे, मत्तपरिणं करेति अण्णगणे ।

अह पढमो णवरि इहं, उल्लुअच्छोउ त्ति ढोकेति ॥२४८६॥

अवरो वि सिहिरिणी, छंदिय सव्वाइयं तो उगिरणा ।
 तत्थेय तू परिण्णा, ण गच्छती णवर अण्णत्थ ॥२४८७॥
 जम्हा एते दोसा, तम्हा ण वि गेण्हियव्वयं गुरुणा ।
 एगस्सेव तु सव्वं, अण्णायाचारसीलस्स ॥२४८८॥
 गहणम्मि विही इणमो, जनि गहिया मत्तगा तु सव्वेहिं ।
 तेमि णिमंतेन्ताणं, अलाहि पज्जन्तमो वेति ॥२४८९॥
 णिव्वन्थे थोवथोवं, सव्वेसि गेण्हए ण एगस्स ।
 सव्वेसि पि ण गेण्हति, वितियाण्सेण गहियं पि ॥२४९०॥
 गुरुभत्तिमं जो य मणाणुकूलो, सो गिण्हतो णिस्समणिस्सयो वा ।
 तस्सेव सो गेण्हति जेतरेसि, अलब्धमाणम्मि व थोव थोवं ॥
 ॥ २४९१ ॥

सति लाभम्मि व गेण्हति, इतेरसि जाणितूण णिव्वयं ।
 मुंचति य सावसेसं, जाणति उव्वारभणियं च ॥२४९२॥
 गुरुसंसद्वृत्तरियं, बालादसतीए मण्डलिं जाति ।
 जो अण्णायरमत्तग, गिलाणभृतुव्वरितते वि ॥२४९३॥
 सेसाणं संसट्टं, न लुब्भई मंडलीपडिगहए ।
 पत्ते गहितं लुब्भइ, उव्वभासण लंभ सोत्तूणं ॥२४९४॥
 पाहुणगट्ठा व तयं, थरेत्तु अविवाहटं विगिंचंति ।
 इति गहणभुंजणविही, अविहीगहणेण दोसेते ॥२४९५॥
 एते सपक्खदुट्ठा, परपक्खे उदायिसारगादीया ।
 परपक्खसपक्खम्मि च, पालक्कादी मुणेतव्वा ॥२४९६॥
 पालक्को तु पुरोहितो, खंदगपमुहाण जेण पंच सया ।
 पुव्वि विराहियेणं, जंते पीलाविता जतिणो ॥२४९७॥
 मुणिमुव्वयतित्थम्मी, वाएण परातिओ स पुव्वि तु ।
 खंदगरणो ताहे, पावो स पओसमावण्णो ॥२४९८॥

परपक्खो परपक्खे, रायादी अभमरा जहा केति ।
 बहपरिणया व बहगा, भणिता चत्तारि दुट्ठेते ॥२४९९॥
 एतेसि चतुप्पं पी, पच्छित्तमहाविहिं पवक्खामि ।
 जे सासवणालादी, लिंगविवेगो भवे तेसि ॥२५००॥
 जो वि सपक्खो रायादियाण बहपरिणयो व बहगो वा ।
 सो लिंगतो पारंची, जो वि य परिवट्ठए तं तु ॥२५०१॥
 सण्णी व असण्णी वा, जो परपक्खे सपक्खे दुट्ठो तु ।
 तस्स णिसिद्धं लिंगं, अइसेसी वा वि से देज्जा ॥२५०२॥
 परपक्खो परपक्खे, रायामादीपदुट्ठो जो वि भवे ।
 तस्स मदेसे ण कप्पति, कप्पइ अण्णम्मि उवसंते ॥२५०३॥
 एसो कसायदुट्ठो (दारं), विमयपदुट्ठं इदाणि वोच्छामि ।
 तस्स वि सपक्खपरपक्खयो य चतुभंगो तह चैव ॥२५०४॥
 संजति कप्पटिए पढमो, सेज्जातरि अण्णतित्थिणी वोओ ।
 परपक्खे संजतीए, उभयपरो होति उ चतुत्थो ॥२५०५॥
 लिंगेण लिंगिणीए, संपत्तिं जति णिगच्छती पावो ।
 णिरयाउगं णिवंधइ, आसायण ओ अओही य ॥२५०६॥
 लिंगेण लिंगिणीए, संपत्तिं जो णिगच्छती पावो ।
 सब्बजिणाणऽज्जातो, संघो आसादितो तेणं ॥२५०७॥
 पावाणं पावयरो, दट्ठण ण वट्ठए तु साहूणं ।
 जो जिणपुंगवमुद्धं, णमिऊण तमेव घरिसेति ॥२५०८॥
 संसारमणवयमं, जातिजरामरणवेयणापउरं ।
 पावमलपडलछन्ना, भमंति मुद्धाघरिसणेणं ॥२५०९॥
 एसो पढमभंगो, पारंचियमेत्थ होति पच्छित्तं ।
 वित्थियगभंगम्मि तद्वा, अणुवरयम्मी भवे चरिमं ॥२५१०॥
 जत्थुप्पज्जति दोसो, कीरति पारंचिओ स तम्हा उ ।
 सो पुण सेवि असेवी, गीयमगीयो व एमेव ॥२५११॥

विषयदुष्टः

वसहि णिवेमण वाडग. साही तह गाम देम रज्जु य ।
 कुल गण संवे णिज्जुहणाए पारंविओ होति ॥२५१२॥
 उवसंतो वि समाणो, वारिज्जति तेसु तेसु ठाणेसु ।
 इंदि हु पुणो वि दोसं, तट्टाणाऽऽसेवणा कुणति ॥२५१३॥
 जेसु विहरंति ताओ, वारिज्जति गवर तेसु ठाणेसु ।
 पढमगभंगे ताइं, सेसेसु वि ताइं ठाणाइं ॥२५१४॥
 इत्थं पुण अधिगारो, पढमगभंगेण उभयदुट्टण ।
 उच्चारियसरिसाइं, सेसाइं विकोवणट्टाए ॥२५१५॥

पुच्चदं गतम् ।

इति एस अभिहिओ तू, उभयपदुट्टो य रायवहगो य ।
 रायगमहिसिपडिसेवओ उ अहुणा इमो होति ॥२५१६॥
 रायस्स महादेवी, अहवा जा जस्स होति इट्टा तु ।
 सा तस्स होति अग्गा, अग पहाण त्ति एगट्टा ॥२५१७॥
 तं पडिसेवति जो तू, पुणो पुणो होति बहुमसहो उ ।
 लोगपगासो अहवा, सो पावति चरिमटाणं तु ॥२५१८॥
 चस्सहा अण्णाण वि, जा इट्टा सां हु तेसि होअग्गा ।
 जुवरायादीआणं, तेसि पि जहेव राइस्स ॥२५१९॥
 इयरमहिलामु चरिमं, ण विज्जती कीस ? एव चोएति ।
 भण्णइ बहुआऽवाया, इतरासुं अप्पणो चेव ॥२५२०॥
 रायस्स अगमहिसीए अप्पणो कुल गणे व संवे वा ॥
 पत्याराइं दोसा, पागतमहिलामु तस्सेव ॥२५२१॥
 वतलोवो सरीरं वा, दोसा ण हु कुलगणादिपत्थारो ।
 एतेण कारणेणं, इतरासु ण होति चरिमपदं ॥२५२२॥

दुट्टपारंविए त्ति गतं ।

दुट्टमो पारंवी. भजितो अहुणा पमत्त वोच्छामि ।
 सो कलस विकह विकडे, इंदिय णिहा य पंचविहे ॥२५२३॥

तोहाति चउह कलुसा, विकहा पुण इत्थिमादिया चउहा ।

पुव्वभासा वियडं, इंदिय सोयादिण पणमं ॥२५२४॥

मोदग मोदग फरुसग, दंते वडसालभंजणे चैव ॥

थीणद्धीआहरणा, घोच्छामि विभागमेतेसि ॥२५२५॥

॥ ॐ नृ ॥९५॥

थीणद्धिमहादोसा, अण्णोण्णासेवणापसत्तो य ।

चरिमिहाणावत्तिसु, बहुसो य पसज्जए जो उ ॥९६॥

अह उदअम्मि घए वा, थीणम्मि णोवलम्भए किंचि ।

इदं चित्तं भण्णति, तं थीणं तेण थीणद्धी ॥२५२६॥

पिसितासि पुव्वमहियं, विविचियं दिस्स तत्थ णिसि मंतु ।

अण्णं हंतुं खायति, उवस्सतं सेसयं नेति ॥२५२७॥

मोदगभत्तमलद्धं, भंतु फवाडे घरस्स णिसि खाइ ।

भाणं च भरेतूणं, आगओ आवासए वियडे ॥२५२८॥

अवरो वि फरुसमुंडो, मत्तियपिंडे व छिदिउं सीसे ।

एगन्ते पव्विन्वति (य विविचति ५०), पासुत्ताणं वियडणा य ॥

अवरो विवाडिओ मत्तहत्थिणा पुरकवाड भंतूणं ।

तस्सुक्खणित्तु दन्ते, वसही वाहिं वियडणा य ॥२५३०॥

उव्वामग वडसालेण घट्टिओ कोइ पुव्व वणहत्थी ।

वडसालभंजणाऽऽण्ण, उस्समाऽऽलोयण पभाए ॥२५३१॥

तस्सोदयकालम्मि, हवती जं केसवस्स अद्धवलं ।

ण वि देति अणत्तिसेसी, लिगं अवि केवली होज्जा ॥२५३२॥

णातम्मि पण्णविज्जति, सुय लिगं णत्थि तुज्झ चारित्तं ।

देसवय दंसणं वा, गिण्हसु इच्छन्ते रमणिज्जं ॥२५३३॥

अह णेच्छति तो संघो, लिगं हरई ण हरति सि एगो ।

मा गच्छेज्ज पदोसं, छट्ठेत्तऽसत्तीए पासुत्तं ॥२५३४॥

हाथानद्धिनि-
श्राप्रमत्तपारा-
धिकः

णिद्वपमत्तो एसो, पारंची लिंगतो समकखातो (दारं) ।

कुणमाण अण्णमण्णं, पारंचीयं अतो वोच्छं ॥२५३५॥

अन्यो ऽन्य-
पाराश्रिकः

करणं तु अण्णमण्णे, समणाण ण कप्पती मुविद्वियाणं ।

किद्व करण अण्णमण्णे ?, भण्णति इणमो णिसामेद्वि ॥२५३६॥

आसयपोसयसेवी, केई पुरिसा दुवेदगा होन्ति ।

तेसिं लिंगविवेगो, कातच्चो होति णियमेणं ॥२५३७॥

अण्णोण्णसेवणे त्ति गतम् ॥

चरिमं अंतं भण्णति, तं पुण पारंचीयं ति णातच्चं ।

पारंचीयावराहे, पुणो पुणो सज्जए जो तु ॥२५३८॥

थीणद्विमादियाणं, सोद्वि वोच्छं पुणो वि सव्वेसिं ।

लिंगादीणं कमसो, एत्थ इमा होति गाहाओ ॥२५३९॥

॥ ८ ॥२६॥

सो कीरति पारंची, लिंगाओ खेत्तकालओ तवतो ।

संपागडपडिसेवी, लिंगाओ थीणगिद्धी य ॥२७॥

वसहिणिवेसणवाडगसाहिणिओयपुरदेसरज्जाओ

खेत्ताओ पारंची, कुलगणसंवाल्याओ वा ॥२८॥

जत्थुप्पण्णो दोसो, उप्पज्जिस्सति व जत्थ णाऊणं ।

तत्तो तत्तो कीरति, खेत्ताओ खेत्तपारंची ॥२९॥

जत्तियमेत्तं कालं, तवसा पारंचीयस्स उ स एव ।

कालो दुविगप्पस्स वि, अणवट्ठप्पस्स जो ऽभिहितो १००

लिङ्गवेद्यादि-
पाराश्रिकाः

आसातण पडिसेवण, दुह अणवट्ठम्मि जो भवे कालो ।

पारंचीए वि सो चेव होति उक्कोसग जहण्णो ॥२५४०॥

पारंचीया उ एते, तिण्णि वि सामण्णयो विणिद्विद्धा ।

एत्तो जो जारिसतो, विसेसमेतेसि वोच्छामि ॥२५४१॥

दुष्टे य पमत्ते या, अण्णोण्णासेवणापसत्ते ॥
 एतेसिं तिण्हं पी, त्रिसेसमेत्तो पवक्खामि ॥२५४२॥
 तहियं तु विसयदुट्ठो, सपक्खपरपक्खतो व जो होज्जा ।
 सो कीरति पारंची, खेत्तेणं तू ण लिंगेणं ॥२५४३॥
 अणुवरमंतो कीरति, सेसो णियमेण लिंगपारंची ।
 खेत्तेण य लिंगेण य, पारंची अभिहिता एते ॥२५४४॥
 किं एते चिय मेया, पारंचीए उयाहु अण्णे वि ? ।
 भण्णति तवपारंची, अण्णो वि हु केरिसो स खलु ? ॥२५४५॥
 इंदियपमायदोसा, जो तू अवराहमुत्तमं पत्तो ।
 सत्त्वावसमाज्जो, जइ य गुण्णा सें इमे होंति ॥२५४६॥
 वड्रोसहसंघतणो, धितीयो जो वज्जकुड्डसामाणो ।
 णवमस्स ततियवत्थुं, सुत्तज्जेहिं च जोऽहीओ ॥२५४७॥
 खुड्डगसीहतवादीहिं भावितो जो य इंदियकसाए ।
 णिग्वेत्तूण समत्थो, पवयणसारं अभिगतत्थो ॥२५४८॥
 णिज्जूहिनस्स अमुभो, तिलतुसमेत्तो वि जस्स ण य भायो ।
 णिज्जूहणाए अरिहो, संसे णिज्जूहणा णत्थि ॥२५४९॥
 एयगुणसंपत्तो, पावति पारंचियं तु सो ठाणं ।
 एयगुणविप्पमुक्के, तारिसयम्मी भवे मूलं ॥२५५०॥
 पारंचियं तु पावति, आसाएन्तो तहेव पडिसेवी ।
 एक्केको होति दुहा, जहण्ण उक्कोसओ चेव ॥२५५१॥
 आसायणो जहण्णो, छम्मासुक्कोस वारस तु मासा ।
 वासं वारसवासा, पडिसेवी कारणे मत्तिओ ॥२५५२॥
 जति होज्जा आयरिओ, तो गणणिवस्सेवमिच्चिरिं कातुं ।
 गंतूणं अण्णगणे, दन्वादिमुभे विगदणा तू ॥२५५३॥

एगागी खेत्तवहिं, कुणति तवं सुविपुलं महासत्तो ।
 अवलोचणमायरिओ, पतिदिणमेगो कुणति तस्स १०१
 ओलोचणं गवेषणमायरिओ कुणति निचक्कालं पि ।
 खेत्तवहिचिद्वियस्सा, इमेण विद्विणा पवक्खामि ॥२५५४॥
 उभयस्मि दातूण स पाडिपुच्छं, वोढुं सरीरस्स च वट्टमाणि ।
 आसासत्तिताण तवोक्किलंतं, तमेव गच्छं पुणरंन्ति थेरा ॥२५५५॥
 असहू मुत्तं दाउं, दो वि अदाउं व गच्छति पदे वि ।
 संघादो से भत्तं, पाणं चाऽऽजेनि मग्गेणं ॥२५५६॥
 पारंचितस्स तहियं, तं वट्टमाणस्स होज्ज गेल्लणं ।
 ताहे से पडिकम्मं, तेहिं पयत्तेण कायव्वं ॥२५५७॥
 आहरति भत्तपाणं, उच्चत्तणमाइयं पि से कुणति ।
 सतमेव गणाहियई, वेयावच्चं जहत्थामं ॥२५५८॥
 जो उ उवेहं कुज्जा, आयरिओ केणती पमाणं ।
 आरोचण तस्स भवे, गिलाणमुत्तम्मि जा भणिया ॥२५५९॥
 अह पुण ण तरेज्ज गुरु, गंतुं गेल्लणमादिहिं तहियं ।
 कालुण्हे दुव्वलो वा, कुलादिकज्जेण वऽण्णेण ॥२५६०॥
 अभिसेयं तो पेसे, अण्णं गीयं व जो तहिं जोग्गो ।
 पुट्ठो व अपुट्ठो वा, सो वि य दीयेति तं कज्जं ॥२५६१॥
 सो य समत्थो होज्जा, संपाडेत्तुमिह तस्स कज्जस्स ।
 खीरादिलद्धिजुत्तो, विज्जादिगअतिसएहिं च ॥२५६२॥
 जाणंता माहप्पं, सतमेव गुरु वदंति तं जोगं ।
 अत्थि मम एत्थ विसतो, अजाणए ते व सो वेत्ति ॥२५६३॥
 अच्छउ महाणुभावो, जटामुहं गुणसयागरो संवो ।
 गुरुयं पि इमं कज्जं, मं पप्प भविस्सए लहुयं ॥२५६४॥
 अभिहाणहेतुकुसलो, वट्टसु अणिराइओ विदुसभासु ।
 गंतूण रायभवणं, भणाइमं रायदारिट्ठं ॥२५६५॥

पडिहाररुवी ! भण रायरुवी, तमिच्छए संजतरुवि दट्टं ।
 णिवेयतित्ताण सपत्थिवस्स, जहिं णिवो तत्थ तयं पवेसे ॥२५६६॥
 तं पूयतित्ताण सुहासणत्थं, पुच्छिमु राया गतकोजहल्लो ।
 पण्हे उराले असुए कयाई, स यावि आइवखति पत्थिवस्स ॥
 २५६७ ॥

जारिसया सकादीण आयरवखाण तारिसो एसो ।
 तुह राय ! दारपालो, तं पि य चक्कोण पडिरुवी ॥२५६८॥
 अट्टारससीलसहस्सधारया होन्ति साहुणो अहयं ।
 तं पति पडिरुवित्तं, अतिघारणिसेवणापत्तो ॥२५६९॥
 णिज्जुढो मि णरीसर !, खेचे वि जतीण अच्छिज्जुं ण लभे ।
 अतिघारस्स विसोहिं, पकरंमि पमायमूलस्स ॥२५७०॥
 धम्मकहा आतुट्ठाण पुच्छणं दीवणा य कज्जस्स ।
 किं पुण हवेज्ज कज्जं ?, इमेहिं होज्जाहि एगतरं ॥२५७१॥
 वायपरायणकुविओ, चेतियहव्व संजतीगहणे ।
 णिव्विसयादि चतुण्ह वि, कज्जाण हवेज्ज एगतरं ॥२५७२॥
 संघो ण लभति कज्जं, लद्धं कज्जं महानुभावेणं ।
 तुब्भंति विसज्जेमी, सेवियसंघो त्ति पूएति ॥२५७३॥
 भणति य राया संघं, तुब्भं कज्जं करंमि अहमेयं ।
 तुब्भे वि कुणह मज्झं, एयस्सेयं विसज्जेह ॥२५७४॥
 अब्भत्थितो सयं वा, रण्णा संघो विसज्जेह तुट्ठो ।
 आद्री मज्झज्जसाणे, सो यावि हवेज्ज सोहीए ॥२५७५॥
 देसं व देसदेसं, सव्वं व वहेज्ज अहव मुच्चेज्जा ।
 छम्भागो से देसो, दसभागो देसदेसो तु ॥२५७६॥
 छम्मासपरं वारसमासाणं वारसण्ह य समाणं ।
 एक्कं दो दो मासा, चउवीसा होति छम्भागो ॥२५७७॥

अट्टारस छत्तीसा, दिवसा छत्तीसमेव वरिसं च ।
 वावत्तरिं च दिवसा, दसभागेणं ह्वेज्जा वा ॥२५७८॥
 एयासिं तिण्हं गाद्याणं वक्खा—
 आसायणपारंची, जहण्ण छम्मास मासो छव्भागो ।
 छव्भागेणं वरिसे, दो मासा हुंति णातव्वा ॥२५७९॥
 पडिसेयणपारंची, वरिसे दो मास होन्ति छव्भागे ।
 वरिसाण वारसण्हं, मासा चतुवीस छव्भागे ॥२५८०॥
 देसे त्ति गतम ।

दसभागेणऽट्टारस, दिवसा छण्हं ह्वेन्ति मासाणं ।
 वरिसस्स तु दसभागे, दिवसा छत्तीसइं होन्ति ॥२५८१॥
 वरिसाण वारसण्हं, वरिसं वावत्तरिं चऽहोरत्ता ।
 दसभागेण ह्वेन्ति तु, एसो खलु देसदेसो तु ॥२५८२॥
 एयं तस्स तु संघो, तुट्ठो देसे व देसदेसे वा ।
 मुंचेज्ज वहेज्जा वा, अहवा सव्वं व झोसेज्जा ॥२५८३॥
 अहव अगीयणिमित्तं, अप्परिणामे य तस्स ववहारं ।
 णवविह पत्थारत्ता, गेण्हमु एयं लहुसभत्ते ॥२५८४॥
 हत्थं तु भमाडेत्तुं, दरिसेत्तुं णवविहं पि ववहारं ।
 ताहे भण्णति एवं, सो गेण्हमु लहुसयं एवं ॥२५८५॥

॥ सु०१ ॥ १०१ ॥

अणवट्ठप्पो तवसा, तवपारंची य दो वि वोच्छिण्णा ।
 चोदसपुवधरम्मि, धेरंति सेसा तु जा तित्थं ॥१०२॥
 पारंचिय अणवट्ठा, तवसा आरण भद्दवाहूओ ।
 वोच्छिण्णा दो तेसि, सेसा तु धेरंति जा तित्थं ॥२५८६॥
 लिंगेण खेत्त काले, धेरन्ति पारंचियाऽणवट्ठा जे ।
 लिंगेणं अणुसज्जति, दव्वे भावे य जा तित्थं ॥२५८७॥
 ॥ सु०२ ॥ १०२ ॥

इति एस जीतकप्पो, समासतो सुविहिताणुकंपाए ।
कहितो देयोऽयं पुण, पत्तेसु परिच्छियगुणेषु ॥१०३॥

उपसंहारः

इति एस अणंतरतो, वदिद्वो होति जीतकप्पो तु ।

जीतं आयरणिज्जं, कप्पो पुण छव्विहो इणमो ॥२५८८॥

जीतशब्द-
स्यार्थः

आजीवियधरणाओ, व अहव जीतं इमं मुणेष्व्वं ।

जीतस्स तस्स कप्पो, एत्थं जो जीतकप्पो सो ॥२५८९॥

कल्पशब्द-
स्यार्थः

सामत्थे वण्णणाए य, छेदणे करणे तहा ।

ओवम्मै आहिवासे य, कप्पसद्दो तु वण्णितो ॥२५९०॥

छेदणे वन्नणे चेव, कप्पसद्दो इहं कतो ।

जीयस्स वण्णणा जीतकप्पो तह छेदणं चेव ॥२५९१॥

एयस्स जीयकप्पस्स समासो इति इहं मुणेतव्वो ।

संखेवो य समामो, ओहो चि व होन्ति एगद्धा ॥२५९२॥

सोभणविही तु जेसिं, सोभणविहिता व सुविहिता ते तु ।

तेसिं अणुकंपाए, कहितो देयो य पत्तेसु ॥२५९३॥

जीतकल्प-
स्याध्ययने
अधिकारी

मुत्तेण वि अत्थेण वि, जो पत्तो स खलु जीयकप्पस्स ।

जोग्गो भणितो इयरो, होति अजोग्गो चि णातव्वो ॥२५९४॥

पुणसद्दो तु विसेसणे, किन्नु विसेसेति ? तित्तिणादीयं ।

एते तु विसेसेती, विवरीया होन्ति पत्ता तु ॥२५९५॥

अहवा—

संविगज्जभोरु, परिणामो जो य होति मीयत्थो ।

आयरियवण्णवादी, संगहसीलो अपरितन्तो ॥२५९६॥

मेहावी य बहुसुतो, गुरुअमुथी णिच्चमप्पमत्तो य ।

एमादिगुणसमग्गो, जीतस्स स होति पत्तो चि ॥२५९७॥

जह ताव छेज्ज णिहसे, अविकोवि सुवण्णयं मुणेतव्वं ।

तह अविकारी जो खलु, आदी मज्झे य अवसाणे ॥२५९८॥

एवं देजा मुपरिक्खियस्स णऽच्चस्स जीतववहारं ।
 अणरिह्वेन्ताऽऽरोवण, आणादी जं च पाविहिती ॥२५९९॥
 पंचमहव्वयभेदो, छक्कायवहो य तेणऽणुणाओ ।
 मुहसीलणीयगाणं, कद्वयति जो पवयणरहस्सं ॥२६००॥
 आमे घडं णिहित्तं, जहा जलं तं घडं विणासेति ।
 इय सिद्धंतरहस्सं, अप्पाहारं विणासेति ॥२६०१॥
 मरेज्ज सह विज्जाए, काले णं आगए विदू ।
 अपत्तं तु ण वाएज्जा, पत्तं च ण विमाणए ॥२६०२॥
 वित्थियए वाएज्जा, अद्धाणादीहिं कारणज्जाए ।
 बहुसो तप्पिस्सति वा, वेयावचादिणा अम्हं ॥२६०३॥
 अप्पगंथ महत्थो, इति एसो वणिणओ समासेणं ।
 पंचमतो ववहारो, नामेणं जीयकप्पो त्ति ॥२६०४॥
 कप्प-व्ववहाराणं, उद्विहिसरिच्छाण तह णिस्सीहस्स ।
 नुतरतणविन्दुणवणीतभूतसारेस णातव्वो ॥२६०५॥
 कप्पादीए तिणिण वि, जो मुत्तत्थेहि णाहिती णितुणं ।
 णिगदिस्सति सो एयं, सीसपसोसाण णहु अण्णो ॥२६०६॥
 ॥ सु०३ ॥१०३॥

॥ इति जीतकल्पसूत्रं सभाष्यं परिसमाप्तमिति ॥

॥ समुच्चस्य भाष्यस्य गाथाः २७०९ ॥

॥ ग्रन्थाग्रम्—श्लोकसंख्या ३२०० ॥

